Årsredovisning 2018

Ålandsbanken Abp

ÅLANDSBANKEN

Vi går vår egen väg

Innehållsförteckning

Om Ålandsbanken 2
Året 2018 i korthet 3
Legal koncernstruktur och organisationsschema 4
Vd har ordet 5
Strategi 8
Hållbarhet 10
Private Banking 22
Premium Banking 24
Kapitalförvaltning 26
Koncernstaben 28
Dotterbolag 31

STYRELSENS VERKSAMHETSBERÄTTELSE

Styrelsens verksamhetsberättelse 34
Aktiefakta 40

BOKSLUT, KAPITAL- OCH RISKHANTERINGSRAPPORT

Koncernens resultaträkning 44
Koncernens totalresultat 45
Koncernens balansräkning 46
Koncernens rapport över förändring i eget kapital 47
Koncernens kassaflödesanalys 48
Innehållsförteckning kapital- och riskhanteringsrapport 51
Kapital- och riskhanteringsrapport 52
Innehållsförteckning noter koncernen 111
Noter till koncernens finansiella rapporter 112
Moderbolagets resultaträkning 152
Moderbolagets balansräkning 153
Moderbolagets rapport över förändring i eget kapital 154
Moderbolagets kassaflödesanalys 155
Innehållsförteckning noter moderbolaget 157
Noter till moderbolagets finansiella rapporter 158
Förslag till vinstdisposition 175
Revisionsberättelse 176

BOLAGSSTYRNINGSRAPPORT

Bolagsstyrningsrapport 180

Styrelse 186
Verkställande ledning 188
Definitioner 190
Börsmeddelanden 2018 191
Adressförteckning 192

Finansiell kalender

Ålandsbanken publicerar följande delårsrapporter under verksamhetsåret 2019:

- Delårsrapport januari–mars 25.4.2019
- Delårsrapport januari–juni 18.7.2019
- Delårsrapport januari–september 23.10.2019

Årsredovisningen och alla delårsrapporterna publiceras på bankens webbplats: *www.alandsbanken.fi*

Årsredovisning och delårsrapporter kan beställas under adress: info@alandsbanken.fi eller Ålandsbanken Abp, Sekretariatet, PB 3, AX-22101 Mariehamn, Åland, Finland.

Tryckt på Cocoon – 100 % returfiber.
Pappret har även CO_2-kompenserats.

Omslagsbild: Staffan Sundström

Om Ålandsbanken

- Ålandsbanken grundades år 1919 som Ålands Aktiebank och har varit listad på Helsingforsbörsen sedan 1942.
- Huvudkontoret ligger i Mariehamn. Totalt finns tre kontor på Åland och fem kontor i övriga Finland: Helsingfors, Tammerfors, Vasa, Åbo och Pargas. I Sverige har Ålandsbanken tre kontor: Stockholm, Göteborg och Malmö.
- Till Ålandsbankenkoncernen hör totalt tre dotterbolag vars verksamhet på olika sätt anknyter till banking. De är Ålandsbanken Fondbolag Ab, Ab Compass Card Oy Ltd och Crosskey Banking Solutions Ab Ltd med det egna dotterbolaget S-Crosskey Ab.
- På Åland är Ålandsbanken alla ålänningars bank och har både en position och vilja att vara med och utveckla framtidens Åland.
- På finländska fastlandet och i Sverige har Ålandsbanken en nischstrategi med inriktning på entreprenörer, välbärgade familjer samt privatkunder med en lite större ekonomi. Vi erbjuder två koncept: Private Banking och Premium Banking®. Vi erbjuder även kapitalförvaltningstjänster för institutionella placerare.
- Ålandsbanken har genom åren varit en innovativ föregångare inom finansbranschen. Ålandsbankens Premium Banking®, lanserat 2004, har tagits som modell av konkurrenter i Norden.
- Ålandsbanken har aktivt valt att erbjuda produkter som gynnar kunden på flera plan: först och främst ekonomiskt men i andra hand även genom att bidra till hållbar utveckling. Med summan från 2018 medräknad har Östersjökontot (tidigare Miljökontot) genom åren bidragit med nästan 2 miljoner euro till projekt som förbättrar och skyddar miljön.

Koncernen	2018	2017	2016	2015	2014
miljoner euro					
Resultat					
Rörelseresultat	29,0	26,0	25,1	30,3	22,4
Årets resultat hänförligt till aktieägarna	22,9	20,7	19,7	24,3	16,1
Volymer					
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	4 022	3 979	3 808	3 617	3 343
Depositioner från allmänheten	3 304	3 148	3 028	2 517	2 201
Aktivt förvaltat kapital [1]	5 177	5 737	3 900	3 927	3 696
Eget kapital	242	234	222	213	196
Riskexponeringsbelopp	1 578	1 538	1 576	1 581	1 554
Nyckeltal					
Avkastning på eget kapital efter skatt (ROE), % [2]	9,8	9,1	9,1	12,0	8,7
K/I-tal [3]	0,77	0,78	0,76	0,73	0,80
Kreditförlustnivå, % [4]	0,02	0,06	0,11	0,09	0,06
Core funding ratio, % [5]	90	88	89	100	105
Soliditet, % [6]	4,4	4,4	4,3	4,6	4,6
Kärnprimärkapitalrelation, % [7]	13,0	12,9	11,8	12,0	10,9
Arbetad tid omräknad till heltidstjänster	691	691	683	663	644
Resultat per aktie, euro	1,48	1,35	1,29	1,60	1,12
Eget kapital per aktie, euro	15,67	15,14	14,50	14,00	13,49
Dividend per aktie, euro	0,70	0,65	0,60	0,60	0,40

[1] Aktivt förvaltat kapital inkluderar förvaltat kapital i egna fonder samt värdepappersförvar med diskretionära och rådgivande förvaltningsavtal.
[2] Rapportperiodens resultat hänförligt till aktieägarna/Aktieägarnas andel av eget kapital genomsnitt
[3] Kostnader/Intäkter
[4] Nedskrivning av krediter och andra åtaganden/Fordringar på allmänheten vid periodens ingång
[5] Fordringar på allmänheten/Inlåning inkl. bankcertifikat, indexobligationer och debenturer emitterade till allmänheten samt emitterade säkerställda obligationer
[6] Eget kapital/Balansomslutning
[7] (Kärnprimärkapital/Kapitalkrav)×8 %

Året 2018 i korthet

Ekonomiskt sammandrag 2018

- Årets resultat hänförligt till aktieägarna ökade med 11 procent till 22,9 miljoner euro (20,7).
- Resultatet per aktie ökade med 10 procent till 1,48 euro (1,35).
- Avkastningen på eget kapital efter skatt (ROE) ökade till 9,8 procent (9,1).
- Räntenettot minskade med 2 procent till 54,5 miljoner euro (55,9).
- Provisionsnettot ökade med 2 procent till 50,6 miljoner euro (49,7).
- Kostnaderna minskade med 2 procent till 97,8 miljoner euro (99,8).
- Nedskrivning av krediter (netto inklusive återvinningar) minskade med 61 procent till 0,8 miljoner euro (2,1) motsvarande en kreditförlustnivå på 0,02 procent (0,06).
- Aktivt förvaltat kapital minskade med 10 procent till 5 177 miljoner euro (5 737).
- Utlåningen ökade med 1 procent till 4 022 miljoner euro (3 979).
- Depositionerna ökade med 5 procent till 3 304 miljoner euro (3 148).
- Kärnprimärkapitalrelationen ökade till 13,0 procent (12,9).
- Styrelsen föreslår ökad dividend med 8 procent till 0,70 euro per aktie (0,65).

Viktiga händelser 2018

KVARTAL 1

- Räntefonden Ålandsbanken Euro Bond belönades för femte året i rad av Lipper som den bästa fonden i sin kategori i Norden. Fonden vann priset på alla tidsperioder som analyserats, 3, 5 och 10 år.
- Ålandsbankens fortsatte sitt engagemang för en renare Östersjö. Östersjöprojektet finansierade i år totalt nio projekt som på olika sätt bekämpar Östersjöns plastproblem med nästan 250 000 euro.

KVARTAL 2

- På bolagsstämman den 5 april 2018 omvaldes styrelsen bestående av Nils Lampi, Christoffer Taxell, Åsa Ceder, Anders Å. Karlsson, Göran Persson, Ulrika Valassi och Anders Wiklöf. Styrelsemedlemmen Dan-Erik Woivalin hade undanbett sig återval. På styrelsens konstituerande möte samma dag valdes Nils Lampi till ordförande och Christoffer Taxell till vice ordförande.
- Ålandsbanken emitterade 200 miljoner svenska kronor av efterställda skuldinstrument med en nedskrivningsklausul till institutionella investerare i Sverige. Instrumentet har 20 års löptid med möjlighet till förtida återbetalning efter fem år och årligen därefter. Emissionen prissattes till Stibor 3 månader +2,40 procent. Genom denna emission nästan fördubblades Ålandsbankens supplementärkapital.
- En ny fond startades, Ålandsbanken Lunastustontti I Ky. Fonden är en alternativ investeringsfond i form av ett kommanditbolag och fondandelsägare är Ålandsbanken Tomtfond, byggbolaget YIT och försäkringsbolaget Varma. Likt Ålandsbankens Tomtfond investerar fonden i tomter för bostadsproduktion, men den nystartade fonden har också möjlighet att belåna investeringsobjekt.

KVARTAL 3

- Ratinginstitutet Standard & Poor´s Global Ratings höjde framtidsutsikten för Ålandsbanken Abp till positiv från stabil. Höjningen motiverades av hög sannolikhet för ökad kapitalstyrka och ökad lönsamhet.
- Ålandsbanken gick in som delägare i Dreams Nordic AB, som Ålandsbanken har samarbetat med sedan 2015.

KVARTAL 4

- Ålandsbanken och det nystartade svenska fintech-bolaget Doconomy påbörjade ett samarbete för att erbjuda kunderna en plattform där man enkelt kan använda sin konsumentmakt för att göra positiv skillnad för klimatet och bidra till förändring i vardagen. Ålandsbanken har även valt att gå in i bolaget Doconomy som minoritetsägare. Doconomy utvecklar appen DO, en mobil banktjänst där man enkelt kan följa sin klimatpåverkan och kompensera för den, både genom certifierad klimatkompensation och hållbart sparande.
- Ålandsbanken och FIM Kapitalförvaltning, som ägs av S-Banken och förvaltar deras fonder, inledde ett samarbete kring vissa fonder. Som en del av samarbetet fusionerades placeringsfonderna FIM Global och Ålandsbanken Premium 100. Den sammanslagna fondens namn blir Ålandsbanken Global Aktie Placeringsfond. Samtidigt fusionerades Ålandsbankens fonder Emerging Markets och Kina Aktie med FIM:s fond Emerging Markets ESG.

Avkastning på eget kapital efter skatt (ROE)

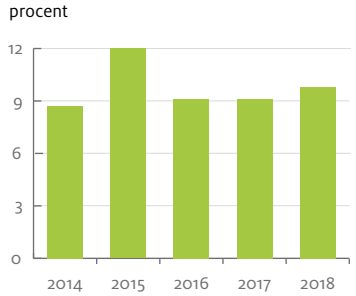

Kärnprimärkapitalrelation

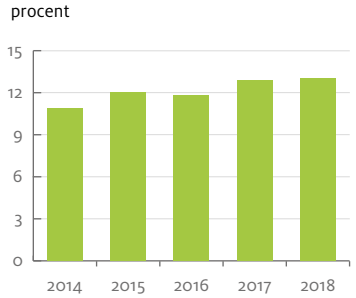

Legal koncernstruktur

Intresseföretag som konsolideras:
Mäklarhuset Åland Ab 29 %
Dessutom finns ett mindre fastighetsaktiebolag, i vilket Ålandsbanken äger 50 %.

Ålandsbanken Abp

Organisationsschema

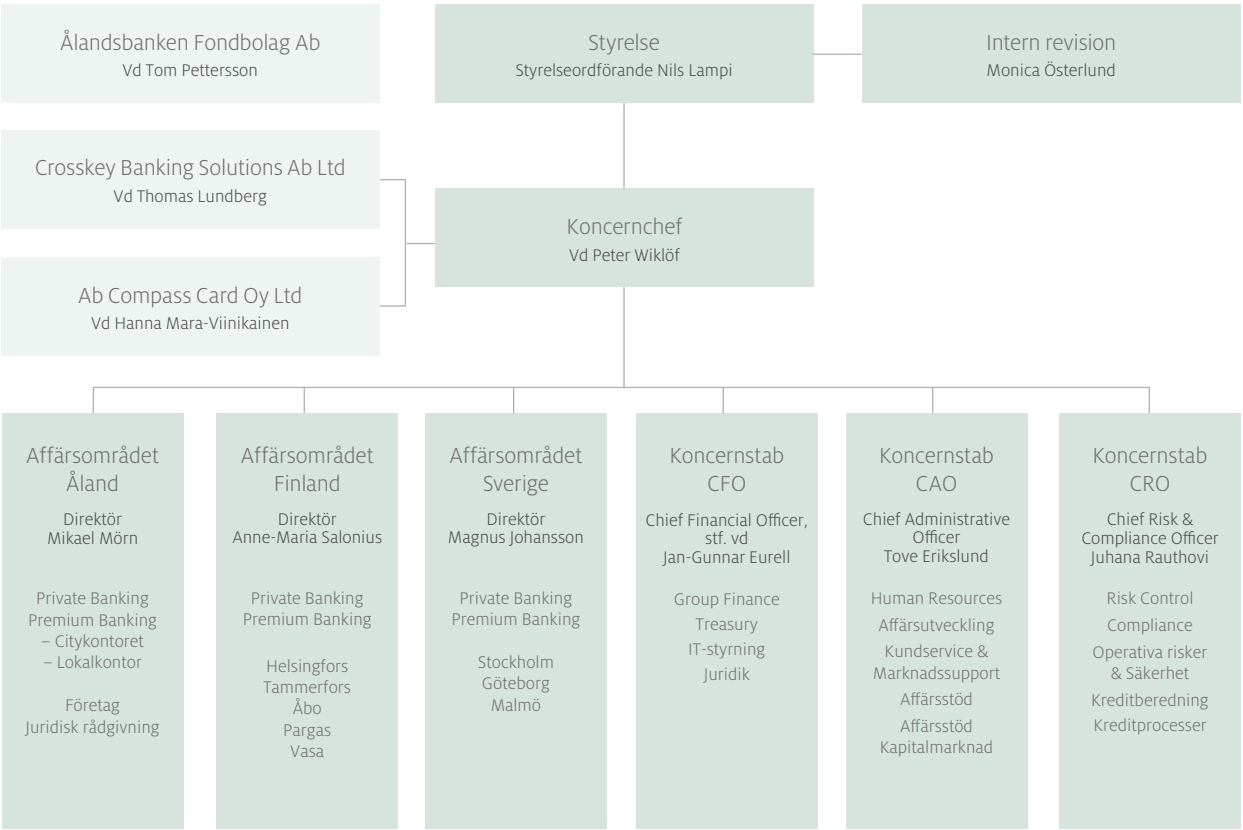

Mot vårt hundrade år med ett gott resultat

Foto: Viktor Fremling

Peter Wiklöf, verkställande direktör

God resultattillväxt trots omfattande regelverksanpassningar, svag aktiemarknad och en försvagad krona.

VÅR OMVÄRLD

2018 var ett år som präglades av goda tillväxttal för de största ekonomierna i världen. Avslutningen på året blev ändå turbulent på aktie- och räntemarknaderna, många ekonomier började varna för att tillväxtperioden går mot sitt slut och att oron över uppblossande handelskrig ska tillta.

Stärkt av den ekonomiska uppgången hann den amerikanska centralbanken höja sin styrränta fyra gånger under året. Det blir alltmer tydligt att det är den amerikanska ekonomin som leder återhämtningsresan från finanskrisen och som tar oss bort från centralbankernas negativa räntor med omfattande tillgångsköp. Också svenska Riksbanken hann höja sin styrränta för första gången på sju år, medan Europeiska centralbanken nöjde sig med att sluta utöka sin balansräkning via obligationsköp. De korta europeiska marknadsräntorna slutade falla och i Sverige tog sig 3 månaders Stiborräntan upp till strax under nollstrecket efter Riksbankens styrräntehöjning.

Aktiemarknaderna var volatila under året med flera tydliga upp- och nedgångar. Avslutningen skedde ändå i moll. Både Helsingfors- och Stockholmsbörsen slutade 8 procent lägre än vid ingången av året. Den högre marknadsvolatiliteten smittade av sig på den svenska kronan som försvagades med 4 procent under året. Då en relativt stor del av vår affär idag finns i Sverige medför försvagningen att både resultat- och volymsiffror påverkas negativt när vi redovisar i euro.

ETT FRAMGÅNGSRIKT ÅR

Året som helhet var resultatmässigt framgångsrikt för Ålandsbanken. Vi förbättrade rörelseresultatet från 2017 med 11 procent till 29 miljoner euro och avkastningen på eget kapital efter skatt steg till 9,8 procent mot 9,1 procent 2017. Den här förbättringen skedde trots att vår personal, både inom affärslinjen och centralfunktionerna, hade ett omfattande arbete med att implementera nya regelverk som bland annat MiFID 2, IFRS 9, PSD 2 och GDPR.

Drygt tio år har gått sedan inledningen av finanskrisen och myndigheterna har på ett omvälvande sätt förändrat spelplanen för bankerna genom införandet av flera nya regelverk. Syftet med regelverken har varit goda och strävar till mer ordning och reda samt stabilare banker. Vi har dock genom detta fått en ny komplexitet inom bankvärlden som gör det svårt att överblicka verkningarna av varje enskilt regelverk. Nu tio år senare känns det ändå som att vi börjar se en avmattning när det gäller nya regelverk och jag tror att vi från år 2020 och framåt ska kunna lägga en större andel av våra utvecklingsresurser på att höja kundupplevelsen och förbättra våra processer. Det är något jag verkligen ser fram emot.

Våra intäkter på 127,6 miljoner euro kan vid första anblicken se ut att vara på samma nivå som 2017, men om den svenska kronkursen hade varit på motsvarande nivå som 2017 så hade de stigit med några miljoner euro. Kronförsvagningen snedvrider genomgående jämförelsen med föregående år.

FÖRÄNDRAD LÅNEMIX

Vårt räntenetto sjönk med 2 procent till 54,5 miljoner euro trots fortsatt stigande in- och utlåningsvolymer. Orsaken är att marknadsräntorna sjönk under största delen av året, vilket påverkade vårt räntenetto negativt. Dessutom har vi fortsatt förändra mixen av vår utlåning så att en allt större andel, 73 procent, av vår utlåning går till privatpersoner. Då risken generellt sett är lägre i vår typ av privatpersonsutlåning så är även utlåningsmarginalerna lägre. Räntenettot påverkas därmed negativt av en lägre risknivå, men riskjusterat är vår förväntan att lönsamheten ska vara på minst samma nivå i vår utlåning, som oftast kombineras med privatpersonernas sparande och placeringar.

Utlåningen som helhet steg med 1 procent under året till 4 022 miljoner euro medan utlåningen till privatpersoner steg med 3 procent i jämförelse med 2017. Denna förändring av utlåningsmixen gör vi på det finska fastlandet samt i Sverige. På Åland har vi fortsättningsvis ambitionen att stöda våra lokala entreprenörer och där växte företagsutlåningen under året.

Depositionerna från allmänheten växte under året med 5 procent till 3 304 miljoner euro. Tillväxten på depositionssidan skedde inom samtliga segment.

STRAMARE KRAV PÅ FONDER

Provisionsnettot steg med 2 procent till 50,6 miljoner euro. Förbättringen drevs av stigande intäkter från kundernas placeringsaffärer samt från betalningstrafiken. De placeringsvolymer som vi sköter för våra kunders räkning sjönk visserligen under året på grund av sjunkande aktiemarknader och en stor regelverksförändring inom det svenska premiepensionssystemet. Förändringen strävade till att minska antalet fonder som erbjuds de svenska pensionsspararna och därmed höjdes kraven på bland annat fondernas historik och volymer. Fonderna förbjöds även att placera i andra placeringsfonder. För Ålandsbanken innebar detta vissa förändringar i våra fondvolymer. Detta har inte någon resultateffekt då vi inte tagit betalt när någon av våra egna fonder använt en annan av Ålandsbankens fonder för att sköta en viss tillgångsallokering.

Nettoflödet av nya kunder och deras placeringar var fortsättningsvis starkt inom vårt Private Banking-segment som under året hade ett nettoinflöde på 393 miljoner euro. Detta nettoinflöde gjorde att volymerna inom vår diskretionära och rådgivande förvaltning slutade högre än 2017, trots de sviktande aktiemarknaderna.

Våra kostnader på 97,8 miljoner euro ser vid första anblicken ut att ha sjunkit under året. Utan kronförsvagningen skulle de dock ha varit på motsvarande nivå som föregående år. Efter flera år av klart stigande kostnader så var detta det trendbrott som vi strävat efter. Våra kostnader belastades under året av en höjd resolutionsavgift. Höjningen var på 1,7 miljoner euro till 2,6 miljoner euro. Enligt Verket för finansiell stabilitet beror höjningen på att Danske Bank och Nordea lämnade Finland under 2017 och gjorde om sin verksamhet där till filialer. Under 2018 valde Nordea att återvända till Finland och det återstår att se om detta får någon verkan på resolutionsavgiften för kommande år. I övrigt tycker jag att vi kunde följa vår plan och att vi hade en god kostnadsdisciplin inom samtliga enheter.

ÅLANDSBANKEN SOM TRAMPOLIN

För ett par år sedan var vi först i Norden med att inleda samarbeten med nyetablerade fintech-bolag. Idag ser vi att de flesta storbanker har tagit efter oss och vill skapa olika slags samarbeten. Vår första samarbetspartner var bolaget Dreams, som vill förändra beteendet hos yngre personer: målet är uppmuntra dem till att spara innan de konsumerar och följaktligen välja bort dyra snabblån. I december 2018 nådde vi milstolpen 100 000 svenskar som sparar i Ålandsbanken via Dreams-tjänsten. Dreams sköter all kundkommunikation och paketering av erbjudandena medan vi står för bankinfrastrukturen. Under sommaren 2018 började bolaget förbereda sin europeiska expansion och då valde vi att gå in i bolaget som minoritetsägare.

I slutet av året gick vi också in som minoritetsägare och samarbetspartner i Doconomy, ett annat fintech-bolag. Doconomy har valt att kombinera erbjudanden inom hållbarhet med finansiella tjänster och sparande i en kombination som vi ännu inte ser att matchas av någon annan i världen. Då sparande och hållbarhetsfrågor ligger oss varmt om hjärtat känns även det här samarbetet bra och spännande. Det bygger på en gemensam värdegrund. Doconomys app lanseras under våren 2019.

MOT 100-STRECKET MED HÖGT BURET HUVUD

Sammanfattningsvis tycker jag att vi gjort ett gediget arbetsår. Vi ser att storbankerna nu driver sina effektiviseringsprojekt med allt hårdare hand: allt färre kunder kommer att erbjudas en personlig rådgivare. Vi håller fast vår linje och ska fortsättningsvis ge våra kunder möjligheten till det personliga mötet med en rådgivare man känner, samtidigt som vi erbjuder högklassiga digitala tjänster. Denna väg kräver mer av vår personal än vad en renodlad digitaliseringsresa skulle göra, men vi ser också att det finns en klar efterfrågan på detta erbjudande och en beredskap från kunderna att betala för god service.

Därmed fortsätter vi att gå vår egen väg då vi nu stänger bokslutet för vårt nittionionde verksamhetsår och inleder vårt hundrade jubileumsår. Jag känner att det är en pigg hundraåring som nu tar sats för vår fortsatta resa. Det är dessutom inspirerande att känna att kunder och personal i allt större omfattning sluter upp kring den stabila värdegrund som utgör vår inre kompass då vi navigerar vidare. Produkter, tjänster och teknik förändras över tid, men vi har alltid byggt vårt erbjudande på att jobba i nära relation med våra kunder. Eller som vår personal har formulerat det: vi erbjuder den stora bankens utbud med den lilla bankens omtanke och förnuft!

Avslutningsvis vill jag tacka våra kunder och vår personal för ett mycket gott samarbete under året.

Rörelseresultat
miljoner euro

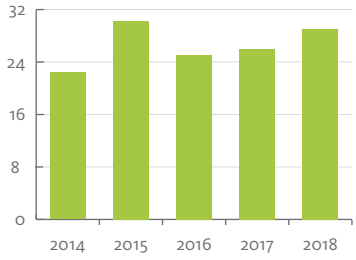

Att våga gå sin egen väg

Ett tydligt behov uppstår när de stora bankerna blir allt större och deras kunder känner sig allt mindre. Det är behovet av en bank där varje kund känner sig sedd, hörd och uppskattad. Ålandsbanken har snart ett sekel i ryggen som en självständig, innovativ och kundanpassad bank. Därför är det självklart att vi fortsätter på den väg där kundernas behov är ledstjärnan i vår utveckling.

VÅR VISION

Vi ska vara den självklara banken för personer med ambitioner och företag som värdesätter relationer.

VÅR POSITION

Ålandsbanken är en placeringsbank med finansieringskunnande. Ålandsbanken skapar värde för människor och företag genom att leverera storbankernas tjänsteutbud med den mindre bankens omtanke och engagemang.

Vi på Ålandsbanken fokuserar på vilka problem vi löser, vilka möjligheter vi skapar och hur vi levererar olika typer av värde till våra kunder. Vi går alltid vår egen väg och det är så vi får allt fler vänner med på resan. Valet av position är ambitiöst och det är en position där Ålandsbanken ser ett tydligt kundbehov och en växande marknad. Vi växer inom utvalda målgrupper när vi lägger särskild vikt på placeringsverksamheten samtidigt som vi levererar finansieringslösningar och övriga banktjänster med utmärkt service.

PLACERINGSBANKEN SOM KAN FINANSIERING

Ålandsbankens kompetens som placeringsbank har under de senaste åren befästs på samtliga marknader. Det ökade antalet kunder och flera branschspecifika utmärkelser visar det. Vårt finansieringskunnande har långa traditioner och kommer fortsättningsvis att ha en central roll .

KUNDRELATIONER OCH FÖRTROENDE

All sund bankverksamhet bygger på förtroende. Det syns tydligt i kundernas sätt att hantera sina placeringar. Vi vet att det krävs tid och engagemang för att bygga upp förtroende hos nya kunder. Ålandsbanken erbjuder en bank som den borde vara. En bank som vill att personer, företag och samhälle ska ha grogrund att utvecklas.

Vi är övertygade om att starka och långsiktiga relationer byggs genom goda prestationer av personer med ambitioner.

GOD SERVICE VIA ALLA KANALER

Ålandsbanken har alltid välkomnat ny teknologi som gör vardagen lättare för våra kunder. Därför har vårt Internetkontor sedan starten varit en föregångare i branschen. I utvecklingsarbetet gör vi inte skillnad mellan det personliga och digitala mötet. Oavsett kanal ska våra kunder alltid känna att de får god service. Våra relationer ska vara lika starka i varje kanal. Men vi tar också fasta på de särskilda styrkor som olika kanaler har. För rådgivning passar personliga möten bäst, medan Internetkontoret på webben och bankapplikationen i mobiltelefonen ger kunden möjlighet att få en tydlig överblick och möjlighet att smidigt sköta sin vardagsekonomi.

VÅRA TRE MARKNADER

Ålandsbankens vision och valet av eftersträvad position är den samma för våra tre marknader. Men det finns också olikheter mellan dem. På Åland är vi alla ålänningars bank och vi bidrar aktivt till det åländska samhället. I övriga Finland och i Sverige ligger vår tyngdpunkt på placeringar och sparande, samtidigt som vårt starka finansieringskunnande är en viktig del i vårt erbjudande.

ATT GÅ SIN EGEN VÄG SITTER I VÅRA GENER

Genom tiderna har Ålandsbanken med framgång och vid upprepade tillfällen valt en väg som varit ny och annorlunda. Ofta ambitiös men alltid ansvarsfull. Vi fortsätter på den vägen när vi värnar om vår ambition att alltid sätta kunden i främsta rummet. Vår egen väg bygger på övertygelsen om att ett tydligt kundfokus ger både lojala kunder och starka relationer. Vi tar ansvar för delarna och att vi tar ansvar för helheten. Det viktigaste för våra kunder är att de möter ett ansvarsfullt engagemang så att deras behov tillgodoses på bästa sätt. Med en sådan kundupplevelse går vi vår egen väg.

Ett tydligt behov uppstår när de stora bankerna blir allt större och deras kunder känner sig allt mindre. Det är behovet av en bank där varje kund känner sig sedd, hörd och uppskattad. Ålandsbanken har snart ett sekel i ryggen som en självständig, innovativ och kundanpassad bank. Därför är det självklart att vi fortsätter på den väg där kundernas behov är ledstjärnan i vår utveckling.

Foto: Shutterstock

Hållbara affärer, goda affärer

För ett år sedan skrev vi att kunderna omges av ett hållbarhetsbrus. Det bruset har knappast minskat, men vi ser inte att man på individnivå skulle ha trubbats av för den skull. Tvärtom upplever vi hos den breda allmänheten ett växande engagemang och en allt påtagligare medvetenhet, en medvetenhet som framför allt bland yngre generationer tycks bottna i rädsla och oro för världens tillstånd.

Ifall den analysen är allmängiltig, vilket mycket tyder på, betyder det att företagens ansvar i hög grad ökar. De företag som vill kunna se sina kunder i ögonen kan inte förlita sig på en läpparnas bekännelse, de måste aktivt bidra till en mer hållbar värld.

Samtidigt ser vi att hållbarhetsaspekten blir en allt starkare ekonomisk drivkraft för många nystartade innovationsbolag. Glädjande nog har Ålandsbanken kunnat vara med och stöda två intressanta nyskapare. Först ut var bolaget Dreams som i slutet av 2018 utsågs till en av världens främsta fintech-innovatörer. I juni fördjupade Ålandsbanken sitt samarbete med Dreams då vi gick in som delägare i företaget. Med sina inspirerande spar- och placeringstjänster vill Dreams vara ett sunt alternativ till snabba och dyra konsumtionslån och bidra till en hälsosammare ekonomisk livsstil bland sina kunder.

I slutet av året offentliggjordes Ålandsbankens samarbete med Doconomy (läs mer om Doconomy längre fram) som har beröringspunkter med Åland Index, en av hörnstenarna i vårt Östersjöprojekt.

De här båda svenska bolagen är i gott sällskap på den växande marknaden för aktörer som ser att affärsmöjligheter och ett starkt hållbarhetsfokus inte är motpoler, utan tvärtom två likvärdiga byggklossar för att skapa hållbara bolag i en ny era.

Vad gäller Östersjöprojektet blev 2018 året då projektet introducerades på bred front även för våra kunder i Sverige i och med att vi under hösten inledde distributionen av Östersjökortet. De inledande reaktionerna från kunderna har varit mycket uppmuntrande. I Finland, där Östersjöprojektet har ett par års försprång, väljer allt fler att byta till Ålandsbanken och uppger vårt Östersjöengagemang som argument. Det ser vi som ytterligare ett exempel på att hållbarhet och goda affärer går hand i hand.

Det internationella intresset för Östersjöprojektet var stort också under 2018. Vi har presenterat Östersjökortet och Ålands Index på bland annat hållbarhetsevenemanget Sustainable Brands Seminarium i Vancouver, Mastercards kundtillfällen i Norden och under Social Enterprise Summit i Hongkong. Efter interna diskussioner har vi konstaterat att vi genom att nå ut till en internationell publik ges en möjlighet att inspirera och påverka organisationer att skapa klimatsmarta verktyg och tjänster.

Ser vi oss själva i spegeln kan vi med försiktig stolthet konstatera att vi under 2018 har tagit konkreta steg framåt för att minska Ålandsbankens miljöpåverkan. När bankens koldioxidbelastning under 2017 var 396 300 kg (resor, material- och energiförbrukning) kom vi under 2018 ned till en förbrukning på cirka 338 500 kg, vilket är en minskning från 2017 på 14 procent. Den avgjort största minskningen stod koncernens flygresor för, minskningen blev cirka 57 800 kg medan det uppställda målet låg på 16 900 kg koldioxid.

För vår miljöpåverkan kompenserar vi via Östersjökontot och dess Östersjöunderstöd. Fram till 2018 har vi kompenserat till ett belopp av 2 miljoner euro. Det är ett sätt att leva upp till de förväntningar som våra kunder och övriga intressenter har på Ålandsbanken och vårt hållbarhetsarbete. Samtidigt måste miljökompensation bara ses som ett verktyg för att medvetandegöra ett problem. Målet är en bestående förändring av vårt kollektiva beteendemönster.

Ålandsbankens hållbarhetsstrategi

De insatser vi gör i vårt hållbarhetsarbete grundar sig på den strategi som vi lutar oss mot i vardagen och anpassar i takt med att koncernen utvecklas.

Vi ska bedriva vår verksamhet långsiktigt hållbart, såväl finansiellt som socialt och miljömässigt. I det arbetet har vi stöd av FN:s globala mål för hållbar utveckling samt vår egen årliga väsentlighetsanalys.

Nedan presenterar vi Ålandsbankens fyra fokusområden med en komprimerad beskrivning av strategin och årets främsta åtgärder.

1. ANSVARSFULLA INVESTERINGAR

Ålandsbanken följer FN:s principer för ansvarsfulla placeringar och våra granskningar av bolagens sociala och miljömässiga ansvarstagande (så kallade ESG-faktorer) görs med utgångspunkt i FN:s riktlinjer. Vårt samarbete med den oberoende ESG-utvärderaren Sustainalytics ger oss förutsättningar att på global basis integrera ESG-faktorerna i bankens investeringsprocess. Vi följer en bäst-i-klassen-modell och prioriterar de bolag i varje bransch som har högsta hållbarhetsbetyg. Vi utesluter bolag inriktade på spel, tobaks- och alkoholprodukter, vapen och pornografi.

- Vi har utbildat bankens medarbetare inom området för ansvarsfulla investeringar. Vi ser en allt större efterfrågan på information om hur vi arbetar med frågor relaterade till miljö, sociala aspekter och bolagsstyrning vid val av investeringar.
- Vi mäter våra fonders koldioxidintensitet enligt rekommendationer från Fondbolagens Förening i Sverige och vi eftersträvar successivt sjunkande nivåer.
- Vi har skrivit under initiativet Climate Action 100+, vars vision är att investerare runt om i världen ska påverka de 100 internationella bolag som toppar listan över de största utsläppen att ändra sin affärsmodell för att kunna minska sina utsläpp.
- Vi har aktivt deltagit i samhällsdiskussionen via våra medlemskap i Finsif (Finland Sustainable Investment Forum) samt Swesif (Sweden's Sustainable Investment Forum). Dessutom har vi deltagit i paneldiskussioner med bland annat IVL Svenska Miljöinstitutet, Emmaus, Bonnier Media, Lunds Universitet och Dagens Industris Advisory Board kring hållbarhetsranking i bolag.
- Avrapportering av arbetet med ansvarsfulla investeringar sker genom PRI:s årliga självutvärdering som publiceras externt. Nytt för 2018 är en hållbarhetsrapport för Ålandsbankens fonder.

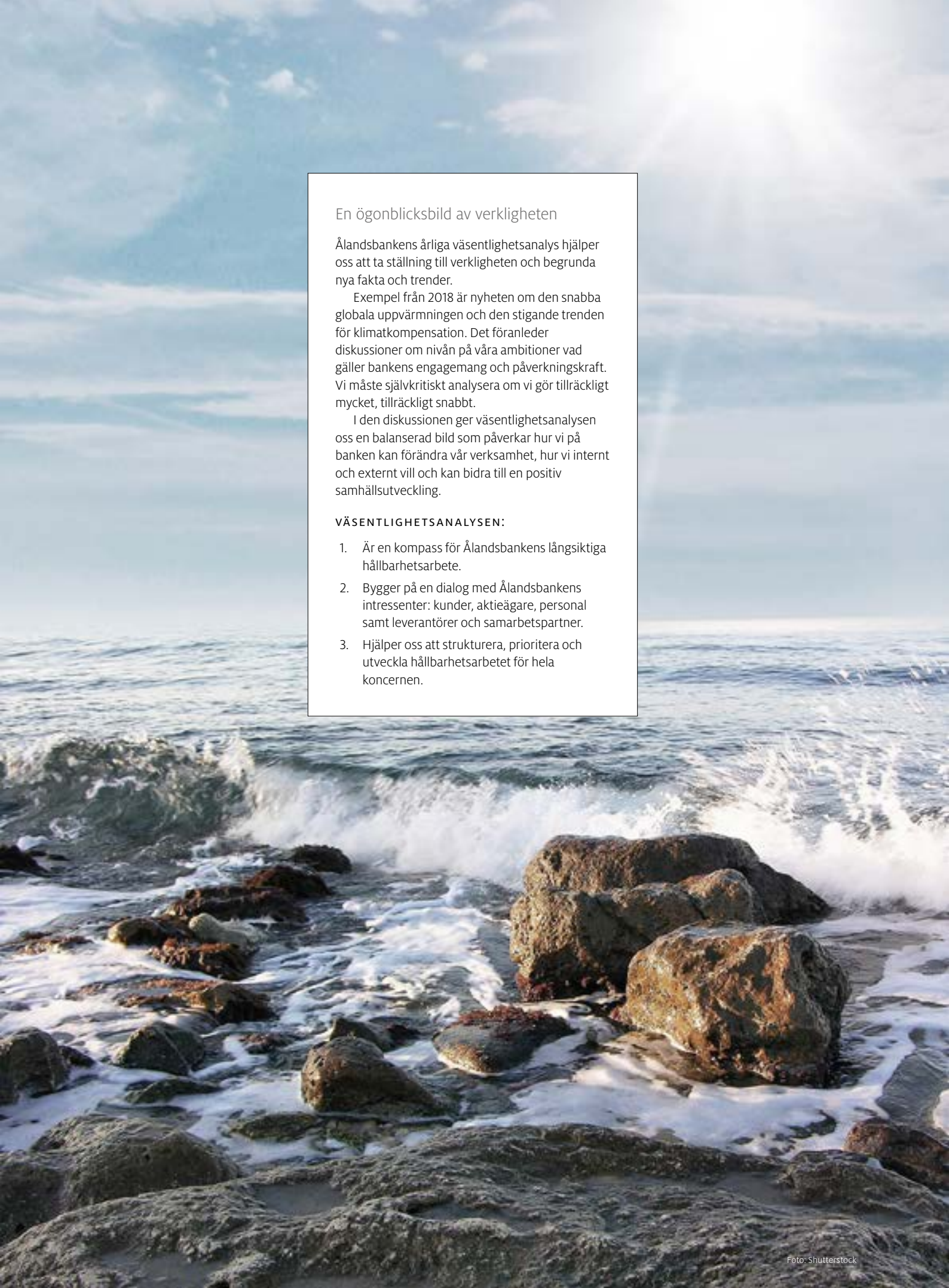

En ögonblicksbild av verkligheten

Ålandsbankens årliga väsentlighetsanalys hjälper oss att ta ställning till verkligheten och begrunda nya fakta och trender.

Exempel från 2018 är nyheten om den snabba globala uppvärmningen och den stigande trenden för klimatkompensation. Det föranleder diskussioner om nivån på våra ambitioner vad gäller bankens engagemang och påverkningskraft. Vi måste självkritiskt analysera om vi gör tillräckligt mycket, tillräckligt snabbt.

I den diskussionen ger väsentlighetsanalysen oss en balanserad bild som påverkar hur vi på banken kan förändra vår verksamhet, hur vi internt och externt vill och kan bidra till en positiv samhällsutveckling.

VÄSENTLIGHETSANALYSEN:

1. Är en kompass för Ålandsbankens långsiktiga hållbarhetsarbete.
2. Bygger på en dialog med Ålandsbankens intressenter: kunder, aktieägare, personal samt leverantörer och samarbetspartner.
3. Hjälper oss att strukturera, prioritera och utveckla hållbarhetsarbetet för hela koncernen.

Foto: Shutterstock

I de diskussioner vi under 2018 har fört med kunder och potentiella kunder noterar vi att intresset ökar för hur vi bedriver påverkansarbete i de bolag vi har innehav i. Även efterfrågan på rapportering av portföljernas hållbarhetsvärde ökar. Frågor om bankens inställning till fossila bränslen och möjligheten att rapportera hållbarhetsfakta i diskretionära placeringsportföljer är alltjämt aktuella.

2. ANSVARSFULL KREDITGIVNING

Ålandsbanken stöder samhällsekonomin genom att finansiera sunda projekt som kan förverkligas framgångsrikt. Vår kreditgivning ska alltid grunda sig på god kundkännedom och vi fattar ansvarsfulla kreditbeslut efter en objektiv bedömning av återbetalningsförmågan. För Ålandsbanken är kundens återbetalningsförmåga grunden för ansvarsfull kreditgivning.

- Ålandsbanken uppmuntrar sina företagskunder att utveckla hållbarhetsarbetet i sin verksamhet och följer upp företagskundernas hållbarhetsmognad.
- Bankens kreditgivning omfattar huvudsakligen finansiering av bostäder för privatpersoner samt krediter för att stöda våra kunders spar- och placeringsverksamhet. 80 procent av koncernens kreditgivning är riktad till bostäder, fastigheter, värdepapper och övriga finansiella tillgångar.
- Ålandsbanken värnar om Östersjöns vattenkvalitet genom att begränsa kreditgivningen för havsbaserad fiskodling till endast sådana investeringar som minskar miljöbelastningen.

3. SOCIALT ANSVAR

Vi är en bank för utveckling av personer, företag och samhälle. Vi respekterar social och kulturell mångfald och vi ska vara en attraktiv arbetsgivare och förstahandsvalet bland marknadens bästa talanger. Vi följer policyn för etiskt uppträdande samt för identifiering och hantering av intressekonflikter och vi arbetar aktivt mot penningtvätt och annan brottslighet.

- Under året har vi fortsatt arbetet med att centralisera koncernens stabsfunktioner till huvudkontoret. Det har betytt att vi under 2018 har en personalomsättning på 12,2 procent, vilket är något högre än vår målsättning. Även omorganiseringar i Sverige och Finland har gett upphov till viss omfördelning av roller.
- Trots ökad personalomsättning låg engagemanget bland medarbetarna fortsättningsvis på en god nivå: betyget blev 3,8 av maximalt 5. Frisknärvaron ökade till 94,1 procent från 92,8 procent året innan, vilket är i linje i med vår kortsiktiga målsättning att frisknärvaron ska ligga på 95 procent.
- Koncernens kompetensplattform har under 2018 handlat mycket om att säkerställa att vi lever upp till de myndighetskrav som uppkommit med EU-direktivet Mifid 2. En uppstart av flera e-utbildningar skedde under året och de kommer att tas i bruk under 2019.
- Vi har utvecklat våra interna regelverk gällande etiskt uppförande med syfte att säkerställa att Ålandsbankens agerande håller en hög etisk nivå som följer externa lagar och regler samt god sed på de finansiella marknaderna. Utbildningar inom bland annat GDPR, sekretess, informationssäkerhet, penningtvätt och intressekonflikter har genomförts under året.
- Inom ramen för bankens samhälls- och ungdomsarbete engagerade vi oss i lokala integrationsprojekt. Vi uppmuntrar studier genom att årligen donera stipendier till samtliga åländska skolor. Ålandsbanken har också sponsrat åländska föreningars barn- och ungdomsverksamhet.
- I koncernens jämställdhetsarbete strävar vi efter en könsbalans när nya tjänster ska tillsättas. Vårt mål är en jämlik könsfördelning (minst 40/60). På grupp- och avdelningsnivå, samt inom vissa roller, kan det ännu förekomma obalans men den totala fördelningen på koncernnivå ligger nu på 49/51. I koncernledningen och styrelser med externa ledamöter är fördelningen något utjämnad till 28 procent kvinnor och 72 procent män (tidigare 24/76). Inom koncernens successionsplanering har vi en balans på 50/50.

Vad gäller personalomsättningen inom koncernen ska vi på kort sikt hitta en ökad stabilitet. Målsättningen är att personalomsättningen inte ska överstiga 5 procent per år. Vidare ska vi under 2019 fokusera på att säkra en god och effektiv kompetensutveckling för medarbetarna. De senaste årens nya regelverk har medfört högre utbildningskrav inom alla roller och där ser vi en utmaning vi vill möta på bästa sätt.

4. MILJÖANSVAR

Ålandsbanken arbetar för att medvetandegöra och minska organisationens resursförbrukning och miljöbelastning. Vi jobbar aktivt för att nå de fastställda målen i koncernens miljöplan. Genom att årligen dela ut medel till miljöprojekt för Östersjön kompenserar vi för vår resursförbrukning och miljöbelastning. Vi för en dialog om hållbarhet och miljöansvar med våra leverantörer och samarbetspartner.

- Kunderna har visat ett starkt engagemang genom Östersjökontot där 0,2 procent av avkastningen går till miljöstödjande eller miljökompenserade verksamhet. Vår målsättning för 2018 var 1 600 nya deponenter på Östersjökontot och vi nådde upp till drygt 1 500 nya deponenter. Under 2018 delade vi ut cirka 250 000 euro till nio miljöprojekt.
- Också Ålandsbankens miljökommunikation via sociala medier har fått stor räckvidd. Vår ambition är att föra fram miljöfostran och tipsa om hållbara val i vardagen.
- Utöver Östersjöprojektet har vi också fortsatt våra engagemang i Stockholm International Water Institute (SIWI) och i Bärkraftnätverket för ett bärkraftigt och hållbart Åland. I båda organisationerna deltar vi i den strategiska planeringen.

- Under 2018 har vi fortsatt att målmedvetet lyfta fram hållbarheten i det dagliga arbetet genom stöd och uppmuntran. Ett avtal om möjligheten att anskaffa allt mera grön energi har ingåtts under året samtidigt som vi har dragit nytta av våra solpaneler på huvudkontoret i Mariehamn. Energin som vi har utvunnit via panelerna skulle värma två villor under ett år, men den energimängden utgör givetvis bara en del av det som vår verksamhet kräver. 65 procent av den energi som koncernen använder kommer från förnybara källor. Vår långsiktiga strävan är att årligen använda allt mera grön energi och försöka uppnå 100 procent år 2022.
- Antalet resor varierar från år till år. År 2017 kunde vi inte leva upp till våra målsättningar, men för 2018 kan vi redovisa en minskning i flygresandet från föregående år med 13 procent. Den minskningen syns givetvis i koncernens totala koldioxidutsläpp. Det här betyder att vi har nått målsättningen på 3 procents minskning med råge. Minskningen är ett resultat av ett medvetet arbete för att förändra resebeteendet inom koncernen. Vi har i allt högre grad förlitat oss på digitala lösningar och dessutom har flera reseintensiva projekt avslutats eller gått in i en ny fas. Målet för året var att vi skulle göra 25 procent av våra resor med fortskaffningsmedel med lägre koldioxidutsläpp än flyg och vi nådde upp till 23 procent.
- På materialsidan har uppföljningen av anskaffningarna förbättrats och allt fler varor levereras nu miljömärkta, bland annat allt papper som koncernen använder. Vi uppnådde inte riktigt vår målsättning att minska pappersförbrukningen med 5 procent, utan stannade på en minskning om cirka 3 procent från föregående år. Vi ser ändå med tillförsikt framåt, eftersom banken genomför flera effektiveringsprojekt som bland annat ska minska mängden pappersutskick till kunder. Responsen från våra kunder har varit uppmuntrande, en klar majoritet föredrar digitala utskick.

Avslutningsvis kan konstateras att våra medarbetare har uttryckt en entusiasm över att arbeta på en bank med ett tydligt hållbarhets- och miljöansvar. Det interna engagemanget ser vi som en förutsättning för att vi ska kunna inspirera och engagera våra kunder och också för att minska vårt eget koldioxidutsläpp. Under 2018 minskade vi våra koldioxidutsläpp från resor samt el- och pappersförbrukning med 14 procent i jämförelse med 2017. Under 2019 vill vi sänka utsläppen ytterligare 10 procent, främst genom miljövänligare val av resesätt.

Styrning och ledning

Hållbarhet är en naturlig del i Ålandsbankens affärsstrategi. Följaktligen överser koncernens styrelse både de strategiska målsättningarna och den årliga uppföljningen av hållbarhetsstrategin.

Koncernens ledningsgrupp håller en kontinuerlig diskussion om vårt företagsansvar. Ledningen ansvarar för det strategiska hållbarhetsarbetet inom Ålandsbanken. Engagemang och ansvarsfullhet driver arbetet på ett naturligt och självklart sätt.

Alla ledare och medarbetare ansvarar, utifrån sina specifika roller och som anställda, för att Ålandsbanken utvecklas på ett hållbart sätt. Till verktygen i det arbetet hör direktiv, riktlinjer, planer och uppföljning som konkretiserar strategin inom respektive hållbarhetsområde.

Koncernens ESG-kommitté har träffats kvartalsvis för att diskutera och fatta beslut i aktuella frågor gällande hållbarhet och placeringar.

Bankens arbetsgrupp för miljön består av engagerade medarbetare och gruppen har träffats regelbundet under året. På agendan har funnits bland annat frågor om att minska plastanvändningen och hur koncernen kan effektivera sin vattenanvändning.

Foto: Jan Karlsson

Den energi som koncernen använder kommer 65 procent från förnybara källor. Vår långsiktiga strävan är att årligen använda allt mera grön energi och försöka uppnå 100 procent år 2022.

Nyckeltal kring miljöpåverkan

Pappersförbrukning

Energiförbrukning

Affärsresor

Målsättningarna i koncernens årliga miljöplan redovisas i graferna i form av punkter. Beräkningsgrunden avvek något för 2015 jämfört med 2016, 2017 och 2018 som har haft samma beräkningsgrund.

Koncernens pappersförbrukning
kg

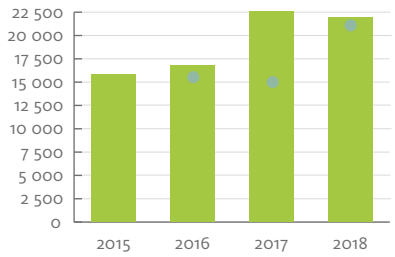

● Vår målsättning

Målsättningen är en årlig minskning på minst 5 procent. Under 2018 uppnåddes en minskning från 2017 på cirka 3 procent.

Koncernens energiförbrukning
GWh

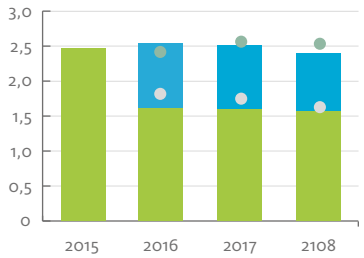

● GWh övriga ● GWh förnybar
● Vår målsättning totalt
● Vår målsättning förnybar

Den totala energiförbrukningen har under 2018 sjunkit från 2,51 GWh till 2,39 GWh. Av den förbrukade energin var drygt 65 procent framställd från förnybara energikällor, s.k. grön energi, medan målet var 70 procent.

Antalet affärsresor inom koncernen

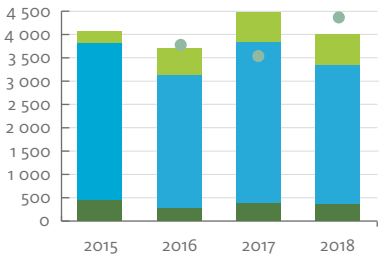

● Tåg ● Flyg ● Fartyg
● Vår målsättning totalt

Målsättningen för 2018 var att sänka antalet flygresor med 3 procent och sänkningen blev 13 procent. Drygt 23 procent av alla resor gjordes på alternativa sätt medan den årliga målsättning var 25 procent.

Mängden koldioxidutsläpp som pappersförbrukningen förorsakat
CO_2 (kg)

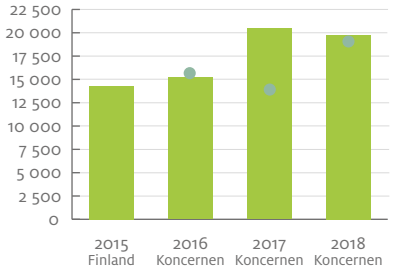

● Vår målsättning totalt

Den minskade pappersförbrukningen under året gav en utsläppsminskning på cirka 700 kg koldioxid medan målet var 1 000 kg.

Indirekta koldioxidutsläpp från koncernens energiförbrukning
CO_2 (kg)

● Vår målsättning

Parallellt med att koncernen har förbrukat mindre energi har också koldioxidutsläppen sjunkit från 160 000 kg till 150 000 kg.

Mängden koldioxidutsläpp som resorna förorsakat
CO_2 (kg)

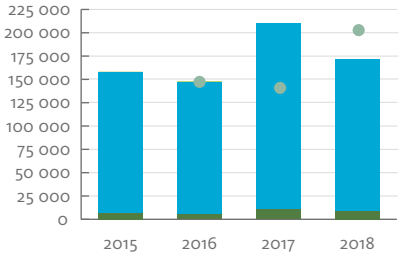

● Tåg ● Flyg ● Fartyg
● Vår målsättning totalt

Färre flygresor inom koncernen har betytt mindre koldioxidutsläpp. Utsläppen från flygresor minskade under 2018 med 18 procent medan utsläppen från alla resor minskade från 210 600 kg till 172 000 kg.

Information om personal

Personalens rörlighet	2018	2017	2016
Expansion, %	12,6	12,3	10,7
Personalomsättning, %	12,2	11,9	8,8

Expansion

Per kön

- Kvinnor
- Män

Per åldersgrupp

- <30
- 30–50
- 50+

Per region

- Åland
- Finland
- Sverige

Koncernen ordinarieanställde 88 personer under året. I förhållande till arbetad tid till omräknat till heltidstjänster motsvarade detta en expansion på 12,6 procent 2018, vilket var en ökning från 12,3 procent 2017.

Personalomsättning

Per kön

- Kvinnor
- Män

Per åldersgrupp

- <30
- 30–50
- 50+

Per region

- Åland
- Finland
- Sverige

Från koncernen avslutade 85 personer sin ordinarie anställning, varav fem pensionsavgångar. I förhållande till arbetad tid omräknat till heltidstjänster motsvarade detta en personalomsättning på 12,2 procent 2018, vilket var en ökning från 11,9 procent 2017.

Kontraktstyp per region

Ordinarie

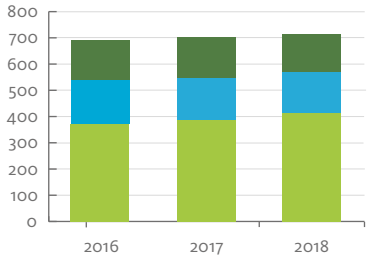

- Åland
- Finland
- Sverige

Visstid månad

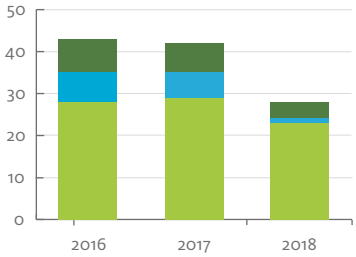

- Åland
- Finland
- Sverige

Visstid timme

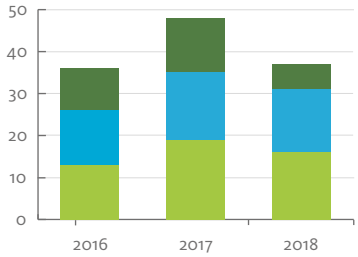

- Åland
- Finland
- Sverige

Kontraktstyp per kön

Ordinarie

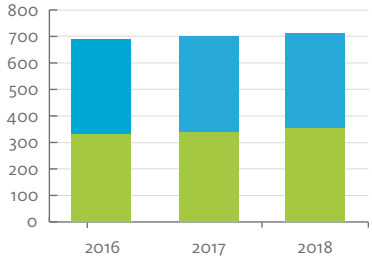

- Kvinnor
- Män

Visstid månad

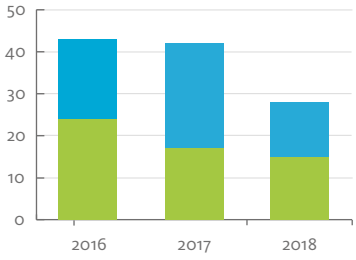

- Kvinnor
- Män

Visstid timme

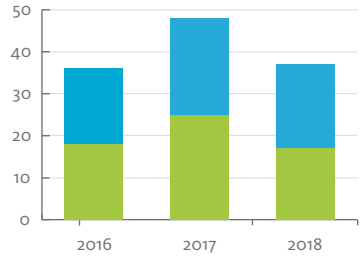

- Kvinnor
- Män

Deltid/heltid per kön	2018			2017			2016		
Kön	Deltid	Heltid	Totalt	Deltid	Heltid	Totalt	Deltid	Heltid	Totalt
Kvinnor	69	316	385	75	304	379	84	289	373
Män	30	363	393	31	380	411	25	370	395
Totalt	**99**	**679**	**778**	**106**	**684**	**790**	**109**	**659**	**768**

Antalet arbetsförhållanden i koncernen uppgick vid årsskiftet till 778 personer, vilket är en minskning med 12 personer från årsskiftet 2017. Av dessa 778 hade 91 procent tillsvidarekontrakt och 9 procent visstidskontrakt. Av alla deltidsanställningar står kvinnor för 69 procent medan männen står för 31 procent. Drygt hälften av personalstyrkan är placerad på Åland, medan resten är jämnt fördelade mellan fastlandet och Sverige. Därtill tjänstgjorde vid årsskiftet 136 konsulter i koncernen.

Frisknärvaro och olycksfall	2018	2017	2016
Frisknärvaro, %	94,1	92,8	93,7
Olycksfall	12	8	11

Med frisknärvaro menas andelen personer som under året inte haft en sammanhängande sjukfrånvaro längre än två veckor.

Information om mångfald

Könsfördelning	2018		2017		2016	
Kön	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Styrningsorgan						
Kvinnor	7	28	6	24	7	28
Män	18	72	19	76	18	72
Totalt	**25**	**100**	**25**	**100**	**25**	**100**
Personal						
Kvinnor	385	49	379	48	373	49
Män	393	51	411	52	395	51
Totalt	**778**	**100**	**790**	**100**	**768**	**100**

Vårt mål är en jämlik könsfördelning (minst 40/60). Totala fördelningen i koncernen nu ligger på 49/51. I koncernledningen och styrelser med externa ledamöter är fördelningen 28 procent kvinnor och 72 procent män.

Åldersfördelning	2018		2017		2016	
Ålder	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Styrningsorgan						
<30	0	0	0	0	0	0
30–50	8	32	9	36	9	36
50+	17	68	16	64	16	64
Totalt	**25**	**100**	**25**	**100**	**25**	**100**
Personal						
<30	121	16	133	17	111	15
30–50	425	55	438	55	425	55
50+	232	30	219	28	232	30
Totalt	**778**	**100**	**790**	**100**	**768**	**100**

Information om samhällsengagemang

Ekonomiskt värdeskapande	2018	2017
miljoner euro		
Intäkter minus nedskrivningar		
Förädlingsvärde skapat genom att betjäna kunder	**126,8**	**125,9**
Medarbetarna		
Löner	42,1	42,8
Sociala avgifter och andra personalkostnader	15,0	17,0
Summa värde till medarbetarna	**57,1**	**59,8**
Till samhället		
Inkomstskatt	6,1	5,3
Ej avdragsgill moms	5,1	6,0
Garantiavgifter	0,0	0,0
Avgift till statlig stabiliseringsfond	2,6	0,9
Summa värde till staten	**13,8**	**12,2**
Leverantörer*	32,7	32,5
Sponsring	0,3	0,5
Summa övriga värden till samhället	**33,0**	**33,1**
Transaktioner med aktieägarna		
Utdelning	10,0	9,2
Nyemission	–0,5	–1,6
Summa transaktioner med aktieägarna	**9,5**	**7,6**
Kvar i banken		
Återinvesterat ekonomiskt värde	**13,4**	**13,1**

* Avser övriga administrativa kostnader samt avskrivningar.

Ekonomiskt mervärde

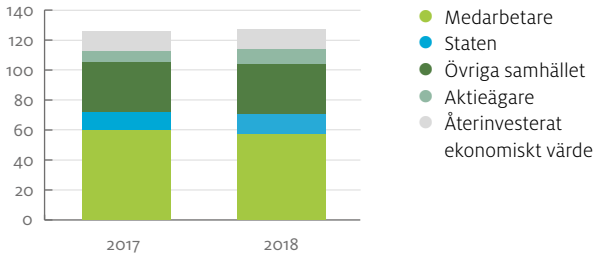

Foto: Shutterstock

För hållbar konsumtion utan pekpinnar

När DO-appen kan laddas ner till mobiler under första kvartalet 2019 kommer svenska konsumenter i realtid att kunna följa med hurdan klimatpåverkan deras köpbeteende har och sedan klimatkompensera. Men DO handlar inte om pekpinnar, däremot om uppmuntran, tips och förslag på ändring av shoppingvanorna.

När Nathalie Green hösten 2018 tog sig an utmaningen som vd för uppstartsbolaget Doconomy i Stockholm var hon rätt rustad för uppdraget; hon hade bland annat tidigare jobbat med hållbara fonder och skött kommunikationen på försäkringsbolaget SPP.

– Jag har sett konsumenternas förflyttning mot hållbara sparformer, men ändå ligger konsumtion dem mycket närmare hjärtat än sparande.

Just där fyller Doconomy och DO-appen ett tomrum.

– DO handlar om en positiv kundupplevelse. Du ska tycka det är enkelt att följa med hur vardagskonsumtion och klimatpåverkan går hand i hand, säger Nathalie Green.

För den insikten erbjuder Doconomy DO-appen med ett betal- och kreditkort. Dessa mäter och visar klimatpåverkan från varje inköp du gör – både i mängden koldioxid och i reda pengar. Motorn för den komplicerade uträkningen är Åland Index som tillhandahålls av Ålandsbanken och dotterbolaget Crosskey. Indexet är en av hörnstenarna i bankens Östersjöprojekt. Genom att sedan översätta koldioxidutsläppen från exempelvis en ny tröja till en konkret summa pengar får användaren en tydligare inblick i den totala kostnaden för sin klimatpåverkan.

DO-användarna har sedan möjlighet att klimatkompensera, antingen genom finansiera FN-certifierade projekt i utvecklingsländer eller genom att investera pengarna i hållbara fonder.

– Men eftersom det är bättre för världsklimatet att vi minskar vår konsumtion så kommer vi också att erbjuda möjlighet att spara på ett konto som klimatkompenserar för de pengar som sparas, säger Nathalie Green och fortsätter:

– Vi vill uppmuntra till en positiv beteendeförändring. Det kan vi göra genom att ge våra kunder konkreta tips och förslag.

Och att det går att ändra på folks inrotade köpbeteende är hon övertygad om.

– Jag är faktiskt glatt överraskad över att se vilket engagemang vi har mötts av.

På Ålandsbanken ser vd Peter Wiklöf att banken tagit fasta på möjligheten att fungera som möjliggörare för ett bolag man delar värdegrund med.

– På Ålandsbanken har vi, tillsammans med våra kunder, jobbat i över 20 år med att stöda miljösatsningar. Därför är det både naturligt och roligt att fortsätta det arbetet tillsammans med vår nya samarbetspartner Doconomy, som vi även valt att gå med i som minoritetsägare, säger Wiklöf.

Nathalie Green, vd för Doconomy.

Foto: Dan Coleman

Kampen mot plasten växer sig allt starkare

Allt fler kavlar nu upp ärmarna och tar itu med världen plastproblem. Medan privatpersoner väljer tygkassar och papperspåsar står företag och organisationer för ett växande antal innovationer för att minska plastavfallet. Följaktligen var det plastbekämpning som låg i fokus när Östersjöprojektets vinnare 2018 utsågs.

Det blev Johannes Myllykoski från Karleby som fick årets huvudfinansiering på 70 000 euro. Myllykoski har tidigare arbetet med oljebekämpningsmaskiner och i snart åtta år har han utvecklat en plastavfallsinsamlare som kan samla in både olja och plast till havs – hela 1,2 kilometer i taget!

– Tanken på vad vi lämnar till våra barn och huruvida de drunknar i plast gjorde mig illa till mods, sade Myllykoski vid prisutdelningen.

Andra pris på 50 000 euro gick till företaget Sulapac som producerar nedbrytbara designförpackningar. Företagets grundare Suvi Haimi och Laura Kyllönen har utvecklat ett material som är en kombination av trä och bioämnen. Materialet är helt nedbrytbart, men har ändå plastliknande egenskaper. Med andra ord: en perfekt utmanare till den förhatliga plasten.

– Vårt motto har blivit ”Every package makes a difference”, varje förpackning gör skillnad, sade vd Suvi Haimi när grundarduon tog emot Östersjöprojektets pris.

Samtidigt börjar allt fler städer inse att de vill dra sitt strå till stacken. En av dem är Mariehamn som har sjösatt ett ambitiöst projekt tillsammans med miljöbyrån vid Ålands landskapsregering.

Man tänker rensa viken Slemmern på stadens östra sida från mikroplaster. Lösningen är en multifunktionell våtmark som avskiljer mikroplaster, näringsämnen och andra föroreningar, samtidigt som man skapar en lämplig biotop både för fisklek och fågelliv. Det ambitiösa satsningen fick 35 000 euro i understöd av Östersjöprojektet.

Under 2018 har Ålandsbanken via Östersjöprojektet finansierat projekt med 250 000 euro. Utöver det har Ålandsbanken stöttat Östersjön med ytterligare 105 000 euro via miljöorganisationerna WWF Finland och Race For The Baltic. Sedan 1997 har banken delat ut nästan två miljoner euro till olika miljöprojekt.

En hållbarhetsöverblick på ett ögonblick

TRE AFFÄRSOMRÅDEN

Ålandsbanken har verksamhet på tretton orter varav fem på Åland.

ÖSTERSJÖPROJEKTET

2 000 000 € till goda idéer för miljön sedan 1997.

2 000 000

ÖSTERSJÖPROJEKTET
ITÄMERIPROJEKTI
BALTICSEAPROJECT.ORG

Prioritering i bankens transporter:

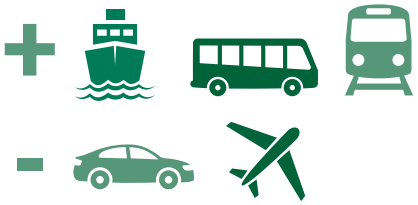

VÅRA VÄRDERINGAR

I det dagliga arbetet navigerar vi för hållbarhet genom våra värderingar.

INVESTERING

Vi efterlever FN:s principer för ansvarsfulla placeringar (UNPRI).

PRI Principles for Responsible Investment

INGEN KREDIT-GIVNING TILL

eller verksamheter som exempelvis har en negativ påverkan på platser på Unescos världsarvslista eller på nationalparker och naturreservat.

HÅLLBAR ENERGI-ANVÄNDNING

70 % av all energi via förny-bara källor (s.k. grön energi).

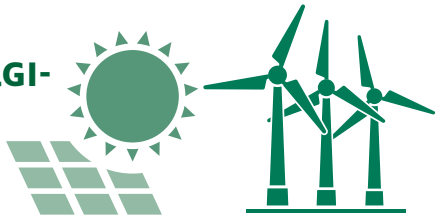

EN PLANET

Ålandsbanken jobbar för att vi ska kunna leva det liv vi lever idag och ändå få resurserna på vår planet att räcka till.

97 %

Banken strävar efter att alltid ha minst 97 % frisknärvaro.

Best in Class vi placerar endast i verksamheter med hög ESG-rating i sin jämförelsegrupp och dessutom mäter vi koldioxidintensiteten.

Best in Class
ESG Rating

HÅLLBARA KREDITER

Vår totala kreditportfölj består till största delen av krediter till privatpersoner.

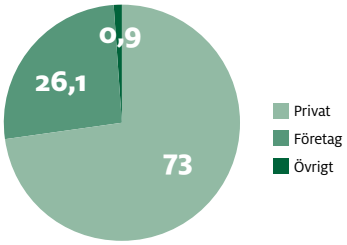

CO_2-UTSLÄPP I ÅLANDSBANKEN (KG)

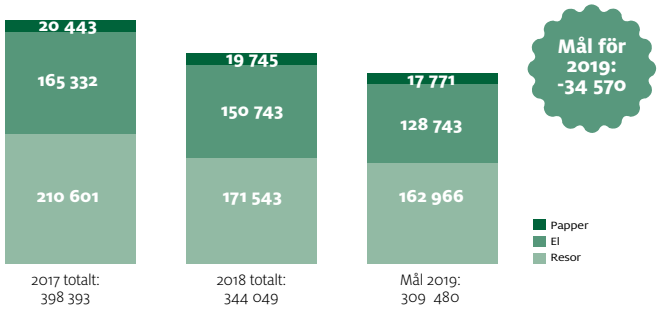

ÖSTERSJÖKORTET

Världens första kreditkort som även redovisar miljöpåverkan ...

... genom beräkning med ÅLAND INDEX®

INTERN FOKUS PÅ ATT REDUCERA CO_2

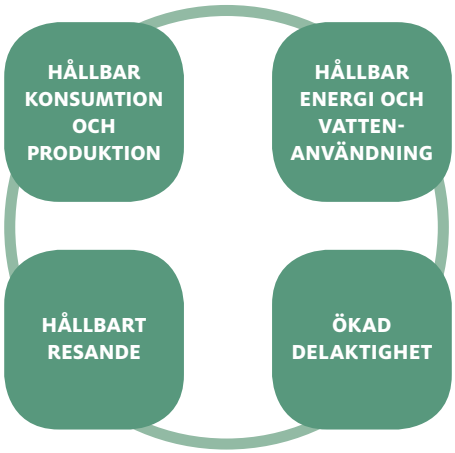

ÅLANDSBANKENS PRIORITERINGAR AV FN:S HÅLLBARHETSMÅL

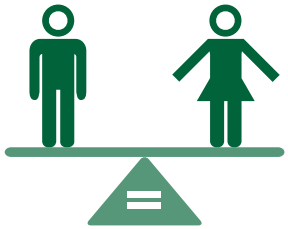

En jämställd representation

Samhällsengagemang
Vi uppmuntrar och engagerar oss i idrott, kultur och studier genom att årligen donera stipendier till åländska skolor. Vidare arbetar vi i integrationsprojektet Business Lead Finland för ökad mångfald i finansbranschen.

Säkerställa
lika lön för lika arbete.

Utöver Östersjöprojektetet engagerar vi oss i Stockholm International Water Institute (SIWI), Bärkraft-nätverket för ett hållbart Åland, WWF Finland, Climate Action 100+ och i Sveriges Forum för Hållbara Investeringar resp. Finlands Forum för Hållbara Investeringar.

Växande efterfrågan möts med nya kollegor

Foto: Viktor Fremling

Magnus Johansson, direktör för affärsområdet Sverige, Mikael Mörn, direktör för affärsområdet Åland och Anne-Maria Salonius, direktör för affärsområdet Finland.

Sammanlagt arbetar 114 personer inom Ålandsbanken Private Banking på Åland, i Finland och i Sverige. Vårt Private Banking-erbjudande är en av hörnstenarna i bankens affärsverksamhet.

Private Banking-kunderna står för 60 procent av det aktivt förvaltade kapitalet, 52 procent av inlåningsvolymen och 57 procent av utlåningsvolymen. Rörelseresultatet från Private Banking uppgick 2018 till 17,7 miljoner euro, vilket motsvarar 61 procent av Ålandsbankens samlade rörelseresultat. Avkastningen på allokerat eget kapital ligger på 18,0 procent.

På Åland fortsätter vårt erbjudande att locka nya Private Banking-kunder. Ökningen har skett genom mer affärer med befintliga kunder, men vi ser också att många nya kunder byter till Ålandsbanken och det tolkar vi gärna som ett kvitto på att vi levererar en högklassig servicehelhet. Antalet åländska kunder med förvaltningsavtal har under 2018 ökat med 8 procent. Den goda tillväxttakten har gått hand i hand med en genomtänkt och aktiv personalrekryteringsstrategi som säkrar högklassig service.

I Sverige har Private Banking-verksamheten rekryterat framgångsrikt och stärkt sina personalresurser inom bland annat Finansiell Planering. En intressant detalj i rekryteringsprocessen är att vi i allt högre grad kan välkomna högt kvalificerade medarbetare från andra Private Banking-aktörer, vilket vi ser som ett gott betyg för vårt anseende bland branschkollegorna. En annan trend som stärkts under året är att allt fler entreprenörer och utlandssvenskar väljer Ålandsbanken som sin huvudsakliga Private Banking-partner. Följaktligen ökade det aktivt förvaltade kapitalet med cirka 30 procent, vilket är den högsta tillväxten sedan Ålandsbankens etablering i Sverige.

I Finland har Private Banking-teamet utökats med fem rekryteringar. Intressant nog är det kontoren i Åbo, Tammerfors och Vasa som har vuxit, vilket är en signal om att Ålandsbankens renommé som högklassig Private Banking-leverantör nu har spridit sig långt utanför huvudstadsregionen. Den trenden syns också i att efterfrågan på bankens juridiska tjänster nådde en rekordnivå under 2018.

Sammantaget kan konstateras att Ålandsbankens Private Banking-modell fungerar väl och att den väcker intresse bland målgrupperna på alla våra tre marknader. Då nödvändiga anpassningar till nya regelverk har skett framgångsrikt under 2018 finns det goda skäl att se framåt med tillförsikt.

Ökad tillgänglighet ger starkare relationer

Inom affärssegmentet Premium Banking redovisas samtliga privatkunder som inte är Private Banking-kunder eller direktkunder hos Kapitalförvaltning. Dessutom ingår Ålandsbankens företagsenhet på Åland.

Under 2018 ökade antalet kunder med Premium Banking-avtal med 5 procent. Antalsmässigt har vi flest Premium Banking-kunder på finska fastlandet, medan vi växer snabbast i Sverige. Även på Åland fortsätter antalet Premiumkunder att växa.

Volymtillväxten under året var god men lägre än föregående år. Inlåningen växte med 6 procent och utlåningen med 5 procent. På grund av den negativa börsutvecklingen var det aktivt förvaltade kapitalet i princip oförändrat.

Lönsamheten har fortsatt att utvecklas positivt inom Premium Banking. 2018 blev rörelseresultatet 9,9 miljoner euro och avkastningen på allokerat eget kapital 8,7 procent. En viktig förklaring till resultatökningen är att kvaliteten på kreditportföljen förbättrats i takt med att specialfinansieringsenheten i Helsingfors avvecklats. Intäkterna har samtidigt ökat och kostnaderna minskat.

Under året har kunderna fått förbättrad funktionalitet i Mobilbanken, bland annat i form av pushnotiser vid korttransaktioner (i Sverige) och att Premiumtjänsterna Trygg/Livsstil också nås via Mobilbanken. Premiumkonceptet har förstärkt Tryggdelen med den nya tjänsten Web Cleanup. I kombination med ID-stöldsupport och ID-stöldskyddsförsäkring har Premium Banking ett omfattande tjänstepaket för att förebygga och hjälpa drabbade personer vid ID-bedrägerier.

På Åland gläds vi över det fortsättningsvis starka intresset för Premiumerbjudandet. Bolånekunder uppskattar såväl den personliga servicen som det helhetstänkande som banken erbjuder. De åländska kunderna uttrycker också sitt gillande över tillgängligheten i olika digitala kanaler och den nya möjligheten att digitalt signera även krediter kommer ytterligare att underlätta vardagen för kunderna.

På det finska fastlandet har mycket skett bakom kulisserna: utöver anpassningar till nya regelverk har de flesta system som är i daglig användning uppdaterats under året. Samtidigt har en satsning gjorts på placeringssidan, bland annat har vi på personalsidan lagt in fler rådgivare som fokuserar på placeringsfrågor. Vidare har arbetet fortsatt med att effektivera de interna processerna så att mer tid frigörs för personlig service.

I Sverige får allt fler upp ögonen för Ålandsbanken som ett alternativ till storbankerna. Följaktligen ser vi både en god tillströmning av nya kunder och en ökning av inlånings- och utlåningsvolymerna. Med ökningarna under 2018 förstärktes balansen mellan inlåning och utlåning. Utöver alla nya tjänster i Premiumpaketet har även våra kunder i Sverige visat sin uppskattning över Ålandsbankens Östersjöprojekt och deras Premiumkort har under året ersatts med det nya Östersjökortet.

Sammantaget kan vi konstatera att Premium Banking under 2018 på alla tre marknader har gjort en stark insats för att balansera de många regelverksanpassningarna mot den personliga servicen och ett engagemang i kundernas finansiella frågor.

Då både de interna processerna har effektiverats och antalet regelverksanpassningar ser ut att minska under 2019 ger det oss goda möjligheter att lyfta Premiumerbjudandet till nästa nivå vad gäller service, placeringskoncept och relationsbyggande.

FÖRETAGSENHETEN PÅ ÅLAND

Ålandsbankens företagsenhet är marknadsledaren på Åland och erbjuder ett brett utbud av tjänster och produkter som är anpassade för de åländska företagen. Målgruppen är bred med både små och medelstora företag samt större koncerner med internationell verksamhet.

Antalet företagskunder fortsatte öka under 2018 och kundernas aktivitetsnivå var hög. Utlåningen hade vid årets slut ökat med 6 procent.

I en undersökning som gjordes under 2018 framgick att våra kunder gärna rekommenderar oss för andra företagare och att de uppskattar det bemötande och den service de får. Vidare har man stort förtroende för sin kundansvariga.

Ålandsbanken har under 2018 gått med i EU:s nya garantiprogram med Europeiska Investeringsfonden (EIF) för lån till små och medelstora företag. Med hjälp av garantin från EIF minskar bankens kapital- och kreditriskkostnader och det kommer i sin tur företagen till godo. Därmed har Ålandsbanken kunnat erbjuda bättre finansieringsvillkor för små och medelstora företag som vill utveckla sin verksamhet eller göra satsningar inom till exempel hållbarhet. Programmet har tagits emot väl av det åländska näringslivet.

Företagsenheten har under året fortsatt sitt engagemang i projekt som Business Lab Åland och Ungt entreprenörskap samt ordnat kundtillställningar med olika företagsteman. På så sätt vill vi bidra till en positiv syn på entreprenörskap och ge unga företagare möjlighet att enklare komma igång med hjälp av effektiva verktyg.

Foto: Staffan Sundström

Med fokus på bästa förvaltningsresultat

Foto: Kjell Söderlund

Tom Pettersson leder Ålandsbanken Fondbolag Ab.

Milstolpar under året blev ett förnyat fonderbjudande och en ny fastighetsfond. Vidare omorganiserades avdelningen Kapitalförvaltning och man fick nytt ledarskap då Lars Söderfjell tillträdde som chef för aktieförvaltning och tillgångsallokering.

Efter en omstrukturering av innehaven i fonder och portföljer har den relativa avkastningen förbättrats. Dock blev avkastningen under året som helhet inte tillfredsställande på grund av den allmänna börsutvecklingen, särskilt under senhösten. Årets avslutning på de nordiska aktiemarknaderna var den svagaste sedan Lehman-kraschen hösten 2008. En ökad riskaversion på marknaderna påverkade samtidigt kreditmarginalerna på räntemarknaden negativt.

Ålandsbankens aktiva förvaltning fokuserar på investeringar i så kallade värdebolag med god direktavkastning och sund affärsverksamhet. Syftet med den här strategin är att över tid skapa en överavkastning i jämförelse med de underliggande marknaderna. Strategin är långsiktigt motiverad, trots att marknaderna under 2018 tidvis gynnade mer spekulativa investeringar.

I Sverige ställer ny lagstiftning från 2019 striktare krav på de fonder som ingår i premiepensionssystemet. Kraven innebär bland annat att varje fond måste ha ett kapital utanför premiepensionssystemet på minst 500 miljoner kronor och minst tre års sammanhängande och relevant avkastningshistorik. Dessutom ska fonderna fylla fastställda krav för ansvarsfulla investeringar.

För att möta dessa krav omstrukturerades Ålandsbankens fondsortiment under året. Samtidigt justerades bankens fonderbjudande och förvaltning för att bättre matcha vår kärnkompetens. Sålunda har snarlika eller överlappande fonder slagits ihop och vissa fonder har avvecklats. Fokus ligger nu på förvaltning av nordiska och europeiska aktier, räntefonder med fokus på företagsobligationer, aktiva dynamiska kapitalförvaltningsmandat enligt Ålandsbankens marknadssyn och förvaltning av fastighetsfonder. Förändringarna har lett till större och effektivare fonder som bankens förvaltare kan fokusera på. Med Norden och Europa i blickfånget har vi avvecklat den globala aktieförvaltningen, förvaltningen av kinesiska aktier och aktier på tillväxtmarknaderna. Istället erbjuder vi bland annat en global aktiefond genom ett samarbete med FIM Kapitalförvaltning Ab.

Den stabila och goda utvecklingen för Ålandsbankens fastighetsfonder, Ålandsbanken Bostadsfond och Ålandsbanken Tomtfond, fortsatte under året. Under andra kvartalet presenterade vi en ny fastighetsfond i kommanditbolagsform, Ålandsbanken Lunastustontti ("Ålandsbanken Inlösningstomt"). Fonden är den första i en serie planerade fastighetsfonder i kommanditbolagsform.

I likhet med Ålandsbanken Tomtfond investerar Ålandsbanken Lunastustontti i tomter som hyrs ut för bostadsproduktion. Fonderna skiljer sig dock åt genom att Ålandsbanken Lunastustontti är en tidsbestämd fond avsedd för professionella investerare. Fonden använder också belåning i sin investeringsverksamhet, i motsats till Ålandsbanken Tomtfond som bara investerar placerarnas medel.

Under 2019 är målsättningen för Ålandsbankens fond- och kapitalförvaltning att bygga vidare och leverera på den grundstruktur som nu har skapats. Vi ser också en god potential att utveckla vårt erbjudande kring ansvarsfulla investeringar. Ålandsbanken har lång erfarenhet av placeringsprodukter som gynnar miljöändamål och vi bedömer att ett ökat inslag av hållbarhet i våra placeringsprodukter har goda förutsättningar att vara ett intressant alternativ för en stadigt växande målgrupp.

Aktivt förvaltat kapital
miljoner euro

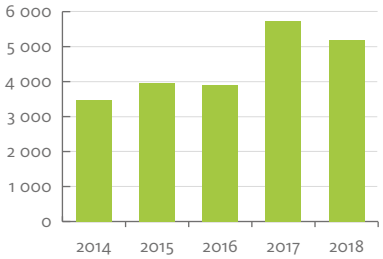

Framgångsrik omställning till nya regelverk

Foto: Viktor Fremling

Tove Erikslund, Chief Administrative Officer, Jan-Gunnar Eurell, Chief Financial Officer och Juhana Rauthovi, Chief Risk & Compliance.

CFO-staben

Chief Financial Officer Jan-Gunnar Eurell leder avdelningarna Treasury, Group Finance, IT-styrning och Juridik. CFO-staben har cirka 45 medarbetare och, i likhet med de övriga koncernstaberna, personal i Mariehamn, Helsingfors och Stockholm.

Treasury har en central roll i Ålandsbanken med ansvar för koncernens likviditet, funding samt ränterisk inklusive räntersken i bankverksamheten. Avdelningen har de senaste åren framgångsrikt utvecklat och effektiviserat sin verksamhet.

Treasury-portföljen, som omfattar likvida tillgångar och ställda säkerheter, har till följd av regelverkskrav växt snabbare än utlåningsportföljen de senaste åren. Treasury-portföljen uppgick vid årsskiftet till 1,3 miljarder euro, motsvarande cirka 33 procent av utlåningsportföljen. Det rådande ränteläget innebär svårigheter att få positiv avkastning på denna växande del av balansräkningen. Ålandsbankens kapitalmarknadsupplåning uppgick vid årsskiftet till 1,8 miljarder euro, motsvarande cirka 45 procent av utlåningsportföljen. Treasurys dominerande finansieringsinstrument är säkerställda obligationer, som nu uppgår till 1,1 miljarder euro. Trenden med sjunkande kostnader för kapitalmarknadsfinansieringen fortsatte glädjande nog även 2018.

Group Finance har under lång tid på ett mycket förtjänstfullt sätt effektiviserat och kvalitetshöjt den interna ekonomiska rapporteringsprocessen så att koncernboksluten numera är färdiga redan bankdag 5 varje månad. Året har inrymt implementeringen av IFRS 9, det nya regelverket för redovisning av finansiella instrument, samt förberedelser för IFRS 16, det nya regelverket för redovisning av hyresavtal.

För såväl IT-styrning som Juridiska avdelningen styrs en stor del av avdelningarnas resurser till Ålandsbankens för tillfället mest prioriterade projekt. Under 2018 har det bland annat varit arbetet med myndighetskravsdrivna projekt som MiFID 2, GDPR och PSD2. Under året implementerade Ålandsbanken även en ny, modern lösning för telefoni och bandning av telefonsamtal.

Under 2019 fortsätter effektiviseringen och kvalitetshöjningen av CFO-stabens arbetsprocesser.

CAO-staben

Chief Administrative Officer Tove Erikslund leder avdelningarna Affärsstöd, Affärsstöd Kapitalmarknad, Kundservice & Marknadssupport, Affärsutveckling samt Human Resources. CAO-staben har cirka 120 medarbetare i Mariehamn, Helsingfors och Stockholm.

CAO-staben ansvarar för backoffice och systemstöd för värdepappershantering, inlåning och betalningsförmedling. I staben ingår även kundservice och marknadssupport, affärsutveckling, partnersamarbeten samt avdelningen för Human Resources. CAO-staben ansvarar dessutom för att koordinera och driva Ålandsbankens hållbarhetsarbete utifrån den fastslagna hållbarhetsstrategin.

Under 2018 har centraliseringen av arbetsuppgifter till Mariehamn slutförts. Vissa omstruktureringar har även skett för att skapa förutsättningar för effektivare utvecklingsarbete.

Inom staben bedrivs ett omfattande utvecklingsarbete för att leva upp till nya regelverkskrav och för att kontinuerligt effektivisera verksamheten samt öka kundupplevelsen i bankens olika kanaler.

Vad gäller regelverksanpassningar har 2018 varit ett intensivt år, i synnerhet inom kapitalmarknadsområdet där MiFID 2 (Markets in Financial Instruments Directive) varit det största regelverksprojektet. Syftet med MiFID 2 är att öka transparensen och ytterligare stärka kundskyddet.

Under 2018 kom slutligen projektet TARGET2-Securities (T2S) i mål efter upprepade förseningar från framförallt Euroclear Finland. Projektet, som initierats av Europeiska centralbanken, harmoniserar värdepappershandeln inom Europa. De europeiska värdepapperscentralerna har successivt från 2015 anslutit sig till ECB:s plattform T2S. Den finländska värdepapperscentralen Euroclear Finland anslöt sig till den nya infrastrukturen i maj 2018. För Ålandsbanken innebar det nya tekniska kopplingar och förändrade processer mot Euroclear Finland.

EU:s allmänna dataskyddsförordning (GDPR) trädde i kraft den 25 maj 2018. Förordningen syftar till att skydda personers grundläggande rättigheter och friheter, särskilt deras rätt till skydd av personuppgifter. Ålandsbanken har under 2018 förberett sig för de kommande tekniska och organisatoriska förändringar som GDPR medför.

Ett annat av bankens större projekt under 2018 var det andra betaltjänstdirektivet, PSD2, där banken tillsammans med dotterbolaget Crosskey levererar en Open Bankingplattform.

Under 2018 har staben även fokuserat på att ytterligare effektivisera Ålandsbankens nya kapitalmarknadssystem som produktionssattes i juli 2017 i Sverige.

Ålandsbankens mobilbank har utvecklats kontinuerligt under året. Till exempel erbjuds nu en QR-/streckkodsläsare åt kunder i Finland och pushnotis vid mottagna e-fakturor för Sverige.

Inom området digitalisering har kundsignering via Internetkontoret och Mobilbanken utvecklats samt digital signering av nya kreditavtal för Finland. Likaså har Ålandsbanken börjat ta ett helhetsgrepp för att digitalisera Ålandsbankens olika kundutskick och arbetet fortsätter under 2019.

Kortsäkerhetssamarbetet med dotterbolagen Crosskey och Compass Card har fortsatt för att motverka kortmissbruk. Compass Cards nya kortplattform togs i bruk under november 2018 och den skapar både större förutsättningar för motverkande av kortmissbruk och effektivare kortprocesser.

En ny tjänst har inrättats för att säkerställa det operativa arbetets kvalitet kring motverkande av penningtvätt och terrorismfinansiering.

Ålandsbankens partnersamarbeten fortsatte att utvecklas. I slutet av 2018 hade Ålandsbanken drygt 100 000 sparkontokunder och 4 000 fondsparkunder via Dreams. Under året ingick Ålandsbanken ett nytt partnersamarbete med fintech-bolaget Doconomy kring finansiella tjänster med tydligt hållbarhetsfokus. Doconomy utvecklar appen DO som lanseras under 2019. DO är en mobil banktjänst där man enkelt kan följa sin klimatpåverkan och kompensera för den, både genom certifierad klimatkompensation och hållbart sparande.

Ärendevolymerna hos Kundservice, där kunderna kan kontakta banken via telefon, Internetkontorets meddelandehantering, mejl eller chatt, fortsatte att öka, mycket

tack vare den tillgänglighet Mobilbanken erbjuder. Under 2019 räknar vi med att kunna erbjuda våra kunder digital telefonidentifiering. Kommunikationen via sociala medier fortsatte att öka.

CRO-staben

Chief Risk & Compliance Officer Juhana Rauthovi leder avdelningarna Risk Control, Compliance, Operativa risker & Säkerhet, Kreditberedning och Kreditprocesser. CRO-staben består av cirka 40 personer i Mariehamn, Helsingfors och Stockholm.

Koncernstaben Risk Office har som primärt uppdrag att skydda Ålandsbankens kapital, resultat och varumärke genom att erbjuda ett ramverk för risk- och kredithantering. Syftet är att skapa en riskkultur som är sund och som motsvarar bankens riskaptit och riskbäringsförmåga. Ålandsbankens risknivå har successivt sjunkit under ett antal år inom samtliga större riskområden (kreditrisk, likviditetsrisk, marknadsrisk och operativ risk). Samtidigt har processerna för att hantera och följa upp risker förstärkts.

Avdelningen Risk Control ansvarar för oberoende kontroll och rapportering av bankens finansiella risker. Under 2018 har man analyserat och förberett implementering av nya regelverkskrav, bland annat har man gjort en djupanalys av Basel IV:s påverkan på banken. Under året har man också slutfört arbetet med att modellera kreditförluster i enlighet med IFRS 9. Under 2019 ska de befintliga kreditriskmodellerna revideras och rapporteringen av marknadsrisker ska effektiviseras så att man kan sänka både tidsåtgången och minska det manuella arbetet.

Avdelningen Kreditberedning utvecklar och upprätthåller kreditanalys och kreditkontroll för att säkerställa en god kreditkvalitet i bankens kreditgivning. Andelen oreglerade krediter i kreditportföljen ligger fortsättningsvis på en historiskt låg nivå tack vare en god kreditkvalitet i kombination med en stark konjunktur i bankens verksamhetsområde. Övergången till den nya redovisningsstandarden IFRS 9 har medfört ett nytt sätt att beräkna förväntade kreditförluster. Nivån på de förväntade kreditförlusterna sjönk under 2018 jämfört med början av året.

Kreditprocessavdelningen ansvarar för att utveckla bankens kreditprocess och säkerställa att den uppfyller interna och externa regelverk. Under 2018 har man inlett en långsiktig satsning för att digitalisera och effektivisera kreditbeslutsprocessen i enlighet med bankens hållbarhetsmålsättningar. Ett första steg var att i november introducera möjligheten för privatpersoner att signera sina kreditavtal digitalt. Utöver detta är man på avdelningen ännu i betydande omfattning sysselsatt med utvecklingsaktiviteter som påkallas av olika myndighetskrav.

Compliance-avdelningen arbetar med tillstånds- och tillsynsfrågor samt kontrollerar och följer upp regelefterlevnad inom områdena kundskydd, uppförande på marknaden och motverkande av penningtvätt och terrorismfinansiering. Under året arbetade man med ny reglering gällande investeringstjänster och personuppgiftshantering. På avdelningen arbetar man löpande för att Ålandsbanken ska vidta de åtgärder som krävs för att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism. Intern utbildning och rådgivning gällande regelefterlevnad, Ålandsbankens interna regelverk samt genomförande av olika kontroller har som alltid varit en viktig del av Compliance-avdelningens arbete.

Avdelningen Operativa risker & Säkerhet har haft fokus på att främja en sund riskkultur genom att öka medvetenheten kring operativa risker. I praktiken har det handlat om utbildningar kring nya regelverk som till exempel GDPR, vidareutveckling av incidenthanteringsprocessen samt utveckling av bankens riskkartläggningsverktyg. Medverkan i bankens PSD2-projekt har varit en viktig satsning under 2018. Nya e-utbildningar togs i bruk och modeller för uppdatering av bankens behörighetsstruktur skapades. Avdelningen ordnar regelbundet kontinuitetsövningar och säkerhetsgenomgångar.

Crosskey och Compass Card

Crosskey Banking Solutions Ab Ltd

Under 2018 har Crosskeys konsekventa bearbetning av den svenska marknaden fortsatt bära frukt. Vi har blivit ett allt mer intressant alternativ för svenska kapitalmarknadsaktörer och under året skrev förmögenhetsförvaltaren Garantum avtal om vårt nya kapitalmarknadssystem. Under året lanserade också fintech-bolaget Northmill (med varumärken som Easycredit, Rebilla, Credway och Credigo) ett korterbjudande baserat på Crosskeys kortutgivningstjänst.

Följaktligen har vi under 2018 tydligt flyttat fram våra positioner på den svenska marknaden. Crosskey har ett konkurrenskraftigt erbjudande i de flesta upphandlingar gällande bank-, kort- eller kapitalmarknadstjänster och det ska vi fortsätta dra nytta av under 2019. Även i Finland ser vi att marknadsförändringar öppnar upp flera intressanta möjligheter för oss.

Flera viktiga och uppskattade lanseringar har ägt rum under året. Ålandsbanken tog i bruk Crosskeys fingeravtrycksautentisering i sina mobil- och internetbanksapplikationer och för finländska S-banken lanserades en tjänst för digital pinkod, vilket gör att slutkunden smidigt kan byta PIN-kod på betalkort.

Med lanseringen av COpen, Crosskeys Open Banking-plattform, möjliggör vi för banker att följa det nya betalningstjänstdirektivet som träder i kraft 2019. Samtidigt krattar COpen manegen för snabb och smidig samarbetsuppstart med externa partner som exempelvis fintech-aktörer. Vad gäller myndighetsrelaterade projekt har det nya dataskyddsdirektivet GDPR och MiFID 2-regelverket varit omfattande helheter.

I slutet av året gjordes ett plattformsbyte inom koncernens kortbolag Compass Card. I och med bolagets övergång till Crosskeys moderna kortplattform kommer även Ålandsbankens finländska betalkort att hanteras via den nya korttjänsten.

Inför 2019 har Crosskey flera viktiga projekt inbokade. Bland annat det nya samarbetet med det svenska fintech-bolaget Doconomy med Ålandsbanken som bankpartner samt implementation och integration av betallösningen Mobilepay som S-banken har anslutit sig till och som nu integreras med Crosskeys bank- och kortsystem.

Ett annat omfattande projekt handlar om att fortsätta moderniserandet av systemen som stöder våra kunders kreditbeslutsprocesser. Projektet inleddes 2018 och kommer att fortsätta under de närmaste åren. Systemleveranser för förbättrat stöd för kreditbeslut släpps löpande under utvecklingsarbetet.

Vi fortsätter att bevaka och utbilda oss i ny teknologi där de främsta trenderna är robotisering, artificiell intelligens, maskininlärning och blockkedjor. Under 2018 inledde vi ett pilotprojekt kring robotisering och under 2019 ska vi utvärdera om de här nya trenderna ska implementeras i Crosskeys erbjudande. En avgörande fråga är hur de nya teknologierna kan skapa affärsnytta för våra kunder till en rimlig investering.

Kvalitetsmässigt behöll Crosskey sin höga nivå och efter årets revisioner återcertifierades bolaget både enligt ISO- och PCI DSS-standarden.

Medarbetarnöjdheten, som mättes i vår årliga medarbetarundersökning, låg kvar på en hög nivå.

Ab Compass Card Oy Ltd

Compass Card hanterar Ålandsbankens kortaffär i Finland och Sverige. Bolaget har dessutom ett kreditkortsamarbete med ett antal finska samarbetspartner.

2018 kännetecknades av betydande strukturförändringar. En milstolpe var att bolagets kortplattform i slutet av året uppgraderas till Crosskeys nya lösning. Vidare påbörjades en effektiviseringsprocess där bolagets verksamhet i högre grad samordnades med Ålandsbankens och Crosskeys resurser. Under 2019 kommer effektiviseringsprocessen att fullbordas då Compass Card fusioneras med Ålandsbanken.

Koncernexterna IT-intäkter, Crosskey
miljoner euro

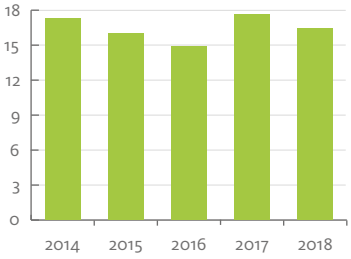

Styrelsens verksamhetsberättelse

Foto: Shutterstock

Styrelsens verksamhetsberättelse

SEK/EUR genomsnittskurs

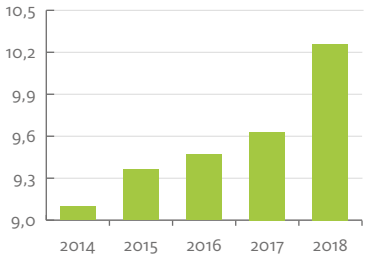

Makroläge och myndighetskrav

Hösten 2018 har präglats av oro kring handelspolitik, Brexit och Italien. De flesta större ekonomier har haft en fortsatt god tillväxt, men den politiska utvecklingen reser frågetecken kring hur hållbar tillväxten är och om nästa lågkonjunktur närmar sig. Finlands ekonomi fortsätter att växa, men tillväxttakten avtar.

Den amerikanska centralbanken har sedan december 2015 höjt styrräntan nio gånger, varav fyra gånger under 2018. I december 2018 höjde den svenska riksbanken för första gången sedan 2011 styrräntan. Ännu återstår för den europeiska centralbanken att följa efter.

REFERENSRÄNTOR
GENOMSNITT, PROCENT

	2018	2017
Euribor 3 mån.	–0,32	–0,33
Euribor 12 mån.	–0,17	–0,15
Stibor 3 mån.	–0,40	–0,50

Världens aktiemarknader har under året uppvisat betydande volatilitet och avslutade året med stora nedgångar. Under året sjönk aktiekurserna på både Helsingforsbörsen (OMXHPI) och Stockholmsbörsen (OMXSPI) med 8 procent.

Värdet på den svenska kronan i förhållande till euron var under året i genomsnitt 6 procent lägre än föregående år. Per årsskiftet var kursen 4 procent lägre jämfört med föregående årsskifte. Vid omräkning av resultatet från bankens svenska verksamhet till euro har genomsnittskursen för perioden använts, medan balansräkningen omräknats till kursen på balansdagen.

Bland de regelverk som trätt ikraft under 2018 märks:

- MiFID 2, som syftar till att stärka konsumentskyddet för investerare genom att skapa enhetliga regler för värdepappersföretag, reglerade marknader och andra handelsplatser.
- IFRS 9 Finansiella instrument, som ersätter IAS 39 för klassificering och värdering av finansiella instrument.
- GDPR (dataskyddsförordningen), som har till syfte att skapa en enhetlig och likvärdig nivå för skyddet av personuppgifter inom EU.
- PSD2 (andra betaltjänstdirektivet), som bland annat reglerar nya typer av tjänster för att göra betalningar och att få kontoinformation.
- Finska finansinspektionens riskviktsgolv för finländska bostadslån på 15 procent, som omfattar banker som använder interna riskklassificeringsmodeller vid beräkning av kapitalkrav och som ska ingå i uträkningen av pelare 1-kravet.
- Svenska finansinspektionens skärpta amorteringskrav, som innebär att privatpersoner som tar ett nytt svenskt bostadslån eller höjer sitt befintliga lån till mer än 4,5 gånger sin årliga bruttoinkomst ska amortera ytterligare 1 procent utöver redan befintligt amorteringskrav.

Den svenska riksdagen beslutade den 14 juni om att sänka bolagsskatten i två steg, från nuvarande 22 procent till 21,4 procent under 2019–2020, samt till 20,6 procent från och med 2021.

Viktiga händelser

Ålandsbanken och FIM Kapitalförvaltning, som ägs av S-Banken och förvaltar deras fonder, inledde i november ett samarbete kring vissa fonder. Som en del av samarbetet fusionerades placeringsfonderna FIM Global och Ålandsbanken Premium 100. Den sammanslagna fondens namn blir Ålandsbanken Global Aktie Placeringsfond. Samtidigt fusionerades Ålandsbankens fonder Emerging Markets och Kina Aktie med FIM:s fond Emerging Markets ESG. Fusionerna skedde den 18 december 2018.

Ålandsbanken och det nystartade svenska fintech-bolaget Doconomy påbörjade under fjärde kvartalet ett samarbete för att erbjuda kunderna en plattform där man enkelt kan använda sin konsumentmakt för att göra positiv skillnad för klimatet och bidra till förändring i vardagen. Ålandsbanken har även valt att gå in i bolaget Doconomy som minoritetsägare. Doconomy utvecklar appen DO, en mobil banktjänst där man enkelt kan följa sin klimatpåverkan och kompensera för den, både genom certifierad klimatkompensation och hållbart sparande.

Ratinginstitutet Standard & Poor's Global Ratings höjde i juli framtidsutsikten för Ålandsbanken Abp till positiv från stabil. Höjningen motiverades av hög sannolikhet för ökad kapitalstyrka och ökad lönsamhet.

Ålandsbanken gick i juli in som delägare i Dreams Nordic AB, som Ålandsbanken har samarbetat med sedan 2015. Då var Ålandsbanken den första banken i Norden att ingå den typen av samarbete med en fintech-aktör. Ålandsbanken har idag drygt 100 000 kunder i Sverige som via Dreams app sparar till sina drömmar på bankkonto eller i fonder.

En ny fond startades under andra kvartalet, Ålandsbanken Lunastustontti I Ky. Fonden är en alternativ investeringsfond i form av ett kommanditbolag och fondandelsägare är Ålandsbanken Tomtfond, byggbolaget YIT Suomi Oy och försäkringsbolaget Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma. Likt Ålandsbankens Tomtfond investerar fonden i tomter för bostadsproduktion. Den nystartade fonden har också möjlighet att belåna investeringsobjekt.

Räntefonden Ålandsbanken Euro Bond belönades för femte året i rad av Lipper som den bästa fonden i sin kategori i Norden. Fonden vann priset på alla tidsperioder som analyserats, 3, 5 och 10 år.

Ålandsbanken fortsätter tillsammans med sina kunder sitt engagemang för en renare Östersjö. Östersjöprojektet finansierade i år totalt nio projekt med nästan 250 000 euro, projekt som på olika sätt bekämpar Östersjöns plastproblem. Det vinnande projektet presenterades i februari på båtmässan i Helsingfors och bestod av en plastsamlare som kan användas för att städa bort skräp från stora havsområden. Ålandsbanken har sedan 1997 delat ut nästan 2 miljoner euro till olika miljörelaterade projekt.

På bolagsstämman den 5 april 2018 omvaldes styrelsen bestående av Nils Lampi, Christoffer Taxell, Åsa Ceder, Anders Å. Karlsson, Göran Persson, Ulrika Valassi och Anders Wiklöf. Styrelsemedlemmen Dan-Erik Woivalin hade undanbett sig återval. På styrelsens konstituerande möte samma dag valdes Nils Lampi till ordförande och Christoffer Taxell till vice ordförande.

Antalet utestående B-aktier har under året ökat med 36 372 till följd av bankens åtagande inom ramen för incitamentsprogram och aktiesparprogram.

Resultat

Periodens resultat hänförligt till aktieägarna ökade med 2,2 miljoner euro eller 11 procent till 22,9 miljoner euro (20,7). Rörelseresultatet ökade med 3,0 miljoner euro eller 11 procent till 29,0 miljoner euro (26,0).

Avkastningen på eget kapital ökade till 9,8 procent (9,1).

Intäkterna var på oförändrad nivå 127,6 miljoner euro (128,0). Den svagare svenska kronan innebar 2,8 miljoner euro lägre intäkter vid omräkningen till euro.

Räntenettot minskade med 1,4 miljoner euro eller 2 procent till 54,5 miljoner euro (55,9), trots lägre upplåningskostnader. Negativa och sjunkande marknadsräntor, främst Euribor 12 månader, har tillsammans med ökad priskonkurrens påverkat ränteintäkterna från utlåning negativt. Omviktningen mot lägre risk i kreditportföljen har även påverkat utlåningsmarginalen negativt.

Provisionsnettot ökade med 0,9 miljoner euro eller 2 procent till 50,6 miljoner euro (49,7), främst tack vare ökade intäkter från kundernas placeringsaffärer.

Nettoresultat finansiella poster ökade med 2,1 miljoner euro eller 67 procent till 5,2 miljoner euro (3,1), huvudsakligen tack vare högre realisationsresultat i likviditetsportföljen och högre valutaresultat.

IT-intäkterna minskade med 1,2 miljoner euro eller 7 procent till 16,4 miljoner euro (17,6). Minskningen berodde på föregående års engångsintäkt om 1,5 miljoner euro från licensförsäljningen av Crosskeys kortsystem på den svenska marknaden.

Kostnaderna minskade med 2,0 miljoner euro eller 2 procent till 97,8 miljoner euro (99,8), trots att kostnaden för resolutionsavgiften ökade med 1,7 miljoner euro till 2,6 miljoner euro (0,9). Avgiften, som Ålandsbanken började betala i maj 2017, har nästan fördubblats 2018 för de finländska banker som omfattas. Den huvudsakliga förklaringen till den dramatiska avgiftsökningen är att Nordea och Danske Bank under 2017 flyttade sina verksamheter i Finland till filialer och 2018 inte längre omfattas av avgiften i Finland. Kvarvarande banker får istället betala desto mer. Personalkostnaderna minskade med 2,7 miljoner euro eller 5 procent, delvis till följd av lägre kostnader för avgångsvederlag. IT-kostnaderna minskade med 1,6 miljoner euro eller 13 procent. Vid oförändrad SEK/EUR-kurs hade kostnaderna varit i princip oförändrade.

Resultat hänförligt till aktieägarna
miljoner euro

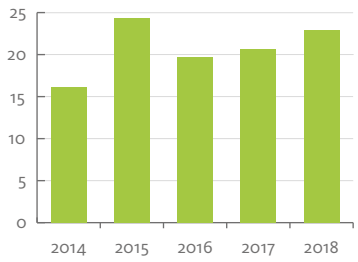

Räntenetto
miljoner euro

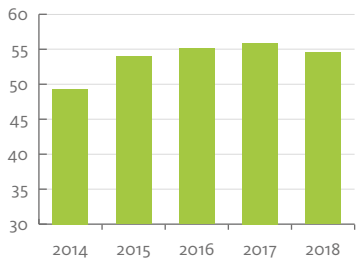

Provisionsnetto
miljoner euro

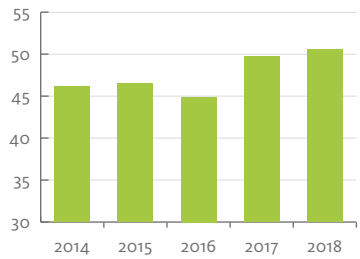

Kostnader
miljoner euro

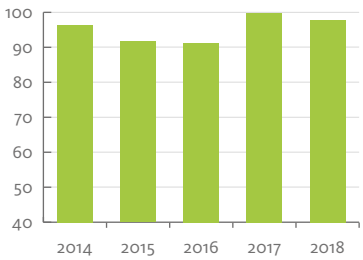

Nedskrivningar och kreditförlustnivå

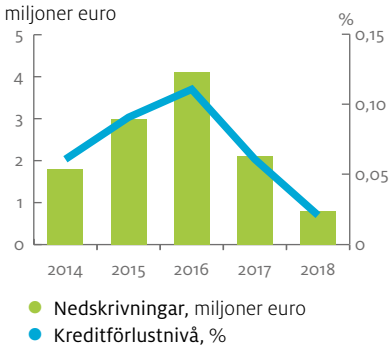

Balansomslutning
miljoner euro

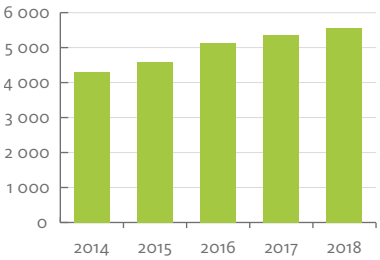

Nedskrivningar av finansiella tillgångar, netto, minskade med 1,3 miljoner euro eller 61 procent till 0,8 miljoner euro (2,1), motsvarande en kreditförlustnivå om 0,02 procent (0,06).

Skattekostnaden uppgick till 6,1 miljoner euro (5,3), motsvarande en effektiv skattesats på 20,9 procent (20,5). Ett högre resultat i den svenska filialen, där skattesatsen är högre än i Finland, är den huvudsakliga förklaringen till den högre effektiva skattesatsen.

Strategiska affärsområden

Koncernens ökning av rörelseresultat med 3,0 miljoner euro till 29,0 miljoner euro 2018 fördelas enligt följande:

- Private Banking –1,6
  (lägre räntenetto, högre kostnader)
- Premium Banking +4,3
  (högre räntenetto, lägre kreditförluster)
- Kapitalförvaltning –0,3
  (avgångsvederlag 2018)
- IT +0,8
  (lägre kostnader)
- Koncernfunktioner inkl. elimineringar –0,2

Affärsvolymer

Aktivt förvaltat kapital minskade med 560 miljoner euro eller 10 procent från föregående år och uppgick vid årets slut till 5 177 miljoner euro (5 737). Minskningen berodde dels på sjunkande marknadsvärden, dels på förändringar inom det svenska premiepensionssystemet som inneburit att fond-i-fond-volymen utan förvaltningsintäkt minskat. Därtill minskade volymen till följd av fondsamarbetet med FIM Kapitalförvaltning. Nettoinflödet av aktivt förvaltat kapital uppgick till 190 miljoner euro (506).

Depositioner från allmänheten ökade med 156 miljoner euro eller 5 procent och uppgick vid årsskiftet till 3 304 miljoner euro (3 148). Exklusive valutakurseffekten (SEK/EUR) ökade depositioner med 194 miljoner euro eller 6 procent.

Fordringar på allmänheten ökade med 43 miljoner euro eller 1 procent och uppgick vid årsskiftet till 4 022 miljoner euro (3 979). Exklusive valutakurseffekten (SEK/EUR) ökade utlåning med 100 miljoner euro eller 3 procent.

Balansomslutning och åtaganden utanför balansräkningen

Balansomslutningen ökade under året med 206 miljoner euro eller 4 procent till 5 558 miljoner euro. Ökningen avsåg främst hos centralbanker belåningsbara skuldebrev. De ökade tillgångarna finansierades främst genom ökade depositioner från allmänheten. Åtaganden utanför balansräkningen ökade med 8 miljoner euro eller 2 procent till 493 miljoner euro. Ökningen avsåg huvudsakligen outnyttjade checkräkningslimiter.

Kreditkvalitet

Utlåning till privatpersoner utgör 73 procent av kreditportföljen. Bostadslån svarar för 78 procent av utlåningen till privatpersoner. Värdepapperskrediter med säkerhet i marknadsnoterade värdepapper utgör det näst största kreditslaget till privatpersoner. Belåningsvärdena är konservativa. Historiskt har Ålandsbanken inte haft några väsentliga

Resultat hänförligt till aktieägarna per segment

miljoner euro

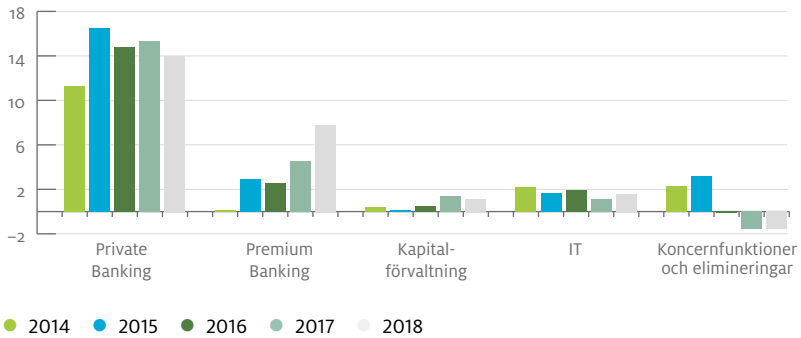

kreditförluster i denna kreditgivning. Företagsportföljen har stort släktskap med privatportföljen, då många av företagen ägs av kunder som även privat är Private Banking-kunder.

Enligt IFRS 9 har tidigare individuella och gruppvisa reserveringar ersatts av förväntade förlustreserveringar klassificerade i stadie 1–3. För majoriteten av bankens fordringar görs modellmässiga reserveringar i stadie 1 och 2. Fallerade fordringar hanteras i stadie 3 efter individuell prövning. Stadie 3-krediter ökade under året med 3,0 miljoner euro till 19,7 miljoner euro. Stadie 3-krediter som andel av fordringar på allmänheten brutto uppgick till 0,49 procent (0,42 den 1 januari 2018). Reserveringsgraden för stadie 3-krediter uppgick till 47 procent (59).

Koncernen har 11,3 miljoner euro i nedskrivningsreserveringar (12,5 per 1 januari 2018), fördelat på 0,9 miljoner i stadie 1 (1,5), 1,2 miljoner i stadie 2 (1,1) och 9,3 miljoner i stadie 3 (9,9).

Likviditet och upplåning

Ålandsbankens likviditetsreserv i form av kassa och placeringar hos centralbank, kontohållning och placeringar hos andra banker, likvida räntebärande värdepapper samt innehav av egna emitterade, icke pantsatta säkerställda obligationer uppgick den 31 december 2018 till 1 195 miljoner euro (1 066 den 31 december 2017), motsvarande 22 procent av totala tillgångar (20) och 30 procent av utlåningen till allmänheten (27).

I september emitterade Ålandsbanken 250 miljoner euro icke-säkerställda obligationer med tre års löptid. I oktober förföll 150 miljoner euro säkerställda obligationer. Den genomsnittliga återstående löptiden på utestående obligationer var per den 31 december cirka 2,7 år (3,2). Under 2019 förfaller 1 000 miljoner kronor säkerställda obligationer i mars, 100 miljoner euro säkerställda obligationer i juni och 750 miljoner kronor säkerställda obligationer i december.

Ålandsbankens core funding ratio, definierad som fordringar på allmänheten i relation till inlåning från allmänheten, inklusive bankcertifikat, indexobligationer och riskdebenturer emitterade till allmänheten, samt emitterade säkerställda obligationer, uppgick per den 31 december till 90 procent (88).

Loan/deposit ratio uppgick till 122 procent (126).

Av Ålandsbankens externa finansieringskällor utgjorde depositioner från allmänheten 64 procent (63) och emitterade säkerställda obligationer 22 procent (27).

Likviditetstäckningsgraden (LCR) uppgick till 120 procent (142).

Netto stabil finansieringskvot (NSFR) uppgick till 113 procent (110).

Rating

Ålandsbanken har kreditbetyget BBB/A-2 med positiv utsikt för långfristig och kortfristig upplåning från ratinginstitutet Standard & Poor's Global Ratings. Ålandsbankens säkerställda obligationer har kreditbetyget AAA med stabil utsikt.

Kapital och kapitaltäckning

Det egna kapitalets ingående balans förändrades med 3,1 miljoner euro till följd av IFRS 9 och uppgick per den 1 januari 2018 till 230,5 miljoner euro. Under perioden förändrades eget kapital med periodens resultat om 22,9 miljoner euro, övrigt totalresultat –1,6 miljoner euro, emission av nya aktier inom ramen för incitamentsprogram 0,2 miljoner euro, aktiesparprogrammet 0,3 miljoner euro samt utbetald dividend om –10,0 miljoner euro och uppgick per den 31 december 2018 till 242,4 miljoner euro (233,6).

I övrigt totalresultat ingick omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner med 0,3 miljoner euro efter skatt enligt IAS 19.

Finansinspektionen godkände under andra kvartalet en kalibrering av bankens egen modell för kapitalkravsberäkning i Finland. Den nya modellen innebar en minskning av förväntade förluster med 1,1 miljoner euro och en minskning av riskexponeringsbeloppet med 51 miljoner euro före och med 30 miljoner euro efter beaktande av riskviktsgolv för bolån.

Kärnprimärkapitalet ökade med 6,8 miljoner euro eller 3 procent från årsskiftet till 204,4 miljoner euro (197,6), huvudsakligen tack vare periodens totalresultat och lägre avdrag för förväntade förluster till följd av IFRS 9. Avdraget för immateriella tillgångar ökade med 5,1 miljoner euro.

Riskexponeringsbeloppet ökade med 37 miljoner euro eller 2 procent till 1 578 miljoner euro (1 538). Riskexponeringsbeloppet för kreditrisk exklusive riskviktsgolv för bostadslån minskade med 68 miljoner euro.

Eget kapital hänförligt till aktieägarna
miljoner euro

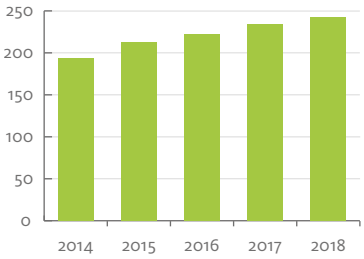

Utlåning
miljoner euro

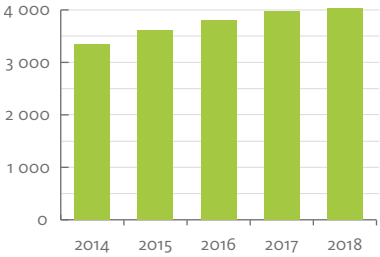

Depositioner
miljoner euro

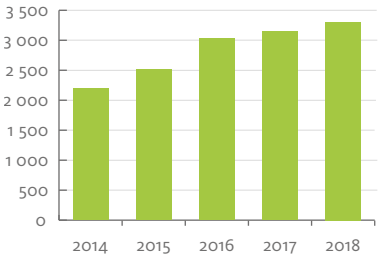

Säkerställda obligationer
miljoner euro

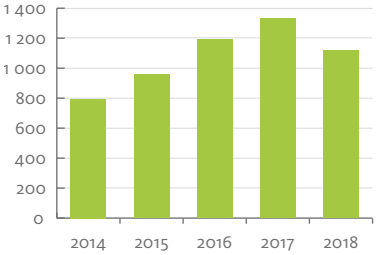

Finska finansinspektionens riskviktsgolv för bostadslån på 15 procent som implementerades från och med 1 januari 2018 ökade riskexponeringsbeloppet med 94 miljoner euro. Riskexponeringsbeloppet för operativ risk, som beräknas på de tre senaste räkenskapsårens intäkter, ökade med 11 miljoner euro.

Kärnprimärkapitalrelationen uppgick till 13,0 procent (12,9).

Då Ålandsbanken inte har något hybridkapital är kärnprimärkapitalrelationen densamma som primärkapitalrelationen.

I maj emitterade Ålandsbanken 200 miljoner kronor av efterställda skuldinstrument med en nedskrivningsklausul till institutionella investerare i Sverige. Instrumentet har 20 års löptid med möjlighet till förtida återbetalning efter fem år och årligen därefter. Emissionen prissattes till Stibor 3 månader + 2,40 procent. Genom denna emission nästan fördubblades Ålandsbankens supplementärkapital.

Total kapitalrelation ökade till 15,4 procent (14,2).

Utöver det grundläggande kapitalkravet gäller olika buffertkrav, som huvudsakligen fastställs av nationella tillsynsmyndigheter. Kravet på en kapitalkonserveringsbuffert om 2,5 procent kärnprimärkapital gäller i samtliga EU-länder. Kravet på en kontracyklisk kapitalbuffert kan variera mellan 0–2,5 procent. Beslutet gällande storleken på en kontracyklisk kapitalbuffert i Finland fattas kvartalsvis av Finansinspektionens direktion på basen av en makrostabilitetsanalys. Hittills har inget kontracykliskt buffertkrav ställts gällande finska exponeringar. Vad gäller Sverige har svenska finansinspektionen fastställt värdet till 2,5 procent av svenska exponeringar från och med den 19 september 2019. Finansinspektionen har identifierat systemviktiga institut i Finland och fastställt individuella buffertkrav för dem. Ålandsbanken omfattas inte av buffertkrav för systemviktiga institut.

Med anledning av Nordeas flytt från Sverige till Finland har Finansinspektionens direktion beslutat att från och med den 1 juli 2019 införa en systemriskbuffert för samtliga kreditinstitut. Syftet med bufferten är att stärka kreditinstitutens risktolerans mot strukturella systemrisker. För Ålandsbanken gäller ett buffertkrav på 1,0 procent. Kravet ska täckas med kärnprimärkapital.

Finansinspektionen har fastställt buffertkrav avseende kapitaltäckningsregelverkets pelare 2 om sammanlagt 1,5 procent av koncernens riskexponeringsbelopp. Kravet avser kreditkoncentrationsrisk (1,0 procent) och ränterisk i balansräkningen (0,5 procent). Kravet, som ska täckas med kärnprimärkapital, trädde i kraft från och med tredje kvartalet 2018.

När alla dessa buffertkrav beaktas från och med september 2019 blir miniminivåerna för Ålandsbanken:

- Kärnprimärkapitalrelation 10,7 procent
- Primärkapitalrelation 12,2 procent
- Total kapitalrelation 14,2 procent

Dividend

Styrelsen föreslår inför bolagsstämman att i dividend utbetala 0,70 euro per aktie (0,65), vilket motsvarar ett totalbelopp om 10,8 miljoner euro (10,0). Den föreslagna dividenden motsvarar en utdelningsandel om 47 procent (48).

Väsentliga händelser efter periodens slut

Under 2019 kommer Ab Compass Card Oy Ltd att fusioneras med Ålandsbanken Abp.

Risker och osäkerhetsfaktorer

Ålandsbankens resultat påverkas av omvärldsförändringar som bolaget själv inte råder över. Bland annat påverkas koncernens resultatutveckling av makroekonomiska förändringar, förändringar i det allmänna ränteläget och i börs- och valutakurser liksom av ökade kostnader på grund av myndighetsbeslut och direktiv samt av konkurrenssituationen.

Koncernen eftersträvar en verksamhet med rimliga och avvägda risker. Koncernen är exponerad mot kreditrisk, likviditetsrisk, marknadsrisk, operativ risk och verksamhetsrisk.

Banken bedriver inte handel för egen räkning.

Framtidsutsikter

Ålandsbanken förväntar att rörelseresultatet för 2019 kommer att vara i nivå med 2018.

Ålandsbanken är beroende av framför allt ränte- och aktiemarknadens utveckling. Det finns en oro gällande den ekonomiska utvecklingen på flera betydande marknader. Av denna anledning finns det en betydande osäkerhet i nuvarande framtidsprognos.

Långsiktiga finansiella mål

- *Avkastningen på eget kapital efter skatt (ROE) ska överstiga 10 procent*
- *Kapitalstyrkan, i första hand definierad som Basel-regelverkets kärnprimärkapitalrelation, ska klart överträffa alla regelverkskrav.*
- *Utdelningsandelen ska på sikt uppgå till 50 procent*
  Målet för utdelningsandelen är villkorat av att målet för kapitalstyrkan kan upprätthållas. För närvarande prioriterar Ålandsbanken balanserad tillväxt.

FEMÅRSÖVERSIKT

Koncernen	2018	2017	2016	2015	2014
miljoner euro					
Räntenetto	54,5	55,9	55,1	54,0	49,3
Provisionsnetto	50,6	49,7	44,9	46,5	46,2
Nettoresultat finansiella poster till verkligt värde	5,2	3,1	4,2	8,0	6,8
IT-intäkter	16,4	17,6	14,9	16,0	17,3
Övriga intäkter	1,0	1,6	1,3	0,4	1,0
Summa intäkter	**127,6**	**128,0**	**120,4**	**124,9**	**120,6**
Personalkostnader	–57,1	–59,8	–57,0	–56,0	–53,1
Övriga kostnader	–33,4	–32,9	–28,3	–28,7	–34,9
Avskrivningar och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	–7,3	–7,1	–5,9	–6,9	–8,2
Summa kostnader	**–97,8**	**–99,8**	**–91,3**	**–91,6**	**–96,4**
Resultat före nedskrivningar	**29,8**	**28,2**	**29,2**	**33,3**	**24,2**
Nedskrivning av krediter och andra åtaganden	–0,8	–2,1	–4,1	–3,0	–1,8
Rörelseresultat	**29,0**	**26,0**	**25,1**	**30,3**	**22,4**
Inkomstskatt	–6,1	–5,3	–5,4	–6,0	–4,8
Rapportperiodens resultat	**22,9**	**20,7**	**19,7**	**24,3**	**17,6**
Hänförligt till:					
Innehav utan bestämmande inflytande	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5
Aktieägarna i Ålandsbanken Abp	**22,9**	**20,7**	**19,7**	**24,3**	**16,1**
Volymer					
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	4 022	3 979	3 808	3 617	3 343
Depositioner från allmänheten	3 304	3 148	3 028	2 517	2 201
Aktivt förvaltat kapital [1]	5 177	5 737	3 900	3 927	3 696
Eget kapital	242	234	222	213	196
Balansomslutning	5 558	5 352	5 137	4 602	4 292
Riskexponeringsbelopp	1 578	1 538	1 576	1 581	1 554
Nyckeltal					
Avkastning på eget kapital efter skatt (ROE), % [2]	9,8	9,1	9,1	12,0	8,7
K/I-tal [3]	0,77	0,78	0,76	0,73	0,80
Kreditförlustnivå, % [4]	0,02	0,06	0,11	0,09	0,06
Core funding ratio, % [5]	90	88	89	100	105
Soliditet, % [6]	4,4	4,4	4,3	4,6	4,6
Kärnprimärkapitalrelation, % [7]	13,0	12,9	11,8	12,0	10,9
Arbetad tid omräknad till heltidstjänster	691	691	683	663	644

[1] Aktivt förvaltat kapital inkluderar förvaltat kapital i egna fonder samt diskretionär och rådgivande värdepappersvolym.
[2] Rapportperiodens resultat hänförligt till aktieägarna/Aktieägarnas andel av eget kapital genomsnitt
[3] Kostnader/Intäkter
[4] Nedskrivning av krediter och andra åtaganden/Fordringar på allmänheten vid periodens ingång
[5] Fordringar på allmänheten/Inlåning inkl. bankcertifikat, indexobligationer och debenturer emitterade till allmänheten samt emitterade säkerställda obligationer
[6] Eget kapital /Balansomslutning
[7] (Kärnprimärkapital/Kapitalkrav)×8 %

Aktiefakta

Börsvärde
miljoner euro

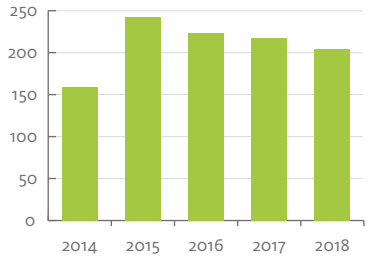

Resultat per aktie
euro

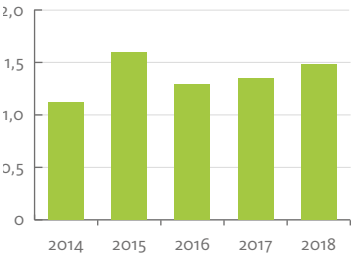

Dividend per aktie
euro

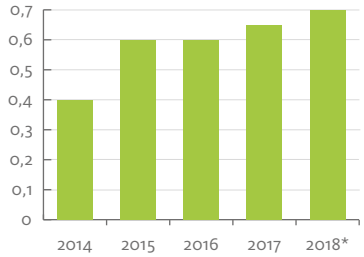

* Styrelsens förslag inför bolagsstämman 2019.

Aktiekapitalet

Bankens aktiekapital är 41 974 063,28 euro. Aktierna fördelas på 6 476 138 A- och 8 995 547 B-aktier. Varje A-aktie representerar vid bolagsstämman tjugo (20) röster och varje B-aktie en (1) röst. I bolagsordningen finns ett stadgande som medför att ingen representant vid bolagsstämman får rösta för mer än en fyrtiondedel av det vid stämman företrädda röstetalet.

Bolagsstämman beslöt i april 2014 att bemyndiga styrelsen att fatta beslut om emission av aktier, optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier som avses i aktiebolagslagens 10 kap 1 §. Bemyndigandet avser aktier i serie B och det sammanlagda antalet aktier som med stöd av bemyndigandet kan emitteras ska inte överstiga 3 000 000 B-aktier. Bemyndigandet avser en eller flera emissioner mot vederlag eller vederlagsfria emissioner och kan även avse avyttring av egna aktier. Bemyndigandet ersätter bolagstämmans alla tidigare icke-utnyttjade bemyndiganden av aktier och optionsrätter och andra särskilda rättigheter som berättigar till aktier. Bemyndigandet är i kraft till den 10 april 2019. Hittills har 1 073 257 stycken B-aktier (per 31.12.2018) emitterats eller avyttrats med stöd av bemyndigandet och följaktligen kan ännu 1 926 743 B-aktier emitteras eller avyttras på basen av det.

Aktiesparprogram

Ålandsbankens styrelse har beslutat om två aktiesparprogram för samtliga anställda inom koncernen, 2015 års aktiesparprogram respektive 2016 års aktiesparprogram. 69 procent av de anställda deltog i 2015 års program och 60 procent i 2016 års program. Aktiesparprogrammen gav de anställda möjlighet att spara en del av månadslönen för att investera i Ålandsbankens B-aktier. Deltagande i aktiesparprogrammet skedde på frivillig basis. De anställda kunde spara maximalt fem procent av sin månadslön för att vid de halvårsvisa riktade emissionerna teckna B-aktier. Programmen var ettåriga. Tre år efter respektive emission utdelar Ålandsbanken en gratis matchningsaktie för varje aktie som förvärvats i de riktade emissionerna till de som deltagit i emissionerna, som fortsättningsvis är anställda inom koncernen samt har de emitterade aktierna i sin ägo. De anställda erbjöds att teckna B-aktien till en kurs som understiger medelkursen för kalendermånaden innan respektive emission med 10 procent. Sparbeloppet i 2015 års aktiesparprogram uppgick till 0,9 miljoner euro, och 63 756 aktier emitterades. Sparbeloppet i 2016 års aktiesparprogram uppgick till 0,8 miljoner euro, och 60 236 aktier emitterades i september 2016 respektive februari 2017. I september 2018 emitterades 23 954 matchningsaktier på basen av 2015 års aktiesparprogram. Under år 2019 och 2020 ska ännu cirka 78 000 aktier emitteras.

Aktier som en del av program för rörlig ersättning

Nyemitterade eller förvärvade egna B-aktier utbetalas som en del av Ålandsbankens incitamentsprogram. Våren 2018 utbetalades 12 418 nyemitterade B-aktier. I mars 2019 kommer cirka 28 000 nyemitterade B-aktier att utbetalas. Ytterligare cirka 12 000 B-aktier kommer att utbetalas som uppskjuten del av incitamentsprogram under åren 2020–2022, förutsatt att kriterierna för utbetalning uppfylls. Antalet aktier är beroende av aktiekursen vid utdelningstillfället.

Aktiekapitalets utveckling

	Aktiekapital, euro	Antal A-aktier	Antal B-aktier
2018	41 974 063,28	6 476 138	8 995 547
2017	41 949 003,76	6 476 138	8 959 175
2016	41 674 226,83	6 476 138	8 823 012
2015	41 500 786,10	6 476 138	8 737 101
2014	29 103 547,58	6 476 138	7 944 015

Handeln med bankens aktier

Under 2018 omsattes bankens A-aktier på Helsingfors Börs för 1,1 miljoner euro till medelkursen 14,11 euro. Den högsta noteringen var 17,10 euro, den lägsta 13,20 euro. B-aktierna omsattes för 7,4 miljoner euro till medelkursen 13,63 euro. Den högsta noteringen var 15,00 euro och den lägsta 12,80 euro.

Antalet registrerade aktieägare i ägarförteckningen 31.12.2018 var 9 784 som ägde 14 014 630 stycken aktier. Dessutom fanns totalt 1 457 055 förvaltarregistrerade aktier.

De tio största aktieägarna

	Aktieägare	Antal A-aktier	Antal B-aktier	Totalt	Ägarandel, %	Röstandel, %
1	Wiklöf Anders med bolag	1 768 534	1 332 961	3 101 495	20,05	26,50
2	Alandia Försäkring	754 908	302 632	1 057 540	6,48	11,12
3	OP Yrityspankki Oyj (förvaltarregistrerat)	1 642	919 780	921 422	5,96	0,69
4	Ålands Ömsesidiga Försäkringsbolag	794 566	111 201	905 767	5,85	11,55
5	Fennogens Investments S.A.	474 264	152 088	626 352	4,05	6,96
6	Pensionsförsäkringsaktiebolaget Veritas	123 668	265 754	389 422	2,52	1,98
7	OMXBS/Skandinaviska Enskilda Banken AB (förvaltarregistrerat)	187 024	66 399	253 904	1,64	2,75
8	Nordea Bank AB (förvaltarregistrerat)	23 071	212 833	235 904	1,52	0,49
9	Svenska Litteratursällskapet i Finland rf	208 750	0	208 750	1,35	3,01
10	Oy Etra Invest Ab	0	200 000	200 000	1,29	0,14

Förteckningen omfattar även aktieägares koncernbolag och ägarkontrollerade bolag.

Aktieägare enligt innehavets storlek

Antal aktier	Antal aktieägare	Antal aktier totalt	Antal aktier i medeltal	Antal röster, %
1–100	4 098	177 917	43	1,1
101–1 000	4 469	1 565 067	350	7,2
1 001–10 000	1 111	2 848 138	2 564	12,2
10 001–	106	10 880 563	102 647	79,6
Varav förvaltarregistrerade		1 457 055		4,1

Aktiestockens fördelning

Ägarkategori	Antal aktier	Ägarandel, %
Privatpersoner	5 580 197	36,1
Företag	4 023 781	26,0
Finansiella institut och försäkringsbolag	2 879 981	18,6
Icke vinstsyftande samfund	645 936	4,2
Offentliga samfund	9 186	0,1
Utlandet	875 549	5,7
Förvaltarregistrerade aktier	1 457 055	9,4
	15 471 685	**100,0**

Uppgifter om Ålandsbankenaktien	2018	2017	2016	2015	2014
Antal aktier, tusen st. [1]	15 472	15 435	15 299	15 208	14 398
Antal aktier efter utspädning, tusen st.	15 590	15 586	15 572	15 411	14 498
Antal aktier i genomsnitt, tusen st.	15 453	15 330	15 266	15 188	14 398
Resultat per aktie, euro [2]	1,48	1,35	1,29	1,60	1,12
Resultat per aktie efter utspädning, euro	1,48	1,34	1,28	1,59	1,12
Dividend per aktie, euro [3]	0,70	0,65	0,60	0,60	0,40
Dividend i % av resultatet [4]	47,2	48,5	46,6	37,5	35,7
Eget kapital per aktie, euro [5]	15,67	15,14	14,50	14,00	13,49
Eget kapital per aktie efter utspädning, euro	15,58	15,02	14,37	13,94	13,46
Aktiernas börskurs på bokslutsdagen					
A-aktien	13,30	14,20	14,84	16,40	11,27
B-aktien	13,10	14,05	14,38	15,60	10,87
P/E-tal [6]					
A-aktien	9,0	10,5	11,5	10,2	10,1
B-aktien	8,8	10,4	11,2	9,7	9,7
Effektiv dividendavkastning, % [7]					
A-aktien	5,3	4,6	4,0	3,7	3,5
B-aktien	5,3	4,6	4,2	3,8	3,7
Börsvärde, miljoner euro	204,0	217,8	223,0	242,4	159,1

1 Antal registrerade aktier med avdrag för egna aktier på bokslutsdagen

2 $\frac{\text{Aktieägarnas andel av periodens resultat}}{\text{Antal aktier i genomsnitt}}$

3 Styrelsens förslag inför bolagsstämman

4 $\frac{\text{Dividend för räkenskapsperioden}}{\text{Aktieägarnas andel av räkenskapsperiodens resultat}} \times 100$

5 $\frac{\text{Aktieägarnas andel av eget kapital}}{\text{Antal aktier med avdrag för egna aktier på bokslutsdagen}}$

6 $\frac{\text{Aktiernas börskurs på bokslutsdagen}}{\text{Resultat/aktie}}$

7 $\frac{\text{Dividend}}{\text{Aktiernas börskurs på bokslutsdagen}} \times 100$

Antal omsatta Ålandsbankenaktier på Helsingfors börs

År		Antal tusen aktier	Omsättning i % av aktierna	Betald kurs: högst/lägst, euro	Medelkurs, euro
2018	A	81	1,3	17,10–13,20	14,11
2018	B	545	6,1	15,00–12,80	13,63
2017	A	167	2,6	15,89–13,06	14,85
2017	B	482	5,4	15,49–13,27	14,41
2016	A	208	3,2	16,99–12,11	14,45
2016	B	809	9,2	16,10–12,62	14,11
2015	A	772	11,9	19,50–11,00	16,28
2015	B	972	11,1	17,58–10,76	15,33
2014	A	194	3,0	12,24–10,00	11,09
2014	B	1 129	14,2	11,30–7,86	9,03

Bokslut, kapital- och riskhanteringsrapport

Foto: Shutterstock

Koncernens resultaträkning

(tusen euro)

Koncernen		1.1–31.12.2018	1.1–31.12.2017
	Not nr		
Ränteintäkter		64 545	66 493
Räntekostnader		–10 019	–10 593
Räntenetto	K7	**54 526**	**55 901**
Provisionsintäkter		78 537	70 161
Provisionskostnader		–27 983	–20 442
Provisionsnetto	K8	**50 554**	**49 719**
Nettoresultat finansiella poster till verkligt värde	K9	5 181	3 110
IT-intäkter		16 366	17 646
Andel av intresseföretags resultat		57	68
Övriga intäkter	K10	957	1 563
Intäkter sammanlagt		**127 641**	**128 006**
Personalkostnader	K11	–57 070	–59 827
Övriga kostnader	K12	–33 434	–32 872
Avskrivningar och nedskrivningar av immateriella och materiella tillgångar	K25, K26	–7 306	–7 125
Kostnader sammanlagt		**–97 811**	**–99 825**
Resultat före nedskrivningar		**29 830**	**28 181**
Nedskrivning av finansiella tillgångar, netto	K13	–841	–2 146
Rörelseresultat		**28 990**	**26 036**
Inkomstskatt	K14	–6 058	–5 330
Räkenskapsperiodens resultat		**22 932**	**20 705**
Hänförligt till:			
Innehav utan bestämmande inflytande		0	1
Aktieägarna i Ålandsbanken Abp		**22 931**	**20 704**
Resultat per aktie, euro	K15	1,48	1,35
Resultat per aktie efter utspädning, euro	K15	1,48	1,34

Koncernens totalresultat

(tusen euro)

Koncernen	Not nr	1.1–31.12.2018	1.1–31.12.2017
Räkenskapsperiodens resultat		**22 932**	**20 705**
Kassaflödessäkring			
Förändring i värdering till verkligt värde		118	7 782
Överfört till resultaträkningen		–62	–7 615
Tillgångar värderade via övrigt totalresultat			
Förändring i värdering till verkligt värde		–1 767	101
Realiserad värdeförändring		2	
Överfört till resultaträkningen		–832	14
Omräkningsdifferenser			
Vinster/förluster uppkomna under perioden		697	114
varav säkring av nettoinvestering i utlandsverksamhet		2 609	1 635
Skatt på poster som har eller kan komma att omklassificeras till resultaträkningen	K14	–13	–383
varav kassaflödessäkring		–11	–33
varav tillgångar värderade via övrigt totalresultat		520	–23
varav säkring av nettoinvestering i utlandsverksamhet		–522	–327
Poster som har eller kan komma att omklassificeras till resultaträkningen		**–1 857**	**11**
Värdeförändringar i eget kapital-instrument		14	22
Omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner	K42	370	–1 633
Skatt på poster som inte kan komma att omklassificeras till resultaträkningen	K14	–77	322
varav värdeförändringar i eget kapital-instrument		–3	–4
varav omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner		–74	327
Poster som inte kan komma att omklassificeras till resultaträkningen		**308**	**–1 289**
Övrigt totalresultat		**–1 549**	**–1 277**
Räkenskapsperiodens totalresultat		**21 382**	**19 428**
Hänförligt till:			
Innehav utan bestämmande inflytande		0	1
Aktieägarna i Ålandsbanken Abp		**21 382**	**19 427**

Koncernens balansräkning

(tusen euro)

Koncernen	Not nr	31.12.2018	1.1.2018	31.12.2017
Tillgångar				
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker		506 897	523 801	523 801
Hos centralbanker belåningsbara skuldebrev	K19	815 095	633 733	633 789
Fordringar på kreditinstitut	K20	80 202	92 984	92 984
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	K21	4 021 654	3 975 071	3 978 642
Aktier och andelar	K22	2 564	531	531
Aktier och andelar i intresseföretag	K23	153	119	119
Derivatinstrument [1]	K24	15 347	21 424	21 424
Immateriella tillgångar	K25	21 582	17 272	17 272
Materiella tillgångar	K26	22 217	23 959	23 959
Förvaltningsfastigheter	K26	315	323	323
Aktuella skattefordringar		915	665	665
Uppskjutna skattefordringar	K27	5 428	5 881	5 109
Övriga tillgångar	K28	44 426	32 192	32 192
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter [1]	K29	20 997	21 574	21 574
Tillgångar totalt		**5 557 791**	**5 349 530**	**5 352 386**
Skulder				
Skulder till kreditinstitut	K30	250 334	206 392	206 392
Skulder till allmänheten	K31	3 303 546	3 148 117	3 148 117
Emitterade skuldebrev	K32	1 587 888	1 599 518	1 599 518
Derivatinstrument [1]	K24	8 110	22 562	22 562
Aktuella skatteskulder		2 327	113	113
Uppskjutna skatteskulder	K27	27 887	25 212	25 214
Övriga skulder	K33	56 952	49 889	49 889
Avsättningar	K34	191	1 273	1 031
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter [1]	K35	31 277	32 912	32 912
Efterställda skulder	K36	46 895	33 003	33 003
Skulder totalt		**5 315 407**	**5 118 991**	**5 118 751**
Eget kapital och innehav utan bestämmande inflytande	K37			
Aktiekapital		41 974	41 949	41 949
Överkursfond		32 736	32 736	32 736
Reservfond		25 129	25 129	25 129
Säkringsreserv		0	-45	–45
Fond för verkligt värde		–124	1 943	1 846
Omräkningsdifferenser		–404	-579	–579
Fond för inbetalt fritt eget kapital		27 075	26 926	26 926
Balanserade vinstmedel		115 984	102 466	105 660
Aktieägarnas andel av eget kapital		**242 370**	**230 526**	**233 623**
Andel av eget kapital för innehav utan bestämmande inflytande		13	13	13
Eget kapital totalt		**242 383**	**230 539**	**233 636**
Skulder och Eget kapital totalt		**5 557 791**	**5 349 530**	**5 352 386**

[1] Derivat redovisas från och med 1 januari 2018 tillsammans med tillhörande upplupna räntor. Historik för jämförelseperioder har räknats om.

Kolumnen 1.1.2018 är omräknad med hänsyn till IFRS 9 effekter (–3 096 i eget kapital).

Koncernens rapport över förändring i eget kapital

(tusen euro)

Koncernen	Aktie-kapital	Överkurs-fond	Reserv-fond	Säkrings-reserv	Fond för verkligt värde	Omräknings-differens	Fond för inbetalt fritt eget kapital	Balanserade vinstmedel	Aktie-ägarnas andel av eget kapital	Andel av eget kapital för innehav utan bestämmande inflytande	Total
Eget kapital 31.12.2016	**41 674**	**32 736**	**25 129**	**–178**	**1 736**	**–366**	**25 982**	**95 086**	**221 801**	**12**	**221 812**
Periodens resultat								20 705	20 705	1	20 706
Övrigt totalresultat				133	109	–213		–1 307	–1 277		–1 277
Transaktioner med koncernens ägare											
Dividendutdelning								–9 201	–9 201		–9 201
Incitamentprogram	218						618	–22	813		813
Aktiesparprogram	57						326	400	783		783
Eget kapital 31.12.2017	**41 949**	**32 736**	**25 129**	**–45**	**1 846**	**–579**	**26 926**	**105 660**	**233 623**	**13**	**233 636**
Övergång till IFRS9					98			–3 194	–3 096		–3 096
Eget kapital 1.1.2018	**41 949**	**32 736**	**25 129**	**–45**	**1 943**	**–579**	**26 926**	**102 466**	**230 526**	**13**	**230 539**
Periodens resultat								22 931	22 931	0	22 932
Övrigt totalresultat				45	–2 068	175		298	–1 549		–1 549
Transaktioner med koncernens ägare											
Dividendutdelning								–10 041	–10 041		–10 041
Incitamentprogram	25						149	–5	169		169
Aktiesparprogram								334	334		334
Eget kapital 31.12.2018	**41 974**	**32 736**	**25 129**	**0**	**–124**	**–404**	**27 075**	**115 984**	**242 370**	**13**	**242 383**

För vidare uppgifter om förändring i eget kapital, se not nr K37.

Koncernens kassaflödesanalys

(tusen euro)

Koncernen	1.1–31.12.2018	1.1–31.12.2017
Kassaflöde från löpande verksamhet		
Rörelseresultat	28 990	26 036
Justering för ej kassaflödespåverkande poster		
Av- och nedskrivningar av immateriella och materiella tillgångar	7 306	7 125
Nedskrivning av krediter och andra åtaganden	1 147	1 690
Orealiserade värdeförändringar	–472	–1 236
Periodiserade över-/underkurser på skuldebrev och emitterade skuldebrev	4 174	4 977
Förmånsbestämda pensionsplaner	453	321
Resultat från investeringsverksamhet	–107	–1
Betalda inkomstskatter	–1 144	–2 495
Ökning (–) eller minskning (+) av fordringar från löpande verksamhet		
Hos centralbanker belåningsbara skuldebrev	–187 024	–134 131
Fordringar på kreditinstitut	9 933	100 227
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	–98 084	–208 690
Övriga tillgångar	–36 518	–14 264
Ökning (+) eller minskning (–) av skulder från löpande verksamhet		
Skulder till kreditinstitut	63 660	1 480
Skulder till allmänheten	188 596	144 415
Emitterade skuldebrev	–55 350	–13 232
Övriga skulder	–9 580	–46 782
Kassaflöde från löpande verksamhet	**–84 022**	**–134 561**
Kassaflöde från investeringsverksamhet		
Investering i aktier och andelar	–2 000	0
Försäljning av aktier och andelar	104	1
Investering i aktier i intresse- och dotterföretag	–20	0
Investering i materiella tillgångar	–1 497	–2 699
Försäljning av materiella tillgångar	168	76
Investering i immateriella tillgångar	–8 684	–4 972
Kassaflöde från investeringsverksamhet	**–11 930**	**–7 595**
Kassaflöde från finansieringsverksamhet		
Emission aktiesparprogram/optionsrätter	174	1 219
Finansiell leasing	–556	–869
Ökning av emitterade icke-säkerställda obligationer	249 111	99 850
Minskning av emitterade icke-säkerställda obligationer	0	–85 634
Ökning av emitterade säkerställda obligationer	0	255 297
Minskning av emitterade säkerställda obligationer	–198 237	–102 246
Ökning av riskdebenturer	19 335	2 179
Minskning av riskdebenturer	–5 454	–8 435
Betald dividend	–10 041	–9 201
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	**54 332**	**152 159**
Kursdifferens i likvida medel	–3 710	–2 867
Förändring i likvida medel	**–45 330**	**7 136**
Likvida medel vid årets början	586 368	579 232
Kassaflöde från löpande verksamhet	–84 022	–134 561
Kassaflöde från investeringsverksamhet	–11 930	–7 595
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	54 332	152 159
Kursdifferens i likvida medel	–3 710	–2 867
Likvida medel vid årets slut	**541 037**	**586 368**
Likvida medel i kassaflödesanalysen består av följande poster:		
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	483 353	523 801
Vid anfordran betalbara fordringar på kreditinstitut	57 685	62 566
Summa likvida medel	**541 037**	**586 368**

Med likvida medel avses kassa, checkräkningen på Finlands Bank, vid anfordran betalbara fordringar på kreditinstitut, övriga fordringar på kreditinstitut och skuldebrev med ursprunglig återstående löptid mindre än tre månader, samt fordringar på offentliga samfund som inte är kreditgivning. Investeringsverksamheten avser betalningar i anslutning till materiella och immateriella tillgångar samt innehavet av aktier och andelar förutom aktier avsedda för handel. Finansieringsverksamheten avser poster bland eget och främmande kapital som finansierar den löpande verksamheten. Analysen har gjorts enligt den indirekta metoden.

I löpande verksamheten ingår erhållna räntor om 64 899 (64 790), betalda räntor om 9 721 (11 262) och erhållna dividendintäkter om 1 (177).

Avstämning av skulder hänförliga till finansieringsverksamheten

			Ej kassaflödespåverkande förändringar			
	31.12.2017	Kassaflöde från finansierings-verksamhet	Effekt av ändrad valutakurs	Förändring i verkligt värde	Periodisering av över-/undervärde	31.12.2018
Säkerställda obligationer	1 331 570	–198 237	–18 860	1 766	447	1 116 687
Icke-säkerställda obligationer	99 889	249 111	0	699	139	349 837
Riskdebenturlån	33 003	13 881	72	–45	–16	46 895
Leasingskulder	2 097	–556	0	0	0	1 541
Summa skulder hänförliga till finansieringsverksamheten	**1 466 560**	**64 199**	**–18 788**	**2 421**	**569**	**1 514 960**

Foto: Staffan Sundström

Innehållsförteckning kapital- och riskhanteringsrapport

1 INTRODUKTION ... 52
1.1 Riskprofil ... 52
1.2 Riskorganisation ... 53
1.2.1 Styrelsen ... 53
1.2.2 Verkställande direktören ... 53
1.2.3 Första försvarslinjen ... 53
1.2.4 Andra försvarslinjen ... 53
1.2.5 Tredje försvarslinjen ... 54
1.3 Modell för riskhantering ... 54

2 KAPITALHANTERING ... 54
2.1 Kapitaltäckning och buffertkrav ... 54
2.2 Kapitalbas ... 56
2.3 Kapitalkrav ... 57
2.4 Bruttosoliditetsgrad ... 60
2.5 Intern kapitalutvärdering och stresstest 2018 ... 60
2.6 Kommande förändringar i kapitaltäckningsföreskrifterna ... 61

3 AFFÄRSRISK ... 62

4 KREDITRISK ... 62
4.1 Riskaptit ... 62
4.2 Riskhantering ... 63
4.2.1 Riskklassificeringssystem för beräkning av regulatoriska kapitalkrav och framtida kreditförluster ... 63
4.2.2 Säkerhetshantering och riskreducering ... 68
4.3 Kreditriskexponering ... 69
4.4 IRB – uppskattade värden och verkliga utfall ... 74
4.5 Schablonmetod för beräkning av kapitalkrav ... 76
4.6 Kreditriskreducering ... 77
4.7 Fördelning av exponeringar i exponeringsklasser och regioner ... 80
4.8 Fallerade och förfallna fordringar ... 85
4.9 Kreditkoncentrationsrisk ... 88
4.10 Kreditrisk och motpartsrisk i treasury-verksamheten ... 88

5 LIKVIDITETSRISK ... 90
5.1 Riskaptit ... 90
5.2 Riskhantering ... 90
5.3 Mätning av likviditetsrisk ... 91
5.3.1 Överlevnadshorisont ... 92
5.3.2 Likviditetstäckningsgrad, stabil netto-finansieringskvot och core funding ratio ... 92
5.4 Likviditetsreserv ... 93
5.5 Beredskapsplan för likviditetsrisk ... 94
5.6 Finansieringsstrategi ... 94
5.6.1 Finansieringskällor ... 94
5.6.2 Investerarbas ... 95
5.7 Hypoteksbanksverksamheten ... 95
5.8 Rating ... 98
5.9 Intecknade tillgångar ... 98
5.10 Regelverk för likviditetsrisk ... 98

6 MARKNADSRISK ... 98
6.1 Riskaptit ... 98
6.2 Riskhantering ... 99
6.3 Ränterisk ... 99
6.4 Valutarisk ... 100
6.5 Aktierisk ... 100

7 OPERATIV RISK ... 101
7.1 Riskaptit ... 101
7.2 Riskhantering ... 101

APPENDIX ... 102

Kapital- och riskhanteringsrapport

1 Introduktion

I detta avsnitt redogör Ålandsbanken för de upplysningskrav som fastslås i del åtta i kapitaltäckningsförordningen (EU) No 575/2013 (CRR). Informationen som lämnas omfattar hela koncernen. Den konsoliderade situationen omfattar förutom Ålandsbanken Abp (LEI-kod: 7437006WYM821IJ3MN73), även dotterbolagen Ab Compass Card Oy Ltd, Crosskey Banking Solutions Ab Ltd samt Ålandsbanken Fondbolag Ab. Ab Compass Card Oy Ltd och Ålandsbanken Fondbolag Ab är skyldiga att upprätta kapitalkravsrapportering på solonivå i enlighet med CRR. Alla siffror som presenteras i bankens Pelare 3-rapport avser situationen den 31 december 2018 om inte annat anges.

Ålandsbanken följer Europeiska bankmyndighetens (EBA:s) riktlinjer för upplysningskraven i del åtta i CRR till den del som berör en bank som inte utgör ett globalt eller annat systemviktigt institut. Banken presenterar sin heltäckande information enligt del åtta på årlig basis i ett särskilt avgränsat avsnitt i samband med årsredovisningen och publicerar däremellan kvartalsvisa uppgifter gällande kapitaltäckningen i enlighet med avsnitt 8.7 i Finansinspektionens föreskrifter 2/2016.

Bankens styrelse har i enlighet med artikel 431.3 i CRR antagit en formell policy för uppfyllandet av upplysningskraven i förordningen. Genom att årligen fastställa policyn och denna del i årsredovisningen (bankens Pelare 3-information) försäkrar bankens styrelse att informationen som lämnas i detta avsnitt är tillfredsställande och ger marknadsaktörerna en heltäckande bild av bankens riskprofil.

Information som lämnas nedan för koncernens risker görs i enlighet med artikel 435 i CRR och därmed redogör koncernen för de centrala principer som tillämpas för att hantera de olika riskerna. I enlighet med artikel 432 får koncernen utelämna sådan information som av styrelsen bedöms utgöra icke väsentliga upplysningar, företagshemligheter eller konfidentiell information.

I kreditriskavsnittet lämnar banken även särskilda upplysningar om centrala principer för nedskrivningsförfaranden i enlighet med IFRS 9 som fastslagits i regelverket IFRS 7 ”Finansiella instrument: Upplysningar”.

1.1 RISKPROFIL

Exponering mot risk är en naturlig del av en banks verksamhet. Ålandsbanken har en låg riskprofil med ett konservativt förhållningssätt till risk och med målsättningen att all risk ska härstamma från den normala affärsverksamheten. Ålandsbankens kunder utgörs i första hand av privatpersoner med god ekonomi, ofta entreprenörer och företagare, som värdesätter personliga relationer. På Åland, där banken vill vara ålänningarnas bank och aktivt bidra till det åländska samhället, är riskprofilen lite annorlunda, bland annat genom företagsaffären. Ålandsbanken bedriver ingen tradingverksamhet. Bankens låga riskprofil återspeglas i de låga förluster relaterade till finansiella och operativa risker som uppstått genom åren.

Koncernens risker kan övergripande kategoriseras som affärsrisker, finansiella risker samt operativa risker.

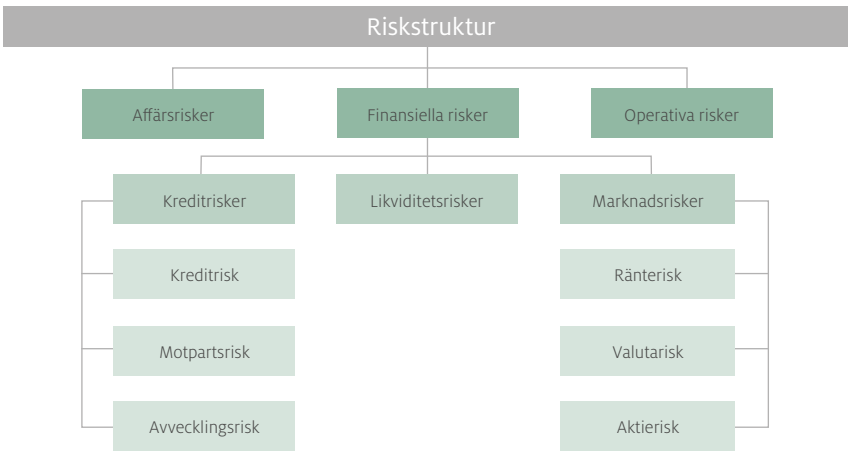

1.2 RISKORGANISATION

För att skapa en stark riskkultur som genomsyrar hela organisationen baseras Ålandsbankens riskorganisation på de tre försvarslinjerna, som har en tydlig ansvarsfördelning mellan risktagare och kontrollfunktioner:

Styrelse

Verkställande direktör

FÖRSTA FÖRSVARSLINJEN

Äger och hanterar risker

- Affärsverksamhet
- Supportfunktioner

ANDRA FÖRSVARSLINJEN

Oberoende mätning, kontroll och rapportering

- Risk Control
- Operativa risker och Säkerhet
- Compliance

TREDJE FÖRSVARSLINJEN

Översyn och utvärdering

- Internrevision

1.2.1 Styrelsen

Styrelsen har det övergripande ansvaret för hantering och kontroll av risker. Styrelsen definierar riskaptit och fastställer årligen de policydokument som anger övergripande principer och begränsningar för hantering av risker. Till sin hjälp har styrelsen Revisionskommittén, ett styrelseutskott som bistår styrelsen i dess övervakning av riskhantering, riskrapportering och intern kontroll.

1.2.2 Verkställande direktören

Verkställande direktören ska säkerställa att hanteringen av risker sker i enlighet med de principer och risktoleranser som styrelsen beslutat om. Detta sker genom verkställande direktörens fastställande av riktlinjer, som har sin utgångspunkt i de av styrelsen fastställda policydokumenten. Verkställande direktören ska också säkerställa att bankens kompetens och resurser är anpassade efter affärsverksamheten samt att det finns tillräckliga resurser och system för kontroll och uppföljning. ALCO (Asset and Liability Committé) är ett beslutsorgan underställt vd som hanterar frågor rörande finansiella risker, likviditet, finansiering och kapitalisering.

1.2.3 Första försvarslinjen

Första försvarslinjen omfattar affärsområden, dotterbolag och treasury samt tillhörande supportfunktioner. De ansvarar envar för den risk som uppstår i den egna verksamheten, vilket innebär att risktagning sker inom givna ramar samt att det finns processer för mätning och kontroll som följer givna riktlinjer.

1.2.4 Andra försvarslinjen

Den andra försvarslinjen omfattar de oberoende funktionerna Risk Control, Operativa risker och Säkerhet samt Compliance vilka samtliga är underställda bankens Chief Risk Officer (CRO).

Risk Control ansvarar för löpande identifiering, mätning, analys, kontroll samt rapportering av bankens finansiella risker. Det innebär bland annat regelbunden kontroll av att bankens verksamhet håller sig inom fastställda risktoleranser samt regelbunden rapportering av bankens finansiella risker till ledning och styrelse. I Risk Control ingår också Kreditriskmodellering som ansvarar för bankens interna kreditklassificeringssystem. Detta ansvar omfattar även modellering av kreditförlustreserveringar i enlighet med IFRS 9-regelverket samt regelbunden uppföljning av utvecklingen av kreditförlustreserveringar för bankens kreditriskexponeringar.

Operativa risker och Säkerhet är den enhet inom banken som ansvarar för analys och rapportering av koncernens operativa risker. De ansvarar bland annat för analys och rapportering av koncernens operativa risker inklusive informationsförvaltning, dataskydd och fysisk säkerhet samt upprätthållande av internt regelverk som berör enhetens ansvarsområde och fungerar som stöd för enheternas hantering av operativa risker.

Compliance ansvarar för att övervaka, kontrollera och verka för att koncernen har en god regelefterlevnad. Compliance identifierar risker relaterade till bristande regelefterlevnad bland annat genom årliga riskanalyser inom områdena kundskydd, uppförande på marknaden, motverkande av penningtvätt och finansiering av terrorism samt tillstånds- och tillsynsfrågor.

Andra försvarslinjen ansvarar också för att främja en sund riskkultur genom att stödja affärsverksamheten i dess införande av processer för upprätthållande av en riskhantering som följer de principer som fastställts av styrelse och vd.

1.2.5 Tredje försvarslinjen

Tredje försvarslinjen utgörs av avdelningen Internrevision som är direkt underställd styrelsen. Internrevisionen har till uppgift att utvärdera koncernens riskhantering genom oberoende granskningar av processer och system. Internrevisionen rapporterar sina iakttagelser till styrelsen.

1.3 MODELL FÖR RISKHANTERING

Bankens modell för riskhantering syftar till att identifiera, mäta, kontrollera och rapportera riskerna i koncernen. Modellen är utformad för att tillmötesgå såväl externa regelverkskrav som interna krav och behov samt för att leva upp till god marknadspraxis.

Modellen består av:

- Interna regelverk, beslutade av styrelse och vd. Regelverken fastställer ansvarsfördelning samt principer och riktlinjer för hantering, mätning, kontroll och rapportering av koncernens risker.
- Tydliga och dokumenterade processbeskrivningar.
- System för mätning, uppföljning och kontroll av risker, anpassade efter verksamhetens komplexitet och storlek.
- Regelbunden rapportering till styrelse och ledning.
- Efter verksamheten anpassade resurser och kompetenser.
- Incidentrapportering.

Bankens Asset and Liability Management-process (ALM-process) syftar till att balansera den risk och den avkastning som uppstår i bankens verksamhet på de finansiella marknaderna. En hög risk kan äventyra framtida intäkter, skapa likviditetsbrist och hota bankens överlevnad. Det är därför viktigt att bankens riskexponering överensstämmer med dess riskaptit samt möjlighet att hantera oväntade förluster till följd av ränteförändringar eller andra för banken ofördelaktiga händelser i dess omvärld.

ALM-processen innehåller bland annat analys av strukturen på räntebindningstid och förfall avseende tillgångar och skulder, hedgestrategier, kapitalplanering, finansieringsbehov och stresstester. Processen består av såväl statiska som dynamiska scenarier, fördefinierade såväl som specifika för separata affärsbeslut.

2 Kapitalhantering

2.1 KAPITALTÄCKNING OCH BUFFERTKRAV

Bankers kapitalkrav delas in i Pelare 1-krav som är samma för alla institut, och Pelare 2-krav som är individuellt fastslagna av myndighet för varje institut.

Enligt Pelare 1-kraven i kapitaltäckningsförordningens (CRR) artikel 92 ska institut ha en kapitalbas som i relation till riskexponeringsbelopp (REA) alltid uppfyller följande krav:

- Kärnprimärkapitalrelation om minst 4,5 procent
- Primärkapitalrelation om minst 6 procent
- Total kapitalrelation om minst 8 procent

Utöver kraven ovan ska banker utvärdera kapitalhållning för övriga risker som inte täcks in under Pelare 1-regelverket. Kapitalbehov för dessa risker bedömer banken årligen genom den interna kapitalutvärderingsprocessen (ICAAP) och fastslås eller justeras av Finansinspektionen genom SREP-utvärdering. Vid SREP-utvärderingen kan nationella myndigheter påföra banker extra kapitalkrav för dessa övriga risker. I den interna kapitalutvärderingen som gjordes utgående från situationen 2017 bedömde Ålandsbanken sitt eget interna kapital enligt ICAAP till 10,6 miljoner euro, vilket vid tidpunkten utgjorde 0,7 procent av REA. Finansinspektionen har i sin utvärdering av bankens interna kapitalutvärdering avseende situationen vid utgången av 2016 beslutat om tilläggskapitalkrav om sammanlagt 1,5 procent. Kapitalkravet avser 1,0 procent för kreditkoncentrationsrisker och 0,5 procent för ränterisken i finansieringsverksamheten. Dessa utgör bankens Pelare 2-krav och har trätt i kraft från och med utgången av det tredje kvartalet 2018. Kravet är gällande tills dess att Finansinspektionen kommunicerat ett avvikande krav för banken. Ovanpå dessa krav tillkommer att institut ska ha kapitalbuffertar för konjunkturnedgång som fastslås i kapitaltäckningsdirektivet (CRD IV). I Ålandsbanken består dessa kapitalbuffertar av dels en kapitalkonserveringsbuffert som uppgår till 2,5 procent av REA och dels en kontracyklisk kapitalbuffert som kan variera mellan 0 och 2,5 procent av REA. Den sistnämnda utgör ett så kallat makrotillsynsverktyg och fastslås av respektive lands tillsynsmyndighet och tillämpas på de relevanta kreditriskexponeringarna

som är lokaliserade inom denna marknad. Finansinspektionen i Sverige har tagit i bruk ett kontracykliskt buffertkrav om 2,0 procent, vilket tillämpas på den del av bankens relevanta kreditriskexponeringar som är hemmahörande i Sverige. I september 2018 meddelade svenska Finansinspektionen att bufferten ska höjas till 2,5 procent och börja tillämpas 19 september 2019. Beslut om att aktivera den kontracykliska kapitalbufferten också i Finland har än så länge inte fattats av Finansinspektionen. Per 31 december 2018 uppgick den kontracykliska kapitalbufferten i Ålandsbanken till 1,0 procent. Summan av de båda buffertarna utgör bankens kombinerade buffertkrav. Det kombinerade buffertkravet ska uppfyllas i sin helhet av kärnprimärkapital. Överträdelse av den kombinerade bufferten medför begränsade möjligheter till utdelning av det egna kapitalet i enlighet med utdelningsrestriktionerna i artikel 141 i CRD IV. Banken omfattas till skillnad från större institut inte av några buffertkrav för systemviktiga institut. Däremot har Finansinspektionen under sommaren 2018 kommunicerat ut ett allmänt systemriskkrav till bankerna i Finland, delvis till följd av Nordea Banks flytt till Finland. För Ålandsbankens del utgörs detta av ett krav om 1 procent av REA som träder i kraft under det andra kvartalet 2019 och läggs till bankens kombinerade buffertkrav. Från och med 1 januari 2018 infördes ett riskviktsgolv för finländska bolån hanterade enligt IRB om 15 procent som ska beaktas under Pelare 1. Riskviktsgolvet ökar bankernas kapitalkrav och försämrar därigenom kapitaltäckningsgraden, vilken ska jämföras mot minimikraven beskrivna ovan.

I tabell 2.1.1 nedan redovisas de kontracykliska kapitalbuffertkraven för samtliga länder där banken har relevanta kreditriskexponeringar. I tabell 2.1.2 visas bankens totala kombinerade buffertkrav.

Tabell 2.1.1

Kontracyklisk kapitalbuffert

	Allmänna kreditexponeringar		Kapitalbaskrav			
miljoner euro	Exponeringsvärde enligt schablonmetoden	Exponeringsvärde enligt IRB-metoden	Allmänna kredit-exponeringar	Totalt	Kapitalbaskravs-vikter, %	Kontracyklisk kapitalbuffert, %
Finland	156,3	2 728,7	49,3	49,3	51	0
Sverige	1 470,6	0,0	45,4	45,4	47	2
Tyskland	6,9	0,0	0,1	0,1	0	0
Norge	152,2	0,0	1,2	1,2	1	2
Danmark	41,7	0,0	0,3	0,3	0	0
Totalt	**1 827,7**	**2 728,7**	**96,2**	**96,2**	**100**	

Tabell 2.1.2

Kombinerade buffertkrav

miljoner euro	
Totalt riskexponeringsbelopp (inklusive riskviktsgolv för finländska bolån)	1 577,6
Institutsspecifik kontracyklisk kapitalbuffert, %	0,97
Institutsspecifik kontracyklisk kapitalbuffert, belopp	15,3
Kapitalkonserveringsbuffert (2,5 %)	39,4
Kombinerat buffertkrav	**54,7**

I tabellen 2.1.3 nedan sammanfattas Ålandsbankens ikraftvarande regulatoriska kapitalkrav.

Tabell 2.1.3

Regulatoriska kapitalkrav

procent	Minimi-kapitalkrav enligt Pelare 1	Kapitalkrav enligt Pelare 2	Varav: ränterisk i finansierings-verksamhet	Varav: Kredit-koncentra-tionsrisk	Kombinerade kapital-buffertar sammanlagt	Varav: Kapital-konserverings-buffert	Varav: Kontracyklisk kapitalbuffert	Kapitalkrav Totalt	Kapital-position
Kärnprimärkapital	4,5	1,5	0,5	1,0	3,5	2,5	1,0	9,5	13,0
Primärkapital	6,0	1,5	0,5	1,0	3,5	2,5	1,0	11,0	13,0
Totalkapital	8,0	1,5	0,5	1,0	3,5	2,5	1,0	13,0	15,4
miljoner euro									
Kärnprimärkapital	71,0	23,7	7,9	15,8	54,7	39,4	15,3	149,4	204,4
Primärkapital	94,7	23,7	7,9	15,8	54,7	39,4	15,3	173,0	204,4
Totalkapital	126,2	23,7	7,9	15,8	54,7	39,4	15,3	204,6	242,4

Med beaktande av kapitalkrav enligt Pelare 1, senast bedömda kapitalkrav för Pelare 2 och det kombinerade buffertkravet ovan måste Ålandsbankens kärnprimärkapitalnivå per 31 december 2018 minst uppgå till 9,5 procent för att inte utdelningsrestriktioner ska inträda. Motsvarande minimirelationer avseende primär- och totalkapitalnivå utgjorde 11,0 respektive 13,0 procent. Vid årsskiftet uppgick bankens kärnprimärkapitalrelation till 13,0 procent (12,9) vilket ger att banken hade en kärnprimärkapitalbuffert om 3,5 procent, eller utryckt i kärnprimärkapital 55,0 miljoner euro. Då ovan beskrivna krav för systemrisk i Finland träder i kraft stiger minimikravet för kärnprimärkapitalrelationen till 10,5 procent baserat på dagens situation. Motsvarande minimirelationer avseende primär- och totalkapitalnivå kommer då att uppgå till 12,0 respektive 14,0 procent. Enligt bankens bedömning kommer höjningen av det svenska kontracykliska buffertvärdet från 2,0 till 2,5 procent att innebära ytterligare en ökning av kapitalkraven i storleksordningen 0,2 procentenheter.

2.2 KAPITALBAS

Kapitalbasen delas in i två slag: primärkapital (T1) och supplementärkapital (T2). Eftersom banken för närvarande inte har några utgivna instrument i kategorin övrigt primärkapital utgörs hela primärkapitalet av kärnprimärkapital (CET1), vilket utgör den bästa kategorin av kapital.

Kärnprimärkapitalets viktigaste egenskap är att det är fritt, beständigt och omedelbart tillgängligt för täckande av oförutsedda förluster som uppstår i verksamheten. Kärnprimärkapitalet består av aktiekapital i form av kapitalinstrument jämte tillhörande överkursfonder som uppfyller villkoren i artikel 28 och 29 i kapitaltäckningsförordningen (CRR). I kärnprimärkapitalet ingår vidare balanserade vinstmedel, ackumulerat övrigt totalresultat, samt övriga reserver. I balanserade vinstmedel inräknas den del av årets vinst som inte är planerad för utdelning. Tillstånd för att beakta de balanserade vinstmedlen i kärnprimärkapitalet sker med Finansinspektionens godkännande efter oberoende verifiering av extern revisor. Instrumenten som räknas in i bankens kärnprimärkapital är eviga och består huvudsakligen av eget kapital enligt redovisningsmässiga regler. De finansiella instrument som inräknas i bankens kärnprimärkapital består av Ålandsbankens A- och B-aktier. Detaljer gällande dessa framgår av appendix på sidan 102.

Från kärnprimärkapitalet avräknas poster som har sämre förmåga att absorbera förluster. Exempelvis avdras det oavskrivna anskaffningsvärdet för immateriella tillgångar, positiva nettopensionstillgångar, uppskjutna skattefordringar beroende av framtida lönsamhet och underskott i form av förväntade förluster överstigande bokförda nedskrivningar för den IRB-godkända portföljen. Supplementärkapitalet är till skillnad från primärkapitalet inte lika tillgängligt för täckande av förluster enligt regelverket. Koncernens supplementära kapital består av emitterade riskdebenturer, vilka specificeras i appendix nedan. Förutom kapitalinstrument och tillhörande överkursfonder som uppfyller villkoren i artikel 63 i CRR inräknas generella kreditriskjusteringar upp till 1,25 procent av riskexponeringsbelopp som beräknats enligt schablonmetoden. I supplementärkapitalet får även inräknas de förväntade förluster som överstiger bokförda nedskrivningar för den IRB-godkända portföljen upp till 0,6 procent av riskexponeringsbeloppet som beräknats enligt IRB-metoden. I appendix till riskavsnittet detaljredovisas instrument som utgör supplementärkapitalposter i kapitalbasen och de viktigaste egenskaperna hos dessa. Under 2018 emitterade Ålandsbanken ett debenturlån om 200 miljoner kronor som ingår i det supplementära kapitalet. Emitterade kapitalbasinstrument utgör sammanlagt 37,5 miljoner euro av det supplementära kapitalet jämfört med 19,7 miljoner euro för ett år sedan.

2.3 KAPITALKRAV

Under 2018 har inga förändringar gjorts i centrala metodval för bankens kapitalkravsberäkningar. Ålandsbankens kapitalkrav för kreditrisk beräknas för utlåningen till allmänheten i Finland enligt IRB-metoden. För företagsexponeringsklassen tillämpar banken den grundläggande metoden (FIRB). IRB för hushållsexponeringarna tillämpas sedan första kvartalet 2012 och för företagsexponeringarna sedan andra kvartalet 2016. I Sverige och övriga länder beräknas kapitalkravet enligt schablonmetoden i sin helhet. För alla övriga exponeringsklasser, inklusive aktieexponeringar, använder banken schablonmetoden för att beräkna kapitalkrav för kreditrisk.

Banken tillämpar undantaget för mindre verksamhet i handelslager enligt artikel 94 i kapitaltäckningsförordningen och beräknar därför inget kapitalkrav för positionsrisker enligt marknadsriskföreskrifterna. Istället tillämpas reglerna för kreditrisk för dessa poster i den mån de uppstår. För motpartsrisker för derivat använder banken marknadsvärderingsmetoden utan beaktandet av nettningsavtal för att beräkna exponeringsvärdet. Kapitalkrav för kreditvärdighetsjusteringsrisk beräknas enligt schablonmetoden och avser alla derivatexponeringar gentemot finansiella motparter som inte clearas hos en central motpart.

Banken använder sedan andra kvartalet 2013 schablonmetoden för beräkning av kapitalkravet för operativ risk. Enligt schablonmetoden beräknas kapitalkravet för operativ risk på grundval av bokslutsuppgifter i de fastställda boksluten för de tre senaste räkenskapsåren. Intäktsindikatorn beräknas för åtta olika affärsområden. Tabell 2.3.1 nedan visar hur bankens totala kapitalkrav för operativ risk beräknas och fördelar sig på olika affärsområden.

Tabell 2.3.1

Kapitalkrav för operativ risk		2018	2017
miljoner euro	Procentandel (betafaktor)		
Företagsfinansiering	18		
Handel och finansförvaltning	18		
Privatkundsmäkleri	12		
Storkundsbank	15	2,1	1,9
Hushållsbank	12	10,3	9,4
Betalning och avveckling	18	3,6	3,7
Administrationsuppdrag	15		
Kapitalförvaltning	12	1,1	1,2
Totalt kapitalkrav för operativ risk	**13**	**17,1**	**16,2**

Summan av de poster som beaktas vid beräkningen av intäktsindikatorn multipliceras med ovan nämnd procentandel för respektive affärsområde. Intäktsindikatorn för räkenskapsåret fås genom summering av de med procentandelarna viktade resultaträkningsposterna. Kapitalkravet fås genom att intäktsindikatorerna för de tre senaste åren först summeras och sedan divideras med tre. Beräkningen uppdateras årligen vid utgången av det första kvartalet men avser alltid ställningen för föregående helår. Kapitalkrav för operativ risk avseende IT-relaterad verksamhet inom bankens dotterbolag Crosskey Banking Solutions ingår på raden för betalning och avveckling i tabellen. Kapitalkravet för operativ risk utgör 17,1 miljoner euro jämfört med 16,2 miljoner euro föregående år. Ökningen har skett huvudsakligen inom segmentet hushållsbank.

I tabell 2.3.2 nedan ges en översikt av totalt riskvägt exponeringsbelopp enligt valbara beräkningsmetoder som utgör nämnaren av de riskbaserade kapitalkrav som beräknas i enlighet med artikel 92 i kapitaltäckningsförordningen.

Tabell 2.3.2

Översikt av riskvägda exponeringsbelopp (exklusive övergångs- och golvregler)	2018	2017	2018
miljoner euro	Riskvägda exponerings-belopp	Riskvägda exponerings-belopp	Minimi-kapitalkrav
Kreditrisk	**1 267,2**	**1 327,2**	**101,4**
Varav schablonmetoden	737,2	745,9	59,0
Varav den grundläggande internmetoden	299,3	291,7	23,9
Varav den avancerade internmetoden	230,7	289,6	18,5
Varav den kapitalrelaterade internmetoden inom ramen för den enkla riskviktade metoden eller den interna modellen			
Motpartskreditrisk	**4,1**	**8,2**	**0,3**
Varav marknadsvärdering	4,0	8,0	0,3
Varav ursprunglig exponering			
Varav schablonmetoden			
Varav metoden med interna modeller			
Varav riskexponeringsbelopp för bidrag till en central motparts obeståndsfond			
Varav kreditvärdighetsjustering	0,0	0,2	0,0
Avvecklingsrisk	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Värdepapperiseringsexponeringar utanför handelslagret (efter taket)	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Varav internmetoden			
Varav den interna formelbaserade metoden			
Varav internmetoden			
Varav schablonmetoden			
Marknadsrisk	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Varav schablonmetoden			
Varav den interna modellen			
Stora exponeringar	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Operativ risk	**213,3**	**202,5**	**17,1**
Varav basmetoden			
Varav schablonmetoden	213,3	202,5	17,1
Varav internmätningsmetoden			
Belopp under trösklarna för avdrag (föremål för riskviktning på 250 procent)			
Justering av minimigränsen			
Summa	**1 484,6**	**1 537,9**	**118,8**

Under året minskade Ålandsbankens riskvägda exponeringsbelopp innan justeringar för riskviktsgolvet för finländska bolån från 1 537,9 miljoner euro till 1 484,6 miljoner euro eller med 3 procent. Kapitalkravet utryckt som 8 procent av riskexponeringsbelopp uppgick till 118,8 miljoner euro.

I tabell 2.3.3 visas koncernens kapitaltäckningsberäkning enligt Pelare 1 i en sammanfattande uppställning.

Tabell 2.3.3

Kapitaltäckning	2018	2017
miljoner euro		
Eget kapital enligt balansräkningen	242,4	233,6
Förutsebar utdelning	–10,8	–10,0
Kärnprimärkapital före avdrag	**231,6**	**223,6**
Immateriella tillgångar	–21,0	–15,9
Ytterligare värdejusteringar	–0,6	–1,3
Återföring av nedskrivningsbelopp enligt IFRS 9-övergångsregel	0,6	0,0
Förväntade förluster enligt IRB utöver bokförda (underskott)	–6,1	–8,8
Kärnprimärkapital	**204,4**	**197,6**
Primärkapitaltillskott	0,0	0,0
Primärkapital	**204,4**	**197,6**
Supplementärkapitalinstrument	37,5	19,7
Förväntade förluster enligt IRB utöver bokförda (överskott)	0,4	1,7
Supplementärkapital före avdrag	**37,9**	**21,4**
Supplementärkapital	**37,9**	**21,4**
Total kapitalbas	**242,4**	**219,0**
Kapitalkrav för kreditrisker enligt IRB-metod	42,4	46,5
Kapitalkrav för kreditrisker enligt schablonmetod	59,3	60,3
Kapitalkrav för kreditvärdighetsjusteringsrisk	0,0	0,0
Kapitalkrav för operativ risk	17,1	16,2
Kapitalkrav	**118,8**	**123,0**
Tilläggskapitalkrav för riskviktsgolvet för finländska bolån	7,5	0,0
Tilläggskapitalkrav enligt övergångsregler för IRB-metod	0,0	5,3
Återföring av kapitalkrav enligt övergångsregeln för IFRS 9	0,0	0,0
Kapitalkrav inklusive riskviktgolv och övergångsregel för IFRS 9	**126,2**	**128,3**
Riskexponeringsbelopp	1 577,6	1 537,9
varav andelen kreditrisk, %	86,5	86,8
varav andelen kreditvärdighetsjusteringsrisk, %	0,0	0,0
varav andelen marknadsrisk, %	0,0	0,0
varav andelen operativ risk, %	13,5	13,2
Kapitalrelationer inklusive övergångsregel för IFRS 9		
Kärnprimärkapitalrelation, %	13,0	12,9
Primärkapitalrelation, %	13,0	12,9
Total kapitalrelation, %	15,4	14,2

Utveckling av kapitalrelationer
procent

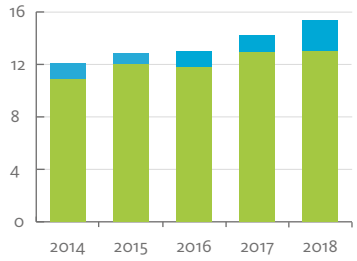

- Kärnprimärkapitalrelation
- Supplementärkapitalrelation

Under 2018 förändrades bankens kärnprimärkapitalrelation från 12,9 till 13,0 procent. Totalkapitalrelationen förbättrades från 14,2 till 15,4 procent. Förbättringen i relationen kommer av att bankens kärnprimärkapital ökade med 6,8 miljoner euro, eller med 3 procent. Totalkapitalrelationen förbättrades från 14,2 till 15,4 procent, huvudsakligen till följd av emitterat supplementärkapitalinstrument under året om 19,5 miljoner euro (200 miljoner kronor). Samtidigt ökade riskexponeringsbeloppet från 1 537,9 miljoner euro till 1 577,6 miljoner, eller med 3 procent under året. Den totala kapitalbasen ökade med 23,3 miljoner euro eller med 11 procent. Ökningen av riskexponeringsbeloppet beror huvudsakligen på tillämpningen av riskviktsgolvet för finländska bolån, vilket utryckt i riskexponeringsbelopp uppgick till 93,4 miljoner euro vid årsskiftet. Finansinspektionen godkände under andra kvartalet en kalibrering av bankens egen modell för kapitalkravsberäkning i Finland. Den nya modellen innebar en minskning av regulatorisk förväntad förlust om 1,1 miljoner euro och en minskning av riskexponeringsbeloppet med 30 miljoner euro efter riskviktsgolvets beaktande.

Ålandsbanken tillämpar övergångsreglerna i CRR artikel 473a för IFRS 9. Därmed återför banken en del av nedskrivningsreserven tillbaka till kärnprimärkapitalet med en faktor som gradvis minskar över fem år. Under 2018 har en faktor om 0,95 använts och under 2019 sjunker faktorn till 0,85. I praktiken avser de nedskrivningar som återförs exponeringar som hanteras enligt schablonmetoden och är av begränsad omfattning. I appendix till riskavsnittet finns specifika upplysningar om övergångsregelns påverkan på bankens kapitalposition och bruttosoliditetsgrad.

2.4 BRUTTOSOLIDITETSGRAD

Bruttosoliditetsgraden beräknas som kvoten av primärkapitalet och ett särskilt definierat exponeringsmått enligt kapitalkravsförordningen. Till skillnad från kapitaltäcknings-beräkningen är exponeringarna inte riskvägda vid beräkningen av kvoten. Ålandsbanken rapporterar kvartalsvis sin relation till Finansinspektionen inom ramen för den sameuropeiska rapporteringsstandarden COREP och redovisar även relationen i notuppgifter till delårsrapporter.

I tabell 2.4.1 framgår bankens bruttosoliditetsgrad per 31 december 2018.

Tabell 2.4.1

Bruttosoliditetsgrad	2018	2017
miljoner euro		
Primärkapital, definition inklusive övergångsregler	204,4	197,6
Totalt exponeringsmått	5 642,0	5 440,4
varav poster i balansräkningen	5 545,0	5 340,6
varav poster utanför balansräkningen	97,0	99,8
Bruttosoliditetsgrad, %	3,6	3,6

Primärkapitalet inkluderar periodens resultat och återföring av nedskrivningsbelopp enligt övergångsreglerna för IFRS 9. Ålandsbankens bruttosoliditetsgrad var per 31 december 2018 3,6 procent vilket var oförändrat jämfört med 31 december 2017.

2.5 INTERN KAPITALUTVÄRDERING OCH STRESSTEST 2018

Den interna kapitalutvärderingen (ICAAP) syftar till att säkerställa att koncernen är tillräckligt kapitaliserad för att täcka alla sina risker för att kunna bedriva och utveckla verksamheten. I utvärderingen bedömer banken dels om kapitalkraven under Pelare 1 är tillräckliga samt kapitalbehov för risker som inte täcks enligt Pelare 1. Exempel på sådana risker är koncentrationsrisk, pensionsskuldsrisker och ränterisk i bankrörelsen.

I 2018 års ICAAP, som avsåg situationen 31 december 2017, utvärderades effekterna av ett utdraget negativt scenario (EBA adverse scenario) som påverkar finländsk och svensk exportindustri negativt och leder till ökad arbetslöshet, kraftigt fallande fastighetspriser och aktiekurser samt fortsatt extremt låga marknadsräntor. Kapitalplaneringen för konjunkturnedgång, det vill säga det utförda stresstestet, visade inte på något kapitalbehov för att täcka rörelseförluster som uppstår. Därmed sjönk heller aldrig bankens kapitalrelationer under gränsvärdena för utdelningsrestriktionerna under planeringsperioden som var tre år. Banken deltog även i Finansinspektionens separata nationella stresstest som inte heller resulterade i utdelningsrestriktioner för banken.

Identifierat kapitalbehov enligt ICAAP 2018 uppgick till 17,5 miljoner euro, varav de största riskområdena avsåg ränterisk i bankrörelsen 7,5 miljoner, koncentrationsrisker i kreditportföljen 4,8 miljoner och pensionsskuldrisk 2,8 miljoner euro. Banken avräknade 6,9 miljoner euro från kapitalbehovet baserat på att interna metoder för beräkning av kapitalkrav i den svenska verksamheten visar på ett överskattat kapitalbehov enligt schablonmetoden. Efter nämnda justering utgjorde kapitalbehovet för risker enligt ICAAP 10,6 miljoner euro. Bankens regulatoriska kapitalkrav för risker som inte omfattas av Pelare 1 utgörs emellertid av det av Finansinspektionen kommunicerade Pelare 2-kravet som beskrivs ovan och som delvis täcker in de riskkategorier banken själv bedömer i ICAAP.

De väsentliga riskerna och kapitalbehovet som har identifierats inom koncernen enligt ICAAP som gjordes baserat på situationen den 31 december 2017 och därmed har gällt under 2018 framgår av tabell 2.5.1 nedan. Kärnprimärkapitalbufferten vid tidpunkten 31 december 2017 med beaktande av kapitalkrav enligt Pelare 1 var 58,7 miljoner euro jämfört med 48,2 miljoner euro året innan.

Tabell 2.5.1

Bedömda risker vid intern kapitalutvärdering	2017	2016	Förändring
miljoner euro			
Internt kapitalbehov enligt ICAAP			
Kreditrisk utöver pelare 1	2,1	1,3	0,8
Kreditkoncentrationsrisk	4,8	4,3	0,5
Ränterisk i bankrörelsen	7,5	1,2	6,3
Valutakursrisk	0,1	0,1	0,0
Aktiekursrisk	0,2	0,2	0,0
Fastighetsrisk	0,0	0,0	0,0
Operativa risker utöver pelare 1	0,0	0,0	0,0
Pensionsskuldrisk	2,8	1,8	1,0
Affärsrisk	0,0	8,5	–8,5
Likviditetsrisk	0,0	0,0	0,0
Summa internt kapitalbehov	**17,5**	**17,4**	**0,1**
Justering för att IRB internt tillämpas i den svenska verksamheten	**–6,9**	**–5,6**	**–1,3**
Summa internt kapitalbehov efter justering	**10,6**	**11,8**	**–1,2**
Summa internt kapitalbehov och pelare 1 kapitalkrav	**138,9**	**137,8**	**1,1**
Total kärnprimärkapitalbuffert	**58,7**	**48,2**	**10,5**

2.6 KOMMANDE FÖRÄNDRINGAR I KAPITALTÄCKNINGSFÖRESKRIFTERNA

I november 2016 föreslog EU-kommissionen ett antal uppdateringar till kapitaltäckningsförordningen och direktivet (CRRII och CRDV) som har förhandlats under året genom trepartsdiskussioner. Slutliga versioner av de nya regelverken väntas att bli publicerade tidigast under 2019 och träder då ikraft två år senare.

I uppdateringen föreslås ett bindande minimikrav på bruttosoliditetsgrad om 3 procent under Pelare 1, bindande krav för stabil nettofinansiering (NSFR) och nivåer för tillgodoräkningsbara skulder för systemviktiga institut (TLAC/MREL). I det nya regelverket föreslås även förändringar för definitionen av handelslager, beräkningen av kapitalkrav för motpartsrisk samt striktare regler för stora exponeringar. För att ytterligare stimulera utlåning till små och medelstora företag förlängs och utökas stödfaktorn för dessa exponeringar till att också omfatta exponeringar överstigande 1,5 miljoner euro med en kapitalkravsreducerande faktor om 15 procent på överstigande del.

Inom Baselkommittén har under en längre tid pågått en omfattande översyn av de nuvarande regelverken för kapitaltäckning. I december 2017 publicerades en omfattande uppdatering av kapitaltäckningsregelverket, ”Basel III: Finalising postcrisis reforms”, som enligt planerna ska fasas in från och med 2022. Det nya regelverket beräknas vara fullt infasat 2027. Baselkommitténs regler blir inte automatiskt bindande i EU, utan måste först implementeras i EU genom förordningar och med ny nationell lagstiftning i medlemsländerna genom direktiv. Det nya regelverket kommer bland annat att förändra beräkningen av kapitalkrav för kreditrisk enligt schablonmetoden. Dessutom föreslås ändringar för förutsättningar för vissa typer av exponeringar som hanteras enligt IRB-metoden. Exempelvis införs golv för riskparametrarna PD, LGD och EAD. Regelverket innehåller även nya beräkningsmetoder för operativa risker och CVA. Slutligen införs golvregler för exponeringar som beräknas enligt interna modeller. Nivån på detta nya golv har en stor påverkan på hur stor nytta en bank har av att använda sina interna modeller vid kapitalkravsberäkning. I det nya regelverket fasas golvregeln in under 5 år från 50 procent upp till 72,5 procent av det kapitalkrav som beräknas enligt schablonmetoder. Parallellt med Baselkommitténs arbete har Europeiska Bankmyndigheten (EBA) under året slutfört sitt arbete med att harmonisera bankernas beräkning av risk enligt interna modeller, vilket har resulterat i slutliga publiceringar av riktlinjer för bankernas interna modeller. Arbetet adresserar specifikt definitionen av fallissemang, estimeringen av PD och LGD samt användningen av riskreduceringsmetoder (CRM). Banken har inlett arbetet med att analysera vilka effekter de uppdaterade regelverken får på bankens kapitalposition och har under året deltagit i Europakommissionens ”Call for Advice – Final Basel III reforms” som syftar till att genom rapportering till EBA kartlägga effekterna från samtliga kommande regelverk på kapitaltäckningsområdet.

3 Affärsrisk

Med affärsrisk menas risken för lägre intjäning på grund av försämrade affärsförhållanden. Affärsrisk omfattar konkurrensrisk, strategisk risk och ryktesrisk.

Konkurrensrisk innebär en risk för lägre intäkter till följd av ökad konkurrens, som kan leda till lägre volymer och /eller lägre marginaler.

Strategisk risk avser den av styrelsen och vd valda strategin, men också förändrade marknadsförutsättningar för verksamheten i form av till exempel ändrade regelverk eller teknikskiften i branschen, som kan påverka Ålandsbankens möjligheter att som liten aktör bedriva en lönsam bankrörelse. Finansbranschen förändras snabbt och ny teknik möjliggör för nya aktörer att distribuera finansiella tjänster på nya, kostnadseffektiva sätt och därmed erodera lönsamheten för de traditionella bankerna.

Ryktesrisk avser försämrat anseende och förtroende hos såväl kunder, anställda och myndigheter till följd av till exempel bristande affärsetik och bristfällig regelefterlevnad.

4 Kreditrisk

Kreditrisk är risken för förluster till följd av att en kund inte kan fullgöra sina åtaganden gentemot koncernen och att ställd säkerhet inte täcker bankens fordran på kunden. Motparter i detta avseende är alla juridiska och fysiska personer samt den offentliga sektorn. Med exponering avses summan av fordringar på kunder och investeringar samt åtaganden utanför balansräkningen. Till kreditrisk hänförs också kreditkoncentrationsrisk, motpartsrisk och landrisk.

4.1 RISKAPTIT

Ålandsbanken betjänar i första hand privatpersoner med god ekonomi, ofta entreprenörer och företagare, som värdesätter relationer. Krediter ges inte som stand alone-produkt utan huvudsakligen som en del i en långsiktig kundrelation och för att stödja placeringsaffären. Den valda målgruppen innebär att Ålandsbankens kreditexponering mot enskilda kundhelheter kan bli relativt stor i förhållande till kapitalbasen. Krediter ska så långt som möjligt säkerställas av panter i form av fastigheter eller värdepapper och förutsätter alltid att stabila kassaflöden finns som tryggar kundens återbetalningsförmåga. Ambitionen är att Ålandsbankens kreditförlustnivå över tid ska vara bland de lägsta för nordiska banker.

Ålandsbankens strategiska inriktning är något annorlunda på den åländska marknaden än på finska fastlandet och i Sverige. Med inriktningen att vara alla ålänningars bank och att aktivt bidra till det åländska samhället följer en större riskaptit på Åland, bland annat genom företagsaffären.

Ålandsbanken ska som nischbank vara selektiv i sitt val av kunder och kreditgivningen ska vara av hög kvalitet. Kravet på kvalitet ska inte åsidosättas till förmån för högre kreditvolymer eller för att uppnå högre avkastning.

4.2 RISKHANTERING

Den övergripande kreditstrategin regleras i en av styrelsen fastslagen policy för kreditgivningen. Nivån på acceptabel kreditrisk fastställs vidare i en särskild policy för finansiella risker och i koncernbolagens egna verksamhetsstrategier. Kreditriskhanteringen bygger huvudsakligen på formella kredit- eller limitbeslut. För kreditrisk i treasury-verksamheten och motpartsrisk fastställs specifika motpartslimiter som gäller i max ett år.

Kredithanteringen utgår från att kreditbesluten ska vara baserade på heltäckande kunskap om kunden. Detta innebär att banken i första hand gör affärer med kunder som är verksamma i de regioner där banken har kontor. För företagskrediter gäller allmänt att kunden ska ha en kontaktperson i banken som känner till kundens verksamhet och bransch samt kreditengagemangets risker och säkerheter. Större företagskrediter ska alltid föredras inför kreditkommitté av en av affärsverksamheten oberoende kreditanalytiker innan krediten beviljas. Föredragningen är maximalt giltig i ett år innan den förnyas.

Beslut i kreditärenden som faller utanför den enskilda förmannens limit fattas av en kreditkommitté. I ledningsgruppens kreditkommitté ingår bland annat verkställande direktören, koncernens Chief Risk Officer (CRO) och kreditcheferna som alla har vetorätt. Ledningsgruppens kreditkommitté fattar beslut i kreditärenden upp till 10 miljoner euro och bankens styrelse fattar beslut i kreditärenden större än detta. Kreditärenden som föredras i ledningsgruppens kreditkommitté analyseras och tillstyrks av kundrådgivare i affärslinjen som äger risken. Att analysen gjorts ändamålsenligt och enligt regelverket kontrolleras inom en av affärsverksamheten oberoende kreditberedningsavdelning. Inom kreditberedningen säkerställs att kreditärendet ger en heltäckande och korrekt bild av kundens ekonomiska situation, framtida återbetalningsförmåga och säkerheternas värde. Ålandsbanken har särskilt identifierat utlåning till sjöfart och övrig fastighetsverksamhet som segment i kreditportföljen som har en förhöjd kreditrisk, därför har specifika limiter satts av styrelsen för utlåning till dessa segment.

Kreditriskerna i koncernen följs upp och analyseras centralt av Risk Control som rapporterar direkt till verkställande direktören månadsvis och kvartalsvis till styrelsen i samband med koncernens riskrapport. Riskrapporten skickas till Finansinspektionen månadsvis.

Kreditriskuppföljningen och analysen av exponeringar mot privatpersoner och företag baseras i Ålandsbanken huvudsakligen på egna interna statistiska metoder, utvecklade i enlighet med kapitaltäckningsregelverket för intern kreditriskberäkning (IRB) samt IFRS 9-regelverkets bestämmelser. Exponeringar i bankens kreditverksamhet följs upp enligt samma metoder, även om IRB-tillstånd för att beräkna kapitalkrav ännu inte formellt beviljats för vissa portföljer.

4.2.1 Riskklassificeringssystem för beräkning av regulatoriska kapitalkrav och framtida kreditförluster

Ålandsbankens interna riskklassificeringssystem används för beräkning av reservering för framtida kreditförluster (ECL) i enlighet med IFRS 9-regelverket och för beräkningen av regulatoriska kapitalkrav i form av oförväntade förluster (UL) och förväntade förluster (EL) för bankens IRB-godkända exponeringar. Estimeringen av riskparametrarna för dessa bägge syften är långtgående samstämmiga, dock så innehåller parametrarna för det sistnämnda syftet en högre grad av konservatism då dessa innehåller diverse säkerhetsmarginaler och ska innefatta en hel konjunkturcykel.

Bägge beräkningarna baseras på statistik utgående från bankens egna interna data för att uppskatta risken för fallissemang (PD) samt förlustandelen vid fallissemang (LGD) hos bankens kreditkunder. För de kreditriskexponeringar där banken saknar egen förlustdatahistorik tillämpas marknadsbaserade PD-värden från extern leverantör.

Det interna riskklassificeringssystemet är den viktigaste hörnstenen i kreditbeviljningsprocessen och för prissättning av kreditrisk vid beviljandet av nya krediter. Förutom detta använder banken det interna systemet vid månatlig kreditriskuppföljning, intern kapitalstyrning, beräkning av riskjusterad avkastning och rapportering av kreditrisk till den högsta ledningen. De generella riskhanteringsprinciperna som tillämpas för hantering av risker som har bäring på både ECL och kapitalkrav är detsamma i banken. Både ECL och regulatoriska kapitalkrav ingår i bankens rapportering till ledning och styrelse och har en stark koppling till riskstyrning inom bankens kreditriskhantering. Även bankens affärsdrivande enheter följer upp sin kreditrisk baserat på dessa nyckeltal på månatlig basis. Av rapporteringen framgår och analyseras kreditförlustreserveringsgraden i förhållande till volymen av oreglerade exponeringar (Coverage).

Centrala begrepp inom bankens interna riskklassificering:

Definitionen av fallissemang (Default) – Enligt bankens interna definition anses en exponering vara fallerad då en betalning som avser ett väsentligt belopp är försenad mer än 90 dagar. Övriga situationer där banken anser en kreditexponering som fallerad är när banken infriar en bankgaranti, motparten begärs i konkurs eller ansöker om skuldsanering. Därtill bedömer banken huruvida en motpart av andra skäl ska anses vara betalningsoförmögen, vilket alltid innefattar fall där banken utökar sina anståndsåtgärder gentemot kunden. Redovisningsmässig definition av fallissemang är i allt väsentligt samstämmig med den regulatoriska definitionen av fallissemang. Enligt IFRS 9-regelverket hänförs en fordran då ett fallissemang inträffar till Stadie 3. Rapportering av utvecklingen av fallerade exponeringar enligt ovan ingår i bankens regelbundna rapportering av kreditrisker. Begreppet fallerad används synonymt med begreppet oreglerad exponering. En exponering som är försenad upp till och med 90 dagar benämns som förfallen.

Exponering vid fallissemang (EAD) – Anger det exponeringsbelopp på en kund som banken förväntas ha vid ett eventuellt fallissemang, inklusive upplupna räntor. I EAD beaktas, förutom själva kreditskulden, även outnyttjade delar av krediter och limiter med en kreditmotvärdesfaktor (CF). CF beskriver genomsnittlig utnyttjandegrad på den outnyttjade delen av engagemanget när krediten fallerar. Tillsvidare tillämpar banken en CF-faktor om 100 procent i regulatoriska sammanhang, vilket innebär att outnyttjade belopp alltid beaktas fullt ut i kapitalkravsberäkningen vad gäller den IRB-godkända hushållsportföljen. För ECL-beräkningen har dock banken framställt en egen modell för att estimera utnyttjandegraden vid fallissemang.

Sannolikheten för fallissemang (PD) – Är sannolikheten för att en kund kommer att fallera inom 12 månader. För ECL beräknar banken månatligen även ett så kallat livstids-PD som jämförs mot en exponerings initiala livstids-PD vid beviljandet. Livstids-PD anger risken för att en exponering fallerar under den återstående livstiden på kontraktet. Det PD som används vid ECL-beräkning avser dock alltid PD för 12 månader beräknade för varje enskilt återstående år och ska dessutom justeras med en framåtblickande variabel (se nedan under ”Framåtblickande information för ECL beräkning”).

För beräkningen av regulatoriska kapitalkrav placeras en exponering in i bankens sjugradiga PD-skala för icke-fallerade exponeringar,där ett fastslaget klassvärde för PD används vid beräkningen. Därutöver finns en klass för de krediter som fallerat. Bankens modeller för att skatta förlustsannolikhet för hushållsexponeringar grundar sig helt på statistiskanalysdata som banken har lagrat om kundernas återbetalningshistorik. I modelleringen av kreditrisk för företagskunder används dessutom extern scoringdata som bland annat grundar sig på företagens finansiella nyckeltal. I enlighet med IFRS 9-regelverket används livstids-PD för stadieindelning av exponeringarna enligt fastslagna stadier som framgår av tabellen nedan.

I tabellen 4.2.1 visas hur stor andel av exponeringarna som återfinns inom respektive stadie. Exponeringar med livstids-PD till och med 10 procent betraktas som ”låg risk”, exponeringar från 10 upp till och med 50 procent som ”medel risk” och exponeringar från 50 upp till 100 procent som ”hög risk”. De fallerade exponeringarna tillmäts alltid ett PD om 100 procent.

Tabell 4.2.1

Kreditrisk

	31.12.2018				1.1.2018
miljoner euro	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	Summa	Summa
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor					
Låg risk	3 724,6	38,9	0,0	3 763,6	3 672,3
Medelrisk	118,2	87,7	0,0	205,9	254,3
Hög risk	3,7	39,0	0,6	43,3	48,1
Ograderade[1]	1,0	0,0	0,0	1,0	0,0
Fallerade	0,0	0,1	19,1	19,2	12,7
Balansvärde, brutto	**3 847,5**	**165,7**	**19,7**	**4 033,0**	**3 987,6**
Reservering för förväntad förlust	–0,9	–1,2	–9,3	–11,3	–12,5
Balansvärde, netto	**3 846,6**	**164,6**	**10,5**	**4 021,7**	**3 975,1**
Fordringar utan förfallna belopp	3 832,9	136,9	1,2	3 971,0	3 941,6
Fordringar med förfallna belopp <30 dagar	14,5	23,0	0,4	37,8	25,2
Fordringar med förfallna belopp >30 dagar	0,1	5,9	18,1	24,1	20,8
Balansvärde, brutto	**3 847,5**	**165,7**	**19,7**	**4 033,0**	**3 987,6**
Outnyttjade kreditmöjligheter och garantier					
Låg risk	412,0	0,6	0,0	412,6	398,0
Medelrisk	2,5	1,9	0,0	4,3	–9,1
Hög risk	1,9	0,1	0,0	2,0	0,3
Ograderade[1]	58,8	0,0	0,0	58,8	82,3
Fallerade	0,0	0,0	1,0	1,0	0,1
Nominellt värde, brutto	**475,2**	**2,6**	**1,0**	**478,7**	**471,6**
Avsättning för förväntad förlust	0,0	0,0	0,0	–0,1	–0,2
Balansvärde, netto (avsättning)	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**–0,1**	**–0,2**
Skuldebrev redovisade till upplupet anskaffningsvärde					
Låg risk	189,2			189,2	138,9
Medelrisk				0,0	
Hög risk				0,0	
Ograderade				0,0	
Fallerade				0,0	
Balansvärde, brutto	**189,2**	**0,0**	**0,0**	**189,2**	**138,9**
Reservering för förväntad förlust	–0,1			–0,1	–0,1
Balansvärde, netto	**189,1**	**0,0**	**0,0**	**189,1**	**138,8**
Skuldebrev värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat					
Låg risk	556,5			556,5	414,9
Medelrisk				0,0	
Hög risk				0,0	
Ograderade				0,0	
Fallerade				0,0	–0,1
Balansvärde, brutto	**556,5**	**0,0**	**0,0**	**556,5**	**414,9**
Reservering för förväntad förlust	–0,2			–0,2	–0,1
Balansvärde, netto	**556,3**	**0,0**	**0,0**	**556,3**	**414,7**

[1] Instrument för vilka ingen sannolikhet för fallissemang har fastslagits redovisas som "ograderade".

Under året har den sammanlagda kreditförlustreserveringen beräknad enligt IFRS 9-regelverkets principer minskat från 12,9 miljoner euro till 11,7 miljoner euro. Den totala volymen i bankens balansräkning för vilken kreditförlustreserveringar beräknas för har under året ökat från 4 541 miljoner euro till 4 779 miljoner euro. ECL i förhållande till exponeringar i balansräkningen minskade från 0,28 procent till 0,24 procent. Samtidigt ökade outnyttjade kreditmöjligheter och garantier enligt ovan från 472 miljoner till 479 miljoner euro. Avsättningen för förväntad förlust för dessa minskade från 0,2 till 0,1 miljoner euro. I avsnitt 4.8 nedan redovisas i mer detalj hur kreditförlustreserveringar rört sig mellan stadier under året och effekten på kreditförlustreserveringsbelopp.

Förlust givet fallissemang (LGD) – Anger den förlustandel i procent som banken räknar med att förlora vid fallissemang hos motparten. LGD beskriver således säkerhetssituationen i det engagemang som banken ingått med kunden. Banken framställer LGD baserat på interna data som bygger på historiska återvinningar från realiserade säkerheter vid indrivning i hushållsportföljen. För företagsportföljen används den grundläggande metoden för LGD (FIRB), där förlustandelen fastställts av myndighet. Utgångspunkten för det så kallade myndighets-LGD är 45 procent, vilket kan sänkas med hjälp av vissa i regelverket godtagbara säkerheter. Det beräknade LGD-värdet konjunkturjusteras för att representera en återvinningssituation i ett lågkonjunkturläge. Vid beräkningen av regulatoriskt kapitalkrav beaktas endast vissa typer av säkerheter medan beräkningen av ECL beaktar ett större omfång av säkerhetstyper.

Framåtblickande information för ECL-beräkning – Enligt IFRS 9 ska ECL-estimatet baseras på en bred uppsättning relevanta uppgifter, däribland prognoser för framtida makroekonomiska variabler som till exempel förändringar av BNP, arbetslöshet, bostadspriser och räntor. Eftersom PD-modellen inte i grunden beaktar framåtblickande information görs en justering av det beräknade 12 månaders PD på basen av framåtblickande makroinformation. Bankens makroexperter utarbetar årligen framtidsscenarier för de kommande tre åren: ett basscenario, ett positivt scenario i förhållande till basscenario och ett negativt scenario i förhållande till basscenario. Dessa scenarier innehåller prognoser för makrovariablerna ovan för de kommande tre åren för både Finland och Sverige. En viktning av dessa scenarier görs individuellt per år. Scenarierna viktas för närvarande på följande sätt: 50 procent basscenario, 25 procent positivt scenario och 25 procent negativt scenario. Basscenariot som används speglar bankens framtidssyn och har en nära koppling till prognoser för bankens resultatutveckling. För varje scenario beräknar makromodellen en förväntad fallissemangsfrekvens för de kommande tre åren för fyra olika målgrupper: Företag i Finland, Privatpersoner i Finland, Företag i Sverige och Privatpersoner i Sverige. För justering av framtida PD-värden används för närvarande det observerade sambandet mellan förändringar i makrovariablerna och observerade fallissemangsfrekvenser i Ålandsbanken, uppmätt över tidsperioden 2013–2017.

I tabellen nedan redovisas makrovariablerna ovan som banken tittar på och prognosticerar för tre år. Makrovariablerna i tabellen avser genomsnittsnivåer för prognostiseringsperioden.

Tabell 4.2.2

Makrovariabler enligt scenarion

	Finland			Sverige		
procent	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Real BNP						
Positivt scenario	2,9	2,6	1,8	3,8	3,1	2,3
Basscenario	2,1	1,6	1,0	2,8	1,9	1,3
Negativt scenario	1,4	0,6	0,2	1,9	0,7	0,3
Konsumtion						
Positivt scenario	1,8	1,9	1,6	3,5	3,9	3,7
Basscenario	1,4	1,2	0,9	2,6	2,4	2,1
Negativt scenario	1,0	0,4	0,2	1,7	0,9	0,5
Arbetslöshet						
Positivt scenario	7,7	7,2	6,8	6,1	5,8	5,7
Basscenario	8,2	7,8	7,6	6,4	6,2	6,3
Negativt scenario	8,5	8,4	8,3	6,6	6,7	6,9
Inflation						
Positivt scenario	2,0	2,6	3,2	2,3	2,7	2,6
Basscenario	1,4	1,5	1,7	1,9	2,1	2,1
Negativt scenario	0,8	0,4	0,2	1,4	1,5	1,5
Euribor/Stibor 3 månader						
Positivt scenario	0,3	1,0	1,8	0,0	1,1	2,0
Basscenario	–0,3	0,0	0,3	–0,3	0,2	0,7
Negativt scenario	–0,9	–1,0	–1,2	–0,6	–0,7	–0,6

Modellen för beräkning av ECL baserar sig på PD, LGD och EAD samt kreditens diskonteringsränta. Enligt IFRS 9 bör såsom diskonteringsränta användas den finansiella tillgångens ursprungliga effektiva ränta. Banken har utifrån väsentlighetsbedömning valt att som diskonteringsränta använda krediternas faktiska ränta vid den aktuella värderingstidpunkten, vilket gäller tillgångar med såväl rörlig som fast ränta.

EAD, PD och LGD-modellen estimerar årliga EAD-, PD- och respektive LGD-värden (framtida EAD, PD och LGD-värden) som används för ECL-beräkning. Efter att de framtida PD-, LGD- och EAD-värdena har beräknats och stadieindelningen gjorts görs själva ECL-beräkningen. Bankens modell för att framställa ECL är en point in time-modell. Vid framställningen av ECL beräknar banken dels en exponerings ettåriga ECL och dels ett så kallat livstids-ECL som tillämpas när en exponering bedömts att ha en väsentlig ökning av kreditrisken. I regulatoriska sammanhang beaktas nedskrivningsbelopp som specifika kreditriskjusteringar.

Väsentlig ökning av kreditrisken – Enligt IFRS 9 regelverket delas kreditriskexponeringar in i tre stadier. Stadie 1 utgörs av exponeringar som presterar utan att en väsentlig ökad kreditrisk anses ha inträffat. I stadie 2 placeras de exponeringar som underpresterar och anses ha en väsentlig förändring i kreditrisken. En väsentlig ökning av kreditrisken anses ha inträffat om exponeringens livstids-PD har ökat 3 gånger jämfört med initial livstids-PD och den absoluta förändringen är minst 10 procentenheter. Banken tillämpar kriteriet om 30 dagars försening som en back-stop enligt IFRS 9-regelverkets bestämmelser. Därtill placeras exponeringar som har beviljats anståndsåtgärder alltid i stadie 2. Exponeringar i stadie 3 uppfyller fallissemangsdefinitionen så som den definieras ovan. Kreditförlustreserveringen för stadie 2 och 3 baseras definitionsmässigt på livstids-ECL men skiljer sig åt då vissa exponeringar i stadie 3 har en individuell nedskrivningsprövning. För flyttningar tillbaka till bättre stadier tillämpar banken karenstider. För exponeringar i stadie 2 tillämpas sex månader och för krediter i stadie 3 tillämpas två månaders karenstid. För exponeringar med anstånd tillämpas en karenstid på 24 månader innan exponeringen kan återgå till stadie 1 givet att anståndsåtgärder inte längre föreligger.

Regulatorisk EL – För beräkning av regulatorisk EL baseras bankens modell även på PD, EAD och LGD modeller. Dessa är inte samma modeller som används för beräkning av ECL. Genom att multiplicera PD och LGD med EAD-beloppet (PD×LGD×EAD) erhålls den förväntade förlusten (EL) uttryckt i euro. Bankens modell för att framställa EL har både element av point in time (LGD) och så kallat through the cycle-angreppssätt (PD) och baseras sammanfattningsvis på en hel konjunkturcykel inbegripet en lågkonjunktur. Eftersom EL antas vara känd ska den även reserveras för i bankens kapitalbas i den mån denna inte täcks av ECL-beloppet.

Bortskrivning – Enligt bankens riktlinjer bortskrivs en fordran slutligen om konkurs har bekräftats eller om medellöshet har hållits för sannolikt. Exponeringen anses i detta skede utgöra en konstaterad kreditförlust för banken. Inom avdelningen Risk Control utförs årligen en omfattande utvärdering av riskklassificeringssystemet och resultatet av utvärderingen rapporteras till styrelsen. Översynen inbegriper en årlig validering och eventuellt en efterföljande kalibrering av de riskmått och modeller som tillämpas för riskklassificering. Därtill sker en löpande kontroll för att säkerställa att risken mäts på ett tillförlitligt och konsekvent sätt. Internrevision utför den oberoende kontrollen av riskklassificeringssystemet och dess användning i verksamheten. Banken får inte göra ändringar i sina interna modeller som har en betydande påverkan på kapitalbaskravet utan Finansinspektionens godkännande. För större företagskunder som ingår i företagsexponeringsklassen genomför banken en kvalitativ bedömning av kunden, vilken ska revideras minst årligen och föredras inför bankens kreditkommitté. Den kvalitativa bedömningen utgör ett viktigt komplement till den statistiska scoringen av företagskunden. Misskötta och försvagade kreditengagemang samt trender för särskilda kreditriskindikatorer för utlåningen rapporteras månatligen till verkställande direktören och kvartalsvis till styrelsen i samband med koncernens interna riskrapport.

4.2.2 Säkerhetshantering och riskreducering

Säkerheter eliminerar eller reducerar bankens förlust om kredittagaren inte kan fullfölja sina betalningsförpliktelser och banken säger upp krediten till kunden. Krediter till privatpersoner och företag är därför som huvudregel säkerställda. Detta gäller till exempel bostadsfinansiering till privatpersoner, krediter till fastighetsbolag, värdepapperskrediter till privatpersoner och företag samt diverse andra typer av finansieringar. Krediter utan säkerhet kan beviljas då det rör sig om mindre krediter till privatpersoner och endast i undantagsfall till företag. I det senare fallet upprättas som regel särskilda lånevillkor som ger banken större rättigheter till omförhandling eller uppsägning av krediten.

Inom utlåningen till allmänheten har majoriteten av alla krediter beviljade till privatpersoner och företag bostad eller annan fastighet som säkerhet. En stor del av utlåningen sker även mot pantsättning av finansiella säkerheter som till största del marknadsvärderas dagligen

Banken följer regelbundet upp marknadsvärden i belånade säkerhetsobjekt och värdepapper som utgör säkerhet för krediter. En uppföljning av bostadssäkerheternas marknadsvärden görs kvartalsvis och där behov påvisas anlitas en extern värderare för omvärderingar.

Genom att tillämpa konservativa belåningsgrader på säkerheter tar banken höjd för en eventuell negativ prisutveckling för olika former av säkerheter, exempelvis bostadspriser och kursutveckling på finansiella säkerheter. Som huvudregel belånas bostadssäkerheter som högst till 70–75 procent av marknadsvärdet. För finansiella säkerheter bestäms belåningsgraden huvudsakligen efter likviditeten och kreditkvaliteten på det finansiella instrumentet.

I tabell 4.2.3 anges den mängd säkerheter som beaktas vid ECL-beräkningen i IFRS 9. Med säkerhetsvärde avses det riskreducerande värdet som används som basvärde i beräkningen. För alla pantsatta fastigheter, depositioner samt fartyg och motorfordon används marknadsvärdet som säkerhetsvärde medan belåningsvärdet används för övriga säkerhetstyper. I tabellen uppges de sammanlagda säkerhetsvärdena i respektive säkerhetsklass.

Tabell 4.2.3

Pantsatta säkerheter, lån och garantier till allmänheten

miljoner euro	Säkerhets-värde	Andel, %	Antal säkerhets-objekt
Säkerhetstyp			
Bostadsfastigheter	6 674,4	73,80	19 855
Övriga fastigheter	609,7	6,70	1 672
Finansiella säkerheter	1 260,8	13,90	3 044
Statliga och kommunala borgensförbindelser	138,1	1,50	5 387
Övriga säkerheter	358,3	4,00	712
Totalt	**9 041,4**	**100,00**	**30 670**

I tabell 4.2.4 visas fordringar med och utan säkerhet. Fordringar angivna som krediter utan säkerhet i tabellen är blancolån eller fordringar där den pantsatta säkerheten inte beaktas i tabell 4.2.3, till exempel personborgen.

Tabell 4.2.4

Fordringar med och utan säkerhet			
miljoner euro	Post i balansen	Andel, %	Antal exponeringar
Fordringar med säkerheter	3 956	98	33 573
Fordringar utan säkerheter	65	2	4 382
Totalt	**4 022**	**100**	**37 955**

4.3 KREDITRISKEXPONERING

I detta avsnitt redogörs allmänt för kreditrisker och utvecklingen för dessa under året och dels presenteras specifika uppgifter om kreditriskexponeringarnas förlustreserveringar och kapitalkrav som följer av det metodval banken gjort för beräkningarna. Dessa specifika upplysningskrav är reglerade i kapitaltäckningsförordningens del åtta samt IFRS 7-regelverket.

Kreditrisken består i Ålandsbanken till största delen av fordringar på privatpersoner och icke finansiella företag. Fordringarna består huvudsakligen av krediter, kreditlimiter och garantier som beviljats. I den löpande bankverksamheten och riskhanteringen uppstår även kreditrisk genom handel med finansiella instrument inom bankens treasury-verksamhet. Genom hanteringen av bankens risker uppstår även kreditrisk genom handeln med derivat, så kallad motpartsrisk. Exponering mot landrisk uppstår vid kreditgivning i annat land och utgörs huvudsakligen av kreditgivningen i Sverige. Kreditrisk finns också utanför bankens balansräkning i form av olyfta delar av kreditramar, ännu inte utnyttjade lånelöften och icke infriade garantier. Kreditrisk finns även i form av säkerhetskrav som banken ställer på kunder som lånar värdepapper av banken och ställer ut derivat hos Nasdaq.

I tabell 4.3.1 visas koncernens samlade kreditriskexponering.

Tabell 4.3.1

Kreditriskexponering	2018	2017
miljoner euro		
Placering hos centralbank	493	513
Fordringar på allmänheten	4 022	3 979
Fordringar på kreditinstitut	80	93
Hos centralbanker belåningsbara skuldebrev	815	634
Skuldebrev	0	0
Derivatinstrument	15	18
Garantier	43	40
Outnyttjande checkräkningslimiter	228	216
Outnyttjande kreditkortslimiter	76	74
Kreditlöften	131	142
Övriga åtaganden	14	14
Summa	**5 919**	**5 722**

Under året har koncernens samlade kreditriskexponering ökat i takt med att utlåningen till allmänheten ökat. Under året växte utlåningen till allmänheten från 3 979 miljoner euro till 4 022 miljoner, eller med drygt 1 procent. Huvudsakligen har utlåningen ökat inom det svenska bolånesegmentet. Samtidigt har även exponeringar härrörande från bankens likviditets- och balansförvaltning ökat. Exempelvis har kreditriskexponeringen i form av belåningsbara skuldebrev ökat från 634 till 815 miljoner euro. En väsentlig andel av innehavda masskuldebrev emitterade av finansiella institut utgörs av nordiska säkerställda obligationer med mycket god kreditkvalitet. Under året ökade bankens innehav av säkerställda obligationer från 371 miljoner till 493 miljoner euro.

I tabell 4.3.2 nedan visas hur utlåningen till allmänheten fördelar sig på bankens strategiska affärssegment. För företagskrediter används kundens näringsgrenskod/ SNI-kod som översätts till bankens egen klassificering av utlåningen till allmänheten. För privatpersonskrediter avses användningssyftet för den specifika krediten.

Tabell 4.3.2

Fordringar på allmänheten enligt affärssegment	2018			
miljoner euro	Private Banking	Premium Banking	Compass Card	Totalt
Bostäder	682	1 604	0	2 287
Värdepapper och övriga placeringar	240	69	0	309
Näringsverksamhet	26	86	0	112
Övrig privathushållning	89	112	28	229
Summa privatpersoner	**1 038**	**1 871**	**28**	**2 937**
Sjöfart	0	59	0	59
Handel	19	27	0	46
Bostadsverksamhet	263	38	0	301
Övrig fastighetsverksamhet	143	53	0	196
Finans- och försäkringsverksamhet	189	42	0	231
Hotell- och restaurangverksamhet	2	27	0	28
Övrig serviceverksamhet	45	38	0	84
Jordbruk, skogsbruk och fiske	2	9	0	11
Byggnadsverksamhet	37	20	0	57
Övrig industriverksamhet	4	32	0	37
Summa företag	**704**	**346**	**0**	**1 050**
Offentlig sektor och ideella organisationer	**13**	**22**	**0**	**35**
Utlåning totalt	**1 754**	**2 239**	**28**	**4 022**

I tabell 4.3.3 nedan visas på motsvarande sätt hur bankens fordringar på allmänheten fördelar sig enligt användningssyften och branscher fördelat på länder där banken är verksam i sin kreditgivning.

Tabell 4.3.3

Fordringar på allmänheten enligt land	2018			2017		
miljoner euro	Finland	Sverige	Totalt	Finland	Sverige	Totalt
Bostäder	1 565	722	2 287	1 534	689	2 224
Värdepapper och övriga placeringar	270	38	309	266	42	308
Näringsverksamhet	112	0	112	120	0	120
Övrig privathushållning	149	80	229	144	69	213
Summa privatpersoner	**2 096**	**841**	**2 937**	**2 065**	**800**	**2 865**
Sjöfart	59	0	59	47	0	48
Handel	42	3	46	37	4	41
Bostadsverksamhet	58	243	301	60	266	327
Övrig fastighetsverksamhet	109	87	196	125	128	253
Finans- och försäkringsverksamhet	177	53	231	155	43	198
Hotell- och restaurangverksamhet	27	1	28	24	2	26
Övrig serviceverksamhet	63	21	84	78	16	95
Jordbruk, skogsbruk och fiske	11	0	11	10	0	11
Byggnadsverksamhet	34	23	57	28	15	43
Övrig industriverksamhet	34	3	37	36	5	41
Summa företag	**614**	**436**	**1 050**	**601**	**480**	**1 081**
Offentlig sektor och ideella organisationer	**35**	**0**	**35**	**32**	**0**	**32**
Utlåning totalt	**2 745**	**1 276**	**4 022**	**2 699**	**1 279**	**3 979**

Utlåning till privatpersoner svarar totalt sett för 73 procent av fordringar på allmänheten i koncernen jämfört med 72 procent vid utgången av föregående år. Resterande del utgörs förutom av företagsutlåning även av utlåning till enheter inom den offentliga sektorn.

Under året ökade utlåningen till svensk bolåneverksamhet med 33 miljoner euro eller med 5 procent och var det enskilda segment i bankens kreditportfölj som ökade mest (9 procent utryckt i svenska kronor). Utlåningen till övrig fastighetsverksamhet i Sverige minskade under året med 41 miljoner euro eller med 32 procent och var det enskilda segment som minskade mest (29 procent utryckt i svenska kronor). I Finland minskade utlåningen till övrig fastighetsverksamhet med 16 miljoner euro eller 13 procent. Utlåning till sjöfartsverksamhet ökade med 11 miljoner euro eller 23 procent. Sammanlagt minskade företagsutlåningen med 29 miljoner euro eller 3 procent samtidigt som utlåningen till privatpersoner ökade med 72 miljoner euro eller 3 procent. Utlåningen till offentlig sektor och ideella organisationer ökade med 3 miljoner till 35 miljoner euro eller 9 procent under året.

Fordringar på allmänheter enligt land
miljoner euro

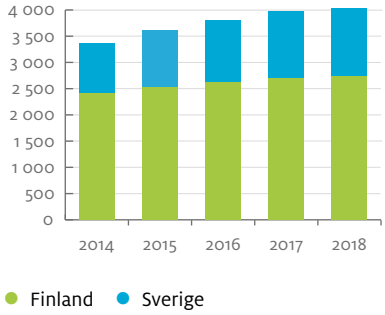

Fordringar på allmänheten
enligt verksamhetsområde
miljoner euro

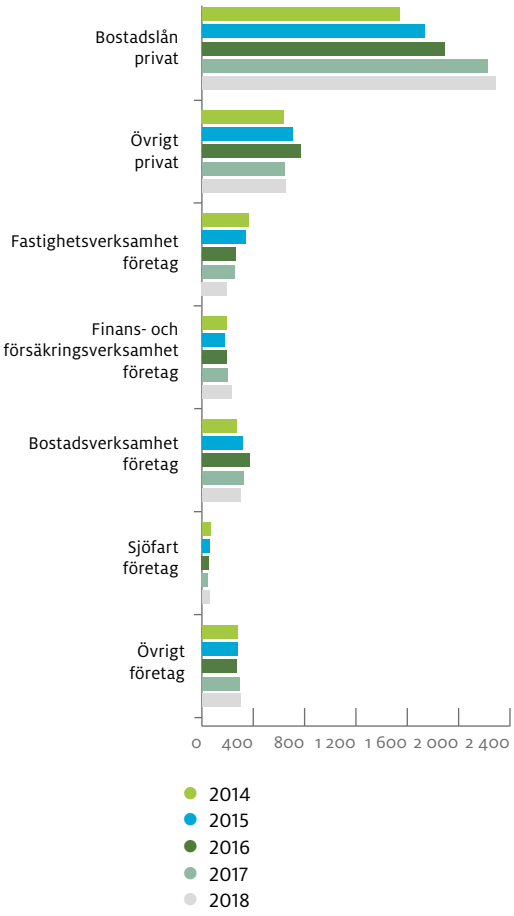

I tabellerna nedan visas bankens exponeringar i den IRB-godkända hushållsportföljen, fördelade i PD-klasser som används vid kapitalkravsberäkning. För varje PD-klass beräknas ett klassvärde vilket motsvarar den sammanvägda årliga risken för fallissemang för exponeringarna inom varje riskklass.

Tabell 4.3.4

Hushåll – Säkrade genom fastigheter, privatpersoner

	2018					2017				
Riskklass	PD enligt klassvärde	Riskvikt, %	EAD, miljoner euro	Andel EAD, %	Ack. % av totalt EAD	PD enligt klassvärde	Riskvikt, %	EAD, miljoner euro	Andel EAD, %	Ack. % av totalt EAD
1	0,04	1	90,5	5,0	5,0	0,04	1	78,0	4,4	4,4
2	0,11	2	221,3	12,3	17,4	0,11	2	216,6	12,2	16,6
3	0,14	3	304,7	17,0	34,4	0,14	3	316,2	17,8	34,5
4	0,21	5	609,4	34,0	68,4	0,21	5	599,2	33,8	68,3
5	0,75	12	447,3	25,0	93,3	0,75	14	440,9	24,9	93,2
6	7,31	51	102,1	5,7	99,0	7,31	65	100,8	5,7	98,8
7	28,75	85	10,8	0,6	99,6	28,75	115	13,9	0,8	99,6
Fallerade	100,00	147	6,6	0,4	100,0	100,00	229	6,5	0,4	100,0
Totalt			**1 792,7**	**100,0**				**1 772,1**	**100,0**	
Riskklass 1–5			**1 673,2**					**1 650,9**		
Riskklass 1–5			**93,3 %**					**93,2 %**		

Tabell 4.3.5

Hushåll – Små och medelstora företag*

	2018					2017				
Riskklass	PD enligt klassvärde	Riskvikt, %	EAD, miljoner euro	Andel EAD, %	Ack. % av totalt EAD	PD enligt klassvärde	Riskvikt, %	EAD, miljoner euro	Andel EAD, %	Ack. % av totalt EAD
1	0,15	5	3,6	2,4	2,4	0,15	6	4,2	2,8	2,8
2	0,22	5	10,5	7,2	9,6	0,22	6	13,5	9,1	11,9
3	0,79	11	34,3	23,4	33,0	0,79	13	31,5	21,2	33,1
4	2,61	21	60,8	41,4	74,4	2,61	26	61,5	41,4	74,5
5	7,80	38	27,0	18,4	92,8	7,80	49	28,1	18,9	93,4
6	13,31	49	6,5	4,4	97,2	13,31	68	6,6	4,4	97,9
7	53,00	70	3,2	2,2	99,4	53,00	82	2,4	1,6	99,4
Fallerade	100,00	77	0,9	0,6	100,0	100,00	198	0,8	0,6	100,0
Totalt			**146,8**	**100,0**				**148,4**	**100,0**	
Riskklass 1–5			**136,2**					**138,7**		
Riskklass 1–5			**92,8 %**					**93,4 %**		

Tabell 4.3.6

Hushåll – Ej små och medelstora företag

	2018					2017				
Riskklass	PD enligt klassvärde	Riskvikt, %	EAD, miljoner euro	Andel EAD, %	Ack. % av totalt EAD	PD enligt klassvärde	Riskvikt, %	EAD, miljoner euro	Andel EAD, %	Ack. % av totalt EAD
1	0,04	2	7,4	2,4	2,4	0,04	2	5,9	2,0	2,0
2	0,11	3	30,6	10,1	12,6	0,11	4	24,0	8,2	10,2
3	0,14	4	51,4	17,0	29,5	0,14	5	41,8	14,3	24,5
4	0,21	6	83,9	27,7	57,3	0,21	8	99,4	33,9	58,4
5	0,75	13	106,9	35,3	92,6	0,75	20	89,8	30,7	89,1
6	7,31	31	13,4	4,4	97,0	7,31	44	23,8	8,1	97,2
7	28,75	65	2,3	0,8	97,7	28,75	79	3,5	1,2	98,4
Fallerade	100,00	36	6,8	2,3	100,0	100,00	89	4,6	1,6	100,0
Totalt			**302,7**	**100,0**				**293,0**	**100,0**	
Riskklass 1–5			**280,2**					**261,0**		
Riskklass 1–5			**92,6 %**					**89,1 %**		

* De bägge exponeringsklasserna för små- och medelstora företag har på grund av storlek slagits ihop i tabellen.

På motsvarande sätt visas i tabellerna nedan bankens exponeringar i den IRB-godkända företagsportföljen.

Tabell 4.3.7

Företag – Övriga större företag	2018					2017				
Riskklass	PD enligt klassvärde	Riskvikt, %	EAD, miljoner euro	Andel EAD, %	Ack. % av totalt EAD	PD enligt klassvärde	Riskvikt, %	EAD, miljoner euro	Andel EAD, %	Ack. % av totalt EAD
1	0,50	62	27,1	17,5	17,5	0,50	38	39,7	27,2	27,2
2	1,06	41	89,2	57,6	75,1	1,16	40	60,3	41,4	68,6
3	1,44	69	17,2	11,1	86,2	1,44	83	21,9	15,0	83,7
4	1,80	63	16,9	10,9	97,1	1,80	72	18,9	12,9	96,6
5	5,25	75	4,5	2,9	100,0	5,25	20	2,9	2,0	98,6
6										
7										
Fallerade	0,00		0,0	0,0	100,0	100,00	0	0,0	0,0	98,6
Oklassificerade	0,00		0,0	0,0	100,0	8,85	146	2,0	1,4	100,0
Totalt			**155,0**	**100,0**				**145,7**	**49,7**	
Riskklass 1–5			**155,0**					**143,7**		
Riskklass 1–5			**100,0 %**					**98,6 %**		

Tabell 4.3.8

Företag – Små och medelstora företag	2018					2017				
Riskklass	PD enligt klassvärde	Riskvikt, %	EAD, miljoner euro	Andel EAD, %	Ack. % av totalt EAD	PD enligt klassvärde	Riskvikt, %	EAD, miljoner euro	Andel EAD, %	Ack. % av totalt EAD
1	0,50	52	47,1	14,5	14,5	0,50	45	36,0	11,3	11,3
2	1,06	49	66,1	20,3	34,8	1,06	41	65,1	20,4	31,7
3	1,44	59	112,6	34,6	69,4	1,44	63	102,0	32,0	63,7
4	1,80	65	53,3	16,4	85,8	1,95	70	62,0	19,4	83,2
5	5,25	86	21,2	6,5	92,3	5,25	101	30,5	9,6	92,8
6	21,47	182	16,1	5,0	97,3	21,47	162	6,6	2,1	94,8
7	63,83	114	0,6	0,2	97,4	63,83	150	3,7	1,2	96,0
Fallerade	100,00	0	1,1	0,4	97,8	100,00	0	1,1	0,3	96,3
Oklassificerade	8,53	115	7,2	2,2	100,0	8,53	109	11,7	3,7	100,0
Totalt			**325,4**	**100,0**				**318,7**	**100,0**	
Riskklass 1–5			**300,3**					**295,6**		
Riskklass 1–5			**92,3 %**					**92,8 %**		

Tabell 4.3.9

IRB-godkända företagsexponeringar – Specialutlåning enligt tabellmetoden	2018					2017				
Riskklass		Riskvikt, %	EAD, miljoner euro	Andel EAD, %	Ack. % av totalt EAD		Riskvikt, %	EAD, miljoner euro	Andel EAD, %	Ack. % av totalt EAD
1		50	0,3	5,5	5,5		50	0,0	0,0	0,0
2		70	0,0	0,0	5,5		70	0,3	4,0	4,0
3		90	5,0	94,5	100,0		90	0,0	0,0	4,0
4		115	0,0	0,0	0,0		115	5,0	70,0	74,0
5		250	0,0	0,0	0,0		250	0,0	0,0	74,0
Fallerade		0	0,0	0,0	0,0		0	1,9	26,0	100,0
Totalt			**5,3**					**7,1**		
Riskklass 1–3				**5,3**					**0,3**	
Riskklass 1–3				**100,0 %**					**4,0 %**	

I tabell 4.3.10 nedan sammanfattas centrala nyckeltal för bankens IRB-portföljer.

Tabell 4.3.10

Exponeringsklass, belopp

miljoner euro	Ursprungliga brutto-exponeringar i balans-räkningen	Exponeringar utanför balans-räkningen före kreditmot-värdesfaktor	Genomsnittslig kredit-konverterings-faktor, %	Fallerade exponeringar efter kredit-riskjustering och efter kreditmot-värdesfaktor
Med egna estimat av LGD				
Hushåll – Säkrade genom fastigheter, små och medelstora företag	104,1	5,5	100	0,1
Hushåll – Säkrade genom fastigheter, privatpersoner	1 769,2	33,7	100	6,5
Hushåll – Övriga små och medelstora företag	31,5	7,3	100	0,8
Hushåll – Ej små och medelstora företag	316,7	22,6	100	6,8
Utan egna estimat av LGD				
Företag – Övriga större företag	139,4	67,2	26	0,0
Företag – Små och medelstora företag	330,5	18,5	11	1,1
Företag – Specialutlåning	5,3	0,0	0	0,0

Exponeringsklass, riskparametrar

miljoner euro	Genomsnittslig PD (inkl. fallerade), %	Antal gäldenärer	Genomsnittslig LGD, %	Genomsnittslig löptid (dagar)	Riskvägda exponerings-belopp	Densitet av riskvägt exponerings-belopp	Förväntad förlust, %	Värde-justeringar och avsättningar
Med egna estimat av LGD								
Hushåll – Säkrade genom fastigheter, små och medelstora företag	4,79	1 048	11,2	2 311	25,4	23		0,0
Hushåll – Säkrade genom fastigheter, privatpersoner	1,25	20 680	10,3	4 320	166,7	9		1,4
Hushåll – Övriga små och medelstora företag	5,96	749	22,4	1 343	8,1	21		0,7
Hushåll – Ej små och medelstora företag	3,15	10 299	14,0	1 676	30,5	10		6,2
Utan egna estimat av LGD								
Företag – Övriga större företag	1,25	98	27,9	1 383	80,5	52		0,1
Företag – Små och medelstora företag	3,15	307	35,2	2 444	214,2	66		1,1
Företag – Specialutlåning		2		5 934	4,6	88		0,0

4.4 IRB – UPPSKATTADE VÄRDEN OCH VERKLIGA UTFALL

Det exponeringsviktade PD-estimatet enligt klassvärde, inbegripet konjunkturjustering och säkerhetsmarginaler för samtliga icke fallerade hushållsexponeringar som användes i kapitalkravsberäkningen per den 31 december 2017 var 1,20 procent. För hushållsexponeringar med fastighet som säkerhet uppgick viktat PD-estimat till 0,94 procent, för små och medelstora företag och övriga hushållsexponeringar 4,20 respektive 1,29 procent.
Vid slutet av 2018 uppgick exponeringsviktad PD-estimat enligt klassvärde, inbegripet konjunkturjustering och säkerhetsmarginaler för samtliga icke fallerade hushållsexponeringar till 1,13 procent. För hushållsexponeringar med fastighet som säkerhet uppgick viktat PD-estimat till 0,89 procent, för små och medelstora företag och övriga hushållsexponeringar 4,48 respektive 0,92 procent.

För icke-fallerade företagsexponeringar uppgick det exponeringsviktade estimerade PD-värdet den 31 december 2018 till 2,25 procent och den 31 december 2017 till 2,50 procent. I januari 2017 infördes ett skilt konservativt PD-estimat för företag utan giltig PD-klassificering, vilket beaktats i de rapporterade PD-estimaten per den 31 december 2017 och per den 31 december 2018. Effekten av ändringen är dock liten, eftersom den endast rör ett mycket begränsat antal företag.

I tabellen nedan visas verkliga utfall av fallissemang under 2018. De redovisade fallissemangsfrekvenserna är beräknade på kreditnivå. Observera att de verkliga utfallen observerats under en period då det makroekonomiska läget varit bättre än det genomsnittsläge till vilket konjunkturjustering görs. För företagsexponeringar och exponeringar mot företag i hushållsportföljen är skillnaden mellan estimat och observerade värden större än för exponeringar mot privatpersoner, till följd av större statistisk osäkerhet i estimaten på grund av mindre data-underlag, vilket nödvändiggör användning av större påslag för att säkerställa att estimaten är konservativa.

Tabell 4.4.1

Fallissemangsfrekvens* 2018

Exponeringsklass	Verkligt utfall, %	Uppskattat värde, %**
Hushåll – Säkrade genom fastigheter, privatpersoner	0,47	0,82
Hushåll – Små- och medelstora företag	1,99	4,39
Hushåll – Ej små och medelstora företag	1,05	2,05
Hushållsexponeringar totalt	**0,73**	**1,40**
Företagsexponeringar	**2,67**	**3,67**

*Aritmetiska medelvärden

**Uppskattat den 31 december 2017. Omfattar konjunkturjustering och försiktighetsmarginaler.

I tabell 4.4.2 presenteras EAD-viktade genomsnittliga LGD-nivåer per den 31 december 2018 i procent för respektive exponeringsklass där banken har beviljats tillstånd att tillämpa IRB-metoden. De uppskattade nivåerna inbegriper säkerhetsmarginaler samt konjunkturjustering av LGD till ett lågkonjunkturläge.

Tabell 4.4.2

Uppskattade LGD-nivåer per den 31 december 2018

Exponeringsklass	Ej fallerade, %	Fallerade, %	Totalt, %
Hushåll – Säkrade genom fastigheter, privatpersoner*	10,2	24,1	10,3
Hushåll – Små- och medelstora företag	14,0	33,4	14,1
Hushåll – Ej små och medelstora företag	13,5	36,2	14,0
Hushållsexponeringar totalt	**10,9**	**30,4**	**11,0**
Företag – Små och medelstora företag**	35,7	43,4	35,7
Företag – Övriga större företag**	28,0		28,0
Företagsexponeringar totalt**	**33,2**	**43,4**	**33,3**

*Enligt kapitaltäckningsregelverket får det genomsnittliga LGD-värdet för exponeringar med bostadssäkerhet utan statsgaranti inte vara lägre än 10 procent.

**Metod för beräkning av LGD bestäms av myndighet.

Den exponeringsviktade LGD-nivån för samtliga icke-fallerade hushållsexponeringar låg per den 31 december 2017 på 12,5 procent. För icke-fallerade hushållsexponeringar med bostad som säkerhet uppgick LGD till 10,9 procent, för icke-fallerade små och medelstora företag till 17,3 procent och övriga icke-fallerade hushållsexponeringar till 19,6 procent. De uppskattade nivåerna har sjunkit för respektive exponeringsklass mellan den 31 december 2017 och den 31 december 2018, vilket till största del beror på en utförd kalibrering av LGD-modellen i hushållsportföljen.

Uppskattade och observerade LGD-nivåer för de exponeringar som fallerat under 2017 presenteras i tabell 4.4.3. Den uppskattade nivån är ett exponeringsviktat genomsnitt för de fallerade exponeringarna vid referenstidpunkten 31 december 2016. Vid beräkning av observerat LGD har endast återvinningar från bostads- och finansiella säkerheter fram till den 31 december 2018 beaktats. Observerade fallissemang med oklart tillfriskningsstatus beaktas som icke-tillfrisknade med ett observerat LGD på 100 procent, vilket är ett konservativt estimat. Dessa faktorer medför att den observerade LGD-nivån är konservativ och kommer att sjunka med tiden, eftersom det per den 31 december 2018 kvarstår orealiserade säkerheter för fallissemangen från 2017 och en del av de fallissemang som har oklart tillfriskningsstatus sannolikt kommer att tillfriskna.

Tabell 4.4.3

LGD-nivåer för fallissemang 2017

Exponeringsklass	Uppskattat LGD, %	Observerat LGD, %	Antal fallerade krediter	EAD, tEUR
Hushåll – Säkrade genom fastigheter, privatpersoner	17,6	10,3	90	6 610
Hushåll – Små- och medelstora företag	25,0	42,6	10	420,0
Hushåll – Ej små och medelstora företag	26,6	13,7	81	1 780
Företag – Små och medelstora företag	44,1	15,1	12	3 411
Företag – Övriga större företag	45	100	1	11

4.5 SCHABLONMETOD FÖR BERÄKNING AV KAPITALKRAV

I schablonmetoden delas exponeringarna in i exponeringsklasser beroende på motpartstyp, säkerhet eller typ av fordran. Fordringarnas exponeringsvärden beräknas enligt regelverket och multipliceras därefter med en fastslagen riskvikt som anges i kapitaltäckningsregelverket (CRR) för respektive exponeringsklass. Exponeringar gentemot EES-stater och deras respektive centralbanker ska exempelvis alltid, givet att de är utryckta i den nationella valutan, ges riskvikt 0 procent och exponeringar som helt eller delvis är fullt ut säkrade med belåningsvärde från bostadssäkerhet ges en riskvikt om 35 procent. Banken baserar i enlighet med kapitaltäckningsföreskrifterna riskvikten för institut och säkerställda obligationer på extern rating. För de exponeringar i institutsexponeringsklassen som inte har en extern rating baseras riskvikten på hemstatens rating (Sovereign Method). Under året har inga förändringar skett i denna hantering som haft påverkan på bankens riskexponeringsbelopp.

Tabell 4.5.1 visar hur exponeringsbelopp beräknade enligt schablonmetoden fördelar sig enligt exponeringsklasser och riskvikter som tillämpas i schablonmetoden.

Tabell 4.5.1

Schablonmetoden – Exponeringsvärden enligt exponeringsklasser och riskvikter

miljoner euro	0 %	2 %	10 %	20 %	35 %	50 %	75 %	100 %	150 %	Total
Nationella regeringar eller centralbanker	610,2									610,2
Delstatliga eller lokala självstyrelseorgan och myndigheter	53,2									53,2
Offentliga organ	5,0									5,0
Multilaterala utvecklingsbanker	46,7									46,7
Internationella organisationer	42,2									42,2
Institut	22,6	18,1		161,3		70,2				272,2
Företag								195,2		195,2
Hushåll							88,7			88,7
Säkrade genom panträtt i fast egendom					963,0					963,0
Fallerade exponeringar								1,0	2,4	3,3
Poster förknippade med särskilt hög risk									0,0	0,0
Säkerställda obligationer			492,8							492,8
Fordringar på institut och företag med kortfristig kreditvärdering										0,0
Fordringar i form av fonder										0,0
Aktieexponeringar								2,7		2,7
Övriga poster	37,5						0,0	44,5		82,0
Total exponering	**817,3**	**18,1**	**492,8**	**161,3**	**963,0**	**70,2**	**88,7**	**243,4**	**2,4**	**2 857,3**

4.6 KREDITRISKREDUCERING

Med kreditriskreducering (CRM, Credit Risk Mitigation) vid kapitalkravsberäkning avses beaktandet av vissa godkända säkerheter som sänker kapitalkravet för kreditrisk. De säkerheter Ålandsbanken beaktar i kapitalkravsberäkningen är bostäder, garantier ställda av stater, kommuner och institut, depositioner i egen och annan bank samt finansiella säkerheter. Samma principer och krav på säkerhetshantering som vid kapitalkravsberäkningen tillämpas även vid beräkningen av reservering för framtida kreditförluster där säkerheter bidrar till att minska kreditförlustreserveringen.

För finansiella säkerheter används den fullständiga metoden för finansiella säkerheter. Godkända finansiella säkerheter enligt kapitaltäckningsregelverket volatilitetsjusteras med av myndighet givna volatilitetsjusteringar och påverkar LGD-parametern för de exponeringar där IRB tillämpas. För exponeringar där kapitalkravet beräknas enligt schablonmetoden reduceras istället exponeringsbeloppet för exponeringarna innan dessa riskvägs. Den största kategorin av denna form av kreditriskreduceringsmetod består av aktier noterade på Helsingfors- och Stockholmsbörsen. Den näst största kategorin består av räntebärande värdepapper emitterade eller förmedlade av i huvudsak nordiska kreditinstitut. Banken använder sig även av den fullständiga metoden för finansiella säkerheter vid framställning av exponeringsvärdet för värdepapperslån och justerar därmed både exponeringsbelopp och säkerheter i enlighet med kapitaltäckningsregelverket.

De bostadssäkerheter som används vid kreditriskreducering ska uppfylla särskilda krav som kapitaltäckningsföreskrifterna ställer för att kunna godtas. Bland annat ställs krav på regelbunden oberoende värdering och att säkerheten överstiger fordran med ett väsentligt belopp vilket säkerställs genom belåningsgraden. Genom att använda sig av garantier ställda av bland annat stater får banken genom så kallat obetalt kreditriskskydd substituera, det vill säga flytta hela eller en del av en exponering till en motpart med bättre kreditkvalitet vid beräkning av kapitalkrav för kreditrisk. De främsta tillhandahållarna av obetalt kreditriskskydd är finska staten och landskapet Åland. Inom bankens svenska verksamhet säkerställer Boverkets garantier vissa finansieringslösningar i form av byggnadskreditiv. Banken har även beviljats tillstånd att för en begränsad portfölj också använda sig av garantier ställda av Europeiska investeringsfonden.

I tabell 4.6.1 visas de belopp i form av garantier, finansiella säkerheter och bostadssäkerheter som banken reducerar kreditrisken med. Positiva värden i garantikolumnen i en exponeringsklass i tabellen indikerar ett inflöde till dessa exponeringsklasser genom så kallad substitution av kreditrisk från övriga exponeringsklasser. På motsvarande sätt indikerar negativa belopp att kreditrisken minskas i en exponeringsklass. Justeringen av marknadsvärdet för finansiella säkerheter är samma både i IRB- och schablonmetoden och samtidigt även i beräkningen av kreditförlustreserveringar. Fastigheter som används i kapitalkravsberäkningen utgörs endast av bostadsäkerheter medan också andra typer av fastigheter beaktas för beräkningen av kreditförlustreserveringar. Hela det tillgängliga marknadsvärdet av bostadssäkerheten beaktas vid LGD-framställningen medan i schablonmetoden begränsas säkerhetsvärdet av belåningsgraden, i Finland 70 procent och i regel 75 procent i Sverige.

Tabell 4.6.1

Användning av godtagbara kreditriskskydd

miljoner euro	Ursprunglig exponering	Garantier (–)	Netto-exponering	Värdepapper	Fastigheter	Vägt LGD, %
Kreditrisk – IRB metoden						
Hushåll – Säkrade genom fastigheter, privatpersoner	1 802,9	–12,0	1 790,9	58,6	3 545,8	10,3
Hushåll – Små och medelstora företag	148,4	–1,8	146,5	18,4	237,7	14,1
Hushåll – Ej små och medelstora företag	339,3	–37,8	301,5	149,6	30,5	14,0
Företagsexponeringar	560,9	–11,7	549,2	137,6	109,9	32,9
Totalexponering IRB-metoden	**2 851,5**	**–63,4**	**2 788,0**	**364,3**	**3 923,8**	**14,9**
Kreditrisk – schablonmetoden						
Nationella regeringar eller centralbanker	546,7	88,2	634,9			
Delstatliga eller lokala självstyrelseorgan och myndigheter	30,6	27,1	57,7			
Offentliga organ	5,0	0,0	5,0			
Multilaterala utvecklingsbanker	45,2	1,9	47,1			
Internationella organisationer	42,2	0,0	42,2			
Institut	311,6	0,3	311,9	39,8		
Företag	440,5	–55,2	385,3	135,9		
Hushåll	177,7	1,2	178,9	50,0		
Säkrade genom panträtt i fast egendom	963,8	0,0	963,8	0,0	963,8	
Fallerade exponeringar	3,4	0,0	3,4			
Poster förknippade med särskilt hög risk	0,0	0,0	0,0			
Säkerställda obligationer	492,9		492,9			
Fordringar på institut och företag med kortfristig kreditvärdering	0,0	0,0	0,0			
Fordringar i form av fonder	0,0	0,0	0,0			
Aktieexponeringar	2,7	0,0	2,7			
Övriga poster	82,0	0,0	82,0			
Total exponering schablonmetoden	**3 144,2**	**63,5**	**3 207,7**	**225,7**	**963,8**	
Total exponering	**5 995,7**	**0,0**	**5 995,7**	**590,0**	**4 887,6**	

Tabell 4.6.1 ovan visar att de tillhandahållare av kreditriskskydd där kreditrisken substitueras huvudsakligen består av nationella regeringar (statsborgen) och regionala självstyrelseorgan eller lokala myndigheter (landskaps- och kommunborgen).

I tabell 4.6.2 nedan visas hur bankens exponering och riskexponeringsbelopp ser ut fördelat på schablonmetodens exponeringsklasser före och efter beaktandet av CRM och kreditmotvärdesfaktorer (CF) för exponeringarna.

Tabell 4.6.2

Schablonmetoden – Exponeringsbelopp och effekter av kreditriskreducering

miljoner euro	Exponering innan CF och CRM	Exponering efter CF och CRM	Risk-exponerings-belopp	Genomsnittslig riskvikt, %
Nationella regeringar eller centralbanker	546,7	610,2	0,0	0
Delstatliga eller lokala självstyrelseorgan och myndigheter	30,6	53,2	0,0	0
Offentliga organ	5,0	5,0	0,0	0
Multilaterala utvecklingsbanker	45,2	46,7	0,0	0
Internationella organisationer	42,2	42,2	0,0	0
Institut	311,6	272,2	67,7	25
Företag	440,5	195,2	191,9	98
Hushåll	177,7	88,7	64,3	72
Säkrade genom panträtt i fast egendom	963,8	963,0	315,9	33
Fallerade exponeringar	3,4	3,3	4,5	135
Poster förknippade med särskilt hög risk	0,0	0,0	0,0	150
Säkerställda obligationer	492,9	492,8	49,3	10
Fordringar på institut och företag med kortfristig kreditvärdering	0,0	0,0	0,0	
Fordringar i form av fonder	0,0	0,0	0,0	100
Aktieexponeringar	2,7	2,7	2,7	54
Övriga poster	82,0	82,0	44,5	26
Total exponering	**3 144,2**	**2 857,3**	**740,8**	**26**

I exponeringsklassen företag reduceras exponeringsbeloppet främst av de finansiella säkerheternas beaktande i beräkningen medan i hushållsexponeringsklassen är exponeringen till största del reducerad på grund av beaktandet av kreditmotvärdesfaktorer. I praktiken avser detta outnyttjade delar av kreditkortslimiter och outnyttjad del av depåutlåningen i den svenska verksamheten, vilka kan sägas upp villkorslöst av banken.

4.7 FÖRDELNING AV EXPONERINGAR I EXPONERINGSKLASSER OCH REGIONER

Tabell 4.7.1 sammanfattar koncernens samlade kreditriskexponeringar och riskexponeringsbelopp per exponeringsklass. Exponeringsvärdet anger nettoexponeringen efter beaktandet av vissa utav kreditriskreduceringsmetoderna beskrivna ovan och beaktandet av kreditmotvärdesfaktorer (CF) för posterna utanför balansräkningen.

Tabell 4.7.1

EAD och riskexponeringsbelopp för kreditriskexponeringar			2018		
miljoner euro	Ursprunglig exponering	Exponerings-värde	Riskvikt, %	Risk-exponerings-belopp	Kapitalkrav
Kreditrisk enligt IRB-metoden					
Med egna estimat av LGD					
Hushåll – säkrade genom fastigheter, små och medelstora företag	109,6	108,9	23	25,4	2,0
Hushåll – säkrade genom fastigheter, privatpersoner	1 802,9	1 792,7	9	166,7	13,3
Hushåll – övriga små och medelstora företag	38,8	37,9	21	8,1	0,6
Hushåll – ej små och medelstora företag	339,3	302,7	10	30,5	2,4
Utan egna estimat av LGD					
Företag – övriga större företag	206,6	156,0	52	80,5	6,4
Företag – små och medelstora företag	349,0	325,4	66	214,2	17,1
Företag – specialutlåning	5,3	5,3	88	4,6	0,4
Summa exponeringar enligt IRB-metoden	**2 851,5**	**2 728,7**	**19**	**530,0**	**42,4**
Kreditrisk enligt schablonmetoden					
Nationella regeringar och centralbanker	546,7	610,2	0	0,0	0,0
Delstatliga eller lokala självstyrelseorgan och myndigheter	30,6	53,2	0	0,0	0,0
Offentliga organ	5,0	5,0	0	0,0	0,0
Multilaterala utvecklingsbanker	45,2	46,7	0	0,0	0,0
Internationella organisationer	42,2	42,2	0	0,0	0,0
Institutsexponeringar	311,6	272,2	25	67,7	5,4
Företagsexponeringar	440,5	195,2	98	191,9	15,4
Hushållsexponeringar	177,7	88,7	72	64,3	5,1
Exponeringar säkrade genom panträtt i fast egendom	963,8	963,0	33	315,9	25,3
Fallerade exponeringar	3,4	3,3	135	4,5	0,4
Poster förknippade med särskilt hög risk	0,0	0,0	150	0,0	0,0
Säkerställda obligationer	492,9	492,8	10	49,3	3,9
Företag för kollektiva investeringar (fonder)	0,0	0,0	0	0,0	0,0
Aktieexponeringar	2,7	2,7	100	2,7	0,2
Övriga poster	82,0	82,0	54	44,5	3,6
Summa exponeringar enligt schablonmetoden	**3 144,2**	**2 857,3**	**26**	**740,8**	**59,3**
Totalt riskexponeringsbelopp	**5 995,7**	**5 586,0**	**23**	**1 270,8**	**101,7**

miljoner euro	Ursprunglig exponering	Exponerings-värde	Riskvikt, %	Risk-exponerings-belopp	Kapitalkrav
	2017				
Kreditrisk enligt IRB-metoden					
Med egna estimat av LGD					
Hushåll – säkrade genom fastigheter, små och medelstora företag	111,3	110,9	29	32,4	2,6
Hushåll – säkrade genom fastigheter, privatpersoner	1 781,9	1 772,1	11	199,7	16,0
Hushåll – övriga små och medelstora företag	38,3	37,5	28	10,5	0,8
Hushåll – ej små och medelstora företag	323,8	293,0	16	47,0	3,8
Utan egna estimat av LGD					
Företag – övriga större företag	178,3	145,7	51	74,6	6,0
Företag – små och medelstora företag	345,7	318,7	66	211,2	16,9
Företag – specialutlåning	7,1	7,1	83	5,9	0,5
Summa exponeringar enligt IRB-metoden	**2 786,4**	**2 685,1**	**22**	**581,3**	**46,5**
Kreditrisk enligt schablonmetoden					
Nationella regeringar och centralbanker	603,1	650,0	0	0,0	0,0
Delstatliga eller lokala självstyrelseorgan och myndigheter	7,4	26,5	0	0,0	0,0
Offentliga organ	5,1	5,1	0	0,0	0,0
Multilaterala utvecklingsbanker	46,0	46,2	0	0,0	0,0
Internationella organisationer	22,1	22,1	0	0,0	0,0
Institutsexponeringar	297,3	255,7	24	62,3	5,0
Företagsexponeringar	473,4	228,4	98	223,1	17,8
Hushållsexponeringar	240,5	82,2	72	59,5	4,8
Exponeringar säkrade genom panträtt i fast egendom	943,9	948,0	33	309,6	24,8
Fallerade exponeringar	0,0	0,0	150	0,0	0,0
Poster förknippade med särskilt hög risk	0,4	0,4	150	0,6	0,0
Säkerställda obligationer	371,0	371,0	10	37,1	3,0
Företag för kollektiva investeringar (fonder)	0,0	0,0		0,0	0,0
Aktieexponeringar	0,7	0,7	100	0,7	0,1
Övriga poster	68,4	68,4	89	60,5	4,8
Summa exponeringar enligt schablonmetoden	**3 079,2**	**2 704,5**	**28**	**753,5**	**60,3**
Totalt riskexponeringsbelopp	**5 865,6**	**5 389,6**	**25**	**1 334,8**	**106,8**

Under året har det totala riskexponeringsbeloppet för bankens kreditriskexponeringar minskat med 64,0 miljoner euro (5 procent) eller utryckt i kapitalkrav med 5,1 miljoner euro. De IRB-godkända exponeringarnas riskexponeringsbelopp minskade under perioden med 51,3 miljoner euro (9 procent) eller 4,1 miljoner utryckt i kapitalkrav.

I tabell 4.7.2 visas avdraget för regulatorisk förväntad förlust och beräkning av tilläggskapitalkrav för riskviktsgolvet för finländska bolån samt jämförelse mot det nu avskaffade kapitalkravet för övergångsregeln för Basel 1-golv. Förväntad förlust påverkar kapitaltäckningsberäkningen eftersom underskottet av förväntade förluster minskar kärnprimärkapitalet i kapitalbasen. Det beräknade förväntade förlustbeloppet baseras på samma riskparametrar som kapitalkravet, vilket innebär att förbättrad kreditkvalitet minskar avdraget från kapitalbasen. Eftersom kärnprimärkapitalet redan reducerats till följd av redovisade framtida kreditförlustreserveringars påverkan på eget kapital reduceras dessa från beloppet som avdras.

Tabell 4.7.2

Särskilda IRB-relaterade uppgifter	2018	2017	Förändring, %
miljoner euro			
Specifika kreditriskjusteringar härrörande från IRB-godkända portföljer	9,5	9,3	3
Beräknat förväntat förlustbelopp (EL) enligt IRB-modeller	–15,2	–16,4	–7
Överskott av EL mot kreditriskjusteringar avseende fallerade exponeringar	–0,4	–1,7	–76
Underskott som avdras kapitalbasen i kapitaltäckningsanalysen (netto EL)	**–6,1**	**–8,8**	**–31**
Kapitalkrav för kreditrisk med beaktande av IRB utan begränsningar	101,7	106,8	–5
Tilläggskapitalkrav för övergångsregeln för Basel 1		5,3	
Tilläggskapitalkrav för riskviktsgolvet för finländska bolån	7,5		
Fullständigt justerat kapitalkrav för kreditrisk	**109,1**	**112,1**	**–3**

Tabellen 4.7.2 ovan visar att det belopp som utgör underskott mot gjorda individuella nedskrivningar per den 31 december 2018 uppgår till 6,1 miljoner euro jämfört med 8,8 miljoner euro vid utgången av föregående år. Det totala beloppet för beräknade förväntade förluster minskade från 16,4 miljoner euro till 15,2 miljoner euro eller med 7 procent. En bidragande orsak till minskningen av underskott mot gjorda individuella nedskrivningar är införandet av IFRS 9 som har ökat nedskrivningsbeloppet för de IRB-godkända exponeringarna. Kapitaltäckningsmässigt uppstod ingen effekt på kapitalbaskraven för de IRB-godkända exponeringarna, eftersom regulatorisk förväntad förlust fortsättningsvis överstiger nedskrivningar med ett väsentligt belopp.

Under året har samtidigt en förbättrad kreditkvalitet i bankens kreditportfölj gett avtryck i form av minskade kapitalbaskrav samtidigt som portföljen har ökat. Detta syns i att den relativa andelen förväntade förluster som andel av exponeringsvärde har minskat från 0,33 procent till 0,22 procent efter nedskrivningarnas beaktande.

Fallerade exponeringar enligt exponeringsvärde i den IRB-godkända delen av kreditportföljen ökade under året från 14,9 miljoner euro till 15,5 miljoner euro eller 4 procent, samtidigt som det även skett en förflyttning till bättre riskklasser (ökning i riskklasserna 1 till 5).

Det kapitalkrav för riskviktsgolvet för finländska bolån som banken avsätter som ett tillägg till kapitalkravet under Pelare 1 uppgick per den 31 december 2018 till 7,5 miljoner euro. Per den 31 december 2017 motsvarades detta i praktiken av det nu avskaffade kapitalkravet för övergångsregeln från Basel 1 om 5,3 miljoner euro.

Tabell 4.7.3 fördelas koncernens samlade kreditriskexponeringar och riskexponeringsbelopp enligt regioner.

Tabell 4.7.3

Regionsfördelning: EAD och riskexponeringsbelopp för kreditriskexponeringar						
	2018					
	Finland		Sverige		Övriga	
miljoner euro	Exponerings-värde	Risk-exponerings-belopp	Exponerings-värde	Risk-exponerings-belopp	Exponerings-värde	Risk-exponerings-belopp
Kreditrisk enligt IRB-metoden						
Hushåll – säkrade genom fastigheter, små och medelstora företag	108,9	25,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Hushåll – säkrade genom fastigheter, privatpersoner	1 792,7	166,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Hushåll – övriga små och medelstora företag	37,9	8,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Hushåll – ej små och medelstora företag	302,7	30,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Företag – övriga större företag	156,0	80,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Företag – små och medelstora företag	325,4	214,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Företag – specialutlåning	5,3	4,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa exponeringar enligt IRB-metoden	**2 728,7**	**530,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Kreditrisk enligt schablonmetoden						
Nationella regeringar och centralbanker	454,1	0,0	134,4	0,0	21,7	0,0
Delstatliga eller lokala självstyrelseorgan och myndigheter	27,3	0,0	25,9	0,0	0,0	0,0
Offentliga organ	0,0	0,0	0,0	0,0	5,0	0,0
Multilaterala utvecklingsbanker	6,7	0,0	0,0	0,0	40,0	0,0
Internationella organisationer	0,0	0,0	0,0	0,0	42,2	0,0
Institutsexponeringar	87,3	19,7	75,7	10,8	109,2	37,2
Företagsexponeringar	12,1	11,1	183,2	180,8	0,0	0,0
Hushållsexponeringar	31,2	22,7	57,5	41,6	0,0	0,0
Exponeringar säkrade genom panträtt i fast egendom	11,7	3,1	951,2	312,7	0,0	0,0
Fallerade exponeringar	2,3	3,4	1,1	1,1	0,0	0,0
Poster förknippade med särskilt hög risk	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Säkerställda obligationer	28,3	2,8	263,7	26,4	200,8	20,1
Företag för kollektiva investeringar (fonder)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Aktieexponeringar	2,7	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga poster	68,1	39,7	13,9	4,8	0,0	0,0
Summa exponeringar enligt schablonmetoden	**731,8**	**105,3**	**1 706,6**	**578,1**	**418,9**	**57,3**
Totalt riskexponeringsbelopp	**3 460,5**	**635,4**	**1 706,6**	**578,1**	**418,9**	**57,3**

	2017					
	Finland		Sverige		Övriga	
miljoner euro	Exponerings-värde	Risk-exponerings-belopp	Exponerings-värde	Risk-exponerings-belopp	Exponerings-värde	Risk-exponerings-belopp
Kreditrisk enligt IRB-metoden						
Hushåll – säkrade genom fastigheter, små och medelstora företag	110,9	32,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Hushåll – säkrade genom fastigheter, privatpersoner	1 772,1	199,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Hushåll – övriga små och medelstora företag	37,5	10,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Hushåll – ej små och medelstora företag	293,0	47,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Företag – övriga större företag	145,7	74,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Företag – små och medelstora företag	318,7	211,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Företag – specialutlåning	7,1	5,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa exponeringar enligt IRB-metoden	**2 685,0**	**581,3**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Kreditrisk enligt schablonmetoden						
Nationella regeringar och centralbanker	514,3	0,0	89,6	0,0	46,2	0,0
Delstatliga eller lokala självstyrelseorgan och myndigheter	26,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Offentliga organ	0,0	0,0	0,0	0,0	5,1	0,0
Multilaterala utvecklingsbanker	5,2	0,0	0,0	0,0	41,0	0,0
Internationella organisationer	0,0	0,0	0,0	0,0	22,1	0,0
Institutsexponeringar	67,5	13,4	81,0	14,7	107,0	34,3
Företagsexponeringar	15,8	13,8	212,6	209,2	0,0	0,0
Hushållsexponeringar	34,3	24,9	47,9	34,7	0,0	0,0
Exponeringar säkrade genom panträtt i fast egendom	12,6	3,3	935,4	306,3	0,0	0,0
Fallerade exponeringar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Poster förknippade med särskilt hög risk	0,4	0,5	0,0	0,1	0,0	0,0
Säkerställda obligationer	24,4	2,4	166,2	16,6	180,4	18,0
Företag för kollektiva investeringar (fonder)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Aktieexponeringar	0,7	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga poster	64,1	56,3	4,3	4,3	0,0	0,0
Summa exponeringar enligt schablonmetoden	**765,6**	**115,3**	**1 537,0**	**585,9**	**402,0**	**52,3**
Totalt riskexponeringsbelopp	**3 450,6**	**696,6**	**1 537,0**	**585,9**	**402,0**	**52,3**

4.8 FALLERADE OCH FÖRFALLNA FORDRINGAR

Fallerade fordringar och som därmed redovisas i stadie 3 enligt IFRS 9-regelverketvar vid utgången av 2018 på en högre nivå än vid ingången av året. Redovisat värde för fordringar som redovisas i stadie 3 före beaktandet av redovisningsmässiga reserveringar uppgick till 20,7 miljoner euro, varav 1,0 miljon euro avsåg outnyttjade kreditmöjligheter och garantier. Ingående balans av fordringar i balansräkningen som redovisades i stadie 3 var per 1 januari 2018 16,7 miljoner euro. Förfallna fordringar utgörs av fordringar som har förseningsdagar men som ännu inte uppfyller kriterierna för bankens definition för fallissemang. Merparten av fordringar som redovisas i stadie 2 utgörs av fordringar som är eller har varit försenade i mer än 30 dagar med beaktandet av karenstid. I stadie 2 finns även de fordringar som har beviljats anståndsåtgärder och inte är fallerade.

Anståndsåtgärder tillämpas utav banken för kreditengagemang där kunder har uppenbara ekonomiska problem och innebär att en justering av lånevillkoren måste vidtas för att hantera kundens återbetalningsförmåga. Anståndsåtgärden utgör formellt en eftergift mot en kund som banken inte skulle ha gjort om kunden inte haft eller varit nära att få finansiella svårigheter. Tydliga tecken på uppenbara ekonomiska problem är att kunden inte följer sin återbetalningsplan utan gör sig skyldig till upprepade dröjsmål med betalningarna. Det kan även förekomma fall där kunden meddelar kundansvarig om omständigheter som innebär att villkoren behöver justeras för att korrigera en långsiktigt försvagad återbetalningsförmåga. Dylika justeringar innebär exempelvis att banken kan överväga sänkt marginal, amorteringsuppskov och/eller väsentligt förlängd återbetalningstid för krediten. För att en exponering ska bedömas som att inte längre vara föremål för an-ståndsåtgärder krävs att krediten sköts i enlighet med de krav som externt regelverk ställer. Därtill krävs att den kundansvarige gjort en ekonomisk analys som styrker att finansiella svårigheter inte längre föreligger.

I tabell 4.8.1 nedan visas hur bankens fordringar i stadie 3 fördelar sig enligt regioner. Fordringarna inkluderar även outnyttjade kreditmöjligheter och garantier

Tabell 4.8.1

Bokförda bruttovärden för fordringar på allmänheten

miljoner euro	Fordringar i stadie 3	Fordringar i stadierna 1 och 2	Stadie 3, andel av total, %	Reserv för framtida kreditförluster (ECL)	Varav fordringar i stadie 3	Nettovärden
Finland	19,7	3 071,0	0,64	–11,1	–9,3	3 101,8
Sverige	1,0	1 420,0	0,07	–0,3	0,0	1 421,3
Övriga	0,0	0,0		0,0	0,0	0,0
Totalt	**20,7**	**4 491,0**	**0,47**	**–11,4**	**–9,3**	**4 523,1**

Tabell 4.8.2 nedan visar hur bruttovärden för förfallna fordringar fördelar sig enligt antal förseningsdagar och IFRS 9-regelverkets stadieindelning. I stadie 3 redovisas även fordringar som uppfyller definitionen av fallissemang på basen av antal förseningsdagar (90 dagar).

Tabell 4.8.2

Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	2018				2017
miljoner euro					
Förseningsdagar	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	Total	Total
<30 dagar	14,5	23,0	0,4	37,8	25,2
>30 dagar	0,1	5,9	18,1	24,1	20,8
Totalt	**14,5**	**28,9**	**18,5**	**61,9**	**45,9**

Tabell 4.8.3 visar hur nedskrivningsreserven fördelas till olika branscher och användningssyften. Med täckningsgrad i tabellen avses andelen kreditförlustreserveringar för fordringar i stadie 3, vilket till största delen utgörs av fallerade fordringar. Reserv för framtida kreditförluster inkluderar även outnyttjade kreditmöjligheter och garantier medan fördelningen enligt stadier endast avser posterna i balansräkningen.

Tabell 4.8.3

Kreditrisk enligt portföljer							2018	
miljoner euro	Reserv för framtida kreditförluster (ECL)	Varav fordringar i stadie 3	Täcknings-grad, %	Stadie 3 (Fallerade)	Stadie 2	Stadie 1	Totalt	Poster utanför balans-räkningen
Bostäder	4,2	3,6	37	10,1	82,5	2 194,7	2 287,4	28,4
Värdepapper och övriga placeringar	0,3	0,2	87	0,3	5,6	302,9	308,7	58,6
Näringsverksamhet	2,0	1,9	81	2,3	10,9	99,1	112,4	4,2
Övrig privathushållning	2,7	2,0	47	4,3	8,4	216,1	228,6	101,9
Summa privatpersoner	**9,2**	**7,8**	**46**	**17,0**	**107,4**	**2 812,8**	**2 937,1**	**193,1**
Sjöfart	0,1	0,0	0	0,0	5,2	53,5	58,7	47,9
Handel	0,4	0,3	50	0,7	1,6	43,7	45,9	9,7
Bostadsverksamhet	0,0	0,0	8	0,0	9,0	292,1	301,2	7,3
Övrig fastighetsverksamhet	0,4	0,3	78	0,4	19,2	176,7	196,3	11,4
Finans- och försäkrings-verksamhet	0,2	0,0	0	0,0	3,9	226,9	230,8	122,9
Hotell- och restaurang-verksamhet	0,0	0,0	1	0,0	6,0	22,5	28,5	2,5
Övrig serviceverksamhet	0,8	0,8	95	0,8	4,4	78,3	83,6	27,8
Jordbruk, skogsbruk och fiske	0,0	0,0	0	0,0	2,4	8,7	11,1	1,6
Byggnadsverksamhet	0,1	0,1	16	0,6	0,9	55,7	57,2	29,0
Övrig industriverksamhet	0,2	0,0	0	0,1	2,2	34,6	36,8	11,0
Summa företag	**2,2**	**1,5**	**58**	**2,7**	**54,7**	**992,7**	**1 050,0**	**271,1**
Offentlig sektor och ideella organisationer	0,0	0,0	0	0	3,7	30,8	34,5	7,8
Utlåning totalt	**11,4**	**9,3**	**47**	**19,7**	**165,8**	**3 836,2**	**4 021,6**	**472,1**

							2017	
miljoner euro	Reserv för framtida kreditförluster (ECL)	Varav fordringar i stadie 3	Täcknings-grad, %	Stadie 3 (Fallerade)	Stadie 2	Stadie 1	Totalt	Poster utanför balans-räkningen
Bostäder	4,4	2,8	40	7,0	85,6	2 131,1	2 223,7	36,3
Värdepapper och övriga placeringar	0,2	0,1	51	0,1	1,7	306,5	308,3	4,7
Näringsverksamhet	1,0	0,8	40	2,0	7,5	110,8	120,3	50,1
Övrig privathushållning	2,9	1,4	41	3,5	8,0	201,4	212,9	102,0
Summa privatpersoner	**8,3**	**5,1**	**40**	**12,7**	**102,8**	**2 749,9**	**2 865,3**	**193,1**
Sjöfart	0,1	0,0	71	0,0	6,1	41,5	47,6	31,4
Handel	0,4	0,3	77	0,4	1,8	38,5	40,8	9,7
Bostadsverksamhet	0,1	0,0	9	0,1	1,3	325,2	326,6	18,8
Övrig fastighetsverksamhet	2,3	2,0	92	2,2	12,7	238,3	253,2	23,3
Finans- och försäkrings-verksamhet	0,1	0,0	100	0,0	28,1	169,4	197,5	111,6
Hotell- och restaurang-verksamhet	0,0	0,0	1	0,0	5,2	20,6	25,8	2,6
Övrig serviceverksamhet	0,8	0,6	65	1,0	5,0	88,9	94,9	20,0
Jordbruk, skogsbruk och fiske	0,0	0,0	0	0,0	0,0	10,6	10,6	1,0
Byggnadsverksamhet	0,2	0,1	39	0,3	3,6	39,3	43,2	9,1
Övrig industriverksamhet	0,1	0,0	0	0,0	4,3	36,6	40,9	10,8
Summa företag	**4,1**	**3,1**	**77**	**4,0**	**68,0**	**1 008,9**	**1 081,0**	**238,4**
Offentlig sektor och ideella organisationer	0,0	0,0	0	0,0	0,5	31,5	32,0	9,2
Utlåning totalt	**12,7**	**8,2**	**49**	**16,7**	**171,3**	**3 790,3**	**3 978,2**	**440,7**

I tabell 4.8.4 nedan visas hur framtida kreditförluster har förflyttats mellan olika stadier under året.

Tabell 4.8.4

Reserveringar för förväntade förluster							
	2018 (IFRS9)				2017 (IAS 39)		
miljoner euro	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	Summa	Individuella	Gruppvisa	Summa
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor							
Ingående balans	**1,5**	**1,1**	**9,9**	**12,5**	**10,8**	**1,8**	**12,6**
Ökningar till följd av utgivning och förvärv	0,3	0,0	0,2	0,5	0,0	0,0	0,0
Minskning till följd av borttagande från balansräkningen	−0,1	−0,1	−0,3	−0,6	0,0	0,0	0,0
Minskning till följd av bortskrivningar	0,0	0,0	−2,1	−2,1	−4,4	0,0	−4,4
Överföring till stadie 1	0,5	−0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Överföring till stadie 2	−0,2	0,7	0,7	1,1	0,0	0,0	0,0
Överföring till stadie 3	0,0	−0,7	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Förändringar till följd av förändrad kreditrisk (netto)	−0,4	0,8	1,3	1,6	2,1	0,1	0,0
Förändringar till följd av förändringar i skattningsmetod (netto)[1]	−0,6	0,0	0,1	−0,6	0,0	0,0	0,0
Valutakursdifferenser och övriga justeringar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående balans	**0,9**	**1,2**	**9,3**	**11,3**	**8,5**	**1,9**	**10,4**
Övergångseffekter som uppstått i samband med övergången till IFRS 9	0,0	0,0	0,0	0,0	4,0	−1,9	2,1
Ingående balans 1.1.2018	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**12,5**	**0,0**	**12,5**
Outnyttjade kreditmöjligheter och garantier							
Ingående balans	**0,1**	**0,0**	**0,1**	**0,2**			**0,0**
Ökningar till följd av utgivning och förvärv	0,1	0,1	0,0	0,1			0,0
Minskning till följd av borttagande från balansräkningen	−0,1	−0,1	−0,2	−0,3			0,0
Minskning till följd av bortskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0			0,0
Överföring till stadie 1	0,0	0,0	0,0	0,0			0,0
Överföring till stadie 2	0,0	0,0	0,0	0,0			0,0
Överföring till stadie 3	0,0	0,0	0,0	0,0			0,0
Förändringar till följd av förändrad kreditrisk (netto)	0,0	0,0	0,0	0,0			0,0
Förändringar till följd av förändringar i skattningsmetod (netto)[1]	−0,1	0,0	0,0	−0,1			0,0
Valutakursdifferenser och övriga justeringar	0,0	0,0	0,0	0,0			0,0
Utgående balans	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,1**			**0,0**
Övergångseffekter som uppstått i samband med övergången till IFRS 9	0,0	0,0	0,0	0,0			0,2
Ingående balans 1.1.2018	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**			**0,2**
Skuldebrev redovisade till upplupet anskaffningsvärde							
Ingående balans	**0,1**	**0,0**	**0,0**	**0,1**			**0,0**
Ökningar till följd av utgivning och förvärv	0,0	0,0	0,0	0,0			0,0
Minskning till följd av borttagande från balansräkningen	0,0	0,0	0,0	0,0			0,0
Minskning till följd av bortskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0			0,0
Överföring till stadie 1	0,0	0,0	0,0	0,0			0,0
Överföring till stadie 2	0,0	0,0	0,0	0,0			0,0
Överföring till stadie 3	0,0	0,0	0,0	0,0			0,0
Förändringar till följd av förändrad kreditrisk (netto)[1]	0,0	0,0	0,0	0,0			0,0
Förändringar till följd av förändringar i skattningsmetod (netto)	0,0	0,0	0,0	0,0			0,0
Valutakursdifferenser och övriga justeringar	0,0	0,0	0,0	0,0			0,0
Utgående balans	**0,1**	**0,0**	**0,0**	**0,1**			**0,0**

[1] Avser effekten från att vissa förändringar i modeller gjorts under året.

4.9 KREDITKONCENTRATIONSRISK

Riskkoncentrationer i utlåningen till allmänhet uppstår exempelvis när kreditportföljen innehåller koncentration av utlåning mot vissa enskilda kunder eller kundhelheter, branscher, regioner eller länder. Banken hanterar koncentrationsrisk i kreditportföljen genom att limitera enskilda motparter och vissa branscher. För banker gäller lagstadgade gränser för koncentrationer mot enskilda kunder eller kundhelheter. Stora exponeringar definieras i kapitaltäckningsregelverket som kunder och kundhelheter vars totala exponeringar utgör 10 procent eller mer av en banks godtagbara kapital. Vid beräkningen av exponeringsbeloppet ska kundens samtliga engagemang i och utanför balansräkningen medräknas till fullt belopp. Exponeringen får maximalt uppgå till 25 procent av kapitalbasen efter CRM-godkända säkerheters beaktande. Överskridande av gränsvärdet ska rapporteras omgående till Finansinspektionen.

I bankens företagsutlåning finns en branschspecifik koncentrationsrisk i form av utlåning till fastighetsverksamhet. Specifikt består denna koncentration av utlåning till bostadsverksamhet och utlåning till övrig fastighetsverksamhet inom det svenska affärsområdet. Inom affärsområdet uppgår utlåningen till fastighetsverksamhet totalt sett till 76 procent av företagsutlåningen. Utav fastighetsutlåningen svarar utlåning till övrig fastighet specifikt för 26 procent av utlåningen. Under året minskade dock utlåningen till svensk fastighetsverksamhet med 64 miljoner euro eller 16 procent (13 procent utryckt i svenska kronor). Utlåning till övrig fastighet specifikt minskade från 128 miljoner euro till 87 miljoner eller med 32 procent (utryckt i svenska kronor 29 procent).

Banken prövar årligen behovet av extra kapital för koncentrationsrisk i sin interna kapitalutvärdering, både för branschkoncentrationsrisk och för koncentration för enskilda kunder, eftersom denna form av risk inte fångas upp och kapitaltäcks under Pelare 1-regelverket. Finansinspektionen har en standardiserad metod för att bedöma bankers kapitalbehov för kreditkoncentrationsrisk och ålägger banker på basen av denna modell eventuellt extra kapitalbaskrav under Pelare 2.

4.10 KREDITRISK OCH MOTPARTSRISK I TREASURY-VERKSAMHETEN

I koncernens treasury-verksamhet uppstår kreditrisk vid innehav av finansiella instrument inom den löpande balansförvaltningen och riskhanteringen. Instrumenten utgörs i huvudsak av de masskuldebrev som banken har i sin likviditetsportfölj och består till stor del av säkerställda obligationer och statsobligationer samt värdepapper emitterade av multilaterala utvecklingsbanker. I bankens limitregelverk regleras hur stor del av placeringarna som får vara mot olika sektorer, exempelvis centralbanker, offentlig förvaltning och institut.

Motpartsrisker uppstår även i bankens treasury-verksamhet när banken ingår derivatkontrakt med olika motparter. Motpartsrisken i bankens derivatverksamhet hanteras genom att nettningsavtal uppgörs med motparter enligt ISDA (International Swaps and Derivatives Association) standard, därmed kvittas fordringar och skulder som löper under samma avtal med en och samma motpart. För att ytterligare hantera risk ingår banken så kallade CSA (Credit Support Annex) avtal med motparter vilka reglerar ställande och mottagande av säkerheter.

De centralbanker, finansiella institut och multilaterala utvecklingsbanker som koncernen samarbetar med ska ha en god kreditvärdighet för att långsiktigt kunna stödja koncernens fortsatta utveckling samt för att minimera kreditrisken. Exponeringen mot olika motparter begränsas av ett internt limitregelverk som fastställs av styrelsen. Limiten sätts specifikt på motparten i fråga och begränsar vilken typ av avtal som får ingås efter beslut i kreditkommittén. Innan limiten fastställs analyseras motpartens finansiella nyckeltal och ansedda kreditrisk på kreditmarknaden. Koncernens aggregerade exponering mot dessa motparter rapporteras månatligen i koncernens riskrapport. Risk Control följer löpande med limitutnyttjandet i verksamheten och rapporterar avvikelser till verkställande direktör och Internrevision.

I tabell 4.10.1 nedan visas koncernens exponeringar i treasury-verksamheten fördelade enligt kapitaltäckningsregelverkets kreditkvalitetssteg som gäller för exponeringsklassen för instrumentet.

Tabell 4.10.1

Kreditriskexponeringar i treasury-verksamheten

miljoner euro

Kreditkvalitetssteg	Obligationer emitterade av stater och stats-garanterade motparter	Placering hos centralbanker	Säkerställda obligationer	Övriga icke säkerställda obligationer	Över natten placering	Checkräkning	Derivat*	Totalsumma
1	151,3	493,5	440,3	90,8	0,0	66,0	6,5	1 248,3
2	5,0	0,0	0,0	69,4	0,0	4,8	0,2	79,4
3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,3	0,0	5,3
Oratat	0,0	0,0	52,6	8,5	0,0	0,0	1,4	62,5
Summa	**156,3**	**493,5**	**492,9**	**168,6**	**0,0**	**76,1**	**8,1**	**1 395,5**

*Enligt för banken positiva marknadsvärden efter beaktande av nettningsavtal och säkerheter.

Tabell 4.10.1 ovan visar att den största delen av koncernens exponeringar inom treasury-verksamheten härrör från innehav av statsobligationer och placering hos centralbank. Vad avser masskuldebrev emitterade av övriga enheter består den största delen av säkerställda obligationer i den högsta ratingklassen. Inga av koncernens innehav av masskuldebrev utgörs av efterställda eller värdepapperiserade strukturer. Derivatexponeringar på andra finansiella institut uppkommer uteslutande inom ramen för hanteringen av valuta och räntesisker. Vid årsskiftet klassificerades inga utav bankens innehavda masskuldebrev som innehav för handel.

Tabell 4.10.2 nedan visar hur exponeringsvärden efter kreditriskreducerande åtgärder fördelas i kreditkvalitetssteg i exponeringsklasserna institut och säkerställda obligationer där extern rating används för att beräkna kapitalkravet.

Tabell 4.10.2

Exponeringsvärden som riskvägts på basen av extern kreditrating

miljoner euro

Kreditkvalitetssteg	Institutsexponeringar	Säkerställda obligationer
1	163,2	439,7
2	74,3	0,0
3	5,3	0,0
Sovereign method	29,3	52,6
Totalt	**272,2**	**492,8**

Tabell 4.10.3 nedan visar hur den samlade kreditriskexponeringen i treasury-verksamheten var fördelad regionalt vid årsskiftet. Tabellen visar att placeringarna härrör uteslutande från enheter hemmahörande inom EES-området. Norden står vidare för 68 procent av hela exponeringen i tabellen ovan.

Tabell 4.10.3

Kreditriskexponering i bankens treasury-verksamhet enligt region

miljoner euro	Exponering	Andel, %
Europeiska unionen	1 171,4	84
Norden exklusive EU	152,6	11
Övriga Europa	0,4	0
Nordamerika	71,0	5
Övriga världen	0,1	0
Summa	**1 395,5**	

I tabell 4.10.4 visas hur koncernens samlade derivatexponeringar fördelar sig enligt risktyp och hur säkerheter används för att reducera exponeringsvärdet. Med positivt bruttovärde avses summan av kontrakt som har ett positivt marknadsvärde ur bankens synvinkel. Exponeringsvärdet har sedan beräknats i enlighet med marknadsvärderingsmetoden i kapitaltäckningsförordningens artikel 274, vilken genom att beakta det nominella värdet tar höjd för att exponeringen vid ett eventuellt fallissemang hos motparten kan vara större än dagens marknadsvärde.

Tabell 4.10.4

Derivatexponeringar

miljoner euro	Nominellt belopp	Positivt bruttovärde	Exponeringsvärde (brutto)	Emottagna säkerheter*	Exponeringsvärde (netto)	Riskexponeringsbelopp	Kapitalkrav
Ränta	1 107,8	14,6	20,6	0,8	19,8	1,6	0,1
Valuta	383,2	0,8	4,6	0,0	4,6	2,4	0,2
Aktie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalt	**1 491,0**	**15,3**	**25,2**	**0,8**	**24,4**	**4,0**	**0,3**

*Emottagna säkerheter består till fullo utav likvida medel deponerade på konto hos banken.

Till kapitalkravet ovan tillkommer också kapitalkrav för kreditvärdighetsjusteringsrisk (CVA) för icke standardiserade derivatkontrakt som inte clearas genom en central motpart.

Banken beräknar kvartalsvist bokföringsmässig kredit och debet värdighetsjusteringsrisk (CVA/DVA) för samtliga derivatkontrakt. I den mån CVA överstiger DVA bokför banken en kostnad för kreditvärdighetsjusteringsrisk i resultaträkningen. I den mån DVA överstiger CVA reduceras den tidigare bokade reserven för CVA.

5 Likviditetsrisk

Likviditetsrisk utgörs dels av refinansieringsrisk, dels av marknadslikviditetsrisk. Refinansieringsrisk är risken att inte kunna infria betalningsförpliktelser vid förfallotidpunkt utan att kostnaden för att erhålla betalningsmedel ökar avsevärt. Marknadslikviditetsrisk avser risken att inte kunna realisera positioner till förväntade marknadspriser i situationer då marknaden inte är tillräckligt likvid eller inte fungerar på grund av störningar.

5.1 RISKAPTIT

För att säkerställa tillgång till likviditet även under perioder utan externa upplåningsmöjligheter ska banken ha en likviditetsreserv samt en väl diversifierad förfallostruktur på sin upplåning.

Ålandsbanken eftersträvar att inte vara beroende av andra finansieringskällor för sin utlåning än kunddepositioner och säkerställda obligationer. Icke-säkerställd kapitalmarknadsfinansiering kan användas då prisbilden i marknaden gör det ändamålsenligt.

5.2 RISKHANTERING

Utifrån bankens risktolerans har styrelsen fastställt limiter för bankens likviditetstäckningsgrad, överlevnadshorisont samt hur stor andel emitterade säkerställda obligationer får vara i förhållande till tillgängliga säkerheter.

För att hantera likviditetsrisker har banken utformat ett ramverk bestående av ett antal komponenter:

- Limiter som säkerställer att bankens riskaptit och risktolerans följs.
- Kontinuerlig uppföljning och analys av bankens framtida likviditetsbehov på såväl kort som lång sikt.
- En väldiversifierad finansieringsstruktur, ur såväl instrument som löptidsperspektiv.
- En portfölj av bostadskrediter vars kvalitet är av sådan karaktär att den upprätthåller bankens upplåning med säkerställda obligationer även i ett stressat scenario.
- En väl uppbyggd investerarbas.
- En likviditetsreserv med högkvalitativa tillgångar som säkerställer tillgång till likviditet under en längre period med begränsad tillgång till kapitalmarknadsupplåning.

Likviditetsriskerna i koncernen följs upp och analyseras centralt av Risk Control som rapporterar direkt till verkställande direktören månadsvis och kvartalsvis till styrelsen i samband med koncernens riskrapport. Riskrapporten skickas till Finansinspektionen månadsvis.

5.3 MÄTNING AV LIKVIDITETSRISK

Bankens balansräkning och dess förfallostruktur är en viktig parameter vid beräkning och analys av bankens likviditetsrisk. Utifrån balansräkningen prognostiseras framtida kassaflöden, som är ett viktigt verktyg för att hantera och planera bankens likviditetsrisk och upplåningsbehov.

Tabell 5.3.1

Återstående löptid	2018								
	Odiskonterade kontraktsenliga kassaflöden								
miljoner euro	Betalbar på anfordran	< 3 mån	3–6 mån	6–12 mån	1–5 år	5–10 år	> 10 år	Ej löptidsfördelad	Totalt
Tillgångar									
Kassa och fordringar hos centralbanker	507								507
Hos centralbanker belåningsbara skuldebrev		39	50	43	598	73		12	815
Fordringar på kreditinstitut	80								80
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	195	141	152	301	1 518	665	1 060	–10	4 022
Aktier och andelar								3	3
Derivatinstrument		1	1		9	4			15
Immateriella tillgångar								22	22
Materiella tillgångar								22	22
Övriga tillgångar								71	71
Summa	**782**	**181**	**203**	**344**	**2 125**	**742**	**1 060**	**120**	**5 558**
Skulder									
Skulder till kreditinstitut	86	20	10	4	130				250
Skulder till allmänheten	3 104	120	18	48	14				3 304
Emitterade skuldebrev		171	134	88	1 191			4	1 588
Derivatinstrument		1			4	3			8
Övriga skulder								118	118
Eterställda skulder		2		8			37		47
Eget kapital								242	242
Summa	**3 190**	**314**	**162**	**148**	**1 339**	**3**	**37**	**364**	**5 558**

	2017								
	Odiskonterade kontraktsenliga kassaflöden								
miljoner euro	Betalbar på anfordran	< 3 mån	3–6 mån	6–12 mån	1–5 år	5–10 år	> 10 år	Ej löptidsfördelad	Totalt
Tillgångar									
Kassa och fordringar hos centralbanker	524								524
Hos centralbanker belåningsbara skuldebrev		25	48	38	424	87		11	634
Fordringar på kreditinstitut	93								93
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	196	175	171	305	1 504	599	1 026	2	3 979
Aktier och andelar								1	1
Derivatinstrument		4	1	1	4	7	1		18
Immateriella tillgångar								17	17
Materiella tillgångar								24	24
Övriga tillgångar								63	63
Summa	**813**	**205**	**220**	**344**	**1 932**	**694**	**1 027**	**119**	**5 352**
Skulder									
Skulder till kreditinstitut	58	18			130				206
Skulder till allmänheten	2 749	277	17	79	26				3 148
Emitterade skuldebrev		100	97	172	882	347		3	1 600
Derivatinstrument		4	7	1	1	7	1		22
Övriga skulder								110	110
Eterställda skulder		2		3	10		17		33
Eget kapital								234	234
Summa	**2 808**	**401**	**120**	**256**	**1 050**	**354**	**18**	**347**	**5 352**

Likviditetstäckningsgrad
procent

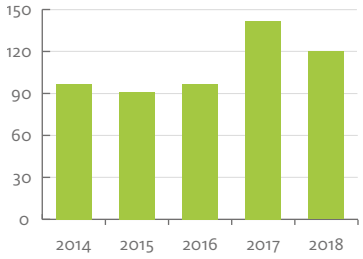

Core funding ratio
procent

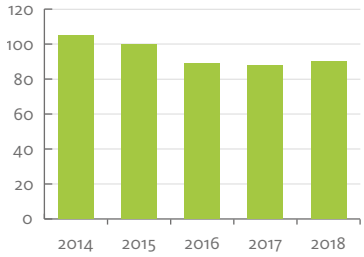

Loan/Deposit ratio
procent

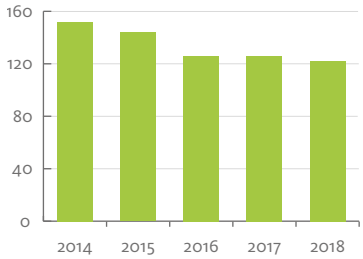

5.3.1 Överlevnadshorisont

Ett av bankens interna styrmått för likviditeten är den så kallade överlevnadshorisonten, definierad som tidsperiod med positiva ackumulerade kassaflöden. Överlevnadshorisonten visar hur länge banken klarar sig under långa perioder av stress på kapitalmarknaderna, där tillgången till ny finansiering från vanligtvis tillgängliga finansieringskällor skulle vara begränsad eller helt stängd. I denna beräkning antas en betydande del av avistainlåningen utgöra en stabil finansieringskälla. Ökningen av nyckeltalet under det fjärde kvartalet 2018 beror främst på större likviditetsreserv och att förfallande långfristig finansiering har ersatts.

Överlevnadshorisont december 2017–december 2018

månader

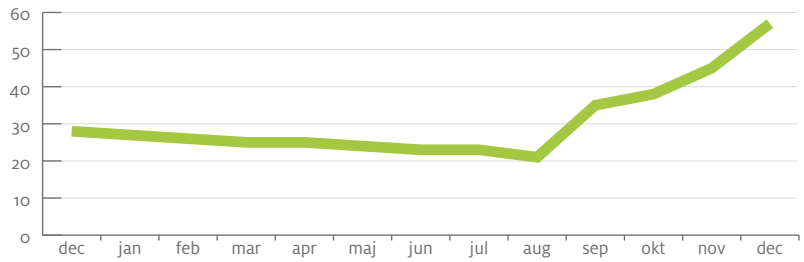

5.3.2 Likviditetstäckningsgrad, stabil nettofinansieringskvot och core funding ratio

Som ett komplement till analysen av framtida kassaflöden använder sig banken av ett antal övriga nyckeltal såsom likviditetstäckningsgrad (LCR), stabil nettofinansieringskvot (NSFR) samt core funding ratio (fordringar på allmänheten i relation till kundinlåning och säkerställda obligationer).

Tabell 5.3.2

Nyckeltal likviditetsrisk	
Nyckeltal	Definition
Likviditetstäckningsgrad – LCR	Likvida tillgångar/ (Kassainflöden – Kassautflöden)
Stabil nettofinansieringskvot – NSFR	Tillgänglig stabil finansiering/ Krav på stabil finansiering
Core funding ratio	Fordringar på allmänheten/(depositioner från allmänheten, bankcertifikat, index-obligationer och riskdebenturer emitterade till allmänheten samt emitterade säker-ställda obligationer)
Loan/Deposit ratio	Fordringar på allmänheten/ Depositioner från allmänheten

Tabell 5.3.3

Nyckeltal likviditetsrisk	2018	2017
procent		
LCR	120	142
NSFR	113	110
Core funding ratio	90	88
Loan/Deposit ratio	122	124

Bankens målsättning är att med betryggande marginal överträffa miniminivån (100 procent) för LCR och NSFR.

Tabell 5.3.4

Likviditetstäckningsgrad (LCR)	2018	2017
miljoner euro		
Likvida tillgångar nivå 1	942	908
Likvida tillgångar nivå 2	111	18
Summa likvida tillgångar	**1 053**	**926**
Depositioner från allmänheten	971	827
Marknadsupplåning	29	15
Övriga kassautflöden	23	25
Summa kassautflöden	**1 023**	**867**
Inflöden från förfallande utlåning till icke-finansiella kunder	71	108
Övriga kassainflöden	76	109
Summa kassainflöden	**147**	**217**
Nettokassautflöde	**876**	**650**
Likviditetstäckningsgrad (LCR), %	**120**	**142**
Likviditetstäckningsgrad (LCR), % EUR	170	206
Likviditetstäckningsgrad (LCR), % SEK	61	65

5.4 LIKVIDITETSRESERV

Syftet med likviditetsreserv är att minska bankens likviditetsrisk. I tider med begränsad eller utebliven möjlighet att låna upp pengar på den externa kapitalmarknaden ska likviditetsreserven fungera som alternativ källa till likviditet. Detta ställer krav på kvaliteten på dess innehåll. Innehållet måste vara kontanta medel placerade på konto hos centralbank eller annan välrenommerad bank med god rating alternativt värdepapper med sådan kreditkvalitet att de är belåningsbara hos centralbank. För att säkerställa god kvalitet i Ålandsbankens likviditetsreserv regleras placeringarna av styrelsen. Storleken på likviditetsreserven ska vara sådan att målsatt överlevnadshorisont samt likviditetstäckningsgrad upprätthålls.

Tabell 5.4.1

Likviditetsreserv	2018	2017
miljoner euro		
Kassa och placeringar hos centralbank	507	524
Skuldebrev emitterade av stater och offentliga organ	158	132
Säkerställda obligationer (rating lägst AA–)	471	343
Innehav av egenemitterade säkerställda obligationer	0	0
Innehav av egenemitterade icke-säkerställda obligationer	0	0
Konton hos andra banker	36	67
Fordringar på kreditinstitut <3 dagar	0	0
Skuldebrev emitterade av finansiella företag	24	0
Skuldebrev emitterade av icke-finansiella företag	0	0
Summa	**1 195**	**1 066**
varav LCR-kvalificerande	1 053	926

5.5 BEREDSKAPSPLAN FÖR LIKVIDITETSRISK

Ålandsbanken har en konservativ syn på likviditetsrisker. Koncernen har en beredskapsplan som innehåller en konkret handlingsplan för hantering av likviditetsrisker och omfattar tillvägagångssätt för att täcka flertal olika krissituationer.

5.6 FINANSIERINGSSTRATEGI

Ålandsbanken eftersträvar en stabil finansieringsstruktur som grundar sig på stabila depositioner från allmänheten samt säkerställda obligationer. Ålandsbanken har som långsiktig målsättning att bankens kunder genom depositioner (avistainlåning och tidsbundna depositioner) svarar för över 50 procent av finansieringen exklusive eget kapital. Därtill har Ålandsbanken som långsiktig målsättning att den så kallade core funding ratio, definierad som fordringar på allmänheten i relation till inlåning från allmänheten, inklusive bankcertifikat, indexobligationer och riskdebenturer emitterade till allmänheten, samt emitterade säkerställda obligationer, inte ska överstiga 100 procent. Ålandsbankens utlåning skall således inte vara beroende av icke-säkerställd kapitalmarknadsupplåning eller kortsiktiga finansieringskällor för sin finansiering. Finansieringskällorna skall vara väldiversifierade och banken avser inte att vara beroende av enskilda deponenter, investerare, finansieringsinstrument eller marknadssegment.

5.6.1 Finansieringskällor

Ålandsbankens finansieringskällor utgörs förutom av eget kapital huvudsakligen av depositioner från allmänheten, säkerställda och icke-säkerställda obligationer, bankcertifikat samt kort och långfristig upplåning från kreditinstitut. Depositioner och säkerställda obligationer dominerar finansieringsstrukturen och utgör cirka 90 procent av den. Icke-säkerställd finansiering används för att styra utnyttjandegrad av säkerhetsmassan för säkerställda obligationer och för att ha en mer diversifierad finansieringsstruktur.

Ålandsbanken använder sig av flera olika upplåningsprogram både i euro och i svenska kronor. De viktigaste är ett inhemskt skuldprogram med ett rambelopp på 2 miljarder euro under vilket emissioner av säkerställda obligationer och icke-säkerställda obligationer sker och ett certifikatprogram i svenska kronor för emissioner av kortfristiga skuldinstrument.

I slutet av 2018 var det nominella beloppet av utestående säkerställda obligationer 1 114 miljoner euro. Under 2018 förföll 500 miljoner svenska kronor samt 150 miljoner euro av säkerställda obligationer av den finska säkerhetspoolen. Det nominella utestående beloppet av icke-säkerställda obligationer uppgick vid 2018 års slut till 350 miljoner euro. Under 2018 emitterades 250 miljoner euro av icke-säkerställda obligationer.

Banken har i dagsläget en väldiversifierad förfallostruktur. Den genomsnittliga löptiden för bankens externa långfristiga kapitalmarknadsupplåning uppgick per den 31 december 2018 till 2,7 år. Total utestående kapitalmarknadsupplåning vid utgången av 2018 framgår av tabellen nedan.

Tabell 5.6.1

Utestående kapitalmarknadsupplåning

	Nominellt belopp i valuta	Nominellt belopp i EUR	Snittmaturitet, år
Säkerställda obligationer			
EUR	700 000 000	700 000 000	2,8
SEK	4 250 000 000	414 440 067	2,5
Icke-säkerställda obligationer			
EUR	350 000 000	350 000 000	2,3
Bankcertifikat och depositioner			
EUR	27 500 000	27 500 000	0,2
SEK	1 230 000 000	119 943 831	0,2
Kortfristig kapitalmarknadsupplåning totalt		**147 443 831**	**0,2**
Kapitalmarknadsupplåning totalt		**1 611 883 898**	**2,4**

Förfallostruktur emitterade skuldebrev

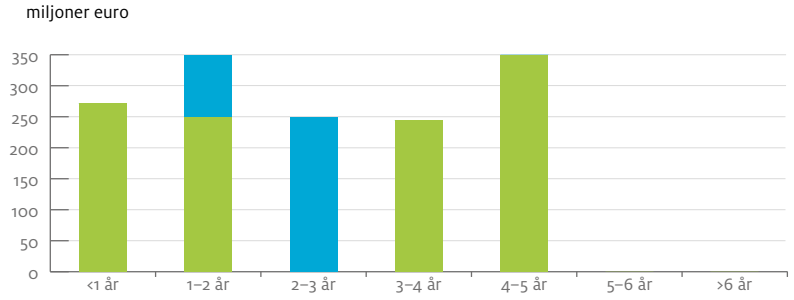

● Säkerställda obligationer ● Icke-säkerställda obligationer

5.6.2 Investerarbas

Bankens treasury-avdelning ansvarar för att bygga upp en stabil investerarbas som förvärvar obligationer utgivna av banken. Investerarbasen ska vara väldiversifierad med olika investerare från olika geografiska områden och olika marknader. För att uppnå detta har banken byggt relationer med skuldinvesterare och banker i Finland, Sverige och Mellaneuropa. Tillgång till kortfristig finansiering har säkerställts med avtal och arrangemang med flertalet motparter. Det målmedvetna arbetet med investerare har resulterat i god efterfrågan på bankens emitterade obligationer vilket medfört lättare tillgång till finansiering, smidigare genomförande av emissioner samt lägre finansieringskostnad.

5.7 HYPOTEKSBANKSVERKSAMHETEN

Ålandsbanken har två separata säkerhetspooler, den finska säkerhetspoolen Cover Pool FIN som utgörs av finländska bostadskrediter och den svenska säkerhetspoolen Cover Pool SWE som utgörs av svenska bostadskrediter.

I den finska säkerhetspoolen ingick säkerheter på totalt 1 097 miljoner euro vid utgången av 2018. Mot säkerheter registrerade i Cover Pool FIN har banken emitterat totalt 700 miljoner euro av säkerställda obligationer. I den finska säkerhetspoolen ingick det översäkerheter på 56,7 procent per den 31 december 2018.

I den svenska säkerhetspoolen ingick säkerheter på totalt 6 815 miljoner svenska kronor. Mot säkerheter registrerade i Cover Pool SWE har banken emitterat totalt 4 250 miljoner svenska kronor av säkerställda obligationer per den 31 december 2018. I den svenska säkerhetspoolen ingick det översäkerheter på 60,4 procent vid utgången av 2018.

Värdering av fastigheter sker i enlighet med lagen om Hypoteksbanksverksamhet 16.7.2010/688, 4 Kap §14, det vill säga i enlighet med god fastighetsvärderingssed och där så krävs med en opartisk och utomstående fastighetsvärderare.

Hypoteksbanksverksamheten i Ålandsbanken regleras av styrelsen fastställda limiter på utnyttjandegrad av säkerhetsmassan, andelen finansiering via säkerställda obligationer av finansieringsstrukturen samt andelen finansiering via säkerställda obligationer av balansomslutningen. Strukturen på bankens två säkerställda pooler per den 31 december framgår av tabellerna nedan.

Säkerhetspoolen Finland – Cover Pool FIN

Inkluderade tillgångar	
miljoner euro	
Lån	950
Fyllnadssäkerheter	147
Övriga	0
Totalt	**1 097**

Säkerhetstyp		
miljoner euro	Lånevolym	Lånevolym, %
Egnahemshus och lägenheter	948	99,8
Flerfamiljsbostäder	2	0,2
Kommersiella fastigheter		0,0
Jord- och skogsbruk		0,0
Offentlig sektor		0,0
Totalt	**950**	**100,0**

Nyckeltal	
Antal lån	12 065
Antal låntagare	7 293
Genomsnittlig lånevolym, tusen euro	80
Översäkerheter, nominellt, %	56,7
Vägt LTV, %	54,7
FX-risk*	0

* All valutarisk är säkrad mot euro.

LTV-nivå									
miljoner euro	–10 %	10–20 %	20–30 %	30–40 %	40–50 %	50–60 %	60–70 %	70 %–	Summa
Lånevolym	11	29	58	109	142	202	246	153	950
Lånevolym, %	1,2	3,1	6,1	11,5	14,9	21,3	25,9	16,1	100

Kreditens ålder						
miljoner euro	0–12 M	12–24 M	24–36 M	36–60 M	60 M–	Summa
Lånevolym	71	61	135	276	407	950
Lånevolym, %	7,5	6,4	14,2	29,1	42,8	100

Utestående emissioner EUR					
miljoner euro	Summa	Emissions-datum	Förfallo-datum	Kupong, %	Fast/rörlig
ISIN					
XS0999478372	100	3.12.2013	3.6.2019	1,550	Fast
XS1238023813	250	26.5.2015	26.5.2020	0,375	Fast
XS0876678391	100	30.1.2013	30.1.2023	2,750	Fast
XS1496878742	250	29.9.2016	29.9.2023	0,000	Fast

Maturitet utestående emissioner								
miljoner euro	2019	2020	2021	2022	2023	2024–2028	2029–	Summa
Totalt	100	250	0	0	350	0	0	700
Totalt, %	14,3	35,7	0,0	0,0	50,0	0,0	0,0	100

Regional fördelning		
miljoner euro	Lånevolym	Lånevolym, %
Helsingfors region, Södra Finland	441	46
Tammerfors region, Birkaland	114	12
Åbo region, Västra Finland	132	14
Åland	191	20
Övriga	72	8
Summa	**950**	**100**

Kreditkvalitet betalningsförseningar				
miljoner euro	31–60 D	61–90 D	90 D–	Summa
Lånevolym	1,7	0,0	0,0	2
Lånevolym, %	0,0	0,0	0,0	0

Säkerhetspoolen Sverige – Cover Pool SWE

Inkluderade tillgångar

miljoner sek	
Lån	6 815
Fyllnadssäkerheter	0
Övriga	0
Totalt	**6 815**

Säkerhetstyp

miljoner sek	Lånevolym	Lånevolym, %
Villor och bostadsrätter	6 815	100,0
Flerfamiljshus- och bostadsrättsföreningar	0	0,0
Jord- och skogsbruk	0	0,0
Offentlig sektor	0	0,0
Kommersiella fastigheter	0	0,0
Totalt	**6 815**	**100,0**

Nyckeltal

Antal lån	2 584
Antal låntagare	1 702
Genomsnittlig lånevolym, tusen sek	2 668
Översäkerheter, nominellt, %	60,4
Vägt LTV, %	56,9
FX-risk *	0

* All valutarisk är säkrad mot euro.

LTV-nivå

miljoner sek	–10 %	10–20 %	20–30 %	30–40 %	40–50 %	50–60 %	60–70 %	70 %–	Summa
Lånevolym	15	132	288	559	1 421	1 255	2 019	1 126	6 815
Lånevolym, %	0,2	1,9	4,2	8,2	20,9	18,4	29,6	16,5	100,0

Kreditens ålder

miljoner sek	0–12 M	12–24 M	24–36 M	36–60 M	60 M–	Summa
Lånevolym	1 223	1 807	1 455	1 677	653	6 815
Lånevolym, %	15	25	21	33	6	100

Utestående emissioner SEK

miljoner sek	Summa	Emissions-datum	Förfallo-datum	Kupong, %	Fast/rörlig
ISIN					
XS1077864905	1 000	23.6.2014	25.3.2019	0,373	Rörlig
XS1155041004	750	16.12.2014	16.12.2019	0,278	Rörlig
SE0010598474	2 500	22.11.2017	22.11.2022	0,297	Rörlig

Maturitet utestående emissioner

miljoner sek	2019	2020	2021	2022	2023	2024–2028	2029–	Summa
Totalt	1 750	0	0	2 500	0	0	0	4 250
Totalt, %	41	0	0	59	0	0	0	100

Regional fördelning

miljoner sek	Lånevolym	Lånevolym, %
Stockholms län	4 897	72
Skåne län	733	11
Västra Götalands län	764	11
Övriga	421	6
Summa	**6 815**	**100**

Kreditkvalitet betalningsförseningar

miljoner sek	31–60 D	61–90 D	90 D–	Summa
Lånevolym	0,0	0,0	0,0	0
Lånevolym, %	0,0	0,0	0,0	0

5.8 RATING

Under sommaren höjde ratinginstitutet Standard & Poor's Global Ratings Ålandsbankens framtidsutsikt från stabil till positiv. Banken har nu kreditbetyget BBB med positiv utsikt för långfristig upplåning och kreditbetyget A-2 med positiv utsikt för kortfristig upplåning.

Utgångspunkten för Standard & Poor's kreditbetyg för en finländsk eller svensk bank är A–. Fem olika områden kan sedan höja eller sänka kreditbetyget.

1. Business position: sänker Ålandsbankens betyg med två steg, huvudsakligen på grund av att Ålandsbanken är en nischbank med koncentrationsrisk till Finland och Sverige.
2. Capital & Earnings: höjer betyget med ett steg tack vare stark soliditet och kapitaltäckning.
3. Risk Position: sänker betyget med ett steg på grund av koncentrationsrisk i kreditportföljen, huvudsakligen geografiskt till Finland och Sverige, men i viss mån även övriga koncentrationsrisker.
4. Liquidity & Funding: varken höjer eller sänker, men Ålandsbanken kommer här väl ut till följd av sin starka inlåningsbas.
5. Support: då Ålandsbanken inte bedöms vara systemviktig för Finland erhåller banken ingen betygshöjning till följd av statligt eller annat stöd.

Standard & Poor's har tilldelat Ålandsbankens säkerställda obligationer högsta möjliga betyg, AAA med stabil utsikt.

5.9 INTECKNADE TILLGÅNGAR

Intecknade tillgångar utgörs till övervägande del av bostadskrediter som används som säkerheter för Ålandsbankens utestående emitterade säkerställda obligationer.

Storleken av de intecknade tillgångarna för säkerställda obligationer utgår från den nivå av översäkerheter som ratinginstitutet Standard & Poor´s ställer på Ålandsbanken för att obligationerna ska tilldelas rating AAA.

Utöver bostadskrediter har Ålandsbanken för egna skulder, betalningssystem, värdepappershandel och clearing ställt säkerheter i form av statspapper och obligationer i huvudsak till centralbanker och kreditinstitut.

Tabellen 5.9.1 nedan visar Ålandsbankens intecknade tillgångar den 31 december 2018.

Tabell 5.9.1

Upplysningar om intecknade tillgångar	2018			2017		
miljoner euro	Intecknade tillgångar, redovisat värde	Inte intecknade tillgångar, redovisat värde	Tillgångar totalt, redovisat värde	Intecknade tillgångar, redovisat värde	Inte intecknade tillgångar, redovisat värde	Tillgångar totalt, redovisat värde
Räntebärande värdepapper	141	674	815	162	472	634
Fordringar på allmänheten	1 615	2 407	4 022	1 989	1 989	3 979
Övriga tillgångar	26	561	587	33	584	617
Tillgångar som inte är tillgängliga för inteckning		134	134		123	123
Totalt	**1 782**	**3 776**	**5 558**	**2 186**	**3 169**	**5 352**
Andel av tillgångar totalt, %	**32**	**68**	**100**	**41**	**59**	**100**

5.10 REGELVERK FÖR LIKVIDITETSRISK

Tillsynsmyndigheterna har fastställt regler för likviditetsrisk som omfattar såväl kortfristig som strukturell likviditet under stressade förhållanden.

Enligt måttet för likviditetstäckningsgraden (liquidity coverage ratio, LCR) ska bankerna ha likvida tillgångar av mycket hög kvalitet och som motsvarar minst nettokassautflödet i 30 dagar under stressade förhållanden, det vill säga minst 100 procent.

Det strukturella likviditetsmåttet, stabil netto finansieringskvot (net stable funding ratio, NSFR) ställer krav på att bankerna ska finansiera sina likvida tillgångar med stabil finansiering. Även NSFR-måttet skall uppgå till 100 procent.

LCR-måttet har införts stegvis under åren 2015 till 2018 medan NSFR-måttet förväntas införas år 2021.

6 Marknadsrisk

Marknadsrisk är risken för förluster till följd av förändringar i priser och riskfaktorer på finansiella marknader. Marknadsrisk inkluderar ränterisk, valutarisk och aktierisk.

6.1 RISKAPTIT

Inom ramen för bankrörelsen uppkommer strukturella risker avseende ränterisk och valutarisk. Ålandsbanken försöker tillvarata de positiva intjäningsmöjligheter som finns rörande ränterisk samtidigt som ambitionen är att kraftigt begränsa de nedsidesrisker som finns. Ingen strategisk valutarisk tas. Ålandsbanken bedriver ingen handel för egen räkning.

6.2 RISKHANTERING

Bankens styrelse beslutar om Ålandsbankens riskaptit och fastställer limiter för ränterisk, valutarisk och aktierisk. Ålandsbankens marknadsrisker är låga och primärt av strukturell natur och hanteras av bankens treasury-funktion i enlighet med de principer som bankens styrelse fastställt.

Marknadsrisker i koncernen följs upp och analyseras centralt av Risk Control som rapporterar direkt till verkställande direktören månadsvis och kvartalsvis till styrelsen i samband med koncernens riskrapport. Riskrapporten skickas till Finansinspektionen månadsvis.

6.3 RÄNTERISK

Med ränterisk avses såväl risken för minskat räntenetto (räntenettorisk) som risken för ofördelaktiga värdeförändringar i bankens räntebärande tillgångar och skulder (värdeförändringsrisk) vid förändringar i marknadsräntor.

Ränterisk uppstår primärt på grund av att räntebärande tillgångar och skulder har olika räntebindningstider och återprissätts vid olika tidpunkter. Tabell 6.3.1 visar tillgångar och skulder som förfaller till ny räntesättning i respektive tidsintervall med antagandet om att avistainlåning förfaller dag ett.

Tabell 6.3.1

Räntebindningstider för tillgångar och skulder			2018			
miljoner euro	Upp till 3 mån	3–6 mån	6–12 mån	1–5 år	Över 5 år	Totalt
Tillgångar						
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	507	0	0	0	0	507
Hos centralbanker belåningsbara skuldebrev	421	40	10	292	52	815
Fordringar på kreditinstitut	80	0	0	0	0	80
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	2 155	606	936	240	86	4 022
Summa räntebärande tillgångar	**3 162**	**646**	**946**	**532**	**138**	**5 424**
Skulder						
Skulder till kreditinstitut	107	10	4	130	0	250
Skulder till allmänheten och offentlig sektor	3 223	18	48	14	0	3 304
Emitterade skuldebrev	593	134	15	847	0	1 588
Efterställda skulder	22	0	8	0	17	47
Summa räntebärande skulder	**3 944**	**162**	**74**	**992**	**17**	**5 189**
Poster utanför balansräkningen	**–725**	**41**	**–10**	**788**	**–94**	
Skillnad mellan tillgångar och skulder	**–1 507**	**524**	**862**	**328**	**27**	

			2017			
miljoner euro	Upp till 3 mån	3–6 mån	6–12 mån	1–5 år	Över 5 år	Totalt
Tillgångar						
Fordringar på kreditinstitut och centralbanker	606	0	0	0	0	606
Hos centralbanker belåningsbara skuldebrev	293	7	10	237	87	634
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	2 286	543	852	218	80	3 979
Summa räntebärande tillgångar	**3 185**	**550**	**862**	**455**	**167**	**5 219**
Skulder						
Skulder till kreditinstitut	70	6	0	130	0	206
Skulder till allmänheten och offentlig sektor	3 026	16	80	22	4	3 148
Emitterade skuldebrev	685	46	172	350	347	1 600
Efterställda skulder	2		3	10	17	33
Summa räntebärande skulder	**3 783**	**68**	**255**	**512**	**368**	**4 987**
Poster utanför balansräkningen	**–494**	**–56**	**5**	**308**	**230**	
Skillnad mellan tillgångar och skulder	**–1 092**	**426**	**612**	**251**	**29**	

Volym som förfaller till ny räntesättning i respektive tidsintervall.

Ålandsbanken mäter ränterisken genom känslighetsanalyser av räntenettot respektive värdet på räntebärande tillgångar och skulder i scenarier där räntekurvan stressas på olika sätt. Räntenettorisken mäts som känsligheten i räntenettot över de kommande tolv månaderna under antagandet om en konstant balansräkning. Värdeförändringsrisken mäts som känsligheten i det beräknade nuvärdet för samtliga befintliga räntebärande poster. För de tillgångar, skulder och derivat som enligt gällande redovisningsprinciper marknadsvärderas delas effekten upp i direkt resultatpåverkan och påverkan via övrigt totalresultat (effekten på bokfört eget kapital). Vid beräkning av såväl räntenettorisk som värdeförändringsrisk åsätts avistainlåningen en modellmässig räntebindningstid.

Tabell 6.3.2 visar känsligheten i räntenettot respektive känsligheten i nuvärdet på räntebärande tillgångar och skulder vid parallellförskjutning av räntekurvan uppåt och nedåt med 1 procentenhet. Modellen som banken använder för att beräkna räntenettorisk har ändrats under 2018. Siffrorna för räntenettorisk 2018 är således inte jämförbara med siffrorna för 2017. Beräkningen visar att bankens räntenetto skulle gynnas av en räntehöjning medan en räntesänkning skulle ha en marginell inverkan på räntenettot. Värdeförändringsrisken i tabellen avser nuvärdet av samtliga räntebärande tillgångar och skulder, oavsett om posterna värderas till verkligt värde i koncernens balansräkning enligt gällande redovisningsprinciper. Modellen som banken använder för att beräkna värdeförändringsrisk har ändrats under 2018 så att den bland annat beaktar golv. Siffrorna för värdeförändringsrisk 2018 är således inte jämförbara med siffrorna för 2017.

Tabell 6.3.2

Parallellförskjutning av räntekurvan	2018		2017	
miljoner euro	Räntepunkter		Räntepunkter	
	+100	–100	+100	–100
Räntenettorisk	10,7	1,3	8,0	–0,4
EUR	7,6	–1,1	8,3	–3,1
SEK	3,1	2,5	–0,3	2,7
Värdeförändringsrisk	0,5	22,7	6,4	–10,2
EUR	–3,7	21,3	2,4	–5,1
SEK	4,6	0,3	3,6	–4,7

6.4 VALUTARISK

Med valutarisk avses risken för negativt resultat till följd av förändringar i kurser för valutor som banken är exponerad mot.

Bankens verksamhet sker huvudsakligen i de två basvalutorna euro och svenska kronor. En begränsad del av ut- och inlåningen sker dock i andra valutor, vilket skapar en viss valutarisk. Valutarisken hanteras framför allt med matchning, men även med valutaswappar och -terminer. Vid årsskiftet var bankens valutaexponering 0,7 miljoner euro (0,5 miljoner euro 2017).

Koncernens strukturella valutarisk i svenska kronor uppstår då redovisning upprättas i euro medan de svenska filialernas funktionella redovisningsvaluta är svenska kronor. Den strukturella valutariskexponeringen består av upparbetade vinster/förluster i filialen samt filialens dotationskapital i svenska kronor. Den strukturella valutarisken är säkrad med valutaterminer.

6.5 AKTIERISK

Aktierisk är risken för värdeminskning på grund av förändringar i kurser på aktiemarknaden.

Då banken inte bedriver någon handel med aktier för egen räkning är aktierisken mycket begränsad. Bankens exponering mot aktier består bland annat av återköpta strukturerade produkters aktierelaterade optionsdel. Vid årsskiftet hade banken ingen exponering (0,3 miljoner euro 2017).

Banken är också exponerad mot aktierisk genom strategiska placeringar. Beslut om de strategiska placeringarna fattas av verkställande direktören och/eller styrelsen. Vid årsskiftet var det strategiska innehavet 2,5 miljoner euro (0,5 miljoner euro 2017).

7 Operativ risk

Operativ risk definieras som sannolikheten för direkta eller indirekta förluster till följd av icke ändamålsenliga eller bristfälliga interna processer, mänskliga fel, systemfel eller externa händelser i koncernens omgivning.

7.1 RISKAPTIT

Operativa risker förekommer i all verksamhet, och det är således varken möjligt eller optimalt att helt eliminera dem. Ålandsbanken strävar efter att minimera kostnader som orsakas av operativa risker med effektiv riskhantering. Ålandsbanken eftersträvar tydlighet gällande riskaptit och toleransnivåer genom att i sitt interna regelverk definiera vad som anses vara en låg, rimlig, hög samt oacceptabel årlig nettoförlust till följd av förverkligade operativa risker (incidenter).

7.2 RISKHANTERING

Hanteringen av operativa risker utgör en självständig del av riskhanteringen. Målsättningen är att säkerställa att de väsentliga operativa riskerna i verksamheten identifieras, att hanteringen av operativa risker läggs upp så att den är tillfredsställande i förhållande till verksamhetens art och omfattning, att adekvata rutiner för informationsförvaltning och informationssäkerhet tillämpas, att sannolikheten för oförutsedda förluster eller hot mot anseendet minimeras samt att styrelsen och ledningen informeras om operativa risker i verksamheten. Adekvat hantering av operativa risker är viktig för att säkra tilliten till bankens verksamhet inte minst från kundens synvinkel.

Avdelningen för Operativa risker ansvarar för analys och rapportering av koncernens operativa risker samt för upprätthållande av det interna regelverk som berör operativa risker. Även interna utbildningar är en viktig del i hanteringen av operativa risker.

Operativa risker i koncernens viktigaste processer utvärderas årligen genom själv-utvärdering. Vid utvärderingen bedöms sannolikheten för och konsekvenserna av en förlusthändelse samt trenderna och befintlig riskhanteringsförmåga. Riskfunktionen analyserar riskerna utgående från de självutvärderingar som genomförts i organisationen och rapporterar resultaten till ledningen.

Incidentrapportering är en del av kartläggningen av aktuella operativa risker. Riskfunktionen analyserar incidenterna och sammanställer rapporter till berörda organ och ledningen i koncernen.

Koncernen har infört en standardiserad godkännandeprocess för nya produkter och tjänster, vilken syftar till att identifiera och åtgärda eventuella risker före lanseringen.

Koncernen har beredskapsplaner för undantagsförhållanden samt kontinuitetsplaner för samtliga affärsenheter för att upprätthålla verksamheten och begränsa förluster och skador i händelse av olika slag av störningar i verksamheten.

På koncernnivå har försäkringar tecknats för styrelse- och ledningsansvar (Directors & Officers), verksamhetsansvar (Professional Liability) och mot brottsliga handlingar (Crime). Bolagen i koncernen har utöver dessa försäkringar tecknat bolagsspecifika försäkringar.

Avstämning mellan balansräkning och kapitalbas	2018	2017	
miljoner euro			Radhänvisning i kapitalbas
Tillgångar			
Immateriella tillgångar	21,6	17,3	
varav goodwill och andra immateriella tillgångar (netto efter avdrag för tillhörande skatteskulder)	–21,0	–15,9	8
Latenta skattefordringar	5,4	5,1	
varav beror på framtida lönsamhet undantaget sådana som uppstår till följd av temporära skillnader	0,0	0,0	10
Förmånsbestämda pensionstillgångar	0,0	0,0	
varav förmånsbestämda pensionstillgångar (utöver relaterade förpliktelser, netto efter avdrag för tillhörande skatteskulder)	0,0	0,0	15
Skulder			
Latenta skatteskulder	27,9	25,2	
varav beror på framtida lönsamhet undantaget sådana som uppstår till följd av temporära skillnader			10
Förmånsbestämda pensionsförpliktelser	5,6	5,6	
varav förmånsbestämda pensionstillgångar (netto efter avdrag för tillhörande skatteskulder)			15
Efterställda skulder	46,9	33,0	
varav primärkapitaltillskottsinstrument och tillhörande överkursfonder			30
varav kvalificerande poster som avses i artikel 484 (4)			33 och 47
varav direkta och indirekta egna innehav av bankens primärkapitaltillskottsinstrument			37
varav supplementärkapitalinstrument och tillhörande överkursfonder	37,5	19,7	46
varav kvalificerande poster som avses i artikel 484 (5)			47
varav direkta och indirekta egna innehav av bankens supplementärkapitaltillskotts-instrument	0,0	0,0	52
Eget kapital			
Aktiekapital	42,0	41,9	1
varav aktiekapital (netto efter avdrag för direkta och indirekta innehav av egna aktier)	42,0	41,9	1 och 16
Överkursfond	32,7	32,7	
varav kapitalinstrument och tillhörande överkursfonder	32,7	32,7	1
Övriga fonder	52,2	52,1	
varav reservfond	25,1	25,1	1
varav fond för fritt eget kapital	27,1	26,9	1
Övriga reserver	–0,6	1,2	
varav övrigt totalresultat	–0,6	1,2	3
varav reserver i verkligt värde relaterade till vinster eller förluster på kassaflödessäkringar	0,0	0,0	11
Balanserade vinstmedel	116,0	105,7	
varav räkenskapsperiodens resultat	22,9	20,7	5a
varav balanserade vinstmedel	93,1	85,0	2

Upplysningar om kapitalbas		2018	2017	
miljoner euro				Förordning (EU)nr 575/2013 Artikelhänvisning
	Kärnprimärkapital: Instrument och reserver			
1	Kapitalinstrument och tillhörande överkursfonder	126,9	126,7	26.1, 27,28,29
	varav aktiekapital	42,0	41,9	EBA-förteckningen 26.3
	varav överkursfond	32,7	32,7	EBA-förteckningen 26.3
	varav övriga fonder	52,2	52,1	EBA-förteckningen 26.3
2	Ej utdelade vinstmedel	93,1	85,0	26.1 C
3	Ackumulerat övrigt totalresultat (och andra reserver)	–0,6	1,2	26.1
3a	Reserveringar för allmänna risker i bankrörelse			26.1 f
4	Belopp för kvalificerade poster som avses i artikel 484.3 och tillhörande överkursfonder som omfattas av utfasning från kärnprimärkapitalet			486.2
5	Minoritetsintressen (tillåtet belopp i konsoliderat kärnprimärkapital)	0,0	0,0	84
5a	Delårsresultat netto efter avdrag för förutsebara kostnader och utdelningar som har verifierats av personer som har en oberoende ställning	12,1	10,7	26,2
6	**Kärnprimärkapital före lagstiftningsjusteringar**	**231,5**	**223,6**	**Summa raderna 1–5a**

		2018	2017	
	Kärnprimärkapital: Lagstiftningsjusteringar			
7	Ytterligare värdejusteringar (negativt belopp)	–0,6	–1,3	24, 105
8	Immateriella tillgångar (netto efter avdrag för tillhörande skatteskulder) (negativt belopp)	–21,0	–15,9	36.1 b, 37
9	Tomt fält i EU			
10	Uppskjutna skattefordringar som är beroende av framtida lönsamhet, utom sådana som uppstår till följd av temporära skillnader (netto efter avdrag för tillhörande skatteskuld när villkoren i artikel 38.3 är uppfyllda) (negativt belopp)	0,0	0,0	36.1 c, 38
11	Reserver i verkligt värde relaterade till vinster eller förluster på kassaflödessäkringar	0,0	0,0	33.1 a
12	Negativa belopp till följd av beräkningen av förväntade förlustbelopp	–5,5	–8,8	36.1 d, 40, 159
13	Eventuell ökning i eget kapital till följd av värdepapperiserade tillgångar (negativt belopp)			32,1
14	Vinster eller förluster på skulder som värderas till verkligt värde och som beror på ändringar av institutets egen kreditrisk			33.1 b
15	Förmånsbestämda pensionsplaner	0,0	0,0	36.1 e, 41
16	Ett instituts direkta och indirekta innehav av egna kärnprimärkapital-instrument	0,0	0,0	36.1 f, 42
17	Direkt, indirekta och syntetiska innehav av kärprimärkapitalinstrument i enheter i den finansiella sektorn med vilka institutet har ett korsvist ägande som är avsett att på konstlad väg öka institutets kapitalbas (negativt belopp)			36.1 g, 44
18	Institutets direkta, indirekta och syntetiska innehav av kärnprimärkapital-instrument i enheter i den finansiella sektorn i vilka institutet inte har någon väsentlig investering (belopp över tröskelvärdet på 10 %, netto efter godtagbara korta positioner) (negativt belopp)			36.1 h, 43, 45, 46, 49.2, 49.3, 79
19	Institutets direkta, indirekta och syntetiska innehav av kärnprimärkapital-instrument i enheter i den finansiella sektorn i vilka institutet har en väsentlig investering (belopp över tröskelvärdet på 10 %, netto efter godtagbara korta positioner) (negativt belopp)			36.1 I, 43, 45, 47,48.1 B, 49.1–49.3, 79
20	Tomt fält i EU			
20a	Exponeringsbelopp för följande poster som är kvalificerde för en riskvikt på 1 250 % när institutet väljer alternativet avdrag			36.1 k
20b	*varav kvalificerade innehav utanför den finansiella sektorn (negativt belopp)*			36.1 k ii, 243.1b, 244.1 b, 258
20c	*varav värdepapperiseringspositioner (negativt belopp)*			36.1 k ii, 243.1 b, 244.1 b, 258
20d	*varav transaktioner utan samtidig motprestation (negativt belopp)*			36.1 k iii, 379.3
21	Uppskjutna skattefordringar som uppstår till följd av temporära skillnader (belopp över tröstelvärdet på 10 %, netto efter avdrag för tillhörande skatte-skuld när villkoren i artikel 38.3 är uppfyllda) (negativt belopp)			36.1 c, 38
22	Belopp som överskrider tröskelvärdet på 15 % (negativt belopp)			48.1
23	*varav institutets direkta och indirekta innehav i kärnprimärkapitalinstrument i enheter i den finansiella sektorn när institutet har har en väsentlig investering i de enheterna*			36.1 i, 48.1 b
24	Tomt fält i EU			
25	*varav uppskjutna skattefordringar som uppstår till följd av temporära skillnader*			36.1 c, 38, 48.1 a
25a	Förluster för innevarande räkenskapsår (negativt belopp)			36.1 a
25b	Förutsebara skatter som är relaterade till kärnprimärkapitalposter (negativt belopp)			36.1 l
27	Avdrag från kvalificerade primärkapitaltillskott som överskrider institutets primärkapitaltillskott (negativt belopp)			36.1 j
28	**Sammanlagda lagstiftningsjusteringar av kärnprimärkapital**	**–27,1**	**–26,0**	**Summa raderna 7–20a, 21, 22 och 25a–27**
29	**Kärnprimärkapital**	**204,4**	**197,6**	**Rad 6 minus rad 28**

		2018	2017	
	Primärkapitaltillskott: instrument			
30	Kapitalinstrument och tillhörande överkursfonder			51, 52
31	*varav klassificerade som eget kapital enligt tillämpliga redovisningsstandarder*			
32	*varav klassificerade som skulder enligt tillämpliga redovisningsstandarder*			
33	Belopp för kvalificerade poster som avses i artikel 484.4 och tillhörande överkursfonder som omfattas av utfasning från primärkapitaltillskottet			486.3
34	Kvalificerande primärkapital som ingår i konsoliderat primärkapitaltillskott (inbegripet minoritetsintressen som inte tas med i rad 5) som utfärdats av dotterföretag och innehas av tredje part			85, 86
35	*varav instrument som utfärdats av dotterföretag och som omfattas av utfasning*			486.3
36	**Primärkapitaltillskott före lagstiftningsjusteringar**	**0,0**	**0,0**	**Summa av raderna 30, 33 och 34**
	Primärkapitaltillskott: Lagstiftningsjusteringar			
37	Ett instituts direkta och indirekta innehav i egna primärkapitaltillskotts-instrument (negativt belopp)			52.1 b, 56 a, 57
38	Direkta, indirekta och syntetiska innehav av primärkapitaltillskottsinstrument i enheter i den finansiella sektorn med vilka institutet har ett korsvist ägande som är avsett att på konstlad väg öka institutets kapitalbas (negativt belopp)			56 b, 58
39	Direkta, indirekta och syntetiska innehav av primärkapitaltillskottsinstrument i enheter i den finansiella sektorn i vilka institutet inte har någon väsentlig investering (belopp över röskelvärdet på 10 %, netto efter godtagbara korta positioner) (negativt belopp)			56 c, 59, 60, 79
40	Institutets direkta, indirekta och syntetiska innehav av primärkapitaltillskotts-instrument i enheter i den finansiella sektorn i vilka institutet har en väsentlig investering (netto efter godtagbara korta positioner) (negativt belopp)			56 d, 59, 79
41	Tomt fält i EU			
42	Avdrag från kvalificerade supplementärkapital som överskrider institutets supplementärkapital (negativt belopp)			56 e
43	**Summa lagstiftningsjusteringar av primärkapitaltillskott**	**0,0**	**0,0**	**Summa raderna 37–42**
44	**Primärkapitaltillskott före lagstiftningsjusteringar**	**0,0**	**0,0**	**Rad 36 minus rad 43**
45	**Primärkapital (primärkapital = kärnprimärkapital + primärkapitaltillskott)**	**204,4**	**197,6**	**Summa av raderna 29 och 44**
	Supplementärkapital: Instrument och avsättningar			
46	Kapitalinstrument och tillhörande överkursfonder	37,5	19,7	62, 63
47	Belopp för kvalificerande poster som avses i artikel 484.5 och tillhörande överkursfonder som omfattas av utfasning från supplementärkapitalet			486.4
48	Kvalificerande primärkapital som ingår i konsoliderat supplementärkapital (inbegripet minoritetsintressen och primärkapitaltillskottsinstrument som inte tas med i raderna 5 eller 34) som utfärdats av dotterföretag och innehas av tredje part			87, 88
49	*varav instrument som utfärdats av dotterföretag och som omfattas av utfasning*			486.4
50	Kreditriskjusteringar	0,4	1,7	62 c och d
51	**Supplementärkapital före lagstiftningsjusteringar**	**37,9**	**21,4**	
	Supplementärkapital: Lagstiftningsjusteringar			
52	Ett instituts direkta och indirekta innehav av egna supplementärkapital-instrument och efterställda lån (negativt belopp)	0,0	0,0	63 b i, 66 a, 67
53	Innehav av supplementärkapitalinstrument och efterställda lån i enheter i den finansiella sektorn i vilka institutet inte har någon väsentlig investering (belopp över tröskelvärdet på 10 %, netto efter godtagbara korta positioner) (negativt belopp)			66 b, 68
54	Direkta och indirekta innehav av supplementärkapitalinstrument och efter-ställda lån i enheter i den finansiella sektorn i vilka institutet inte har någon väsentlig investering (belopp över tröskelvärdet på 10 %, netto efter godtag-bara korta positioner) (negativt belopp)			66 c, 69, 70, 79
55	Institutets direkta och indirekta innehav av supplementärkapitalinstrument			66 d, 69, 79
56	Tomt fält i EU			
57	**Summa lagstiftningsjusteringar av supplementärkapital**	**0,0**	**0,0**	**Summa raderna 52–56**
58	**Supplementärkapital**	**37,9**	**21,4**	**Rad 51 minus rad 57**
59	**Totalt kapital (totalt kapital = primärkapital + supplementärkapital)**	**242,4**	**219,0**	**Summa av raderna 45 och 58**
60	**Totala riskvägda tillgångar**	**1 577,6**	**1 537,9**	

		2018	2017	
	Kapitalrelationer och buffertar			
61	Kärnprimärkapital, (som procentandel av det totala riskvägda exponeringsbeloppet), %	13,0	12,9	92.2 a
62	Primärkapital, (som procentandel av det totala riskvägda exponeringsbeloppet), %	13,0	12,9	92.2 b
63	Totalt kapital (som andel av det totala riskvägda exponeringsbeloppet), %	15,4	14,2	92.2 c
64	Institutsspecifika buffertkrav (krav på kärnprimärkapital i enlighet med artikel 92.1 a) plus krav på kapitalkonserveringsbuffert och kontracyklisk kapitalbuffert, plus systemriskbuffert, plus buffert för systemviktiga institut utryckt som en procentandel av det totala riskvägda exponeringsbeloppet), %	8,0	7,9	Kapitalkravsdirektivet 128, 129, 130, 131, 133
65	*varav krav på kapitalkonserveringsbuffert, %*	2,5	2,5	
66	*varav krav på kontracyklisk kapitalbuffert, %*	1,0	0,9	
67a	*varav buffert för globalt systemviktiga institut eller för annat systemviktigt institut, %*			
68	Kärnprimärkapital tillgängligt att användas som buffert (som procentandel av det riskvägda exponeringsbeloppet), %	8,5	8,4	Kapitalkravsdirektivet 128
	Belopp under tröskelvärdena för avdrag (före fastställande av riskvikt)			
72	Direkta och indirekta innehav i enheter i den finansiella sektorn i vilka institutet inte har någon väsentlig investering (belopp under tröskelvärdet 10 %, netto efter godtagbara korta positioner)			36.1 h, 46, 45, 56 c, 59, 60, 66 c, 69, 70
73	Institutets direkta och indirekta innehav av kärnprimärkapitalinstrument i enheter i den finansiella sektorn i vilka institutet har en väsentlig investering (belopp under tröskelvärdet på 10 %, netto efter godtagbara korta positioner)			36.1 i, 45, 48
74	Tomt fält i EU			
75	Uppskjutna skattefordringar som uppstår till följd av temporära skillnader (belopp under tröskelvärdet på 10 %, netto efter avdrag för tillhörande skatteskuld när villkoren i artikel 38.3 är uppfyllda)			36.1 c, 38, 48
	Tak som ska tillämpas på inkludering av avsättningar i supplementärkapitalet			
76	Kreditriskjusteringar som inkluderas i supplementärkapitalet med avseende på exponeringar som omfattas av schablonmetoden (före tillämpningen av taket)	0,0	0,0	62
77	Tak för inkludering av kreditriskjusteringar i supplementärkapitalet enligt schablonmetoden	9,3	9,5	62
78	Kreditriskjusteringar som inkluderas i supplementärkapitalet med avseende på exponeringar som omfattas av internmetoden (före tillämpning av taket)	0,4	1,7	62
79	Tak för inkludering av kreditriskjusteringar i supplementärkapitalet enligt internmetoden	3,2	3,5	62
	Kapitalinstrument som omfattas av utfasningsarrangemang (får endast tillämpas mellan den 1 januari 2014 och den 1 januari 2022)			
80	Nuvarande tak för kärnprimärkapitalinstrument som omfattas av utfasningsarrangemang			484.3, 486.2 och 486.5
81	Belopp som utesluts från kärnprimärkapital på grund av tak (överskjutande belopp över taket efter inlösen av förfallodagar)			484.3, 486.2 och 486.5
82	Nuvarande tak för kärnprimärkapitaltillskottsinstrument som omfattas av utfasningsarrangemang			484.4, 486.3 och 486.5
83	Belopp som utesluts från primärkapitaltillskott på grund av tak (överskjutande belopp över taket efter inlösen och förfallodagar)			484.4, 486.3 och 486.5
84	Nuvarande tak för supplementärkapitalinstrument som omfattas av utfasningsarrangemang			484.5, 486.4 och 486.5
85	Belopp som utesluts från supplementärkapital på grund av tak (överskjutande belopp över taket efter inlösen och förfallodagar)			484.5, 486.4 och 486.5

Kapitalinstrumentens viktigaste delar – Kärnprimärkapitalinstrument			
1	Emittent	Ålandsbanken Abp	Ålandsbanken Abp
2	Unik identifieringskod	FI0009001127	FI0009000103
3	Reglerande lagar för instrumentet	Finsk lag	Finsk lag
	Rättslig behandling		
4	Övergångsbestämmelser enligt kapitalkravsförordningen	Kärnprimärkapital	Kärnprimärkapital
5	Bestämmelser enligt kapitalkravsförordningen efter övergångsperioden	Kärnprimärkapital	Kärnprimärkapital
6	Godtagbara på individuell/grupp (undergruppsnivå) /individuell och grupp (undergrupps)nivå	Individuell och grupp	Individuell och grupp
7	Instrumenttyp	Aktiekapital i enlighet med CRR 575/2013 art. 28	Aktiekapital i enlighet med CRR 575/2013 art. 28
8	Belopp som redovisas i lagstadgat kapital	28,9 miljoner euro	13,1 miljoner euro
9	Instrumentets nominella belopp	28,9 miljoner euro	13,1 miljoner euro
9a	Emissionspris	N/A	N/A
9b	Inlösenpris	N/A	N/A
10	Redovisningsklassificering	Aktieägarkapital	Aktieägarkapital
11	Ursprungligt emissionsdatum	N/A	N/A
12	Eviga eller tidsbestämda	Eviga	Eviga
13	Ursprunglig förfallodag	Ingen förfallodag	Ingen förfallodag
14	Emittentens inlösenrätt omfattas av krav på förhandstillstånd från tillsynsmyndigheten	Nej	Nej
15	Valfritt inlösendatum, villkorade inlösendatum och inlösenbelopp	N/A	N/A
16	Efterföljande inlösendatum, i förekommande fall	N/A	N/A
	Kuponger/utdelningar		
17	Fast eller rörlig utdelning/kupong	N/A	N/A
18	Kupongränta och eventuellt tillhörande index	N/A	N/A
19	Förekomst av utdelningsstopp	N/A	N/A
20a	Helt skönsmässigt, delvis skönsmässigt eller obligatoriskt (i fråga om tidpunkt)	Helt skönsmässigt	Helt skönsmässigt
20b	Helt skönsmässigt, delvis skönsmässigt eller obligatoriskt (i fråga om belopp)	Helt skönsmässigt	Helt skönsmässigt
21	Förekomst av step-up eller annat incitament för återlösen	N/A	N/A
22	Icke-kumulativa eller kumulativa	N/A	N/A
23	Konvertibla eller icke-konvertibla	N/A	N/A
24	Om konvertibla, konverteringstrigger(s)	N/A	N/A
25	Om konvertibla, helt eller delvis	N/A	N/A
26	Om konvertibla, omräkningskurs	N/A	N/A
27	Om konvertibla, obligatorisk eller frivillig konvertering	N/A	N/A
28	Om konvertibla, typ av instrument som konverteringen görs till	N/A	N/A
29	Om konvertibla, emittent för det instrument som konverteringen görs till	N/A	N/A
30	Nedskrivningsdelar	N/A	N/A
31	Om nedskrivning, nedskrivningstrigger(s)	N/A	N/A
32	Om nedskrivning, fullständig eller delvis	N/A	N/A
33	Om nedskrivning, permanent eller tillfällig	N/A	N/A
34	Om nedskrivningen är tillfällig, uppskrivningsmekanism	N/A	N/A
35	Position i prioriteringshierarkin för likvidation, instrument näst i tur	Supplementär-kapitalinstrument	Supplementär-kapitalinstrument
36	Delar av övergångsperioden som inte uppfyller kraven	Nej	Nej
37	Om ja, delar som inte uppfyller kraven	N/A	N/A

N/A = Frågan är inte tillämplig för instrumentet

Kapitalinstrumentens viktigaste delar – Supplementärkapitalinstrument						
1	Emittent	Ålandsbanken Abp	Ålandsbanken Abp	Ålandsbanken Abp	Ålandsbanken Abp	Ålandsbanken Abp
2	Unik identifieringskod	FI4000097068	FI4000153747	FI4000210299	FI4000266580	SE0011116037
3	Reglerande lagar för instrumentet	Finsk lag	Finsk lag	Finsk lag	Finsk lag	Finsk lag
	Rättslig behandling					
4	Övergångsbestämmelser enligt kapitalkravsförordningen	Supplementär-kapitalinstrument	Supplementär-kapitalinstrument	Supplementär-kapitalinstrument	Supplementär-kapitalinstrument	Supplementär-kapitalinstrument
5	Bestämmelser enligt kapitalkravsförordningen efter övergångsperioden	Ej godtagbar	Supplementär-kapitalinstrument	Supplementär-kapitalinstrument	Supplementär-kapitalinstrument	Supplementär-kapitalinstrument
6	Godtagbara på individuell/grupp (undergruppsnivå) /individuell och grupp (undergrupps)nivå	Individuell och grupp	Individuell och grupp	Individuell och grupp	Individuell och grupp	Individuell och grupp
7	Instrumenttyp	Supplementär-kapitalinstrument enligt CRR 575/2013 art. 484	Supplementär-kapitalinstrument enligt CRR 575/2013 art. 63	Supplementär-kapitalinstrument enligt CRR 575/2013 art. 63	Supplementär-kapitalinstrument enligt CRR 575/2013 art. 63	Supplementär-kapitalinstrument enligt CRR 575/2013 art. 63
8	Belopp som redovisas i lagstadgat kapital	1,0 miljoner euro	8,6 miljoner euro	6,2 miljoner euro	2,3 miljoner euro	19,5 miljoner euro
9	Instrumentets nominella belopp	8,3 miljoner euro	8,6 miljoner euro	6,2 miljoner euro	2,3 miljoner euro	200 milj, sek/ 19,5 milj. euro
9a	Emissionspris	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
9b	Inlösenpris	100 % av nominellt belopp	100 % av nominellt belopp	100 % av nominellt belopp	100 % av nominellt belopp	100 % av nominellt belopp
10	Redovisningsklassificering	Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde	Skuld – upplupet anskaffningsvärde
11	Ursprungligt emissionsdatum	6.6.2014	25.5.2015	13.6.2016	19.6.2017	15.5.2018
12	Eviga eller tidsbestämda	Tidsbestämda	Tidsbestämda	Tidsbestämda	Tidsbestämda	Tidsbestämda
13	Ursprunglig förfallodag	9.8.2019	25.5.2035	12.8.2036	18.8.2037	15.5.2038
14	Emittentens inlösenrätt omfattas av krav på förhands-tillstånd från tillsynsmyndigheten	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
15	Valfritt inlösendatum, villkorade inlösendatum och inlösenbelopp	N/A	26.6.2020	12.8.2021	18.8.2022	15.5.2023
16	Efterföljande inlösendatum, i förekommande fall	N/A	Årligen på ränte-betalningsdagen efter första inlösendatum	Årligen på ränte-betalningsdagen efter första inlösendatum	Årligen på ränte-betalningsdagen efter första inlösendatum	Årligen på ränte-betalningsdagen efter första inlösendatum
	Kuponger/utdelningar					
17	Fast eller rörlig utdelning/kupong	Fast	Fast	Fast	Fast	Rörlig
18	Kupongränta och eventuellt tillhörande index	3,00 %	3,75 %	3,75 %	3,75 %	Stibor 3M +2,40 %
19	Förekomst av utdelningsstopp	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
20a	Helt skönsmässigt, delvis skönsmässigt eller obligatoriskt (i fråga om tidpunkt)	Obligatoriskt	Obligatoriskt	Obligatoriskt	Obligatoriskt	Obligatoriskt
20b	Helt skönsmässigt, delvis skönsmässigt eller obligatoriskt (i fråga om belopp)	Obligatoriskt	Obligatoriskt	Obligatoriskt	Obligatoriskt	Obligatoriskt
21	Förekomst av step-up eller annat incitament för återlösen	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
22	Icke-kumulativa eller kumulativa	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
23	Konvertibla eller icke-konvertibla	Icke-konvertibla	Icke-konvertibla	Icke-konvertibla	Icke-konvertibla	Icke-konvertibla
24	Om konvertibla, konverteringstrigger(s)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
25	Om konvertibla, helt eller delvis	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
26	Om konvertibla, omräkningskurs	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
27	Om konvertibla, obligatorisk eller frivillig konvertering	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
28	Om konvertibla, typ av instrument som konverteringen görs till	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
29	Om konvertibla, emittent för det instrument som konverteringen görs till	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
30	Nedskrivningsdelar	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja
31	Om nedskrivning, nedskrivningstrigger(s)	N/A	Om Ålandsbanken Abp:s eller koncernens kärnprimärkapital-relation understiger 7 procent	Om Ålandsbanken Abp:s eller koncernens kärnprimärkapital-relation understiger 7 procent	Om Ålandsbanken Abp:s eller koncernens kärnprimärkapital-relation understiger 7 procent	Om Ålandsbanken Abp:s eller koncernens kärnprimärkapital-relation understiger 7 procent
32	Om nedskrivning, fullständig eller delvis	N/A	25 %	50 %	50 %	50 %
33	Om nedskrivning, permanent eller tillfällig	N/A	Permanent	Permanent	Permanent	Permanent
34	Om nedskrivningen är tillfällig, uppskrivningsmekanism	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
35	Position i prioriteringshierarkin för likvidation, instrument näst i tur	Seniora skulder	Seniora skulder	Seniora skulder	Seniora skulder	Seniora skulder
36	Delar av övergångsperioden som inte uppfyller kraven	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
37	Om ja, delar som inte uppfyller kraven	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

N/A = Frågan är inte tillämplig för instrumentet

Bruttosoliditetsgrad		2018	2017
miljoner euro			
	Sammanfattande avstämning av redovisningstillgångar och bruttosoliditetsgradens exponeringar		
1	Sammanlagda tillgångar enligt offentliga finansiella redovisningar	5 556,4	5 352,5
2	Justering för enheter som har konsoliderats för redovisningsändamål men som inte omfattas av konsolidering under tillsyn		
3	(Justering för förvaltningstillgångar som redovisas i balansräkningen i enlighet med den tillämpliga redovisningsramen men som undantas från bruttosoliditetsgradens exponeringsmått i enlighet med artikel 429.13 i förordning (EU) nr 575/2013)		
4	Justeringar för derivatinstrument	9,0	13,8
5	Justeringar för transaktioner för värdepappersfinansiering (SFT)		
6	Justering för poster utanför balansräkningen (d.v.s. konvertering till kreditbelopp som motsvarar exponeringar utanför balansräkningen)	97,0	99,8
EU–6a	(Justering för undantagna exponeringar inom gruppen som inte inkluderas i bruttosoliditetsgradens totala exponeringsmått i enlighet med artikel 429.7 i förordning (EU) nr 575/2013)		
EU–6b	(Justering för undantagna exponeringar inom gruppen som inte inkluderas i bruttosoliditetsgradens totala exponeringsmått i enlighet med artikel 429.14 i förordning (EU) nr 575/2013)		
7	Andra justeringar	–26,5	–24,6
8	**Bruttosoliditetsgradens totala exponeringsmått**	**5 635,9**	**5 441,4**
	Bruttosoliditetsgrad enligt gemensamt offentliggörande		
	Exponeringar i balansräkningen (med undantag för derivat och SFT)		
1	Poster i balansräkningen (med undantag för derivat, SFT och förvaltningstillgångar, men inklusive säkerhet)	5 541,0	5 330,0
2	(Belopp för tillgångar som dras av vid fastställandet av kärnprimärkapital)	–26,5	–24,6
3	**Sammanlagda exponeringar i balansräkningen (med undantag för derivat, SFT och förvaltningstillgångar)**	**5 514,6**	**5 305,3**
	Exponeringar i derivatkontrakt		
4	Återanskaffningskostnad som sammanhänger med samtliga derivattransaktioner (dvs. netto av den medräkningsbara kontantvariationsmarginalen)	15,3	21,4
5	Tilläggsbelopp för potentiell framtida exponering som sammanhänger med samtliga derivattransaktioner (marknadsvärdering)	9,8	14,6
EU–5a	Exponering fastställd enligt ursprungligt åtagande-metoden		
6	Gross-up för derivatsäkerhet som dragits av från tillgångarna i balansräkningen i enlighet med den tillämpliga redovisningsramen		
7	(Avdrag för fordringstillgångar för kontantvariationsmarginal i derivattransaktioner)	–0,8	–0,7
8	(Undantagen central motpartsdel av handelsexponeringar som clearats av den motparten)		
9	Justerat effektivt teoretiskt belopp i skriftliga kreditderivat		
10	(Justerade effektiva teoretiska kvittningar och tilläggsavdrag för skriftliga kreditderivat)		
11	**Sammanlagda derivatexponeringar (summan av rad 4–10)**	**24,4**	**35,3**
	Exponeringar i SFT		
12	Bruttotillgångar i SFT (utan godkännande av nettning) efter justering för försäljningstransaktioner		
13	(Nettade belopp för kontantskulder och kontantfordringar av bruttotillgångar i SFT)		
14	Motpartens kreditriskexponering för tillgångar i SFT		
EU–14a	Undantag för transaktioner för värdepapperisering: Motpartens kreditriskexponering i enlighet med artikel 429b.4 och artikel 222 i förordning (EU) nr 575/2013		
15	Exponeringar när institutet agerar ombud		
EU–15a	(Undantagen motpartsdel av SFT-exponeringar som clearats av motparten)		
16	**Sammanlagda SFT-exponeringar (summan av rad 12–15a)**	**0,0**	**0,0**

		2018	2017
	Övriga exponeringar utanför balansräkningen		
17	Exponeringar utanför balansräkningen i effektiva teoretiska belopp	493,2	485,5
18	(Justeringar för konvertering till kreditekvivalenter)	–396,2	–385,7
19	Andra exponeringar utanför balansräkningen (summan av rad 17 och 18)	97,0	99,8
	Undantagna exponeringar i enlighet med artikel 429.7 och 429.14 (i och utanför balansräkningen)		
EU–19a	(Exponeringar inom gruppen (på individuell nivå) som undantas i enlighet med artikel 429.7 i förordning (EU) nr 575/2013 (i och utanför balansräkningen))		
EU–19b	(Exponeringar undantagna i enlighet med artikel 429.14 i förordning (EU) nr 575/2013 (i och utanför balansräkningen))		
	Kapital och totala exponeringar		
20	Primärkapital	204,4	197,6
21	**Totalt exponeringsmått för bruttosoliditetsgraden (summan av rad 3, 11, 16, 19, EU-19a och EU-19b)**	**5 635,9**	**5 440,4**
22	**Bruttosoliditet**	**3,6**	**3,6**

Upplysningar om övergångsregeln för IFRS 9 enligt CRR artikel 473a		2018
miljoner euro		
	Tillgängligt kapital (belopp)	
1	Kärnprimärkapital	204,4
2	Kärnprimärkapital om övergångsbestämmelser för IFRS 9 eller analoga förväntade riskförluster inte tillämpats	203,8
3	Primärkapital	204,4
4	Primärkapital om övergångsbestämmelser för IFRS 9 eller analoga förväntade riskförluster inte tillämpats	203,8
5	Totalt kapital	242,3
6	Totalt kapital om övergångsbestämmelser för IFRS 9 eller analoga förväntade kreditförluster inte tillämpats	241,7
	Riskvägda tillgångar (belopp)	
7	Totala riskvägda tillgångar	1 577,6
8	Totala riskvägda tillgångar om övergångsbestämmelser för IFRS 9 eller analoga förväntade kreditförluster inte tillämpats	1 577,7
	Kapitalkvoter	
9	Kärnprimärkapital (i procent av riskexponeringsbeloppet)	13,0
10	Kärnprimärkapital (i procent av riskexponeringsbeloppet) om övergångsbestämmelser för IFRS 9 eller analoga förväntade kreditförluster inte tillämpats	12,9
11	Primärkapital (i procent av riskexponeringsbeloppet)	13,0
12	Primärkapital (i procent av riskexponeringsbeloppet) om övergångsbestämmelser för IFRS 9 eller analoga förväntade kreditförluster inte tillämpats	12,9
13	Totalt kapital (i procent av riskexponeringsbeloppet)	15,4
14	Totalt kapital (i procent av riskexponeringsbeloppet) om övergångsbestämmelser för IFRS 9 eller analoga förväntade kreditförluster inte tillämpats	15,3
	Bruttosoliditetsgrad	
15	Totalt exponeringsmått för bruttosoliditetsgrad	5 440,4
16	Bruttosoliditetsgrad, %	3,6
17	Bruttosoliditetsgrad om övergångsbestämmelser för IFRS 9 eller analoga förväntade kreditförluster inte tillämpats, %	3,6

Foto: Staffan Sundström

Innehållsförteckning noter koncernen

NOTER TILL KONCERNENS FINANSIELLA RAPPORTER

K1. Företagsinformation ... 112
K2. Redovisningsprinciper ... 112
K3. Övergång till IFRS 9 ... 121
K4. Segmentrapport ... 122
K5. Produktområden ... 124
K6. Geografisk fördelning ... 124

NOTER TILL KONCERNENS RESULTATRÄKNING

K7. Räntenetto ... 125
K8. Provisionsnetto ... 126
K9. Nettoresultat finansiella poster till verkligt värde ... 126
K10. Övriga intäkter ... 126
K11. Personalkostnader ... 127
K12. Övriga kostnader ... 130
K13. Nedskrivning av finansiella tillgångar ... 130
K14. Inkomstskatt ... 132
K15. Resultat per aktie ... 132

NOTER TILL KONCERNENS BALANSRÄKNING

K16. Klassificering av finansiella tillgångar och skulder ... 132
K17. Värdering av finansiella tillgångar och skulder till verkligt värde ... 134
K18. Tillgångar och skulder per valuta ... 136
K19. Innehav av skuldebrev ... 137
K20. Fordringar på kreditinstitut ... 138
K21. Fordringar på allmänheten och offentlig sektor ... 138
K22. Aktier och andelar ... 138
K23. Aktier i intresseföretag ... 138
K24. Derivatinstrument ... 139
K25. Immateriella tillgångar ... 139
K26. Materiella tillgångar ... 140
K27. Uppskjutna skattefordringar och -skulder ... 141
K28. Övriga tillgångar ... 142
K29. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter ... 142
K30. Skulder till kreditinstitut ... 142
K31. Skulder till allmänheten ... 142
K32. Emitterade skuldebrev ... 143
K33. Övriga skulder ... 143
K34. Avsättningar ... 143
K35. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter ... 143
K36. Efterställda skulder ... 144
K37. Specifikation över förändringar i eget kapital ... 144

ÖVRIGA NOTER

K38. Koncernstruktur ... 146
K39. Aktivt förvaltat kapital ... 146
K40. Ställda säkerheter ... 146
K41. Åtaganden utanför balansräkningen ... 147
K42. Pensionsansvar ... 147
K43. Leasingansvar och hyresåtaganden ... 149
K44. Upplysningar om närstående ... 150
K45. Kvittning av finansiella tillgångar och skulder ... 151
K46. Väsentliga händelser efter räkenskapsperiodens slut ... 151

Noter till koncernens finansiella rapporter

(tusen euro)

K1. Företagsinformation

Ålandsbanken Abp är ett finländskt publikt aktiebolag, organiserat enligt finländsk lagstiftning och med huvudkontor i Mariehamn. Ålandsbanken Abp är en affärsbank med sammanlagt 11 kontor. Koncernen är genom dotterbolaget Crosskey Banking Solutions Ab Ltd även leverantör av moderna bankdatasystem för mindre och medelstora banker.

Moderbolagets huvudkontor har följande registrerade adress:

Ålandsbanken Abp
Nygatan 2
AX-22100 Mariehamn

Kopia av koncernbokslutet kan fås från huvudkontoret eller från Internetsidan *www.alandsbanken.fi*.

Ålandsbanken Abp:s aktier är föremål för handel på Nasdaq OMX Helsinki Oy.

Koncernredovisningen för räkenskapsåret som slutar den 31 december 2018 har godkänts av styrelsen den 1 mars 2019 och kommer att föreläggas bolagsstämman 2019 för fastställande. Bolagsstämman har möjlighet att fastställa eller att låta bli att fastställa bokslutet.

K2. Redovisningsprinciper

1. Grunder för redovisningen

Koncernbokslutet har uppgjorts i enlighet med de internationella redovisningsstandarderna (International Financial Reporting Standards, IFRS), sådana de antagits av EU. Vidare har vid upprättande av noterna till koncernredovisningen även finländsk samfunds- och bokföringslagstiftning tillämpats. Koncernredovisningen presenteras i tusen euro, där annat inte anges. Koncernredovisningen har upprättats enligt ursprungligt anskaffningsvärde, förutom där annat är angivet i redovisningsprinciperna.

Tabeller visar avrundade siffror på alla enskilda rader. Detta innebär att summeringar inte alltid går att göra av de avrundade värdena.

2. Förändrade redovisningsprinciper

De väsentliga redovisningsprinciper som har använts vid upprättande av årsbokslutet är de samma som de som användes vid upprättande av årsbokslutet per den 31 december 2017 med undantag av tillämpningen av IFRS 9 Finansiella instrument som tillämpas framåtriktat från 1 januari 2018.

Derivat redovisas från och med 1 januari 2018 tillsammans med tillhörande upplupna räntor. Historik för jämförelseperioder har räknats om.

VÄSENTLIGA REDOVISNINGSPRINCIPER

IFRS 9 Finansiella instrument har från och med 1 januari 2018 ersatt IAS 39 Finansiella instrument Redovisning och värdering. IFRS 9 innehåller nya utgångspunkter för klassificering och värdering av finansiella instrument, en framåtblickande nedskrivningsmodell (förväntade kreditförluster, expected loss, ECL) och förenklade förutsättningar för säkringsredovisning. De nya reglerna kring säkringsredovisning innebär bland annat förenklingar av effektivitetstester samt utökning av vad som är tillåtna säkringsinstrument och säkrade poster. Ålandsbanken har valt att istället för att tillämpa IFRS 9 för säkringsredovisning fortsätta tillämpa reglerna i IAS 39.

De kategorier för finansiella tillgångar som finns i IAS 39 har ersatts av tre kategorier, där värdering antingen sker till upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde via övrigt totalresultat eller verkligt värde via resultatet. Indelningen i de tre kategorierna görs utifrån företagets affärsmodell för de olika innehaven respektive egenskaperna på de kassaflöden som tillgångarna ger upphov till och SPPI-test (om kassaflöden som endast är betalningar av kapitalbelopp och ränta). För Ålandsbankens del rör det sig vad gäller likviditetsexponeringarna om två olika portföljer med olika syften, en med syfte att inneha finansiella tillgångar för att erhålla deras avtalsenliga kassaflöden (värderas till upplupet anskaffningsvärde) och en med syfte att både inneha finansiella tillgångar för att erhålla deras avtalsenliga kassaflöden och att sälja dessa finansiella tillgångar (värderas till verkligt värde via övrigt totalresultat). Därtill finns det en portfölj för utlåningsexponeringarna, vilken innehas i syfte att erhålla de avtalsenliga kassaflödena (värderas till upplupet anskaffningsvärde). Samtliga portföljer uppfyller kraven för SPPI-test. Investeringar i egetkapitalinstrument uppfyller ej kraven i SPPI-test och Ålandsbanken har valt att klassificera dessa till verkligt värde via övrigt totalresultat.

Vad gäller de delar som berör finansiella skulder överensstämmer merparten av principerna de tidigare reglerna i IAS 39 förutom vad avser finansiella skulder som frivilligt värderas till verkligt värde enligt den så kallade FVO (verkligtvärdeoptionen). För dessa skulder ska värdeförändringen delas upp på förändringar som är hänförliga till egen kreditvärdighet respektive på förändringar i referensränta. Ändringar i verkligt värde som beror på ändringar i egen kreditvärdighet redovisas i övrigt totalresultat.

Fastränteslån har omklassificerats från FVO till upplupet anskaffningsvärde, vilket hade en effekt vid övergången till IFRS 9 på 1 156 tusen euro som redovisades direkt mot eget kapital. Från och med 1 januari 2018 tillämpas säkringsredovisning på dessa lån (verkligtvärdesäkring).

Övergången till IFRS 9 påverkade eget kapital negativt med 3 096 tusen euro, vilket motsvarar:

- En reducering motsvarande 2 417 tusen euro relaterat till implementering av förväntade kreditförlustprincipen
- En reducering motsvarande 1 445 tusen euro relaterat till omklassificeringar av fastränteslån
- En ökning motsvarande 772 tusen euro relaterat till uppskjuten skatt

För ytterligare redovisning av övergångseffekterna från IAS 39 till IFRS 9 se not K3.

KOMMANDE REGELVERKSFÖRÄNDRINGAR

IFRS 16 Leasingavtal (ska tillämpas för räkenskapsperioder som inleds den 1 januari 2019 eller senare): Den nya standarden ersätter nuvarande IAS 17-standard och hänförliga tolkningsuttalanden. IFRS 16 tar bort leasetagarens krav på att skilja mellan finansiella och operationella leasingavtal och kräver att leasetagaren redovisar nyttjanderätter och leasingskulder för de allra flesta leasingavtalen i balansräkningen. I resultaträkningen ersätts hyreskostnader med avskrivningar på tillgångarna och räntekostnader för leasingskulden. Redovisningsmodellen liknar den nuvarande hanteringen av finansiella leasingavtal enligt IAS 17. Ålandsbanken har valt att tillämpa de undantag som återfinns i IFRS 16, som innebär att leasingavtal på 12 månader eller kortare eller där den underliggande tillgången är av lågt värde kommer att redovisas som kostnader i resultaträkningen. Leasegivarens redovisning motsvarar i allt väsentligt den nuvarande hanteringen enligt IAS 17.

Ålandsbanken tillämpar den modifierade retrospektiva metoden, vilket innebär att den ackumulerade effekten av övergången till IFRS 16 kommer att redovisas i balanserade vinstmedel i öppningsbalansen per den 1 januari 2019. Inga jämförelsesiffror kommer att räknas om. Den identifierade mest väsentliga effekten är att Ålandsbanken kommer att behöva redovisa nya tillgångar och skulder för sina operationella leasingavtal gällande bank- och kontorsutrymmen. Leasingskulderna beräknas initialt vid övergången till nuvärdet av framtida leasingbetalningar diskonterade med den marginella låneräntan vid införandet den 1 januari 2019. Nyttjanderätten kommer initialt att redovisas till ett värde motsvarande leasingskulden. För ytterligare uppgifter om övergången till IFRS 16, se nedan tabell.

Övergång till IFRS 16

Vid övergången till IFRS 16 upptog Ålandsbanken ytterligare 14 336 tusen euro i nyttjanderättstillgång, vilket summerar till en leasingskuld om 15 876 tusen euro per den 1.1.2019.

Leasingskulderna beräknas initialt vid övergången till nuvärdet av framtida leasingbetalningar diskonterade med den marginella låneräntan vid införandet den 1 januari 2019. Den viktade genomsnittsräntan som används är cirka 3 procent.

	1.1.2019
tusen euro	
Operationellt leasingåtagande upptaget i den finansiella rapporten 31 december 2018 enligt not K43	7 024
Diskonterat med den marginella låneräntan	6 176
Finansiella leasingskulder 31 december 2018	1 541
Undantag:	
Korta leasingavtal	–178
Leasingtillgångar till lägre värde	–29
Utnyttjande av förlängnings- och avslutsoptioner	8 366
Leasingskulder per den 1.1.2019	**15 876**

IFRIC 23 Vägledning vid redovisning av osäkerheter i inkomstskatter: Tolkningsuttalandet behandlar hur osäkerhet avseende belopp för inkomstskatt ska redovisas. Exempelvis hur en skattefordran ska redovisas då beloppet är överklagat och en diskussion med skatteinstans förs. IAS 12 Inkomstskatt behandlar redovisning och värdering av skattefordringar och -skulder, men inte hur osäkerheter avseende belopp ska beaktas. Enligt IASB ska tillämpning ske från och med den 1 januari 2019. Tolkningsförfarandet förväntas inte ha någon effekt på Ålandsbankens finansiella rapporter.

3. Utformning av finansiella rapporter

Finansiella rapporter utgörs av balansräkning, resultaträkning, rapport över totalresultat, rapport över förändringar i eget kapital, rapport över kassaflöden samt noter. Syftet är att ge information om företagets ställning, finansiella resultat och kassaflöden som är användbar vid ekonomiska beslut. Av de finansiella rapporterna framgår också resultaten av företagsledningens förvaltning av de resurser som anförtrotts dem.

Koncernen publicerar delårsrapport för varje kvartal samt en fullständig årsredovisning.

4. Konsolideringsprinciper

Koncernbokslutet upprättas i enlighet med IFRS 10 Koncernredovisning och omfattar moderbolaget Ålandsbanken Abp (inklusive Ålandsbanken Abp (Finland), svensk filial) och alla dotterbolag över vilka moderbolaget har ett bestämmande inflytande. Koncernen kontrollerar företag när den exponeras för eller har rätt till rörlig avkastning från sitt innehav i företaget och har möjlighet att påverka avkastningen genom sitt inflytande i företaget. Vid bedömningen om ett bestämmande inflytande föreligger, beaktas potentiella rösträttigande aktier samt om faktisk kontroll föreligger. Konsolidering av dotterbolag sker från tidpunkten när bestämmande inflytande erhålls till datum för avyttring.

Vid eliminering har förvärvsmetoden använts. Förvärvsmetoden innebär att den överförda ersättningen, det förvärvade företagets identifierbara tillgångar och övertagna skulder samt eventuella innehav utan bestämmande inflytande värderas till verkligt värde vid förvärvstidpunkten. Immateriella tillgångar, vilka inte finns i det förvärvade företagets balansräkning, exempelvis patent, varumärkesnamn eller kundrelationer, identifieras och värderas i samband med förvärvet. Vid förvärv där överförd ersättning, eventuellt innehav utan bestämmande inflytande och verkligt värde på eventuell tidigare ägd andel överstiger det verkliga värdet av förvärvade tillgångar och övertagna skulder, redovisas skillnaden antingen som goodwill eller som negativ goodwill. Om goodwill uppstår görs en prövning av denna åtminstone vid varje bokslut. Om negativ goodwill uppstår intäktsförs denna i sin helhet vid förvärvstidpunkten. I koncernbokslutet fanns vid utgången av år 2017 eller 2018 inget goodwillvärde i bolag där koncernen skulle ha bestämmande inflytande eller dotterbolag där väsentliga innehav utan bestämmanderätt föreligger.

Transaktionsutgifter, med undantag av sådana som är hänförliga till emission av egetkapitalinstrument eller skuldinstrument, redovisas direkt i resultaträkningen. Andel i eget kapital och räkenskapsperiodens resultat i dotterbolagen hänförligt till innehav utan bestämmande inflytande avskiljs och visas som separata poster i koncernens resultat och balansräkning. Förluster hänförliga till innehav utan bestämmande inflytande fördelas även i de fall innehav utan bestämmande inflytande kommer att vara negativt.

Förändringar i ägarandelar i ett dotterbolag, där bestämmande inflytande kvarstår, redovisas som en transaktion inom eget kapital. Skillnaden mellan erhållen likvid och innehav utan bestämmande inflytandes proportionella andel av förvärvade nettotillgångar redovisas under balanserade vinstmedel. Förändringar där bestämmande inflytande upphör, innebär att vinster eller förluster samt poster i övrigt totalresultat, med undantag av eventuella omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner, redovisas i resultaträkningen. Kvarvarande innehav värderas till verkligt värde och värdeförändringen redovisas i resultaträkning.

Koncernbokslutet omfattar intresseföretag där koncernen äger 20–50 procent av rösterna, eller annars har betydande inflytande. Vid konsolidering av intresseföretag har kapitalandelsmetoden använts. Kapitalandelsmetoden innebär att det i koncernen redovisade värdet på aktierna i intresseföretagen motsvaras av koncernens andel av intresseföretagets eget kapital samt koncernmässig

goodwill och andra eventuella kvarvarande värden på koncernmässiga över- och undervärden justerad för eventuella nedskrivningar. Koncernens andel av intresseföretagens resultat och eventuell andel i övrigt totalresultat redovisas på separata rader i koncernens resultaträkning respektive koncernens övrigt totalresultat. När koncernens andel i ett intresseföretags förluster uppgår till eller överstiger dess innehav i intresseföretaget, inklusive eventuella fordringar utan säkerhet, redovisar koncernen inte ytterligare förluster, om inte koncernen har påtagit sig legala eller informella förpliktelser eller gjort betalningar för intresseföretagets räkning.

Gemensamma verksamheter är samarbetsarrangemang där Ålandsbanken och en eller flera samarbetspartner har rätt till alla ekonomiska fördelar relaterade till verksamhetens tillgångar samt åtagande för verksamhetens skulder. Ömsesidiga fastighets- och bostadsaktiebolag har klassificerats som gemensamma verksamheter. Koncernen redovisar tillgångar, skulder, intäkter och kostnader utifrån sin andel av dessa. Koncernen har inga joint ventures. Alla koncerninterna fordringar, skulder, intäkter och kostnader, inklusive dividend och orealiserade interna vinster har eliminerats i koncernbokslutet. Orealiserade vinster som uppkommer från transaktioner med intresseföretag elimineras i den utsträckning som motsvarar koncernens ägarandel i företaget, men endast i den utsträckning det inte finns något nedskrivningsbehov.

5. Poster i utländsk valuta

Koncernredovisningen upprättas i euro (EUR), vilket är moderbolaget Ålandsbanken Abp:s rapporteringsvaluta och funktionella valuta. En verksamhets funktionella valuta bestäms utgående från den ekonomiska miljö där verksamheten bedrivs. Den funktionella valutan för koncernens verksamheter utomlands kan avvika från koncernens rapporteringsvaluta och funktionella valuta. Utländsk valuta definieras som en annan valuta än koncernens funktionella valuta. Intäkter och kostnader i utländsk valuta omräknas till koncernbolagens och filialernas funktionella valuta enligt transaktionsdagens valutakurser. Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta omräknas till den valutakurs som föreligger på bokslutsdagen. Omräkningsdifferenser från egetkapitalinstrument och skuldinstrument som värderas till verkligt värde via övrigt totalresultat samt omräkningsdifferenser från säkring av nettoinvestering i utlandsverksamhet och verkligtvärdeförändring på relaterade valutaderivatinstrument efter avdrag för skatter i den mån säkringen är effektiv, redovisas i övrigt totalresultat. Icke-monetära poster som redovisas till verkligt värde omräknas enligt kurs då verkligt värde fastställdes. Övriga icke-monetära poster har omräknats enligt transaktionsdagens kurs.

I koncernbokslutet omräknas de utländska verksamheternas resultaträkningar, poster i övrigt totalresultat och kassaflödesanalyser till euro enligt rapportperiodens genomsnittskurser. Omräkningen av balansräkningens poster till euro görs enligt bokslutsdagens kurs. De omräkningsdifferenser som uppstår vid omräkning av utländska verksamheter redovisas separat i övrigt totalresultat och ackumuleras i en separat komponent i eget kapital, benämnd omräkningsdifferens. När bestämmande inflytande upphör, realiseras de till verksamheten hänförliga ackumulerade omräkningsdifferenserna, varvid de omklassificeras från omräkningsdifferensen i eget kapital till resultaträkningen.

6. Redovisning av tillgångar och skulder i balansräkningen

Köp och försäljning av aktier, penning- och kapitalmarknadsinstrument samt derivat på avistamarknaden redovisas på affärsdagen. Övriga finansiella tillgångar och skulder redovisas normalt på likviddagen. Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när de avtalsenliga rättigheterna till de kassaflöden som härrör från tillgången upphör eller när samtliga risker och fördelar förknippade med tillgången överförs till någon annan. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när förpliktelsen upphör eller annulleras.

Vid rörelseförvärv redovisas den förvärvade rörelsen i koncernens räkenskaper från förvärvstidpunkten. Förvärvstidpunkten är den tidpunkt då bestämmande inflytande över den förvärvade enheten inträder. Förvärvstidpunkten kan skilja sig från den tidpunkt då transaktionen är lagligt fastställd. Tillgångarna och skulderna tas bort från balansräkningen när det bestämmande inflytandet upphör.

Finansiella tillgångar och skulder kvittas och redovisas som ett nettobelopp i balansräkningen om banken har avtalsmässig eller legal rätt och avsikt att reglera posterna med ett nettobelopp eller att samtidigt realisera tillgången och reglera skulden. Ytterligare upplysningar om kvittning av finansiella tillgångar och skulder lämnas i not K45.

Principerna för redovisning av tillgångar och skulder i balansräkningen har bland annat särskild betydelse för redovisning av återköpstransaktioner, värdepapperslån och leasing. Se respektive separat avsnitt nedan.

7. Klassificering av finansiella tillgångar och skulder

I värderingssyfte delas alla finansiella tillgångar och skulder i enlighet med bestämmelserna i IFRS 9 in i följande tre kategorier:

1. upplupet anskaffningsvärde
   - investeringar som hålls till förfall
   - lån och andra kundfordringar
   - övriga finansiella tillgångar och skulder
2. verkligt värde via resultatet
   - innehav för handel
3. verkligt värde via övrigt totalresultat
   - investeringar som innehas för att samla in kassaflöden och säljs
   - egetkapitalinstrument som inte innehas för handel

Indelningen i de tre kategorierna görs utifrån Ålandsbankens affärsmodell för de olika innehaven respektive egenskaperna på de kassaflöden som tillgångarna ger upphov till. Valet av Ålandsbankens affärsmodell avspeglar hur grupper av finansiella tillgångar tillsammans hanteras för att uppnå ett visst syfte, exempelvis erhålla kassaflöden och sälja tillgångar. Olika grupper av tillgångar kan ha olika affärsmodeller. Klassificeringen i balansräkningen är oberoende av värderingskategori. Olika värderingsprinciper kan således tillämpas för tillgångar och skulder som redovisas på samma rad i balansräkningen. En uppdelning av de klasser av finansiella tillgångar och skulder som redovisas i balansräkningen med avseende på värderingskategori görs i not K16.

Merparten av posterna i koncernens balansräkning är finansiella instrument. Ett finansiellt instrument är varje form av avtal som ger upphov till en finansiell tillgång i ett företag och en finansiell skuld eller eget kapitalinstrument i ett annat företag. Finansiella instrument rubriceras i balansräkningen på olika rader beroende på vem som är motpart t.ex. allmänhet eller kreditinstitut. Har det finansiella instrumentet ingen specifik motpart eller då det är noterat på en marknad rubriceras dessa finansiella instrument i balansräkningen som olika typer av värdepapper. Finansiella skulder där fordringsägare är sämre prioriterade än övriga rubriceras i balansräkningen som Efterställda skulder.

Ett derivat är ett finansiellt instrument som kännetecknas av att dess värde ändras till följd av förändringar i exempelvis valutakurser, räntor eller aktiekurser i en underliggande tillgång samtidigt som ingen eller liten inledande nettoinvestering krävs. Avtalet regleras vid en framtida tidpunkt. Derivat redovisas på egna rader i balansräkningen tillsammans med avtalsenliga upplupna räntor, antingen som tillgång eller skuld beroende på om avtalet har ett positivt eller negativt verkligt värde.

Finansiella tillgångar redovisas i balansräkningen på affärsdag då avtal ingåtts om förvärv, förutom avtal i värderingskategorin låne-fordringar som redovisas på likviddag. Borttagande av finansiella tillgångar sker då rättigheten att erhålla kassaflöden förfallit eller i allt väsentligt överförts till annan part. Finansiella skulder bokas bort från balansräkningen då skulden upphör genom att avtalet fullgjorts eller annullerats.

Vid första redovisningstillfället redovisas alla finansiella tillgångar och skulder till verkligt värde. För tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde via resultaträkningen redovisas transaktions-kostnader i resultaträkningen genast vid anskaffningstillfället. För övriga finansiella instrument räknas transaktionskostnader enligt effektivräntemetoden in i anskaffningsvärdet.

FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER SOM REDOVISAS TILL UPPLUPET ANSKAFFNINGSVÄRDE

Som finansiella tillgångar och skulder som hålls till förfall redovisas räntebärande finansiella tillgångar som koncernen har för avsikt och förmåga att hålla till förfall. Beslutet om att hålla en placering till förfall tas vid anskaffningstidpunkten. Nedskrivningsprövning av investeringar som redovisas till upplupet anskaffningsvärde görs enligt modellen för förväntade kreditförluster.

Låne- och kundfordringar redovisas till upplupet anskaffnings-värde, det vill säga det diskonterade nuvärdet av alla framtida betalningar hänförliga till instrumentet där diskonteringsräntan utgörs av tillgångens effektivränta vid anskaffningstillfället. Nedskrivningsprövning av låne- och kundfordringar görs enligt modellen för förväntade kreditförluster. Låne- och kundfordringar som är definierade att ingå i Stadie 3 genomgår nedskrivnings-prövning löpande och individuellt för varje fordran. Nedskrivningar redovisas över resultaträkningen. Låne- och kundfordringar redovisas i balansräkningen till sitt nettobelopp, efter avdrag för förväntade och konstaterade kreditförluster.

FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER SOM REDOVISAS TILL VERKLIGT VÄRDE VIA RESULTATET

För de fall finansiella tillgångar och skulder innehas inom ramen för annan affärsmodell än att hålla till förfall redovisas dessa till verkligt värde via resultatet. Dessa tillgångar och skulder består av derivat-instrument som inte är föremål för säkringsredovisning

FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER SOM REDOVISAS TILL VERKLIGT VÄRDE VIA ÖVRIGT TOTALRESULTAT

I denna värderingskategori redovisas skuldebrev samt aktier och andelar som varken innehas för aktiv handel eller innehas till förfall. Skuldebrev redovisas initialt till anskaffningsvärde i balansräkningen och värderas därefter till verkligt värde. Värdeförändringen redovisas i övrigt totalresultat med avdrag för uppskjuten skatt. Vid avyttring eller nedskrivning överförs den andelen av det ackumulerade resultat som tidigare redovisats i övrigt totalresultat till resultaträkningen. Nedskrivningsprövning av finansiella tillgångar i denna värderings-kategori görs enligt modellen baserad på förväntade kreditförluster. Avyttringar redovisas under Nettointäkter från finansiella tillgångar värderade via övrigt totalresultat och nedskrivningar under Netto-resultat finansiella poster. Räntor hänförliga till denna värderings-kategori redovisas i resultaträkningen under Räntenetto.

ÖVRIGA FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER

Övriga finansiella tillgångar och skulder upptas vid anskaffnings-tillfället i balansräkningen till anskaffningsvärde och därefter till upplupet anskaffningsvärde.

OMKLASSIFICERING AV FINANSIELLA INSTRUMENT

Bestämmelserna i IFRS 9 tillåter endast omklassificering för vissa finansiella tillgångar och endast när byte av affärsmodell sker. Omklassificering av finansiella skulder är inte tillåtet.

INBÄDDADE DERIVAT

Ett inbäddat derivat är en del av ett sammansatt finansiellt instrument som också omfattar ett värdavtal som inte är ett derivat, vilket inne-bär att vissa av det sammansatta instrumentets kassaflöden varierar på ett sätt som liknar kassaflödena för ett fristående derivat. Ett inbäddat derivat skiljs från värdavtal och redovisas separat som Derivatinstrument i balansräkningen då dess ekonomiska egenskaper inte är nära förknippade med värdavtalet, under förutsättning att det sammansatta finansiella instrumentet inte redovisas till verkligt värde via resultaträkningen.

SÄKRINGSREDOVISNING

Vid övergången till IFRS 9 omklassificerades fastränteslån från FVO (verkligtvärdeoptionen) till upplupet anskaffningsvärde. Efter övergången tillämpas säkringsredovisning vad gäller ränte-komponenten i avtalet för dessa lån (verkligtvärdesäkring).

8. Principer för värdering av finansiella tillgångar och skulder till verkligt värde

Verkligt värde definieras som priset till vilken en tillgång skulle kunna säljas eller en skuld överföras i en normal transaktion mellan oberoende marknadsaktörer.

För finansiella instrument som handlas på en aktiv marknad likställs verkligt värde med det aktuella marknadspriset. Som aktiv betraktas en sådan marknad där noterade priser med lätthet och regelbundenhet finns tillgängliga på en reglerad marknad, handels-plats, tillförlitlig nyhetstjänst eller motsvarande och där erhållna pris-uppgifter lätt kan verifieras genom regelbundet förekommande trans-aktioner. Det aktuella marknadspriset motsvaras i regel av aktuell köpkurs för finansiella tillgångar respektive aktuell säljkurs för finansiella skulder. För grupper av finansiella instrument som förvaltas på basis av bankens nettoexponering för marknadsrisk likställs det aktuella marknadspriset med det pris som skulle erhållas eller betalas vid en avyttring av nettopositionen.

För finansiella instrument för vilka tillförlitliga uppgifter om marknadspris saknas, bestäms verkligt värde med hjälp av värderings-modeller. De värderingsmodeller som används bygger på indata som i allt väsentligt kan verifieras med marknadsobservationer, exempelvis marknadsräntor och aktiekurser. Vid behov görs en justering för andra variabler som en marknadsaktör förväntas ta i beaktande vid prissättningen.

De värderingstekniker som används är analys av diskonterade kassaflöden, värdering med referens till finansiella instrument som i allt väsentligt är likadana, värdering med referens till nyligen genom-förda transaktioner i samma finansiella instrument. Vid användning av värderingstekniker används i så stor utsträckning som möjligt marknadsnoteringar, men ifall detta inte är möjligt krävs uppskatt-ningar för att erhålla verkligt värde

Dag 1-vinster/-förluster, det vill säga skillnader som uppkommer vid första redovisningstillfället mellan transaktionspriset och värdet enligt en värderingsmodell, redovisas i resultaträkningen endast i de fall värderingsmodellen enbart baseras på observerbara marknads-data. I annat fall periodiseras skillnaden över det finansiella instrumentets löptid.

SKULDEBREV

Skuldebrev utgivna av stater såväl som säkerställda obligationer och företagsobligationer värderas med hjälp av aktuella marknadspriser. I undantagsfall kan företagsobligationer värderas med värderingstekniker som baseras på marknadsräntor för motsvarande löptid med justering för kredit- och likviditetsrisk.

EGETKAPITALINSTRUMENT

Alla egetkapitalintrument redovisas initialt till verkligt värde. Efterföljande förändringar av det verkliga värdet samt vinster och förluster vid avyttring redovisas i övrigt totalresultat till följd av att Ålandsbanken har gjort ett oåterkalleligt val att klassificera egetkapitalinstrument som inte innehas för handel i denna värderingskategori. Detta val görs investering för investering. I resultaträkningen redovisas enbart lämnade utdelningar. Aktier noterade på en aktiv marknad värderas till marknadspris. Vid värdering av onoterade aktier och andelar styrs valet av värderingsmodell av vad som bedöms lämpligt för det enskilda instrumentet. Innehav i onoterade aktier består i huvudsak av aktier med anknytning till bankens affärer, såsom fintech-samarbeten, samt innehav i åländska bolag. Sådana innehav värderas i regel till Ålandsbankens andel av substansvärdet i bolaget som anses utgöra en rimlig uppskattning av det verkliga värdet.

DERIVAT

Derivat som handlas på en aktiv marknad värderas till marknadspris. Merparten av koncernens derivatkontrakt, däribland ränteswappar och olika typer av linjära valutaderivat, värderas med värderingsmodeller som bygger på marknadsräntor och andra marknadspriser. Värdering av icke-linjära derivatkontrakt som inte handlas aktivt bygger på en rimlig skattning av marknadsbaserad indata, exempelvis volatilitet.

9. Nedskrivningar av låne- och kundfordringar

Nedskrivning av låne- och kundfordringar görs enligt en modell som baseras på förväntade kreditförluster (expected credit loss). Modellen tar sin utgångspunkt i förändringar i kreditrisken hos de finansiella tillgångarna och utgörs av en tre-stadiemodell. Stadie 1 utgör exponeringar som presterar utan att en väsentligt ökad kreditrisk anses ha inträffat. I stadie 2 placeras de exponeringar som underpresterar och anses ha en väsentlig förändring i kreditrisken. Därtill placeras exponeringar som beviljats anståndsåtgärder alltid i stadie 2. Exponeringar i stadie 3 uppfyller koncernens fallissemangsdefinition där en exponering anses fallerad då en betalning som avser ett väsentligt belopp är försenad mer än 90 dagar. Övriga situationer där koncernen anser en kreditexponering som fallerad är när banken infriar en bankgaranti, motparten begärs i konkurs, eller ansöker om skuldsanering. Därtill bedömer koncernen huruvida en motpart av andra skäl ska anses vara betalningsoförmögen, vilket alltid innefattar fall där banken utökar sina anståndsåtgärder gentemot kunden.

Kreditförlustreserveringen för stadie 2 och stadie 3 baseras definitionsmässigt på livstids kreditförluster men skiljer sig åt då exponeringar i stadie 3 alltid har en individuell nedskrivningsprövning. För flyttningar tillbaka till bättre stadier tillämpar koncernen karenstider. För exponeringar i stadie 2 tillämpas sex månader och för krediter i stadie 3 tillämpas två månaders karenstid. För exponeringar med anstånd tillämpas en karenstid om 24 månader innan exponeringen kan återgå till stadie 1, givet att anståndsåtgärderna inte längre föreligger. Nedskrivningsmodellen kräver bokföring av ett års förväntad förlust redan vid den initiala redovisningen och vid en väsentlig ökning av kreditrisken så ska nedskrivningsbeloppet motsvara de kreditförluster som förväntas uppkomma under den återstående löptiden. En väsentlig ökning av kreditrisken definieras som en väsentlig ökning av sannolikhet för en betalningsinställelse sedan första redovisningstillfället. Koncernen bedömer en väsentligt ökad kreditrisk utifrån beräkning om relativ förändring av sannolikheten för fallissemang (probability of default, PD) för den återstående löptiden gånger tre och absolut förändring om minst 10 procentenheter.

Koncernen tillämpar för samtliga exponeringar en kreditratingmodell för beräkning av förväntade kreditförluster. Dessa beräkningar baseras på internt utvecklade modeller (PD, förlust vid fallissemang (loss given default, LGD) och kreditexponering vid fallissemang (expected exposure at default, EAD)), vilka tar både historiska data och sannolikhetsviktande framåtblickande scenarier i beaktning. Sannolikheten för fallissemang (PD) för 12 månader anger sannolikheten för att ett givet engagemang fallerar inom 12 månader, medan livstids-PD (för återstående löptid) motsvarar sannolikheten att ett givet engagemang fallerar under finansiella tillgångens hela återstående löptid. PD-modellen baseras på historiska data, de förhållanden som existerar på rapporteringsdagen samt framtida ekonomiska förhållanden som påverkar kreditrisk. Förlust vid fallissemang (LGD) anges per engagemang och är en uppskattning av den förväntade förlusten som koncernen gör givet att engagemanget fallerar. Koncernens LGD-modell baseras på historiska data. Exponeringar vid fallissemang (EAD) avser en beräknad kreditexponering vid ett framtida datum för fallissemang med hänsyn tagen till förväntade förändringar i kreditexponeringen på balansdagen. Koncernens modell för EAD beaktar bl.a. nuvarande avtalsvillkor, antagande om infriande av garantier, förväntat utnyttjande av limiter, och oåterkalleliga åtaganden utanför balansräkningen.

Nivån på reserveringar bygger på en bred uppsättning relevanta uppgifter för indata, antaganden, och bedömningar från företagsledningen. I synnerhet dessa punkter kan ha stor påverkan på reserveringsnivån: fastställande av betydande ökning i kreditrisk, prognoser för framtida makroekonomiska scenarier, och beräkningsmetodologi av både den förväntade kreditförlusten inom de kommande 12 månaderna och förväntade kreditförluster under hela löptiden.

För finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde görs reserveringar för kreditförluster i balansräkningen som en minskning av redovisat bruttovärde för tillgången. För givna garantier och outnyttjade kreditlimiter redovisas de reserveringarna som en skuld inom avsättningar. Nedskrivningar på låne- och kundfordringar samt konstaterade kreditförluster redovisas i resultaträkningen under Nedskrivning av finansiella tillgångar, netto. Återbetalningar av tidigare konstaterade kreditförluster och återföringar av sannolika kreditförluster intäktsredovisas under Nedskrivning av finansiella tillgångar, netto.

10. Säkringsredovisning

SÄKRING AV VERKLIGT VÄRDE

Säkring av verkligt värde kan tillämpas för enskilda tillgångar och skulder samt för portföljer av finansiella instrument i syfte att skydda koncernen mot icke önskvärda resultateffekter till följd av förändringar i marknadspriser på redovisade tillgångar eller skulder. Vid säkring av verkligt värde värderas både säkringsinstrumentet – derivatet – och den säkrade risken i det säkrade instrumentet till verkligt värde via resultaträkningen under Nettoresultat finansiella poster till verkligt värde. En förutsättning för att säkringsredovisning ska kunna tillämpas är att säkringen formellt identifierats och dokumenterats. Säkringens effektivitet ska kunna mätas på ett tillförlitligt sätt samt förväntas vara och under redovisade perioder ha varit mycket effektiv i att uppnå motverkande värdeförändringar.

KASSAFLÖDESSÄKRING

Kassaflödessäkring kan tillämpas för enskilda tillgångar och skulder i syfte att skydda koncernen mot icke önskvärda resultateffekter till följd av variationer i kassaflöden hänförliga till ränte- och valuta-

förändringar. Derivat som utgör säkringsinstrument i kassaflödessäkring redovisas till verkligt värde i balansräkningen. I den mån säkringsinstrumentets värdeförändring är effektiv redovisas den i säkringsreserven via övrigt totalresultat. Eventuell ineffektiv del redovisas i resultaträkningen under Nettoresultat finansiella poster till verkligt värde. Beloppet redovisat i övrigt totalresultat överförs till resultaträkningen i samband med att det emitterade skuldebrev som säkrats med kassaflödessäkring förfaller. En förutsättning för att säkringsredovisning ska kunna tillämpas är att säkringen formellt identifierats och dokumenterats. Säkringens effektivitet ska kunna mätas på ett tillförlitligt sätt samt förväntas vara och under redovisade perioder ha varit mycket effektiv i att uppnå motverkande värdeförändringar.

SÄKRING AV NETTOINVESTERING I UTLANDSVERKSAMHET

Säkringar av nettoinvesteringar i utlandsverksamhet tillämpas för att skydda koncernen från de omräkningsdifferenser som uppkommer då verksamheter i annan funktionell valuta än rapporteringsvalutan omräknas. Derivat som utgör säkringsinstrument vid säkring av nettoinvestering i utlandsverksamhet redovisas till verkligt värde i balansräkningen. Den del av valutakursresultatet på säkringsinstrumentet som är effektiv redovisas i övrigt totalresultat.

Eventuell ineffektiv del redovisas i resultaträkningen i Nettoresultat finansiella poster till verkligt värde. Vid eventuell avyttring av en utlandsverksamhet överförs uppkomna vinster och förluster på säkringsinstrumentet från övrigt totalresultat till resultaträkningen. En förutsättning för att säkringsredovisning ska kunna tillämpas är att säkringen formellt identifierats och dokumenterats. Säkringens effektivitet ska kunna mätas på ett tillförlitligt sätt samt förväntas vara och under redovisade perioder ha varit mycket effektiv i att uppnå motverkande värdeförändringar.

11. Immateriella tillgångar

Immateriella tillgångar består av IT-system som tillverkas för eget bruk, externt upphandlade system samt förvärvade avtal.

AKTIVERING AV TILLVERKNING FÖR EGET BRUK

Om det tillverkade datasystemet genererar trolig framtida intäkt eller kostnadsreduktion som överstiger kostnaden aktiveras utvecklingskostnaderna för datasystemet. Egenutvecklade datasystem aktiveras till självkostnadspris. Utvecklingskostnader som inte förväntas ha betydande ekonomisk nytta redovisas som kostnad i resultaträkningen. Förundersöknings- och forskningskostnader redovisas som kostnad i resultaträkningen.

AVSKRIVNINGAR

De aktiverade utvecklingskostnaderna avskrivs i normalfall linjärt under 5–7 år. Avskrivningarna inleds då datasystemet är färdigt för användning.

Egen utveckling av datasystem	5–7 år
Externa datasystem	5–7 år
Förvärvade avtal	10 år
Övriga immateriella tillgångar	3–5 år

EXTERNT UPPHANDLADE IT-SYSTEM

Externa datasystem upptas i balansräkningen till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar.

FÖRVÄRVADE AVTAL

Förvärvade avtal avser utgifter för rättigheter till framtida kassaflöden och upptas i balansräkningen till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar.

NEDSKRIVNING

Årligen görs en genomgång av tillgångarna för att fastställa om det finns någon indikation på nedskrivningsbehov. Om en sådan indikation uppkommer, fastställs återvinningsvärdet som det högre av försäljningspriset och nyttjandevärdet på tillgången. Ännu ej färdigställa utvecklingsarbeten prövas för nedskrivning årligen oavsett förekomst av indikationer på värdeminskning. En nedskrivning redovisas i resultaträkningen om bokföringsvärdet överskrider återvinningsvärdet. En tidigare redovisad nedskrivning återförs endast om det skett en väsentlig förändring i värderingsgrunderna för nedskrivningstest. Bokföringsvärdet efter återföring kan maximalt uppgå till bokföringsvärdet före nedskrivning.

GOODWILL

Goodwill motsvarar den andel av anskaffningsutgiften som överstiger det verkliga värdet av förvärvade tillgångar och övertagna skulder. Goodwill avskrivs inte utan prövas årligen, eller oftare om behov föreligger, för nedskrivning (impairment) genom att diskontera framtida förväntade kassaflöden i kassagenerande enheter. Nedskrivningar redovisas i resultaträkningen. Inget koncernmässigt goodwillvärde fanns vid utgången av 2017 eller 2018.

12. Materiella tillgångar

FÖRVALTNINGSFASTIGHETER

Förvaltningsfastigheter innehas i syfte att erhålla hyresintäkter, värdestegring eller i båda syften. Förvaltningsfastigheterna utgörs av direkta innehav samt indirekta innehav via fastighetsbolag och bostadsbolag. Förvaltningsfastigheterna redovisas enligt anskaffningsvärdemetoden separat i balansräkningen under materiella tillgångar till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. I resultaträkningen visas Nettointäkt från förvaltningsfastigheter som en delmängd av posten Övriga intäkter. Värdering av fastigheterna har gjorts av auktoriserad fastighetsförmedlare.

RÖRELSEFASTIGHETER, FASTIGHETER I EGET BRUK

Rörelsefastigheter utgörs av direkta innehav och indirekta innehav via fastighets- och bostadsbolag. Rörelsefastigheter upptas i balansräkningen till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar.

ÖVRIGA MATERIELLA TILLGÅNGAR

Övriga materiella tillgångar utgörs av maskiner och inventarier, bilar, ombyggnader i hyrda lokaler och konstsamling. Övriga materiella tillgångar upptas i balansräkningen till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. Eventuella försäljningsvinster, -förluster och utrangeringar resultatförs.

AVSKRIVNINGAR

Avskrivningar är uppgjorda på basis av tillgångarnas förväntade ekonomiska livslängd. Samtliga avskrivningar är linjära.

Byggnader	40 år
Byggnaders tekniska utrustning	12 år
Ombyggnad i hyrda lokaler kundutrymmen	5 år
Ombyggnad i hyrda lokaler övriga utrymmen	10 år
Maskiner och inventarier	4–10 år
Övriga materiella tillgångar	3–5 år

Jordområden avskrivs inte.

NEDSKRIVNINGAR

Årligen görs en genomgång av tillgångarna för att fastställa om det finns någon indikation på nedskrivningsbehov. Om en sådan indikation uppkommer, fastställs återvinningsvärdet som det högre av försäljningspriset och nyttjandevärdet på tillgången. En nedskrivning redovisas i resultaträkningen om bokföringsvärdet överskrider återvinningsvärdet. En tidigare redovisad nedskrivning återförs endast, med undantag av goodwill, om det skett en väsentlig förändring i värderingsgrunderna för nedskrivningstest. Bokföringsvärdet efter återföring kan maximalt uppgå till bokföringsvärdet före nedskrivning.

13. Avsättningar

En avsättning redovisas när koncernen har en befintlig förpliktelse som en följd av en inträffad händelse, när det är troligt att ett utflöde av resurser i form av ekonomiska förmåner kommer att krävas för att reglera förpliktelsen samt när en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Avsättningen värderas till nuvärdet av uppskattat utflöde. Avsättningarna prövas vid varje bokslutstillfälle och justeras vid behov, så att de motsvarar aktuell uppskattning av åtagandenas värde.

Avsättningar redovisas för omstruktureringar. Med omstrukturering avses genomgripande organisationsförändring, till exempel genom att anställda får avgångsvederlag för förtida uppsägning, eller nedläggningar av kontor. För att en avsättning ska redovisas krävs att en omstruktureringsplan har fastställts och tillkännagivits så att det har skapats en välgrundad förväntan hos dem som berörs av att företaget kommer att genomföra omstruktureringen.

Avsättningar till omstruktureringsreserv rörande övriga kostnader redovisas i balansräkningen när koncernen har fastställt en utförlig och formell omstruktureringsplan och omstruktureringen antingen har påbörjats eller blivit offentligt tillkännagiven.

Avsättningar rörande rättegångskostnader redovisas när koncernen har identifierat den befintliga förpliktelsen och fastställt det troliga utflödet av resurser som kommer att krävas vid en reglering.

Förlustkontrakt redovisas när de förväntade ekonomiska fördelarna som härrör från ett kontrakt är lägre än de oundvikliga utgifterna för att uppfylla kontraktets förpliktelser.

En eventualförpliktelse återfinns när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser utom koncernens kontroll eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas eller inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet. En eventualförpliktelse redovisas inte som en avsättning i rapporten över finansiell ställning utan för eventualförpliktelser lämnas upplysningar i noterna till koncernens finansiella rapporter.

14. Leasingavtal

Leasingavtalen indelas enligt IAS 17 i finansiella leasingavtal och operationella leasingavtal. Kategoriseringen görs vid ingång av respektive avtal. Ett finansiellt leasingavtal innebär att ekonomiska risker och fördelar som förknippas med ägandet av ett objekt i allt väsentligt överförs från leasegivaren till leasetagaren. Tillgångar som leasats in med finansiella leasingavtal tas vid avtalets ingång upp bland materiella tillgångar och motsvarande finansiell leasingskuld bland övriga skulder. Tillgångar redovisas vid ingång av leasingavtal till det belopp som motsvarar den leasade tillgångens verkliga värde eller det lägre nuvärdet för minimileasingavgifterna. Avskrivning görs utgående från den ekonomiska livslängden eller den kortare leasingperioden. Räntor för leasingskulden redovisas som räntekostnad enligt effektivräntemetod.

Då leasegivaren bär de ekonomiska riskerna och fördelarna klassificeras leasingavtalet som operationellt. Tillgångar som leasats med operationella leasingavtal tas upp bland materiella tillgångar och leasingavgifterna för dessa avtal redovisas i resultaträkningen som hyreskostnader linjärt över leasingperioden.

Merparten av koncernens leasingavtal utgörs av operationella leasingavtal.

Nedskrivning redovisas efter individuell bedömning av behovet.

15. Intäkter

IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder innebär att koncernen ska redovisa intäkter till ett belopp som återspeglar den ersättning som koncernen förväntar sig ha rätt att erhålla i utbyte att koncernen överför varor eller tjänster till kund.

RÄNTENETTO

Ränteintäkter och räntekostnader för finansiella instrument beräknas enligt effektivräntemetod. Metoden redovisar instrumentens intäkter och kostnader jämnt i förhållande till utestående belopp över perioden fram till förfallodagen. Beräkningen innefattar avgifter som erlagts eller erhållits av avtalsparterna som är en del av effektivräntan, transaktionskostnader och alla andra över- och underkurser.

PROVISIONSNETTO

Intäkter och kostnader för olika typer av tjänster redovisas i resultaträkningen som Provisionsintäkter respektive Provisionskostnader. Som provisionsintäkter redovisas courtage, olika former av förvaltningsavgifter, betalningsprovisioner och kortavgifter. Enskilda uppläggningsavgifter för lån och löftesprovisioner uppgående till väsentliga belopp periodiseras över kreditens löptid och ingår i räntenetto. Provisionskostnader är transaktionsberoende och är direkt relaterade till intäkter inom Provisionsintäkter.

Provisionsintäkter och -kostnader redovisas när tjänsten utförs. För provisioner som gäller flera år redovisas enbart den andel som gäller räkenskapsperioden.

NETTORESULTAT FINANSIELLA POSTER

Under Nettoresultat finansiella poster redovisas realiserade och orealiserade vinster och förluster från finansiella instrument vilka värderas till verkligt värde via resultaträkningen, samt den ineffektiva delen vid säkringsredovisning.

Under nettointäkter från valutaverksamhet redovisas resultatet av valutaväxling samt kursdifferenser som uppkommer vid omräkning till euro av tillgångar och skulder.

Realiserade värdeförändringar från tillgångar som värderas i övrigt totalresultat redovisas som Nettointäkter från finansiella tillgångar värderade via övrigt totalresultat. I orealiserade värdeförändringar från tillgångar som värderas i övrigt totalresultat ingår förväntade kreditförluster och modifieringsresultat.

IT-INTÄKTER

Årslicensintäkter för IT-system intäktsförs linjärt under respektive år som de hänförs till. Systemförsäljning med betydande anpassningar hanteras som långfristiga projekt. Intäkter för systemlicens från långfristiga projekt redovisas som intäkt utgående från färdigställandegraden, då denna på ett tillförlitligt sätt kan fastställas. Färdigställandegraden fastställs skilt för varje projekt som andelen utfört arbete vid bokslutstidpunkten jämfört med projektets beräknade totala antal arbetstimmar. Om det är sannolikt att de totala utgifterna kommer att överskrida de totala intäkterna för projektet redovisas den förväntade förlusten genast som kostnad.

ÖVRIGA INTÄKTER

Som övriga rörelseintäkter redovisas bland annat utdelningar från aktier och andelar samt utdelningar från tillgångar som värderas till verkligt värde via resultaträkningen. Här redovisas även realisationsvinster vid avyttring av anläggningstillgångar och hyresintäkter från förvaltningsfastigheter. Hyresintäkter redovisas linjärt i resultaträkningen baserat på villkoren i leasingavtalet.

16. Ersättningar till anställda

PENSIONSANSVAR

Ersättningar till anställda efter anställningens upphörande utgörs av dels avgiftsbestämda, dels förmånsbestämda planer. Som avgiftsbestämda planer redovisas sådana planer för ersättningar enligt vilka koncernen betalar fastställda avgifter till en utomstående juridisk enhet och därefter saknar rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter om den juridiska enheten saknar tillgångar för att fullgöra sitt åtagande gentemot den anställde. Erlagda premier för avgiftsbestämda planer redovisas löpande i resultaträkningen som personalkostnad. Övriga planer för ersättning efter avslutad anställning redovisas som förmånsbestämda planer.

Pensionsskyddet för personalen i Finland har ordnats delvis genom ArPL-försäkring (avgiftsbestämd plan) och delvis via pensionsstiftelse (Ålandsbanken Abp:s Pensionsstiftelse r.s., en så kallad A-stiftelse; förmånsbestämd plan). Pensionsskyddet för personalen i Sverige följer den så kallade BTP1-planen som är avgiftsbestämd. Ett fåtal tidigare tecknade förmånsbestämda pensionsplaner inom BTP2 finns fortfarande kvar.

Vid förmånsbaserad pensionslösning utgår en pension baserad på lön och anställningstid, vilket innebär att arbetsgivaren bär alla väsentliga risker för fullgörandet av pensionsutfästelsen. För majoriteten av de förmånsbaserade pensionsplanerna har koncernen avskilt förvaltningstillgångar i pensionsstiftelser och pensionskassa. Som nettotillgång i balansräkningen avseende de förmånsbaserade pensionsplanerna redovisas förvaltningstillgångarna minskade med pensionsförpliktelserna. Aktuariella vinster och förluster på pensionsförpliktelsen samt avkastning som överstiger den beräknade avkastningen på förvaltningstillgångarna redovisas i övrigt totaltresultat.

Den redovisade pensionskostnaden avseende förmånsbestämda planer utgörs av nettot av följande poster, som samtliga ingår i personalkostnader:

- Intjänad pensionsrätt under året, det vill säga årets andel av den beräknade slutliga totala pensionsutbetalningen. Beräkningen av intjänad pensionsrätt utgår från en beräknad slutlön och är föremål för aktuariella antaganden.
- Årets räntekostnad på grund av att nuvärdet av pensionsskulden har ökat under året då tiden till utbetalning minskat. För beräkning av årets räntekostnad används aktuell swapränta (räntan vid årets början) för en löptid motsvarande återstående tid till utbetalning av pensionsskulden.
- Beräknad avkastning (ränta) på förvaltningstillgångarna. Räntan på förvaltningstillgångar redovisas i resultatet med tillämpning av samma ränta som vid fastställande av årets räntekostnad.
- Beräkningen av kostnader och åtaganden med anledning av koncernens förmånsbestämda planer är förenad med ett flertal bedömningar och antaganden som kan ha en betydande inverkan på redovisade belopp.

Ändringar eller reduceringar av en förmånsbestämd plan redovisas vid den tidigaste av följande tidpunkter; när ändringen i planen eller reduceringen inträffar eller när företaget redovisar relaterade omstruktureringskostnader och ersättningar vid uppsägning. Ändringarna/reduceringarna redovisas direkt i årets resultat.

17. Aktierelaterade ersättningar

Koncernen har i sin ersättningspolicy möjliggjort att delar av ersättningen till de anställda kan regleras genom egna aktier, vilket redovisas som aktierelaterade ersättningar. Det verkliga värdet beräknas vid tilldelningstidpunkten och fördelas över intjäningsperioden, samtidigt som motsvarande ökning av eget kapital redovisas. Kostnaden utgår från det verkliga värdet på aktierna vid tilldelningstidpunkten. Aktiernas verkliga värde beräknas vid tilldelningstidpunkten utgående från aktiernas noterade marknadspris. En bedömning av hur många aktier de anställda kommer att intjäna görs vid beräkning av redovisad kostnad för aktierelaterade ersättningar i enlighet med villkor i koncernens ersättningspolicy (exempelvis fortsatt anställning). Vid varje rapportperiods slut omprövar företagsledningen sina bedömningar om hur många aktier som kommer att bli intjänade.

18. Inkomstskatt

Inkomstskatt i resultaträkningen innefattar aktuella skatter för koncernen baserat på skattepliktigt resultat för året, tillsammans med skattejusteringar för föregående år samt förändringar i uppskjutna skatter. Skattekostnaden redovisas i resultaträkningen som kostnad, förutom i fråga om poster som redovisas i övrigt totalresultat, varvid också skatteeffekten redovisas som en del av övrigt totalresultat. Uppskjuten skattefordran eller skuld har fastställts för temporära skillnader mellan skattemässigt värde för tillgångar och skulder och deras redovisade belopp, genom användande av skattesatser som gäller för framtida perioder. De uppskjutna skatteskulderna och skattefordringarna beräknas enligt skattesatser som förväntas gälla i respektive land när skatten materialiseras (lag är godkänd men har ännu inte trätt i kraft). En uppskjuten skattefordran redovisas i den utsträckning det är sannolikt att framtida beskattningsbar inkomst kommer att uppkomma mot vilken den temporära skillnaden kan utnyttjas.

19. Anläggningstillgångar som innehas för försäljning samt avvecklade verksamheter

En anläggningstillgång eller en avyttringsgrupp, klassificeras som att den innehas för försäljning om dess redovisade värde kommer att återvinnas i huvudsak genom försäljning och inte genom användning. Tillgången eller avyttringsgruppen måste vara tillgänglig för omedelbar försäljning i befintligt skick och utifrån villkor som är normala. Det måste vara mycket sannolikt att försäljning kommer att ske. En fullbordad försäljning förväntas bli redovisad inom ett år. En avvecklad verksamhet representerar en självständig rörelsegren eller en väsentlig verksamhet inom ett geografiskt område eller ett dotterföretag som förvärvats uteslutande i syfte att vidaresäljas.

Anläggningstillgångar eller avyttringsgrupper som innehas för försäljning redovisas på egen rad i balansräkningen och värderas till det lägsta av det redovisade värdet och det verkliga värdet efter avdrag för förväntade försäljningskostnader. Skulder som är relaterade till anläggningstillgångarna redovisas också på egen rad i balansräkningen. Inga anläggningstillgångar som innehas för försäljning finns vid utgången av 2017 eller 2018.

20. Rörelsesegment

Koncernen rapporterar rörelsesegment i enlighet med IFRS 8, vilket innebär att segmentrapporten speglar den information som företagsledningen i koncernen erhåller. Koncernens VD har identifierats som högsta verkställande beslutsfattare. Koncernen rapporterar de olika affärsverksamheterna som rörelsesegment. En affärsverksamhet är en grupp avdelningar och bolag som tillhandahåller produkter eller tjänster som har risk och avkastning som avviker från övriga affärsverksamheter. Koncerninterna transaktioner sker till marknadsmässiga priser.

21. Likvida medel

Med likvida medel avses kassa och tillgodohavanden vid centralbankerna i Finland och Sverige som fritt kan disponeras. Med tillgodohavanden avses medel som är tillgängliga när som helst. Det innebär att samtliga likvida medel är användbara omgående. Likvida medel i kassaflödesanalysen definieras i enlighet med IAS 7, och överensstämmer inte med det som koncernen betraktar som likvida medel.

22. Betydande bedömningar och osäkerhet i uppskattningar

Upprättande av bokslut i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen i vissa fall gör bedömningar och uppskattningar om framtiden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen för tillgångar och skulder, intäkter och kostnader, samt upplysningar om förbindelser. Även om gjorda bedömningar och uppskattningar bygger på företagsledningens bästa vetande om aktuella händelser och åtgärder vid tidpunkten för bedömningen, kan det verkliga utfallet avvika från dessa bedömningar och uppskattningar. De betydande redovisningsmässiga bedömningar som gjorts vid tillämpningen av koncernens redovisningsprinciper avser främst nedskrivning av låne- och kundfordringar. De källor till osäkerhet i uppskattningar som kan medföra väsentliga justeringar i det påföljande årets finansiella rapporter beskrivs nedan.

VÄRDERING AV LÅNE- OCH KUNDFORDRINGAR

Låne- och kundfordringar som är definierade att ingå i Stadie 3 genomgår nedskrivningsprövning löpande och individuellt för varje fordran. Exponeringar som är föremål för individuell prövning identifieras på basen av underlag som omfattar kunder med fallerade engagemang eller engagemang som sannolikt kommer att fallera under en kvartalsperiod. Vid behov skrivs fordran ned till bedömt återvinningsvärde. Det uppskattade återvinningsvärdet bygger på en bedömning av motpartens finansiella återbetalningsförmåga och antaganden om realisationsvärdet på eventuella säkerheter.

För de koncentrationer som inte enligt individuell bedömning har nedskrivningsbehov, görs nedskrivningar enligt en modell som baseras på förväntade kreditförluster (”expected credit loss”). Modellen, som utgörs av en tre-stadiemodell, tar sin utgångspunkt i förändringar i kreditrisken hos de finansiella tillgångarna. En bedömning av företagsledningen kan krävas i synnerhet avseende information som påverkar beräkningen av förväntade kreditförluster såsom tidigare händelser, nuvarande omständigheter och rimliga verifierbara prognoser av framtida ekonomiska förhållanden som kan påverka framtida förväntade kassaflöden. För ytterligare information, se not K13.

AKTUARIELLA BERÄKNINGAR AV PENSIONSÅTAGANDEN

Framtida pensionsskuld beräknas genom försäkringsmatematiska kalkyler. Som bas för beräkningen finns antaganden om diskonteringsränta (swapränta med maturitet som motsvarar pensionsskuldens förväntade tidslängd), löneökning (förväntad framtida ökning för pensioner), inflation, personalomsättning samt förväntad avkastning på tillgångar. För ytterligare information, se not K42.

FINANSIELLA INSTRUMENT VÄRDERADE TILL VERKLIGT VÄRDE

För att fastställa verkligt värde för finansiella instrument görs bedömningar som kan ha betydande inverkan på redovisade belopp. Bedömningar som avses omfattar val av värderingstekniker, bedömning av om marknader är aktiva samt om vilka marknadsparametrar som kan observeras. Vid användning av värderingstekniker används i så stor utsträckning som möjligt marknadsnoteringar, men ifall detta inte är möjligt krävs uppskattningar av företagsledningen för att erhålla verkligt värde.

Om verkligt värde på finansiella tillgångar inte kan erhållas från noteringar på en aktiv marknad beräknas de med hjälp av olika värderingstekniker, inklusive matematiska modeller. Företagsledningen bedömer vilka marknadsnoteringar som är mest lämpade och vilka matematiska modeller som skall tillämpas i koncernen. För ytterligare information, se not K17.

VÄRDERING AV FÖRVALTNINGSFASTIGHETER OCH RÖRELSEFASTIGHETER

Företagsledningen gör årligen en genomgång av förvaltningsfastigheter och rörelsefastigheter för att fastställa om det föreligger något nedskrivningsbehov. Vid indikation om nedskrivningsbehov fastställs återvinningsvärdet som det högre av försäljningspriset och nyttjandevärdet på tillgången, varefter nedskrivning redovisas i resultaträkningen om bokföringsvärdet överskrider återvinningsvärdet. Uppskattningen av värden på tillgångarna görs av externa oberoende värderare. För ytterligare information, se not K26.

VÄRDERING AV UPPSKJUTEN SKATT

En uppskjuten skattefordran redovisas för fastställda beskattningsbara förluster i den utsträckning det är sannolikt att framtida beskattningsbar inkomst kommer att uppkomma. Företagsledningen bedömer löpande när uppskjuten skatt bör redovisas i koncernen utgående från förväntad framtida resultatutveckling. Vid varje balansdag bedöms om redovisad uppskjuten skatt är befogad utgående från storleken på förväntade framtida skattemässiga intäkter. För ytterligare information, se not K29.

AKTIERELATERAD ERSÄTTNING

Vid beräkning av redovisad kostnad för aktierelaterade ersättningar i enlighet med koncernens ersättningspolicy uppskattar företagsledningen hur många aktier de anställda kommer att tilldelas. Kostnaden utgår från det verkliga värdet på aktierna vid utdelningsögonblicket. För ytterligare information, se not K11.

K3. Övergång till IFRS 9

IAS 39 redovisat per 31.12.2017

Övergångseffekter som uppstått gällande klassificering och värdering av finansiella instrument i samband med övergången till IFRS 9.

	Verkligt värde via övrigt totalresultat		Verkligt värde via resultaträkningen			Upplupet anskaffningsvärde			
miljoner euro		Tillgångar som kan säljas	Innehav för handel	Säkrings-redo-visning	Övrigt	Investeringar som hålls till förfall	Lån och andra kund-fordringar	Övrigt	Summa redovisat värde
Tillgångar									
Kontanta medel							523 801		523 801
Hos centralbanker belåningsbara skuldebrev		414 739		70 233	9 925	138 892			633 789
Fordringar på kreditinstitut							92 984		92 984
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor				55 889	32 234		3 890 519		3 978 642
Aktier och andelar		531							531
Derivatinstrument			6 818	14 551	54				21 424
Upplupna ränteintäkter								8 642	8 642
Fondlikvidfordringar								8 958	8 958
Summa		**415 270**	**6 818**	**140 673**	**42 213**	**138 892**	**4 507 304**	**17 601**	**5 268 772**
Skulder									
Skulder till kreditinstitut								206 392	206 392
Skulder till allmänheten								3 148 117	3 148 117
Emitterade skuldebrev				754 777				844 741	1 599 518
Derivatinstrument			6 501	14 899	1 162				22 562
Efterställda skulder				7 794				25 209	33 003
Avsättningar								1 031	1 031
Upplupna räntekostnader								5 921	5 921
Fondlikvidskulder								19 330	19 330
Summa			**6 501**	**777 470**	**1 162**			**4 250 740**	**5 035 873**

IFRS 9 omräknat per 1.1.2018

		Verkligt värde via övrigt totalresultat		Verkligt värde via resultaträkningen			Upplupet anskaffningsvärde				
miljoner euro	Omräkning till följd av IFRS 9	Investeringar som hålls till förfall och säljs	Säkrings-redo-visning	Innehav för handel	Säkrings-redo-visning	Eget-kapital-instrument	Investeringar som hålls till förfall	Lån och andra kund-fordringar	Säkrings-redo-visning	Övrigt	Summa redovisat värde
Tillgångar											
Kontanta medel								523 801			523 801
Hos centralbanker belåningsbara skuldebrev	–56	414 739	70 233	9 925			138 836				633 733
Fordringar på kreditinstitut								92 984			92 984
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	–3 572							3 888 404	86 667		3 975 071
Aktier och andelar						531					531
Derivatinstrument				6 818	14 605						21 424
Upplupna ränteintäkter										8 642	8 642
Fondlikvidfordringar										8 958	8 958
Summa	**–3 628**	**414 739**	**70 233**	**16 743**	**14 605**	**531**	**138 836**	**4 505 190**	**86 667**	**17 601**	**5 265 144**
Skulder											
Skulder till kreditinstitut										206 392	206 392
Skulder till allmänheten										3 148 117	3 148 117
Emitterade skuldebrev									754 777	844 741	1 599 518
Derivatinstrument				6 501	16 061						22 562
Efterställda skulder									7 794	25 209	33 003
Avsättningar	243									1 273	1 273
Upplupna räntekostnader										5 921	5 921
Fondlikvidskulder										19 330	19 330
Summa	**243**			**6 501**	**16 061**				**762 572**	**4 250 983**	**5 036 116**

K4. Segmentrapport	2018						
	Private Banking	Premium Banking	Kapital-förvaltning	IT	Koncern-funktioner och övrigt	Elimineringar	Totalt
Räntenetto	24 567	26 410	7	–58	3 608	–9	54 526
Provisionsnetto	28 102	11 868	9 966	–64	463	217	50 554
Nettoresultat finansiella poster till verkligt värde	2 031	454	–12	–37	2 764	–18	5 181
IT-intäkter	0	0	0	32 456	0	–16 090	16 366
Övriga intäkter	106	228	153	516	1 494	–1 483	1 014
Summa intäkter	**54 806**	**38 960**	**10 115**	**32 814**	**8 330**	**–17 383**	**127 641**
Personalkostnader	–10 435	–6 506	–4 908	–16 144	–19 077	0	–57 070
Övriga kostnader	–6 179	–4 711	–2 200	–11 683	–23 111	14 451	–33 434
Avskrivningar och nedskrivningar av immateriella och materiella tillgångar	–233	–403	–27	–3 056	–5 381	1 794	–7 306
Intern kostnadsfördelning	–20 425	–17 097	–1 567	0	39 089	0	0
Summa kostnader	**–37 273**	**–28 718**	**–8 702**	**–30 883**	**–8 480**	**16 244**	**–97 811**
Resultat före nedskrivningar	**17 533**	**10 242**	**1 413**	**1 930**	**–150**	**–1 139**	**29 830**
Nedskrivning av krediter och andra åtaganden	132	–383	0	0	–590	0	–841
Rörelseresultat	**17 665**	**9 860**	**1 413**	**1 930**	**–740**	**–1 139**	**28 990**
Inkomstskatt	–3 635	–2 019	–278	–353	227	0	–6 058
Innehav utan bestämmande inflytande	0	0	0	0	0	0	0
Räkenskapsperiodens resultat hänförligt till aktieägarna i Ålandsbanken Abp	**14 030**	**7 840**	**1 135**	**1 577**	**–513**	**–1 139**	**22 931**
Provisionsnetto							
Inlåning	72	446	0	0	294	0	813
Utlåning	608	2 368	0	0	8	0	2 984
Betalningsförmedling	619	2 911	0	0	3 320	0	6 850
Fondprovisioner	8 029	3 778	41 217	0	626	–12 388	41 263
Förvaltningsprovisioner	10 609	628	1 824	0	–7	–1 790	11 264
Värdepappersförmedling	11 145	516	0	0	49	0	11 711
Övriga provisioner	577	2 650	0	0	489	–64	3 653
Summa provisionsintäkter	**31 658**	**13 299**	**43 041**	**0**	**4 780**	**–14 242**	**78 537**
Provisionskostnader	–3 556	–1 431	–33 075	–64	–4 317	14 459	–27 983
Summa provisionsnetto	**28 102**	**11 868**	**9 966**	**–64**	**463**	**217**	**50 554**
Affärsvolymer, ultimo							
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	1 738 756	2 280 362	0	0	24 869	–22 333	4 021 654
Depositioner från allmänheten	1 717 162	1 550 799	13 011	0	44 647	–22 073	3 303 546
Aktivt förvaltat kapital	3 107 455	325 361	5 177 112	0	1 115	–3 433 931	5 177 112
Riskexponeringsbelopp	625 082	645 388	44 671	42 722	219 723	0	1 577 587
Aktieägarnas andel av eget kapital	74 988	91 322	6 736	13 898	55 426	0	242 370
Nyckeltal							
Avkastning på eget kapital (ROE), %	18,0	8,7	17,9	12,2	–1,1		9,8
K/I-tal	0,68	0,74	0,86	0,94	1,02		0,77

	2017						
	Private Banking	Premium Banking	Kapital-förvaltning	IT	Koncern-funktioner och övrigt	Elimineringar	Totalt
Räntenetto	26 508	24 721	10	–86	4 755	–8	55 901
Provisionsnetto	28 219	11 750	9 776	–86	–131	191	49 719
Nettoresultat finansiella poster till verkligt värde	765	621	56	–57	1 721	5	3 110
IT-intäkter	0	0	0	33 272	0	–15 627	17 646
Övriga intäkter	151	40	6	477	1 726	–769	1 631
Summa intäkter	**55 642**	**37 131**	**9 848**	**33 519**	**8 072**	**–16 207**	**128 006**
Personalkostnader	–11 103	–6 983	–4 920	–16 271	–20 551	0	–59 827
Övriga kostnader	–5 387	–4 324	–1 848	–12 483	–22 464	13 634	–32 872
Avskrivningar och nedskrivningar av immateriella och materiella tillgångar	–233	–654	–10	–3 391	–4 410	1 573	–7 125
Intern kostnadsfördelning	–19 697	–17 299	–1 362	0	38 357	0	0
Summa kostnader	**–36 419**	**–29 259**	**–8 141**	**–32 145**	**–9 068**	**15 207**	**–99 825**
Resultat före nedskrivningar	**19 224**	**7 872**	**1 707**	**1 374**	**–996**	**–1 000**	**28 181**
Nedskrivning av krediter och andra åtaganden	88	–2 252	0	0	18	0	–2 146
Rörelseresultat	**19 312**	**5 620**	**1 707**	**1 374**	**–978**	**–1 000**	**26 036**
Inkomstskatt	–3 959	–1 152	–351	–267	398	0	–5 330
Innehav utan bestämmande inflytande	0	0	0	–1	0	0	–1
Räkenskapsperiodens resultat hänförligt till aktieägarna i Ålandsbanken Abp	**15 353**	**4 468**	**1 357**	**1 106**	**–580**	**–1 000**	**20 704**
Provisionsnetto							
Inlåning	71	434	0	0	282	0	788
Utlåning	926	2 542	0	0	0	–2	3 467
Betalningsförmedling	628	2 915	0	0	2 828	0	6 371
Fondprovisioner	8 765	3 648	32 302	0	520	–11 833	33 402
Förvaltningsprovisioner	10 306	671	2 153	0	–22	–2 065	11 043
Värdepappersförmedling	11 185	504	–23	0	37	0	11 703
Övriga provisioner	488	2 491	0	0	480	–72	3 387
Summa provisionsintäkter	**32 370**	**13 205**	**34 433**	**0**	**4 125**	**–13 973**	**70 161**
Provisionskostnader	–4 152	–1 456	–24 657	–86	–4 256	14 164	–20 442
Summa provisionsnetto	**28 219**	**11 750**	**9 776**	**–86**	**–131**	**191**	**49 719**
Affärsvolymer							
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	1 788 629	2 181 452	0	0	30 205	–21 643	3 978 642
Depositioner från allmänheten	1 663 859	1 466 360	1 458	0	25 334	–8 896	3 148 117
Aktivt förvaltat kapital	3 081 124	339 887	5 736 521	0	54	–3 421 065	5 736 521
Riskexponeringsbelopp	653 029	620 233	11 373	44 343	208 739	0	1 537 718
Aktieägarnas andel av eget kapital	73 345	86 439	1 589	11 118	61 133	0	233 623
Nyckeltal							
Avkastning på eget kapital (ROE), %	20,8	5,1	81,3	10,0	–1,0		9,1
K/I-tal	0,65	0,79	0,83	0,96	1,12		0,78

Ålandsbanken rapporterar segmentrapporten i enlighet med IFRS 8, vilket innebär att segmentrapporten speglar den information som ledningen i koncernen erhåller.

Private Banking innefattar Private Banking-verksamheten på Åland, i Finland och i Sverige. Premium Banking innefattar verksamheten inom samtliga kundsegement exklusive Private Banking på Åland, i Finland och i Sverige. Kapitalförvaltning innefattar Ålandsbanken Fondbolag Ab, Ålandsbanken Fonder Ab, Ålandsbanken Fonder II Ab och bankens institutionella försäljningsorganisation. IT innefattar dotterbolaget Crosskey Banking Solutions Ab Ltd inklusive S-Crosskey Ab. Koncernfunktioner och övrigt innefattar alla centrala funktioner inom koncernen inklusive Treasury samt dotterbolaget Compass Card Oy Ltd.

Historiska tal har räknats om då modellen för att dela upp samtliga kontor i Premium och Private Banking har utvecklats.

K5. Produktområden

	2018					
	Dagligbanks-tjänster inkl. inlåning	Finansierings-tjänster	Placerings-tjänster	IT-tjänster	Övrigt	Totalt
Räntenetto	8 253	45 058	0	–58	1 273	54 526
Provisionsnetto	5 762	3 496	41 265	–64	94	50 554
Nettoresultat finansiella poster till verkligt värde	2 492	0	0	–37	2 726	5 181
IT-intäkter	0	0	0	16 366	0	16 366
Övriga intäkter	0	0	0	516	498	1 014
Summa intäkter	**16 508**	**48 554**	**41 265**	**16 724**	**4 590**	**127 641**

	2017					
	Dagligbanks-tjänster inkl. inlåning	Finansierings-tjänster	Placerings-tjänster	IT-tjänster	Övrigt	Totalt
Räntenetto	8 607	44 611	19	–86	2 751	55 901
Provisionsnetto	5 106	3 555	41 701	–86	–557	49 719
Nettoresultat finansiella poster till verkligt värde	1 412	0	0	–57	1 754	3 110
IT-intäkter	0	0	0	17 646	0	17 646
Övriga intäkter	0	0	0	169	1 462	1 631
Summa intäkter	**15 125**	**48 165**	**41 720**	**17 585**	**5 411**	**128 006**

Dagligbankstjänster omfattar räntenetto från samtliga inlåningskonton, det vill säga även sparkonton, tidsbundna depositioner och likvidkonton kopplade till värdepappersdepåer, provisionsnetto från inlåning, kassa- och betaltjänster, kort, Premium-konceptet, bankfack med mera, samt intäkter från valutaväxlingar. Samtliga intäkter från Ab Compass Card Oy Ltd ingår.

Finansieringstjänster omfattar räntenetto från samtliga utlåningsprodukter, det vill säga även depåkrediter, samt utlåningsprovisioner och garantiprovisioner.

Placeringstjänster omfattar intäkter från diskretionär förvaltning, rådgivande förvaltning, fondförvaltning, värdepappersförmedling, strukturerade produkter. Intäkter från inlåningskonton och krediter som kan vara en del av kundens förmögenhetsförvaltning redovisas under dagligbankstjänster respektive finansieringstjänster.

IT-tjänster omfattar Crosskey Banking Solutions Ab Ltd:s verksamhet.

K6. Geografisk fördelning

	2018			2017		
	Finland	Sverige	Totalt	Finland	Sverige	Totalt
Räntenetto	33 908	20 617	54 526	33 428	22 473	55 901
Provisionsnetto	39 820	10 734	50 554	39 177	10 542	49 719
Nettoresultat finansiella poster till verkligt värde	3 533	1 648	5 181	2 331	779	3 110
IT-intäkter	15 110	1 257	16 366	15 917	1 729	17 646
Övriga intäkter	810	204	1 014	1 358	274	1 631
Summa intäkter	**93 181**	**34 460**	**127 641**	**92 210**	**35 796**	**128 006**
Personalkostnader	–42 986	–14 084	–57 070	–42 925	–16 902	–59 827
Övriga kostnader	–18 992	–14 443	–33 434	–17 338	–15 534	–32 872
Avskrivningar	–5 839	–1 467	–7 306	–5 982	–1 143	–7 125
Summa kostnader	**–67 817**	**–29 994**	**–97 811**	**–66 245**	**–33 580**	**–99 825**
Resultat före nedskrivningar	**25 364**	**4 466**	**29 830**	**25 965**	**2 216**	**28 181**
Nedskrivning av krediter och andra åtaganden	–858	18	–841	–2 149	3	–2 146
Rörelseresultat	**24 506**	**4 484**	**28 990**	**23 816**	**2 220**	**26 036**
Inkomstskatt	–5 121	–937	–6 058	–4 876	–454	–5 330
Innehav utan bestämmande inflytande	0	0	0	–1	0	–1
Periodens resultat hänförligt till aktieägarna i Ålandsbanken Abp	**19 384**	**3 547**	**22 931**	**18 939**	**1 765**	**20 704**
Affärsvolymer, ultimo						
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	2 743 015	1 278 639	4 021 654	2 698 455	1 280 187	3 978 642
Depositioner från allmänheten	2 351 085	952 461	3 303 546	2 320 561	827 556	3 148 117
Aktivt förvaltat kapital	2 994 579	2 182 534	5 177 112	3 245 634	2 490 887	5 736 521
Riskexponeringsbelopp	1 021 470	556 116	1 577 587	943 034	594 683	1 537 718
Allokerat eget kapital	194 361	48 009	242 370	189 591	44 032	233 623
Nyckeltal						
Avkastning på eget kapital efter skatt (ROE), %	10,5	7,0	9,8	10,0	6,4	9,1
K/I-tal	0,73	0,87	0,77	0,73	0,90	0,78

K7. Räntenetto	2018			2017		
	Medelsaldo	Ränta	Genomsnittlig ränta, %	Medelsaldo	Ränta	Genomsnittlig ränta, %
Fordringar på kreditinstitut och centralbanker	561 220	–909	–0,16	652 253	–1 044	–0,16
varav negativa räntor[1]		–1 147			–1 309	
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	3 981 795	61 888	1,55	3 903 735	63 741	1,63
varav negativa räntor[1]		–55			–25	
Skuldebrev	688 480	679	0,10	574 043	518	0,09
Räntebärande tillgångar	**5 231 495**	**61 657**	**1,18**	**5 130 030**	**63 215**	**1,23**
Derivatinstrument	18 186	644		19 362	953	
Övriga tillgångar	139 651	4		156 528	4	
Summa tillgångar	**5 389 331**	**62 305**		**5 305 920**	**64 172**	
varav negativa räntor[1]		–1 202			–1 334	
Skulder till kreditinstitut och centralbanker	214 942	–510	–0,24	220 506	–472	–0,21
varav negativa räntor[1]		–584			–527	
Skulder till allmänheten	3 131 828	3 283	0,10	3 123 881	3 767	0,12
varav negativa räntor[1]		–376			–68	
Emitterade skuldebrev	1 605 055	2 761	0,17	1 524 329	2 949	0,19
varav negativa räntor[1]		–486			–393	
Efterställda skulder	41 466	1 201	2,90	35 380	994	2,81
Räntebärande skulder	**4 993 292**	**6 735**	**0,13**	**4 904 096**	**7 238**	**0,15**
Derivatinstrument	17 697	986		27 423	952	
Övriga skulder	144 053	58		147 566	82	
Summa skulder	**5 155 042**	**7 780**		**5 079 086**	**8 271**	
Summa eget kapital	234 289			226 834		
Summa skulder och eget kapital	**5 389 331**			**5 305 920**		
varav negativa räntor[1]		–1 446			–988	
Räntenetto		**54 526**			**55 901**	
Räntemarginal			1,04			1,08
Placeringsmarginal			1,01			1,05

Räntor från derivatinstrument redovisas tillsammans med den post som de säkrar inom ramen för säkringsredovisning (säkring av verkligt värde och kassaflödessäkring) och verkligt värde-optionen.

Räntemarginal är ränta på räntebärande tillgångar dividerat med medelsaldo för tillgångar minus ränta på räntebärande skulder dividerat med medelsaldo för skulder. Medelsaldo beräknas som ett medeltal av 13 månaders ultimovärden.

Placeringsmarginal är räntenetto i förhållande till balansomslutning.

[1] Negativa ränteintäkter från placeringar redovisas i noten som ränteintäkter medan erhållna negativa räntor för skulder redovisas som räntekostnader. I resultaträkningen redovisas negativa ränteintäkter som räntekostnader medan erhållna negativa räntor redovisas som ränteintäkter.

K8. Provisionsnetto	2018	2017
Inlåning	813	788
Utlåning	2 984	3 467
Betalningsförmedling	6 850	6 371
Fondprovisioner	41 263	33 402
Förvaltningsprovisioner	11 264	11 043
Värdepappersförmedling	11 711	11 703
Försäkringsprovisioner	253	63
Juridiska tjänster	821	847
Garantiprovisioner	512	473
Övriga provisioner	2 066	2 004
Summa provisionsintäkter	**78 537**	**70 161**
Betalningsprovisionskostnader	–4 024	–3 768
Fondprovisionskostnader	–20 562	–12 702
Förvaltningsprovisionskostnader	–941	–737
Värdepappersprovisionskostnader	–1 793	–2 400
Övriga provisionskostnader	–663	–835
Summa provisionskostnader	**–27 983**	**–20 442**
Provisionsnetto	**50 554**	**49 719**

K9. Nettoresultat finansiella poster till verkligt värde	2018			2017		
	Realiserat	Orealiserat	Totalt	Realiserat	Orealiserat	Totalt
Värderingskategori verkligt värde via resultaträkningen						
Skuldebrev	0	–106	–106	0	–158	–158
Aktier och andelar	0	0	0	57	0	57
Derivatinstrument	104	–108	–5	–41	960	919
Lånefordringar[1]	0	0	0	0	–1 329	–1 329
Värderingskategori verkligt värde via resultaträkningen	**104**	**–214**	**–110**	**16**	**–527**	**–511**
Säkringsredovisning						
varav säkringsinstrument	8	17	25	364	–7 026	–6 662
varav säkrad post	0	414	414	0	7 292	7 292
Säkringsredovisning	**8**	**431**	**439**	**364**	**266**	**630**
Nettointäkter från valutaverksamhet	**3 741**	**341**	**4 082**	**1 506**	**1 498**	**3 004**
Nettointäkter från finansiella tillgångar värderade via övrigt totalresultat [2]	**856**	**–86**	**770**	**–12**	**–2**	**–14**
Summa	**4 709**	**472**	**5 181**	**1 874**	**1 236**	**3 110**

[1] Fastränteslån, som tidigare redovisades inom verkligtvärdeoption är omklassificerade vid övergången till IFRS9 och redovisas från och med 1 januari 2018 inom ramen för verkligtvärdesäkring.

[2] I det orealiserade resultatet för 2018 avseende Nettointäkter från finansiella tillgångar värderade via övrigt totalresultat ingår förväntade kreditförluster med 63 tusen euro.

K10. Övriga intäkter	2018	2017
Intäkter från investeringar i form av eget kapital	1	177
Nettoresultat från förvaltningsfastigheter	84	–40
Hyresintäkter från fastigheter	64	77
Övriga intäkter	808	1 348
Summa	**957**	**1 563**
Specifikation över nettoresultat från förvaltningsfastigheter		
Hyresintäkter	11	11
Realisationsvinster	107	0
Nedskrivningar	0	–19
Övriga kostnader	–33	–31
Summa	**84**	**–40**

K11. Personalkostnader	2018	2017
Löner och arvoden	44 076	45 619
Ersättningar i form av aktier i Ålandsbanken Abp	163	129
Pensionskostnader	7 808	8 267
Övriga lönebikostnader	5 023	5 814
Summa	**57 070**	**59 827**
varav rörliga personalkostnader	2 097	1 947
varav kostnader för personalomställning	608	1 941

Rörliga personalkostnader och kostnader för personalomställning redovisas inklusive sociala avgifter.

Löner och arvoden		
Styrelse	381	382
Ledande befattningshavare	2 437	2 498
Övriga	41 421	42 867
Summa	**44 239**	**45 747**

Styrelsen avser samtliga styrelsemedlemmar i respektive bolag i koncernen. Ledande befattningshavare avser koncernledning samt verkställande direktör och vice verkställande direktör i dotterbolag.

Löner och arvoden till ledande befattningshavare		
Löner och arvoden	2 339	2 422
Aktierelaterade ersättningar	98	77
Summa	**2 437**	**2 498**
Pensionskostnader		
Verkställande direktör	62	67
Ledande befattningshavare	408	377
Övriga	7 337	7 823
Summa	**7 808**	**8 267**
Pensionskostnader		
Förmånsbestämd plan	913	881
Avgiftsbestämd plan	6 895	7 385
Summa	**7 808**	**8 267**

	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt
Antal anställda						
Åland	225	230	455	227	209	436
Finland	72	97	169	80	101	181
Sverige	96	60	156	104	69	173
Summa	**393**	**387**	**780**	**411**	**379**	**790**
Arbetad tid omräknad till heltidstjänster						
Ålandsbanken Abp			429			432
Crosskey Banking Solutions Ab Ltd			228			229
Ab Compass Card Oy Ltd			9			9
Ålandsbanken Fondbolag Ab			25			22
Totalt antal tjänster omräknat från arbetad tid			**690**			**691**
		Män	Kvinnor		Män	Kvinnor
Könsfördelning, %						
Styrelse		71	29		75	25
Ledande befattningshavare		83	17		82	18

Styrelse avser styrelsen för Ålandsbanken Abp.

	2018				2017			
	Verk-ställande direktör	Ledande befattnings-havare	Risktagare	Övriga	Verk-ställande direktör	Ledande befattnings-havare	Risktagare	Övriga
Totala ersättningar								
Intjänade fasta ersättningar	296	1 784	10 499	29 928	305	1 834	12 325	29 685
Avsättningar till pensioner	62	408	1 949	5 388	67	377	2 360	5 463
Intjänade rörliga ersättningar	77	282	1 294	79	96	263	1 214	24
Summa	**436**	**2 475**	**13 742**	**35 395**	**468**	**2 474**	**15 899**	**35 173**
varav uppskjutna rörliga ersättningar	31	49	196	0	38	23	186	0
varav tilldelade rörliga ersättningar	46	234	1 098	79	58	240	1 029	24
Antal personer som enbart fått fast ersättning	0	5	73	737	0	7	109	746
Antal personer som fått både fast och rörlig ersättning	1	7	64	47	1	8	62	16
Summa	**1**	**12**	**137**	**784**	**1**	**15**	**171**	**762**
Ingående uppskjutna rörliga ersättningar	216	613	776	0	178	614	808	0
Årets uppskjutna rörliga ersättningar	31	49	196	0	38	23	186	0
Utbetalt under året	–37	–122	–152	0	0	–27	–45	0
Justerat under året	0	–9	3	0	0	3	–172	0
Utgående uppskjutna rörliga ersättningar	**211**	**531**	**823**	**0**	**216**	**613**	**776**	**0**
Aktiesparprogram 2015–2016								
Program 2015								
Redovisad kostnad avseende ersättningar i form av aktier i Ålandsbanken Abp				151				213
Redovisad kostnad för sociala avgifter avseende aktierelaterad del				6				13
Program 2016								
Redovisad kostnad avseende ersättningar i form av aktier i Ålandsbanken Abp				183				187
Redovisad kostnad för sociala avgifter avseende aktierelaterad del				7				9
Total redovisad kostnad				**347**				**422**

VILLKOR OCH ERSÄTTNINGAR

Generellt

Bankens ersättningssystem ska vara förenligt med koncernens företagsstrategi, mål och värderingar samt vara förenligt med och främja god och effektiv riskhantering. Ersättningssystemet ska vara så konstruerat att det inte motverkar koncernens långsiktiga intressen. En analys utförs av hur ersättningssystemet påverkar de finansiella risker som banken utsätts för och hanteringen av dessa risker. Det ska finnas en lämplig balans mellan fasta och rörliga ersättningar. Koncernens sammanlagda ersättningar för en enskild förtjänstperiod ska inte bygga upp och belöna risker som kan äventyra koncernens långsiktiga intressen.

Bankens har ett resultatbaserat ersättningssystem i vilket den verkställande direktören och ledande befattningshavare ingår. Dessutom finns separata resultatbaserade ersättningssystem för personal inom affärsområdena. Den resultatbaserade ersättningen kan för enskild individ maximalt uppgå till ett belopp motsvarande 12 månadslöner per verksamhetsår.

Styrelsen

Styrelsemedlemmarnas arvoden fastställs av bolagsstämman. För tiden från bolagsstämman 2018 till utgången av 2019 års bolagsstämma utgår dels ett årsarvode, dels ett mötesarvode för varje bevistat styrelse- och kommittémöte. Till styrelsens ordförande utgår ett årsarvode om 30 000 euro och till styrelsens vice ordförande utgår ett arvode om 28 000 euro. Övriga styrelsemedlemmar erhåller vardera ett årsarvode om 26 000 euro. Dessutom erläggs ett mötesarvode för varje bevistat styrelsemöte. Mötesarvodet uppgår för ordföranden till 1 000 euro och för övriga medlemmar till 750 euro per bevistat möte. Till medlem i styrelsens kommittéer erläggs 750 euro per bevistat möte. Till respektive kommittés ordförande erläggs ett mötesarvode om 1 000 euro per bevistat möte. Bankens styrelsemedlemmar omfattas inte av aktiebaserade ersättningssystem.

Verkställande direktör

Verkställande direktören har en månadslön om 24 000 euro. Därtill har verkställande direktören fri bilförmån och rätt till i banken allmänt tillämpade personalförmåner. Under 2018 utbetalades till verkställande direktören en ersättning om totalt 405 116 euro inklusive naturaförmåner och rörliga ersättningar. Av den rörliga ersättningen som har utbetalats 2018 har 47 060 euro utbetalats i kontanter och 48 120 euro i aktier i banken i enlighet med externa regelverk.

Verkställande direktören beviljas pension i enlighet med ArPL-reglerna. Verkställande direktören är inte berättigad till tilläggspension utöver den allmänna lagstadgade pensionen. Uppsägningstid från verkställande direktörens sida är nio (9) månader. Under uppsägningstiden utgår ordinarie månadslön. Vid uppsägning från bankens sida har verkställande direktören enligt sitt uppdragsavtal rätt till ett avgångsvederlag om sammanlagt nio (9) månadslöner. Inga andra ersättningar utgår vid sådan avgång.

Ledande befattning

Ersättning till ledande befattningshavare utgår som fast individuell månadslön och som förmån allmänt tillämpade personalförmåner i banken. Ledande befattningshavare i koncernen omfattas inte av något tilläggspensionsarrangemang. För ledningsgruppsmedlemmar bosatta i Sverige har det, på grund av avvikande pensionssystem i Sverige, tecknats premiebaserade tilläggspensionsförsäkringar med pensionsålder 65 år.

Uppgifter om resultatbaserad (rörlig) ersättning och aktiebaserade ersättningssystem

För risktagare[1] erläggs den resultatbaserade ersättningen i sin helhet vid fastställandet av ersättningen om den faktiska ersättningens belopp för en enskild individ för en förtjänstperiod om ett år uppgår till maximalt 50 000 euro. Överstiger ersättningen 50 000 euro ska utbetalningen av minst 40 procent av den resultatbaserade ersättningen uppskjutas med minst tre år, så kallad uppskovstid. Om den resultatbaserade ersättningen för en individ utgör en särskilt stor andel av det totala beloppet av den fasta och den resultatbaserade ersättningen ska utbetalningen av minst 60 procent av den resultatbaserade ersättningen skjutas upp på motsvarande sätt. Då Ålandsbanken Abp är ett börsnoterat bolag erläggs minst 50 procent av den resultatbaserade ersättningen i aktier i banken. Med anledning av att Ålandsbanken Fondbolag Ab är ett fondbolag, måste minst 50 procent av den rörliga ersättningen till risktagare anställda i Ålandsbanken Fondbolag Ab utbetalas i fondandelar. Tilldelade aktier/fonder måste innehas under minst 12 månader, så kallad väntetid, innan ersättningstagaren kan disponera över dessa. Utbetalningen kan ytterligare uppskjutas med beaktande av en helhetsbedömning baserad på koncernens konjunkturcykel, affärsverksamhetens natur och risker samt individens arbetsuppgifter och ansvar. Banken har rätt att avstå från att utbetala uppskjuten resultatbaserad ersättning om koncernens finansiella ställning försämrats väsentligt.

Aktiesparprogram

Ålandsbanken har sedan 2015 två pågående aktiesparprogram som omfattar anställda i koncernen. Programmen består av aktierelaterad ersättning som är uppskjuten i 3 år. Den aktierelaterade ersättningen tilldelas i form av prestationsrätter (framtida aktier i Ålandsbanken Abp), för de deltagare som har kvar sina tecknade sparaktier i öronmärkt förvar, vid aktiesparprogrammets utgång. Målsättningen med programmet är att ytterligare förstärka personalens motivation, delaktighet och långsiktiga koppling till koncernen genom att på förmånliga villkor erbjuda samtliga anställda möjligheten att förvärva aktier i banken. I september 2018 emitterade Ålandsbanken nya B-aktier för att uppfylla sina skyldigheter inom ramen för det första aktiesparprogrammet, med start 2015.

För information om antalet aktier kopplade till de rörliga ersättningsprogrammen, se avsnittet Aktiefakta.

[1] Med risktagare avses i bankens ersättningspolicy personal som anses ha en väsentlig inverkan på bankens riskprofil. Banken har fastställd kvalitativa och kvantitativa kriterier i syfte att identifiera de anställda som har en väsentlig inverkan på bankens riskprofil.

K12. Övriga kostnader	2018	2017
IT-kostnader (exklusive marknadsdata)	10 943	12 546
Hyror	3 924	4 070
Övriga lokal- och fastighetskostnader	1 293	1 501
Marknadsföringskostnader	2 167	2 071
Informationstjänster	2 336	2 206
Personalrelaterade kostnader	2 132	2 407
Resekostnader	1 214	1 347
Köpta tjänster	2 223	2 330
Garantiavgift[1]	4	21
Stabilitetsavgift	2 552	859
Övriga kostnader	6 961	6 533
Tillverkning för eget bruk	–2 314	–3 019
Summa	**33 434**	**32 872**

[1] I garantiavgift ingår insättningsgarantiavgift och avgift till Ersättningsfonden för investerare.

Avgifter till Verket för finansiell stabilitet		
Insättningsgarantiavgift	1 042	1 519
Erlagt av Gamla Insättningsgarantifonden	–1 042	–1 519
Stabilitetsavgift	2 552	1 391
Till godo från tidigare års erlagda bankskatter		–532
Förvaltningsavgift	30	31
Summa	**2 582**	**890**

Med 2018-års avgiftsnivå har banken insättningsgarantiavgifter cirka femton år framöver till godo.

	Bolagsstämmo-vald revisor	Bolagsstämmo-vald revisor
Utbetalda arvoden till revisorer		
Utbetalda revisionsarvoden	358	338
Utbetalda konsultarvoden		
Enligt revisionslagen 1 § 1 mom. 2 punkt	13	19
Skatteärenden		50
Övrigt	139	61
Summa	**510**	**467**

Beloppen är inklusive moms.

K13. Nedskrivning av finansiella tillgångar	2018 (IFRS 9)					
	Nya och ökade individuella nedskrivningar	Återfört från tidigare gjorda reserveringar	Utnyttjat för konstaterade förluster	Konstaterade förluster	Återvinning av konstaterad förlust	Totalt
Förväntade förluster från finansiella tillgångar som redovisas till upplupet anskaffningsvärde samt från åtaganden utanför balansräkningen						
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	9 181	–8 255	–2 084	2 427	–306	963
Åtaganden utanför balansräkningen	187	–365	0	0	0	–177
Skuldebrev	91	–36	0	0	0	55
Summa förväntade kreditförluster	**9 460**	**–8 656**	**–2 084**	**2 427**	**–306**	**841**
Förväntade förluster från finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via övrigt totalresultat						
Skuldebrev	240	–177				63
Summa förväntade kreditförluster via övrigt totalresultat	**240**	**–177**	**0**	**0**	**0**	**63**

Förväntade kreditförluster via övrigt totalresultat redovisas i resultaträkningen i Nettoresultat finansiella poster till verkligt värde.

	2017 (IAS 39)							
	Nya och ökade individuella nedskrivningar	Återfört från tidigare gjorda reserveringar	Utnyttjat för konstaterade förluster	Konstaterade förluster	Återvinning av konstaterad förlust	Periodens nettoreservering för gruppvist värderade fordringar	Övriga reserveringar	Totalt
Förväntade förluster från finansiella tillgångar som redovisas till upplupet anskaffningsvärde samt från åtaganden utanför balansräkningen								
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	2 584	–529	–4 354	4 929	–569	82	3	2 146
Åtaganden utanför balansräkningen	0	0	0	0	0	0	0	0
Skuldebrev	0	0	0	0	0	0	0	0
Summa förväntade kreditförluster	**2 584**	**–529**	**–4 354**	**4 929**	**–569**	**82**	**3**	**2 146**

	2018 (IFRS 9)				2017 (IAS 39)		
	Reserv för individuellt värderade fordringar på allmänheten och offentlig sektor	Avsättning för förväntade förluster för åtaganden utanför balansräkningen	Reserv för förväntade förluster för skuldebrev som redovisas till upplupet anskaffningsvärde	Totalt	Reserv för individuellt värderade fordringar	Reserv för gruppvis värderade fordringar	Totalt
Förändring av reserv för nedskrivningar							
Reserv vid årets ingång	12 479	243	56	12 778	10 763	1 819	12 581
Nya och ökade individuella nedskrivningar	9 181	187	91	9 460	2 584	82	2 666
Återfört från tidigare gjorda reserveringar	–8 255	–365	–36	–8 656	–529		–529
Utnyttjat för konstaterade förluster	–2 084	0	0	–2 084	–4 354		–4 354
Valutakursdifferenser	–12	–1		–13	0		0
Reserv vid årets utgång	**11 308**	**65**	**111**	**11 485**	**8 464**	**1 901**	**10 365**
Övergångseffekter som uppstått i samband med övergången till IFRS 9					4 016	–1 901	2 115
Ingående balans 1.1.2018					**12 479**	**0**	**12 479**

	2018	2017
Fordringar med anståndsåtgärder		
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor		
Fordringar utan förfallna belopp och fordringar med förfallna belopp <30 dagar	26 856	26 006
Fordringar med förfallna belopp >30 dagar	1 047	685
Fallerade fordringar	1 232	2 826
Balansvärde, brutto	**29 135**	**29 517**

Med fordringar med anståndsåtgärder avses lånefordringar för vilka banken har beviljat låntagaren eftergifter med anledning av dennes uppenbart försämrade ekonomiska situation i syfte att undvika problem i låntagarens återbetalningsförmåga och därmed maximera återbetalningen av den utestående fordran. Eftergifterna kan omfatta justerade lånevillkor, såsom amorteringsuppskov, reducerad räntemarginal eller förlängd återbetalningstid, eller refinansiering, vilket kan innebära att en kredit i nära anslutning till sin ursprungliga förfallodag har återbetalats i sin helhet och i samband med detta ersatts av en ny kredit. Redovisat värde avser bruttoexponering och omfattar inte enbart omstrukturerade krediter utan även andra krediter i en kundhelhet.

K14. Inkomstskatt	2018	2017
Resultaträkningen		
Skatt avseende tidigare år	–23	–20
Aktuell skatt	2 686	1 325
Förändring av uppskjuten skatt	3 395	4 025
Summa	**6 058**	**5 330**
Nominell skattesats i Finland, %	20,0	20,0
Ej skattepliktiga intäkter/avdragsgilla kostnader, %	0,4	0,5
Svensk skattesats 22 %	0,5	0,0
Skatt avseende tidigare år, %	–0,1	0,0
Övrigt, %	0,0	0,0
Effektiv skattesats, %	**20,9**	**20,5**
Övrigt totalresultat		
Aktuell skatt	434	224
Förändring av uppskjuten skatt	–343	–163
Summa	**90**	**61**

K15. Resultat per aktie	2018	2017
Periodens resultat hänförligt till aktieägarna	**22 931**	**20 704**
Genomsnittligt antal aktier före utspädning	15 452 680	15 329 878
Genomsnittlig utspädningseffekt	78 215	112 111
Genomsnittligt antal aktier efter utspädning	15 530 895	15 441 989
Resultat per aktie, euro	**1,48**	**1,35**
Resultat per aktie efter utspädning, euro	**1,48**	**1,34**

Vid beräkning av resultatet per aktie beräknas antalet aktier i genomsnitt som ett vägt medeltal av under perioden utestående aktier.

Noter till koncernens balansräkning

K16. Klassificering av finansiella tillgångar och skulder	2018							
	Värderat till verkligt värde via resultaträkningen		Värdering via övrigt totalresultat		Värdering till upplupet anskaffningsvärde			
	Innehav för handel	Säkrings-redovisning	Säkrings-redovisning[1]	Övrigt	Säkrings-redovisning[1]	Övrigt	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanken						506 897	506 897	506 897
Hos centralbanker belåningsbara skuldebrev			69 711	556 294		189 090	815 095	815 757
Fordringar på kreditinstitut						80 202	80 202	80 202
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor					99 992	3 921 662	4 021 654	4 035 304
Aktier och andelar				2 564			2 564	2 564
Aktier och andelar i intresseföretag						153	153	153
Derivatinstrument	2 341	13 007					15 347	15 347
Upplupna ränteintäkter						9 003	9 003	9 003
Fondlikvidfordringar						35 316	35 316	35 316
Summa finansiella tillgångar	**2 341**	**13 007**	**69 711**	**558 857**	**99 992**	**4 742 322**	**5 486 230**	**5 500 542**
Icke-finansiella tillgångar							71 561	
Summa tillgångar							**5 557 791**	

2018	Värderat till verkligt värde via resultaträkningen		Värdering via övrigt totalresultat		Värdering till upplupet anskaffningsvärde			
	Innehav för handel	Säkrings-redovisning	Säkrings-redovisning[1]	Övrigt	Säkrings-redovisning[1]	Övrigt	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Skulder till kreditinstitut						250 334	250 334	250 334
Skulder till allmänheten						3 303 546	3 303 546	3 303 918
Emitterade skuldebrev					950 456	637 432	1 587 888	1 593 802
Derivatinstrument	2 295	5 815					8 110	8 110
Efterställda skulder					2 187	44 708	46 895	53 485
Upplupna räntekostnader						6 213	6 213	6 213
Fondlikvidskulder						15 948	15 948	15 948
Summa finansiella skulder	**2 295**	**5 815**			**952 643**	**4 258 180**	**5 218 934**	**5 231 811**
Icke-finansiella skulder							96 473	
Summa skulder							**5 315 407**	

[1] Räntekomponenten i avtalet är föremål för säkringsredovisning.

2017	Värderat till verkligt värde i RR uppdelat på								
	Innehav för handel	Övrigt	Säkrings-redovisning	Finansiella tillgångar som kan säljas	Investe-ring som hålls till förfall	Lån och andra fordringar	Övriga finansiella tillgångar/ skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanken						523 801		523 801	523 801
Hos centralbanker belåningsbara skuldebrev		9 925	70 233	414 739	138 892			633 789	634 313
Fordringar på kreditinstitut						92 984		92 984	92 984
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor		32 234	55 889			3 890 519		3 978 642	4 021 505
Aktier och andelar				531				531	531
Aktier och andelar i intresseföretag							119	119	119
Derivatinstrument	6 735	44	14 644					21 424	21 424
Upplupna ränteintäkter							9 443	9 443	9 443
Fondlikvidfordringar							8 938	8 938	8 938
Summa finansiella tillgångar	**6 735**	**42 203**	**140 766**	**415 270**	**138 892**	**4 507 304**	**18 500**	**5 269 672**	**5 313 059**
Icke-finansiella tillgångar								82 714	
Summa tillgångar								**5 352 386**	
Skulder till kreditinstitut							206 392	206 392	206 604
Skulder till allmänheten							3 148 117	3 148 117	3 141 761
Emitterade skuldebrev			754 777				844 741	1 599 518	1 608 494
Derivatinstrument	6 242	1 337	14 983					22 562	22 562
Efterställda skulder			7 794				25 209	33 003	34 498
Upplupna räntekostnader							5 921	5 921	5 921
Fondlikvidskulder							19 330	19 330	19 330
Summa finansiella skulder	**6 242**	**1 337**	**777 554**	**0**	**0**	**0**	**4 249 710**	**5 034 843**	**5 039 170**
Icke-finansiella skulder								83 908	
Summa skulder								**5 118 751**	

K17. Värdering av finansiella tillgångar och skulder till verkligt värde		2018			
		Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Hos centralbanker belåningsbara skuldebrev		626 005			626 005
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor			99 992		99 992
Aktier och andelar		21	4	2 538	2 564
Derivatinstrument			15 347		15 347
Summa finansiella tillgångar till verkligt värde		**626 026**	**115 343**	**2 538**	**743 907**
Emitterade skuldebrev			953 456		953 456
Derivatinstrument		0	8 110		8 110
Efterställda skulder			2 187		2 187
Summa finansiella skulder till verkligt värde		**0**	**963 754**	**0**	**963 754**
	Redovisat värde	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansiella tillgångar och skulder redovisade till upplupet anskaffningsvärde					
Tillgångar					
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	506 897		506 897		506 897
Hos centralbanker belåningsbara skuldebrev	189 090		189 752		189 752
Fordringar på kreditinstitut	80 202		80 202		80 202
Aktier i ägarintresseföretag	153			153	153
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	3 921 662		3 935 312		3 935 312
Summa finansiella tillgångar till upplupet anskaffningsvärde	**4 698 004**	**0**	**4 712 163**	**153**	**4 712 316**
Skulder					
Skulder till kreditinstitut	250 334		250 334		250 334
Skulder till allmänheten	3 303 546		3 303 918		3 303 918
Emitterade skuldebrev	1 587 888		640 346		640 346
Efterställda skulder	46 895		51 298		51 298
Summa finansiella skulder till upplupet anskaffningsvärde	**5 188 662**	**0**	**4 245 896**	**0**	**4 245 896**

		2017			
		Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Hos centralbanker belåningsbara skuldebrev		494 897			494 897
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor			88 123		88 123
Aktier och andelar		23	4	504	531
Derivatinstrument		0	21 424		21 424
Summa finansiella tillgångar till verkligt värde		**494 920**	**109 551**	**504**	**604 975**
Emitterade skuldebrev			754 777		754 777
Derivatinstrument		0	22 562		22 562
Efterställda skulder			7 794		7 794
Summa finansiella skulder till verkligt värde		**0**	**785 134**	**0**	**785 134**
	Redovisat värde	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansiella tillgångar och skulder redovisade till upplupet anskaffningsvärde					
Tillgångar					
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	523 801		523 801		523 801
Hos centralbanker belåningsbara skuldebrev	138 892		139 417		139 417
Fordringar på kreditinstitut	92 984		92 984		92 984
Aktier i ägarintresseföretag	119			119	119
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	3 890 519		3 933 382		3 933 382
Summa finansiella tillgångar till upplupet anskaffningsvärde	**4 646 316**	**0**	**4 689 584**	**119**	**4 689 704**
Skulder					
Skulder till kreditinstitut	206 392		206 604		206 604
Skulder till allmänheten	3 148 117		3 141 761		3 141 761
Emitterade skuldebrev	844 741		853 717		853 717
Efterställda skulder	25 209		26 812		26 812
Summa finansiella skulder till upplupet anskaffningsvärde	**4 224 458**	**0**	**4 228 894**	**0**	**4 228 894**

Nivå 1	Instrument med noterade marknadspriser
Nivå 2	Värderingstekniker baserade på observerbara marknadsdata
Nivå 3	Värderingstekniker baserade på icke observerbara marknadsdata

	2018	2017
	Aktier och andelar	Aktier och andelar
Förändring i innehav i nivå 3		
Redovisat värde vid årets ingång	504	486
Nyanskaffning	2 135	
Avyttrat/förfallet under året	–130	–4
Orealiserad värdeförändring i resultaträkningen		–2
Orealiserad valutavärdering	11	
Värdeförändring redovisad i övrigt totalresultat	19	24
Redovisat värde vid årets utgång	**2 538**	**504**

Ingen överföring mellan nivå 1 och 2 har skett.

Finansiella instrument för vilka det finns prisuppgifter som är lättillgängliga och som representerar verkliga och frekvent förekommande transaktioner värderas till aktuellt marknadspris. För finansiella tillgångar används aktuell köpkurs och för finansiella skulder används aktuell säljkurs. För grupper av finansiella instrument som förvaltas på basis av bankens nettoexponering för marknadsrisk likställs det aktuella marknadspriset med det pris som skulle erhållas eller betalas vid en avyttring av nettopositionen.

För finansiella instrument för vilka tillförlitliga uppgifter om marknadspris saknas, bestäms verkligt värde med hjälp av värderingsmodeller. Sådana modeller kan exempelvis bygga på prisjämförelser, nuvärdesberäkningar eller optionsvärderingsteori, beroende på instrumentets karaktär. I modellerna används indata i form av marknadspriser och andra variabler som bedöms påverka prissättningen. De modeller och indata som ligger till grund för värderingarna valideras regelbundet för att säkerställa att de överensstämmer med marknadspraxis och vedertagen finansiell teori.

VÄRDERINGSHIERARKIN

Finansiella instrument som värderats enligt marknadsnoteringar på en aktiv marknad för identiska tillgångar/skulder kategoriseras som nivå 1. Finansiella instrument som värderats med värderingsmodeller som i allt väsentligt bygger på marknadsdata kategoriseras som nivå 2. Finansiella instrument som värderats med hjälp av modell som bygger på indata som inte går att verifiera med externa marknadsuppgifter kategoriseras i nivå 3. Dessa innehav består i allt väsentligt av onoterade aktier. Sådana innehav av egetkapitalinstrument där Ålandsbanken vid första redovisningstillfället, eller vid övergången till IFRS 9, har gjort ett oåterkalleligt val att redovisa efterföljande förändringar av det verkliga värdet i övrigt totalresultat.

Finansiella instrument värderade till verkligt värde har i ovan tabeller klassificerats med avseende på hur de värderats och graden av marknadsdata som använts vid värderingen på balansdagen. Om klassificeringen på balansdagen har förändrats i jämförelse med klassificeringen vid föregående årsskifte har instrumentet flyttats mellan nivåerna i tabellen. År 2018 har inga instrument flyttats mellan nivåerna 1 och 2. Förändringar i nivå 3 framgår av separat tabell.

K18. Tillgångar och skulder per valuta	2018				
	EUR	SEK	USD	Övrigt	Totalt
Kontanta medel	412 136	94 523	52	187	506 897
Hos centralbanker belåningsbara skuldebrev	501 315	286 998	21 748	5 034	815 095
Fordringar på kreditinstitut	25 512	32 539	12 775	9 377	80 202
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	2 717 182	1 280 158	24 313	0	4 021 654
Derivatinstrument	14 583	750	2	13	15 347
Övriga ej valutafördelade poster	118 596				118 596
Summa tillgångar	**3 789 323**	**1 694 968**	**58 890**	**14 610**	**5 557 791**
Skulder till kreditinstitut	178 779	71 553	0	1	250 334
Skulder till allmänheten	2 206 804	1 003 099	61 697	31 946	3 303 546
Emitterade skuldebrev	1 051 819	536 069	0	0	1 587 888
Derivatinstrument	7 357	747	5	2	8 110
Efterställda skulder	27 392	19 503	0	0	46 895
Övriga ej valutafördelade poster, inkl. eget kapital	361 018				361 018
Summa skulder och eget kapital	**3 833 169**	**1 630 971**	**61 702**	**31 949**	**5 557 791**
Valutafördelade övriga tillgångar och skulder samt utombalansposter		64 024	–2 800	–17 410	
Nettoposition i valuta (EUR)		–26	–13	71	32

	2017				
	EUR	SEK	USD	Övrigt	Totalt
Kontanta medel	473 487	50 095	46	174	523 801
Hos centralbanker belåningsbara skuldebrev	476 837	136 269	20 683	0	633 789
Fordringar på kreditinstitut	16 207	31 065	15 790	29 923	92 984
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	2 671 666	1 282 144	24 832	0	3 978 642
Derivatinstrument	17 501	3 917	0	6	21 424
Övriga ej valutafördelade poster	101 746				101 746
Summa tillgångar	**3 757 443**	**1 503 489**	**61 351**	**30 103**	**5 352 386**
Skulder till kreditinstitut	141 219	63 106	458	1 608	206 392
Skulder till allmänheten	2 154 753	892 807	65 554	35 003	3 148 117
Emitterade skuldebrev	962 952	636 566	0	0	1 599 518
Derivatinstrument	11 359	11 168	1	35	22 562
Efterställda skulder	33 003	0	0	0	33 003
Övriga ej valutafördelade poster, inkl. eget kapital	342 794				342 794
Summa skulder och eget kapital	**3 646 081**	**1 603 647**	**66 014**	**36 646**	**5 352 386**
Valutafördelade övriga tillgångar och skulder samt utombalansposter		–100 135	–4 701	–6 563	
Nettoposition i valuta (EUR)		–22	39	21	38

K19. Innehav av skuldebrev

	2018		
	Nominellt belopp	Redovisat belopp	Förlustreserv
Hos centralbanker belåningsbara skuldebrev			
Innehav till verkligt värde via övrigt totalresultat			
Statsobligationer	21 834	21 748	0
Säkerställda bostadsobligationer	363 695	368 791	89
Skuldebrev emitterade av kreditinstitut	179 204	181 352	101
Övriga skuldebrev	53 256	54 113	10
Innehav till upplupet anskaffningsvärde			
Statsobligationer	15 363	16 004	1
Säkerställda bostadsobligationer	119 941	122 471	34
Skuldebrev emitterade av kreditinstitut	31 326	31 649	69
Övriga skuldebrev	19 000	18 966	8
Summa	**803 620**	**815 095**	**311**

	2017	
	Nominellt belopp	Redovisat belopp
Hos centralbanker belåningsbara skuldebrev		
Innehav för handel		
Säkerställda bostadsobligationer	45 200	45 506
Skuldebrev emitterade av kreditinstitut	29 800	31 585
Övriga skuldebrev	3 000	3 067
Innehav tillgängliga för försäljning		
Statsobligationer	58 525	54 400
Säkerställda bostadsobligationer	227 476	230 993
Skuldebrev emitterade av kreditinstitut	122 106	124 271
Övriga skuldebrev	5 000	5 074
Innehav som hålls till förfall		
Statsobligationer	5 587	6 437
Säkerställda bostadsobligationer	91 800	93 241
Skuldebrev emitterade av kreditinstitut	19 611	20 245
Övriga skuldebrev	19 000	18 970
Summa	**627 106**	**633 789**

Hela innehavet består av offentligt noterade skuldebrev.

K20. Fordringar på kreditinstitut

	2018				2017		
	På anfordran betalbar	Övrig	Reservering för förväntad förlust	Totalt	På anfordran betalbar	Övrig	Totalt
Finländska kreditinstitut	2 377	0	0	2 377	9 023	0	9 023
Utländska banker och kreditinstitut	77 825	0	0	77 825	83 961	0	83 961
Summa	**80 202**	**0**	**0**	**80 202**	**92 984**	**0**	**92 984**

K21. Fordringar på allmänheten och offentlig sektor

	2018			2017		
	Balansvärde, brutto	Reservering för förväntad förlust (IFRS 9)	Balansvärde, netto	Balansvärde, brutto	Reservering för förväntad förlust (IAS 39)	Balansvärde, netto
Företag	589 730	–1 939	587 792	573 047	–3 347	569 699
Offentlig sektor	747	–1	746	1 524	0	1 524
Hushåll	2 013 104	–8 737	2 004 367	1 984 419	–6 751	1 977 668
Hushållens intresseorganisationer	11 749	–1	11 747	11 939	0	11 939
Utlandet	1 417 633	–630	1 417 003	1 418 078	–266	1 417 812
Summa	**4 032 963**	**–11 308**	**4 021 654**	**3 989 007**	**–10 364**	**3 978 642**
varav efterställda fordringar			1 594			2 481

Med utlandet avses utlåning till kunder utanför Finland.

K22. Aktier och andelar

	2018	2017
Noterade	21	23
Onoterade	2 542	508
Summa aktier och andelar	**2 564**	**531**

Hela innehavet är klassificerat som finansiella tillgångar som ska redovisas till verkligt värde via övrigt totalresultat.

K23. Aktier i intresseföretag

	2018	2017
Redovisat värde vid årets början	119	58
Andel av årets resultat	57	68
Förvärv	20	
Utdelning	–44	–8
Redovisat värde vid årets slut	**153**	**119**

Följande intresseföretag har konsoliderats enligt kapitalandelsmetoden per den 31 december 2018:

	Hemort	Ägarandel, %
Mäklarhuset Åland Ab	Mariehamn	29

Sammanslagen ekonomisk information om intresseföretagen:

Tillgångar	724	747
Skulder	198	266
Omsättning	1 249	1 329
Periodens resultat	196	274

K24. Derivatinstrument

	Nominellt belopp/löptid			2018			2017		
	under 1 år	1–5 år	över 5 år	Nominellt belopp	Positiva marknads-värden	Negativa marknads-värden	Nominellt belopp	Positiva marknads-värden	Negativa marknads-värden
Derivat för handel									
Ränterelaterade kontrakt									
Ränteswappar	0	33 525	21 610	55 135	2 272	2 547	93 941	1 742	2 997
Räntefuturer	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ränteoptioner – köpta	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Valutarelaterade kontrakt									
Valutaterminer	383 163	0	0	383 163	767	756	491 996	3 919	3 554
Aktierelaterade kontrakt									
Aktieoptioner – köpta	0	0	0	0	0	0	4 505	1 211	0
Aktieoptioner – utfärdade	0	0	0	0	0	0	4 030	0	1 112
Övriga derivatkontrakt	0	0	0	0	0	0	8 062	0	0
Summa	**383 163**	**33 525**	**21 610**	**438 298**	**3 039**	**3 303**	**602 534**	**6 872**	**7 663**
Derivat för säkring av verkligt värde									
Ränterelaterade kontrakt									
Ränteswappar	104 660	869 627	78 421	1 052 708	12 309	4 807	770 905	14 551	7 248
Summa	**104 660**	**869 627**	**78 421**	**1 052 708**	**12 309**	**4 807**	**770 905**	**14 551**	**7 248**
Derivat för kassaflödessäkring									
Valutarelaterade kontrakt									
Ränte- och valutaswappar	0	0	0	0	0	0	50 793	0	7 210
Summa	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**50 793**	**0**	**7 210**
Derivat för säkring av nettoinvestering i utlandsverksamhet									
Valutarelaterade kontrakt									
Valutaswappar	0	0	0	0	0	0	54 501	0	441
Summa	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**54 501**	**0**	**441**
Summa derivatinstrument	**487 823**	**903 152**	**100 031**	**1 491 005**	**15 347**	**8 110**	**1 478 734**	**21 424**	**22 562**
varav clearat	104 660	899 839	97 001	1 101 500	13 007	7 030	854 941	14 688	9 712

Derivat redovisas från och med 1 januari 2018 tillsammans med tillhörande upplupna räntor. Historik för jämförelseperioder har räknats om.

K25. Immateriella tillgångar

	2018				
	Internt utvecklad programvara	Övrig programvara	Goodwill	Övriga immateriella tillgångar	Totalt
Anskaffningsvärde vid ingången av året	24 530	20 128	30	646	45 334
Anskaffningsvärde på tillkommande immateriella tillgångar	2 314	357	0	5 700	8 370
Avyttringar och utrangeringar	–2 029	–326	0	–11	–2 367
Valutaeffekt	–109	–88	0	0	–197
Anskaffningsvärde vid utgången av året	**24 705**	**20 071**	**30**	**6 334**	**51 141**
Ackumulerade av- och nedskrivningar vid ingången av året	–12 300	–15 720	–30	–11	–28 062
Avyttringar och utrangeringar	2 029	326	0	11	2 367
Årets avskrivningar	–2 711	–1 069	0	–165	–3 946
Valutaeffekt	21	60	0	0	82
Ackumulerade av- och nedskrivningar vid utgången av året	**–12 961**	**–16 402**	**–30**	**–165**	**–29 559**
Utgående restvärde	**11 744**	**3 669**	**0**	**6 169**	**21 582**

I övriga immateriella tillgångar ingår förvärvade avtal.

	2017				
	Internt utvecklad programvara	Övrig programvara	Goodwill	Övriga immateriella tillgångar	Totalt
Anskaffningsvärde vid ingången av året	21 592	18 882	30	11	40 516
Anskaffningsvärde på tillkommande immateriella tillgångar	3 015	1 322	0	634	4 971
Valutaeffekt	–77	–75	0	0	–153
Anskaffningsvärde vid utgången av året	**24 530**	**20 128**	**30**	**646**	**45 334**
Ackumulerade av- och nedskrivningar vid ingången av året	–10 026	–14 843	–30	–11	–24 911
Årets avskrivningar	–2 288	–921	0	0	–3 209
Valutaeffekt	14	44	0	0	58
Ackumulerade av- och nedskrivningar vid utgången av året	**–12 300**	**–15 720**	**–30**	**–11**	**–28 062**
Utgående restvärde	**12 229**	**4 409**	**0**	**634**	**17 272**

Omklassificering har gjorts mellan de olika kategorierna, vilket påverkat historiken.

K26. Materiella tillgångar	2018			2017		
Förvaltningsfastigheter			315			323
Rörelsefastigheter			16 699			17 852
Övriga materiella tillgångar			5 516			6 108
Summa			**22 530**			**24 283**
	Förvaltnings-fastigheter	Rörelse-fastigheter	Övriga materiella tillgångar	Förvaltnings-fastigheter	Rörelse-fastigheter	Övriga materiella tillgångar
Ingående anskaffningsvärde	994	35 727	36 390	1 021	36 019	35 811
Nyanskaffning	0	192	1 487	0	703	2 018
Nedskrivningar	0	–2	0	0	0	0
Avyttringar och utrangeringar	–510	–62	–2 026	–27	–963	–1 125
Överföring mellan poster	0	0	0	0	–30	0
Valutaefffekt	0	–2	–423	0	–1	–314
Utgående anskaffningsvärde	**484**	**35 854**	**35 428**	**994**	**35 727**	**36 390**
Ingående ackumulerade avskrivningar	–671	–17 876	–30 282	–678	–17 264	–29 325
Årets avskrivning	0	–1 347	–2 012	0	–1 467	–2 294
Årets nedskrivning	0	–2	0	–19	–118	0
Avyttringar och utrangeringar	501	69	1 980	27	972	1 034
Valutaeffekt	0	0	401	0	0	303
Utgående ackumulerade avskrivningar	**–169**	**–19 155**	**–29 912**	**–671**	**–17 876**	**–30 282**
Redovisat värde	**315**	**16 699**	**5 516**	**323**	**17 852**	**6 108**
varav byggnader	0	14 721		0	15 869	
varav mark- och vattenområden	0	1 825		0	1 825	
varav aktier i fastighetssammanslutningar	315	153		323	158	

Förvaltningsfastigheternas bokförda värde är detsamma som marknadsvärdet.

K27. Uppskjutna skattefordringar och -skulder	2018	2017
Uppskjutna skattefordringar		
Beskattningsbara förluster	20	0
Avsättningar	25	206
Kassaflödessäkring	0	11
Verkligt värdesäkring	289	0
Säkring av nettoinvestering i utlandsverksamhet	0	88
Immateriella tillgångar	3 072	3 358
Emitterade skuldebrev	0	1
Pensionsskuld	1 115	1 108
Nedskrivningar	481	
Övrigt	358	332
Finansiella tillgångar värderade via övrigt totalresultat		
Skuldebrev	68	
Aktier och andelar	0	4
Summa uppskjutna skattefordringar	**5 428**	**5 109**
Uppskjutna skatteskulder		
Skattepliktiga temporära skillnader		
Obeskattade reserver	24 797	21 438
Verkligt värde-option och -säkring	0	154
Immateriella tillgångar	1 379	1 391
Materiella tillgångar	1 711	1 767
Finansiella tillgångar värderade via övrigt totalresultat		
Skuldebrev som kan säljas		465
Summa uppskjutna skatteskulder	**27 887**	**25 214**
Netto uppskjutna skatter	**–22 459**	**–20 105**

			2018			
	31.12.2017	Övergångs-effekt IFRS 9	Redovisat i resultat-räkningen	Redovisat i övrigt total-resultat	Valuta-effekter	31.12.2018
Förändringar av uppskjutna skatter 2018						
Beskattningsbara förluster	0		20			20
Avsättningar	206		–181			25
Kassaflödessäkring	11			–11		0
Verkligt värdesäkring		289				289
Säkring av nettoinvestering i utlandsverksamhet	88			–88		0
Immateriella tillgångar	1 967		–197		–77	1 693
Emitterade skuldebrev	1		–1			0
Pensionsskuld	1 108		91	–74	–9	1 115
Nedskrivningar		481				481
Obeskattade reserver	–21 438		–3 359			–24 797
Fair Value-optionen och -hedge	–154	2	151			0
Materiella tillgångar	–1 767		56			–1 711
Skuldebrev värderade via övrigt totalresultat	–465			533		68
Aktier och andelar värderade via övrigt totalresultat	4			–4		0
Övrigt	332		26			358
Summa	**–20 105**	**772**	**–3 396**	**356**	**–86**	**–22 459**

	2017				
	31.12.2016	Redovisat i resultat-räkningen	Redovisat i övrigt total-resultat	Valuta-effekter	31.12.2017
Förändringar av uppskjutna skatter 2017					
Beskattningsbara förluster	0	0			0
Avsättningar	35	171			206
Kassaflödessäkring	45		–33		11
Säkring av nettoinvestering i utlandsverksamhet	191		–103		88
Immateriella tillgångar	2 274	–226		–81	1 967
Emitterade skuldebrev	12	–10			1
Pensionsskuld	731	57	328	–8	1 108
Obeskattade reserver	–17 213	–4 225			–21 438
Verkligt värdesäkring	–308	154			–154
Materiella tillgångar	–1 823	56			–1 767
Skuldebrev som kan säljas	–444		–22		–465
Aktier och andelar som kan säljas	10		–6		4
Övrigt	336	–4			332
Summa	**–16 154**	**–4 027**	**164**	**–88**	**–20 105**

	2018	2017
Förluster i beskattningen och dess förfalloår		
År 2028	20	0

K28. Övriga tillgångar	2018	2017
Betalningsförmedlingsfordringar	1 451	1 526
Fondlikvidfordringar	35 316	21 364
Kundfordringar	5 273	6 313
Övriga	2 386	2 989
Summa	**44 426**	**32 192**

K29. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	2018	2017
Upplupna ränteintäkter	9 003	9 423
Övriga upplupna intäkter	8 508	8 729
Övriga förutbetalda kostnader	3 487	3 423
Summa	**20 997**	**21 574**

K30. Skulder till kreditinstitut	2018			2017		
	På anfordran betalbara	Övriga	Totalt	På anfordran betalbara	Övriga	Totalt
Centralbanker		130 340	130 340		130 340	130 340
Finländska kreditinstitut	19 412	6 100	25 512	1 887	5 000	6 887
Utländska banker och kreditinstitut	65 218	29 264	94 482	56 546	12 619	69 165
Summa	**84 630**	**165 704**	**250 334**	**58 433**	**147 959**	**206 392**

K31. Skulder till allmänheten	2018	2017
Företag	932 683	967 163
Offentlig sektor	63 944	100 605
Hushåll	1 153 968	1 069 116
Hushållens intresseorganisationer	49 584	51 121
Utlandet	1 103 366	960 112
Summa	**3 303 546**	**3 148 117**

Med utlandet avses inlåning från kunder utanför Finland.

K32. Emitterade skuldebrev	2018		2017	
	Nominellt belopp	Redovisat belopp	Nominellt belopp	Redovisat belopp
Bankcertifikat	121 344	121 364	158 472	158 477
varav till upplupet anskaffningsvärde	121 344	121 364	158 472	158 477
Säkerställda obligationer	1 111 440	1 116 687	1 328 537	1 331 581
varav till upplupet anskaffningsvärde	414 440	416 129	580 744	582 798
varav verkligt värdesäkring	697 000	703 557	697 000	698 014
varav för kassaflödessäkring	0	0	50 793	50 770
Icke-säkerställda obligationer	350 000	349 837	100 000	99 878
varav till upplupet anskaffningsvärde	100 000	99 938	100 000	99 878
varav verkligt värdesäkring	250 000	249 899	0	0
Index-obligationer (strukturerade produkter)	0	0	9 587	9 582
varav till upplupet anskaffningsvärde			3 588	3 595
varav verkligt värdesäkring			5 999	5 987
Summa	**1 582 784**	**1 587 888**	**1 596 597**	**1 599 518**

Med verkligt värdesäkring avses säkringsredovisning av räntekomponenten i skuldebrevet.

K33. Övriga skulder	2018	2017
Betalningsförmedlingsskulder	19 357	19 944
Fondlikvidskulder	15 948	19 330
Leverantörsskulder	3 462	3 279
Leasingskuld	1 541	2 097
Förvärvat avtal	5 000	
Övriga	11 645	5 239
Summa	**56 952**	**49 889**

K34. Avsättningar	2018				2017		
	Avsättning för omstrukturer-ingsreserv	Avsättning för åtaganden utanför balans-räkningen	Övriga avsättningar	Totalt	Avsättning för omstrukturer-ingsreserv	Övriga avsättningar	Totalt
Avsättningar vid föregående års utgång	251	0	779	1 031	175	0	175
Övergångseffekt IFRS 9		243		243			0
Avsatt under året	84	187	0	271	419	1 395	1 815
Belopp som tagits i anspråk	–296	0	–604	–901	–342	–600	–942
Outnyttjade belopp som återförts	0	–365	–54	–419	2	0	2
Valutakursförändringar	–3	–1	–31	–35	–3	–17	–20
Avsättningar vid årets utgång	**36**	**65**	**89**	**191**	**251**	**779**	**1 031**

Avsättningen för omstruktureringsreserv avser både Finland och Sverige. Avsättning för omstruktureringsreserv omfattar både personalkostnader och övriga kostnader, men till väsentligaste del personalkostnader. Med avsättning för åtaganden utanför balans avses förväntade kreditförluster gällande givna garantier och outnyttjade kreditlimiter. Övriga avsättningar består av avgångsvederlag.

K35. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	2018	2017
Upplupna räntekostnader	6 213	5 921
Övriga upplupna kostnader	18 545	20 260
Pensionsskulder	5 614	5 576
Förutbetalda intäkter	905	1 155
Summa	**31 277**	**32 912**

K36. Efterställda skulder	2018			2017		
	Nominellt belopp	Redovisat belopp	Belopp i kapitalbas	Nominellt belopp	Redovisat belopp	Belopp i kapitalbas
Debenturlån 1/2013	0	0	0	3 377	3 398	0
Debenturlån 1/2014	2 185	2 187	0	4 262	4 288	0
Debenturlån 2/2014	8 275	8 275	1 002	8 275	8 275	2 656
Debenturlån 1/2015	8 603	8 603	8 603	8 603	8 603	8 603
Debenturlån 1/2016	6 173	6 173	6 173	6 173	6 173	6 173
Debenturlån 1/2017	2 266	2 266	2 266	2 266	2 266	2 266
Debenturlån 1/2018	19 503	19 391	19 503	0	0	0
Summa	**47 005**	**46 895**	**37 547**	**32 956**	**33 003**	**19 698**
varav för säkring av verkligt värde	2 185	2 187	0	7 639	7 686	0

	Ränta:	Återbetalning:
Debenturlån 1/2014	Fast ränta 2,30 %	03.02.2019
Debenturlån 2/2014	Fast ränta 3,00 %	09.08.2019
Debenturlån 1/2015	Fast ränta 3,75 %	25.05.2035
Debenturlån 1/2016	Fast ränta 3,75 %	12.08.2036
Debenturlån 1/2017	Fast ränta 3,75 %	18.08.2037
Debenturlån 1/2018	Stibor 3 mån +2,40%	15.05.2038

I och med att Basel 3-regelverket trädde i kraft 1 januari 2014 får riskdebenturer som utgivits efter 1 januari 2012 och som löper med amortering upp till fem år inte längre medräknas i det supplementära kapitalet. Under de sista fem åren av den avtalsenliga löptiden medräknas riskdebenturerna som supplementärkapitalposter i relation till kvarvarande kalenderdagar i den sista femårsperioden.

Lånen kan återköpas i förtid, detta är dock möjligt endast med Finansinspektionens tillstånd. Vid upplösning av banken är lånen efterställda bankens övriga förbindelser.

Debenturlånen 1/2015, 1/2016, 1/2017 och 1/2018 emitterades med nedskrivningsklausul. I händelse av att Ålandsbanken Abp:s eller koncernens kärnprimärkapitalrelation, CET1, understiger 7 procent skrivs kapitalbeloppet ned med 25 procent (debenturlån 1/2015) respektive 50 procent (debenturlån 1/2016, 1/2017 och 1/2018).

K37. Specifikation över förändringar i eget kapital	2018	2017
Förändring av aktiekapital		
Aktiekapital vid årets ingång	41 949	41 674
Aktierelaterad ersättning aktiesparprogram	0	57
Aktierelaterad ersättning incitamentprogram	25	218
Aktiekapital vid årets utgång	**41 974**	**41 949**
Förändring av säkringsreserv		
Säkringsreserv vid årets ingång	–45	–178
Orealiserade värdeförändringar under året	45	133
Säkringsreserv vid årets utgång	**0**	**–45**
Förändring av fond för verkligt värde		
Verkligt värde-reserv vid årets ingång	1 846	1 736
Övergångseffekt IFRS 9	98	
Avyttrat eller förfallet under året	–479	–244
Nedskrivning över resultaträkningen	50	1
Orealiserad marknadsvärdeförändring under året för kvarvarande och nya innehav	–1 638	352
Verkligt värde-reserv vid årets utgång	**–124**	**1 846**
Förändring av omräkningsdifferenser		
Omräkningsdifferenser vid årets ingång	–579	–366
Förändring i omräkningsdifferens hänförlig till filialer	–2 177	–1 696
Förändring i omräkningsdifferens hänförlig till dotterföretag	228	186
Förändring i omräkningsdifferens avseende säkring av nettoinvestering i utlandsverksamhet	2 088	1 308
Övrig förändring	36	–11
Omräkningsdifferenser vid årets utgång	**–404**	**–579**

	2018	2017
Förändring av fond för inbetalt fritt eget kapital		
Fond för inbetalt fritt eget kapital vid årets ingång	26 926	25 982
Aktierelaterad ersättning aktiesparprogram	0	326
Aktierelaterad ersättning incitamentprogram	149	618
Fond för inbetalt fritt eget kapital vid årets utgång	**27 075**	**26 926**
Balanserade vinstmedel		
Balanserade vinstmedel vid föregående års utgång	105 660	95 086
Övergångseffekt IFRS 9	–3 194	
Aktieägarnas andel av räkenskapsperiodens resultat	22 931	20 704
Dividendutdelning	–10 041	–9 201
Omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner	296	–1 307
Aktiesparprogram	334	400
Övrigt	–4	–22
Balanserade vinstmedel vid årets utgång	**115 984**	**105 660**

Poster inom eget kapital:

Överkursfonden inkluderar belopp som i samband med nyemission har betalats för aktier utöver motvärdet före 1 september 2006.

Reservfonden innehåller komponenter överförda från eget kapital enligt bolagsordningen eller bolagsstämmans beslut.

Säkringsreserven innefattar den effektiva andelen av den ackumulerade nettoförändringen av verkligt värde på ett kassaflödessäkringsinstrument hänförbart till säkringstransaktioner som ännu inte har inträffat.

Fonden för verkligt värde inkluderar den ackumulerade nettoförändringen av verkligt värde på skuldinstrument och egetkapitalinstrument som värderats till verkligt värde via övrigt totalresultat fram till dess att tillgången bokas bort från rapporten över finansiell ställning. För skuldinstrument visas realiserat resultat vid en avyttring i resultaträkningen. Vid avyttring av egetkapitalinstrument överförs instrumentets omvärderingsbelopp till balanserade vinstmedel utan att påverka vare sig resultat eller övrigt totalresultat.

Vid årets slut fanns inget innehav av egna aktier.

Omräkningsreserven innefattar alla valutakursdifferenser som uppstår vid omräkning av finansiella rapporter från utländska verksamheter som har upprättat sina finansiella rapporter i en annan valuta än den valuta som koncernens finansiella rapporter presenteras i.

Fonden för fritt eget kapital innefattar belopp som i samband med nyemission har betalats för aktier utöver motvärdet från och med 1 september 2006.

K38. Koncernstruktur

Ålandsbanken Abp har tre dotterbolag som är väsentliga för koncernen 2018 och 2017. Ålandsbanken Abp innehar majoriteten av rösträtten i samtliga dotterbolag. En förteckning över samtliga koncernbolag anges i not M39.

	Registreringsland	Verksamhetsområde	Ägarandel, %
Dotterbolag			
Ålandsbanken Fondbolag Ab	Finland/Mariehamn	Fondförvaltning	100
Ålandsbanken Fonder Ab	Finland/Helsingfors	Fondförvaltning	100
Ålandsbanken Fonder II Ab	Finland/Helsingfors	Fondförvaltning	100
Crosskey Banking Solutions Ab Ltd	Finland/Mariehamn	IT	100
S-Crosskey Ab	Finland/Mariehamn	IT	60
Ab Compass Card Oy Ltd	Finland/Mariehamn	Utgivning av kredit- och debitkort	100

Ålandsbanken Abp har inte några innehav i strukturerade enheter.

Aktier i intresseföretag
Koncernen har ett intresseföretag som är väsentligt för koncernen, vilket har konsoliderats enligt kapitalandelsmetoden. För ytterligare information om aktier i intresseföretag se noten K23.

Innehav i fastighetsbolag
Koncernen innehar andelar i en rörelsefastighet (fastighet i eget bruk) och tio förvaltningsfastigheter, varav några konsolideras enligt nedan.

	FO-nr	Konsolidering	Ägarandel, %
Fastigheter i eget bruk			
Fastighets Ab Godbycenter	0200423-2	Gemensam verksamhet	11
Förvaltningsfastigheter			
Fastighets Ab Nymars	0427316-1	Gemensam verksamhet	30
Fastighets Ab Västernäs City	0524820-8	Gemensam verksamhet	50
Fastighets Ab Horsklint	0771072-6	Kapitalandelsmetod	20

Under året har innehavet i FAB Sittkoffska Gården sålts.

Fastighets Ab Godbycenter, Fastighets Ab Nymars och Fastighets Ab Västernäs City är ömsesidiga bolag och har därmed i enlighet med IFRS 11 redovisats som gemensamma verksamheter.

K39. Aktivt förvaltat kapital

	2018	2017
Fondandelsförvaltning	2 539 331	3 138 849
Diskretionär kapitalförvaltning	1 529 600	1 697 884
Rådgivande förvaltning	1 108 181	899 788
Summa	**5 177 112**	**5 736 521**
Varav egna fonder i diskretionär och rådgivande kapitalförvaltning	407 478	432 456

K40. Ställda säkerheter

	2018	2017
För egna skulder ställda säkerheter		
Fordringar på kreditinstitut	6 060	8 259
Statspapper och obligationer	115 505	141 425
Fordringar på allmänheten	1 614 798	1 989 354
Övrigt	3 280	3 225
Summa för egna skulder ställda säkerheter	**1 739 643**	**2 142 263**

Ställda säkerheter i form av statspapper och obligationer har i huvudsak ställts som säkerhet till centralbank. Utlåningen till allmänheten som ställts som säkerhet utgörs av den registrerade säkerhetsmassan till förmån för innehavare av säkerställda obligationer. Med övriga ställda säkerheter avses huvudsakligen kapitalförsäkringar.

Övriga ställda säkerheter		
Statspapper och obligationer	25 223	20 950
Övrigt	16 521	22 301
Summa övriga ställda säkerheter	**41 743**	**43 251**

Säkerheterna har i huvudsak ställts till centralbanker oc kreditinstitut för betalsystem, värdepappershandel och clearing.
Säkerheter har inte ställts för andras skulder och förbindelser.
Med undantag för för lånefordringar utgörande säkerhetsmassa för säkerställda obligationer, där lagstiftning reglerar minimikrav på översäkerheter, är de säkerheter som överstiger skulden nominella värden fritt disponibla för banken.

K41. Åtaganden utanför balansräkningen	2018	2017
Garantier	43 351	39 562
Outnyttjade checkräkningslimiter	228 269	215 562
Outnyttjade kreditkortslimiter	75 945	74 126
Outnyttjade kreditmöjligheter	131 177	142 353
Övriga förbindelser	14 494	13 897
Summa	**493 236**	**485 500**

K42. Pensionsansvar

Pensionsskyddet för personalen i Finland har ordnats delvis genom ArPL-försäkring (premiebestämd plan) och delvis via Ålandsbanken Abp:s Pensionsstiftelse r.s. (förmånsbestämd plan). Ålandsbanken Abp:s Pensionsstiftelse är stängd sedan 30 juni 1991. Personer som ingår i stiftelsen har rätt att gå i pension vid fyllda 63–65 år beroende på födelseåret. Den fulla ålderspensionen utgör 60 procent av den pensionsgrundande lönen, som uträknas enligt samma princip som vid ArPL. Familjepension utgör 30–60 procent beroende på om den efterlevande makan/maken är ensam eller har ett eller flera barn.

Enligt det finska kollektivavtalet inom finansbranschen, har de anställda delvis rätt till pension vid en lägre ålder än vad den allmänna lagstiftningen idag stadgar. Arbetsgivaren är skyldig att trygga pensionsförmåner av Finansbranschens kollektivavtal, vilket bekräftades under 2017 av arbetsdomstolens beslut.

Pensionsskyddet för personalen i Sverige följer den så kallade BTP-planen och är historiskt till stor del förmånsbestämd. Nyanställda ingår från och med 1 maj 2013 i en ny premiebestämd tjänstpensionsplan, s.k. BTP1. BTP-planen är tryggad genom försäkring i bolaget SPP. I Sverige utgår ålderspension från och med 65 år och pensionslöftet för ålderspension utgör 10 procent av pensionsmedförande lön på lönedelar under 7,5 inkomstbasbelopp (ibb), 65 procent på lönedelar mellan 7,5 och 20 ibb samt 32,5 procent på lönedelar mellan 20 och 30 ibb. Pensionslöftet för familjepension är 32,5 procent på lönedelar mellan 7,5 och 20 ibb samt 16,25 procent på lönedelar mellan 20 och 30 ibb.

Durationen för de förmånsbestämda planer för Finland är 16 år och för Sverige 22 år.

	2018	2017
Redovisade belopp i resultaträkningen		
Kostnader avseende tjänstgöring under innevarande år	292	206
Effekter av reduceringar och regleringar	0	0
Räntekostnader	113	80
Administrationskostnader	109	103
Kostnader (+) /intäkter (–) i resultaträkningen	**514**	**389**
Omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner i övrigt totalresultat		
Aktuariell vinst (+)/förlust (–) demografiska antaganden	0	0
Aktuariell vinst (+)/förlust (–) finansiella antaganden	1 086	–485
Aktuariell vinst (+)/förlust (–) erfarenhetsbaserad	–190	–1 621
Aktuariell vinst (+)/förlust (–) på förvaltningstillgångar	–526	473
Övrigt totalresultat	**370**	**–1 633**
Totalt	**–144**	**–2 022**
Redovisade belopp i balansräkningen		
Pensionsförpliktelse	27 422	28 473
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde	21 808	22 896
Pensionstillgångar (+)/Pensionsskulder (–), netto	**–5 614**	**–5 576**
Pensionstillgång (+)/Pensionsskuld (–) i Finland	–4 021	–4 442
Pensionstillgång (+)/Pensionsskuld (–) i Sverige	–1 593	–1 134
	–5 614	**–5 576**

	2018	2017
Förändring av pensionstillgångar netto		
Ingående balans	–5 576	–3 655
Resultat	–514	–389
Övrigt totalresultat	370	–1 633
Premiebetalningar	61	69
Valutaeffekt	45	32
Utgående balans	**–5 614**	**–5 576**
Pensionsförpliktelse		
Ingående balans	28 473	26 618
Kostnader avseende tjänstgöring under innevarande år	292	206
Räntekostnader	547	504
Utbetalda ersättningar	–828	–838
Valutaeffekt	–168	–124
Aktuariella vinster (–)/förluster (+)	–896	2 107
Utgående balans	**27 421**	**28 473**
Förvaltningstillgångar		
Ingående balans	22 896	22 963
Ränteintäkt	434	426
Premiebetalningar	61	69
Utbetalda ersättningar	–828	–841
Aktuariella vinster (–)/förluster (+)	–526	475
Valutaeffekt	–121	–93
Administrationskostnader	–109	–103
Utgående balans	**21 808**	**22 896**
Fördelning av förvaltningstillgångar		
Noterade aktier och andelar	5 324	6 149
Noterade fondandelar	4 215	4 781
Noterade räntebärande värdepapper	7 738	7 378
Fastigheter	2 374	2 467
Övriga förvaltningstillgångar	2 156	2 121
Summa	**21 808**	**22 896**

I förvaltningstillgångarna ingår aktier i Ålandsbanken Abp med ett marknadsvärde om 18 (18), obligationer om 635 (664) samt banktillgodohavanden om 1 246 (3 241).

	Utfall 2018	Prognos 2019
Framtida kassaflöden		
Betalda förmåner	61	58

	2018		2017	
	Finland, %	Sverige, %	Finland, %	Sverige, %
Antaganden				
Diskonteringsränta	1,95	2,85	1,75	3,25
Ökning av lönekostnader	1,60	3,00	1,80	3,00
Indexökning av pensioner	1,90	2,00	2,10	2,00

Känsligheten i den förmånsbestämda förpliktelsen för ändringar i de väsentliga antaganden

	Ändring i antagande, %	Ökning i antagande	Minskning i antagande
Känslighetsanalys pensionsförpliktelsens nuvärde, netto (+) ökar/(–) minskar			
Diskonteringsränta	0,5	–2 214	2 515
Förväntad löneökning	0,5	214	–204
Förväntad pensionsökning	0,5	2 207	–1 975

Känslighetsanalysen baseras på en förändring i ett antagande medan alla andra antaganden hålls konstanta. I praktiken är det osannolikt att detta inträffar och förändringar i några av antagandena kan vara korrelerande. Vid beräkning av känsligheten i den förmånsbestämda förpliktelsen för väsentliga aktuariella antaganden används samma metod som vid beräkning av pensionsskulden som redovisas i balansräkningen. Känslighetsanalys för den förmånsbestämda planen i Sverige har beräknats för diskonteringsräntan och förväntade löneökningen.

Banken är exponerad för ett antal risker genom sina förmånsbestämda planer. Nedan beskrivs de mest väsentliga riskerna.

TILLGÅNGSVOLATILITET:
Pensionsansvaret beräknas med hjälp av en diskonteringsränta baserad på företagsobligationer med gott kreditbetyg. Om förvaltningstillgångarna generar sämre avkastning än diskonteringsräntan kommer det att orsaka ett underskott. I förvaltningstillgångarna ingår en betydande andel aktier, vilka på långt sikt förväntas ge högre avkastning än diskonteringsräntan, samtidigt som det ger högre volatilitet och risk på kort sikt. Med anledning av pensionsansvarets långsiktiga karaktär anser banken att en fortsatt hög andel aktier är lämpligt för att hantera planerna på ett effektivt sätt.

FÖRÄNDRINGAR I OBLIGATIONSRÄNTOR:
Ifall räntorna på företagsobligationerna sjunker så leder det till att pensionsförpliktelsen ökar. Detta kompenseras delvis med att värdet på de obligationer som ingår i förvaltningstillgångarna ökar.

INFLATIONSRISK:
Pensionsförpliktelsen är kopplad till inflation. Högre inflation kommer att leda till att pensionsförpliktelsen ökar. Förvaltningstillgångarna påverkas inte av inflation i någon väsentlig utsträckning, vilket innebär att om inflationen ökar så kommer det att leda till ett ökat underskott i pensionsplanerna.

FÖRVÄNTAD LIVSLÄNGD:
Pensionsplanerna genererar pensioner som sträcker sig över de anställdas livslängd. Detta innebär att om den förväntade livslängden ökar så kommer pensionsförpliktelsen att öka.

K43. Leasingansvar och hyresåtaganden	2018	2017
Operativ leasing		
under 1 år	3 944	4 713
1–5 år	3 080	7 000
över 5 år	0	0
Summa	**7 024**	**11 713**
Finansiell leasing, nuvärde		
under 1 år	537	556
1–5 år	1 003	1 541
över 5 år	0	0
Summa	**1 541**	**2 097**
Finansiell leasing, minimihyror		
under 1 år	578	614
1–5 år	1 036	1 614
över 5 år	0	0
Summa	**1 614**	**2 228**
Räntekostnader	73	131
Maskiner och inventarier, redovisningsvärde	1 434	1 995

Operativ leasing består av hyresåtaganden. Hyresåtaganden omfattar i huvudsak verksamhetsutrymmen med tidsbundna avtal upp till 10 år.

Hyresnivån är i regel bunden till index som justeras enligt avtalen.

Koncernen har finansiell leasing för IT-utrustning. I vissa avtal finns option att köpa tillgången. Vid förnyelse av kontrakt sker nya förhandlingar. De väsentligaste leasingavtalen rör datorer samt servrar. Inga variabla avgifter eller indexklausuler finns för dessa avtal. Avtalen innebär att koncernen kan lösa in maskinen eller fortsätta hyra maskinen till ett på förhand fastställt pris när den egentliga hyrestiden upphör. Avtalet ger även rätt att returnera maskinen. Finansierat belopp på det största avtalet uppgår till 1 030 tusen euro exkl. moms.

K44. Upplysningar om närstående	2018			2017		
	Styrelse och ledning	Närstående företag	Intresse-företag	Styrelse och ledning	Närstående företag	Intresse-företag
Tillgångar						
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	3 794	6 722	237	3 207	6 814	8 280
Övriga tillgångar		1			17	
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		67			66	
Summa	**3 794**	**6 789**	**237**	**3 207**	**6 897**	**8 280**
Skulder						
Skulder till allmänheten	1 962	2 922	441	1 410	4 087	302
Efterställda skulder		630			660	
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		12				
Summa	**1 962**	**3 564**	**441**	**1 410**	**4 747**	**302**
Intäkter och kostnader						
Ränteintäkter	31	157	20	32	144	131
Räntekostnader	–1	–23	0	0	–25	0
Provisionsintäkter	0	71	1	0	45	4
Övriga intäkter		9			17	
Övriga kostnader		1			1	
Summa	**31**	**215**	**21**	**32**	**182**	**135**

Ålandsbankens koncern består av moderbolaget Ålandsbanken Abp, de dotterbolag som konsolideras i koncernen, intresseföretagen, ledningen och övriga närstående företag. Till styrelse och ledning räknas Ålandsbankens Abp:s verkställande direktör, styrelsemedlemmar och ledningsgrupp samt deras nära familjemedlemmar. Till närstående räknas bolag eller person som har ett betydande inflytande. Till de närstående räknas också bolag, i vilka någon som hör till ledningen eller en nära familjemedlem till en sådan person, har ett bestämmande inflytande. Närstående företag omfattar även Ålandsbanken Abp:s Pensionsstiftelse r.s.

Krediter till personalen beviljas enligt marknadsmässiga villkor. Med marknadsmässiga villkor avses att kredit, borgen, säkerhet eller finansiering sker till samma villkor och enligt samma bedömning som tillämpas för Ålandsbankens kunder i allmänhet. Personalränta tillämpas på krediter till personal. Personalräntan fastställs av ledningsgruppen och uppgick per den 31.12.2018 till 0,45 procent (0,45).

Samtliga transaktioner med närstående har skett till marknadsmässiga villkor, förutom krediter till ledningen som beviljas till personalränta.

För upplysning om utbetalda löner till styrelse och ledning se not nr M33.

För upplysning om koncernstruktur se not M39.

	2018	2017
Ersättning till ledande befattningshavare		
Kortfristiga ersättningar [1]	1 879	1 847
Ersättningar vid uppsägning [2]	0	1 073
Summa	**1 879**	**2 920**

Ledande befattningshavare omfattar koncernledningen inkl. verkställande direktör.

[1] Inkluderar lön, förmåner och utbetald rörlig ersättning (både kontant och aktiebaserad).

[2] Inkluderar lön under uppsägningstid, avgångsvederlag, pensionskostnader samt eventuella förmåner.

K45. Kvittning av finansiella tillgångar och skulder

	2018		2017	
	Tillgångar	Skulder	Tillgångar	Skulder
Finansiella tillgångar och skulder som är föremål för kvittning, nettningsavtal eller liknande avtal				
Bruttobelopp	15 347	38 901	21 424	55 327
Kvittade belopp				
Summa	**15 347**	**38 901**	**21 424**	**55 327**
Relaterade belopp som inte kvittas				
Finansiella instrument, nettningsavtal	–7 391	–7 391	–11 066	–11 066
Finansiella instrument, säkerheter		–14 334		–10 840
Kontanter, säkerheter		–14 992	–730	–24 831
Summa av belopp som inte har kvittats	**–7 391**	**–36 717**	**–11 796**	**–46 737**
Nettobelopp	**7 956**	**2 184**	**9 627**	**8 590**

Derivat redovisas från och med 1 januari 2018 tillsammans med tillhörande upplupna räntor. Historik för jämförelseperioder har räknats om.

Tabellerna redovisar finansiella instrument som har kvittats i balansräkningen i enlighet med IAS 32 och de som omfattas av rättsligt bindande ramavtal avseende nettning eller liknande avtal som inte har kvalificerats för kvittning. De finansiella instrumenten avser derivat, återköpsavtal och omvända återköpsavtal, värdepappersinlåning och värdepapperslån. Säkerheter avser finansiella instrument eller kontanter som erhållits eller lämnats för transaktioner som omfattas av rättsligt bindande avtal om nettning eller liknande avtal, vilka tillåter nettning av förpliktelser emot motparter vid fallisemang. Säkerheternas värde är begränsade till det relaterade belopp som redovisats i balansräkningen, därför är säkerheters övervärden inte inkluderade. Belopp som inte kvittats i balansräkningen presenteras som en reducering av det redovisade värdet för finansiella tillgångar eller skulder för att redovisa tillgångens och skuldens nettoexponering.

K46. Väsentliga händelser efter räkenskapsperiodens slut

Under 2019 kommer Ab Compass Card Oy Ltd att fusioneras med Ålandsbanken Abp.

Moderbolagets resultaträkning

(tusen euro)

Moderbolaget		1.1–31.12.2018	1.1–31.12.2017
	Not nr		
Ränteintäkter		63 273	64 957
Räntekostnader		–9 968	–10 556
Räntenetto	M2	**53 305**	**54 401**
Provisionsintäkter		35 764	48 206
Provisionskostnader		–6 336	–8 383
Provisionsnetto	M3	**29 428**	**39 822**
Nettoresultat finansiella poster till verkligt värde	M4	5 983	3 847
Intäkter från egetkapitalinstrument	M5	2 295	1 985
Övriga intäkter	M6	12 223	3 544
Intäkter sammanlagt		**103 232**	**103 600**
Personalkostnader	M7	–35 362	–38 424
Övriga kostnader	M8	–36 775	–33 343
Avskrivningar och nedskrivningar av immateriella och materiella tillgångar	M18, M19	–8 507	–8 206
Kostnader sammanlagt		**–80 644**	**–79 973**
Resultat före kreditförluster		**22 589**	**23 627**
Förväntade kreditförluster från finansiella tillgångar som redovisas till upplupet anskaffningsvärde	M9	–361	–2 163
Förväntade kreditförluster från övriga finansiella tillgångar samt förlustnedskrivningar	M9	–55	
Rörelseresultat		**22 173**	**21 463**
Bokslutsdispositioner		–16 684	–21 200
Inkomstskatt	M10	–1 290	–239
Räkenskapsperiodens resultat		**4 198**	**24**

Moderbolagets balansräkning

(tusen euro)

Moderbolaget	Not nr	31.12.2018	1.1.2018	31.12.2017
Tillgångar				
Kassa och tillgodohavanden hos centralbank		506 897	523 801	523 801
Hos centralbanker belåningsbara skuldebrev	M13	815 095	633 733	633 789
Fordringar på kreditinstitut	M14	79 933	92 897	92 897
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	M15	4 016 108	3 967 458	3 970 774
Aktier och andelar	M16	2 563	531	531
Aktier och andelar i intresseföretag	M16	20	0	0
Aktier och andelar i företag inom samma koncern	M16	11 837	11 837	11 837
Derivatinstrument[1]	M17	15 347	21 424	21 424
Immateriella tillgångar	M18	29 088	27 856	27 856
Materiella tillgångar	M19	15 132	16 303	16 303
Övriga tillgångar	M20	45 814	26 438	26 438
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter[1]	M21	26 842	19 641	19 641
Uppskjutna skattefordringar	M22	933	1 144	420
Tillgångar totalt		**5 565 611**	**5 343 063**	**5 345 710**
Skulder				
Skulder till kreditinstitut	M23	250 254	206 306	206 306
Skulder till allmänheten	M24	3 325 680	3 157 061	3 157 061
Emitterade skuldebrev	M25	1 587 888	1 599 511	1 599 511
Derivatinstrument[1]	M17	8 110	22 562	22 562
Övriga skulder	M26	54 821	47 047	47 047
Avsättningar	M27	194	1 283	1 031
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter[1]	M28	24 547	17 541	17 541
Efterställda skulder	M29	46 895	33 003	33 003
Uppskjutna skatteskulder	M22	0	465	465
Skulder totalt		**5 298 388**	**5 084 780**	**5 084 527**
Bokslutsdispositioner				
Allmän kreditförlustreserv		123 538	106 854	106 854
Bokslutsdispositioner totalt		**123 538**	**106 854**	**106 854**
Eget kapital				
Aktiekapital		41 974	41 949	41 949
Överkursfond		32 736	32 736	32 736
Reservfond		25 129	25 129	25 129
Säkringsreserv		0	45	–45
Fond för verkligt värde		–124	1 943	1 846
Omräkningsdifferenser		–1 342	–1 292	–1 292
Fond för inbetalt fritt eget kapital		27 271	27 122	27 122
Balanserade vinstmedel		18 040	23 886	26 883
Eget kapital totalt		**143 684**	**151 430**	**154 328**
Skulder och eget kapital totalt		**5 565 611**	**5 343 063**	**5 345 710**
Åtaganden utanför balansräkningen	M37			
Åtaganden för kunders räkning till förmån för tredje part				
Garantier		45 354	45 100	45 100
Oåterkalleliga åtaganden till förmån för kund		380 532	380 315	380 315

[1] Derivat redovisas från och med 1 januari 2018 tillsammans med tillhörande upplupna räntor. Historik för jämförelseperioder har räknats om. Kolumnen 1.1.2018 är omräknad med hänsyn till IFRS 9 effekter (–2 899 i eget kapital).

Moderbolagets rapport över förändring i eget kapital

(tusen euro)

Moderbolaget	Aktie-kapital	Överkurs-fond	Reserv-fond	Säkrings-reserv	Fond för verkligt värde	Omräknings-differens	Fond för inbetalt fritt eget kapital	Balanserade vinstmedel	Totalt
31.12.2016	**41 674**	**32 736**	**25 129**	**–178**	**1 736**	**–1 085**	**26 178**	**36 082**	**162 273**
Periodens resultat								24	24
Förändring i verkligt värde				133	109				242
Omräkningsdifferens						–207			–207
Dividendutdelning								–9 201	–9 201
Incitamentprogram	218						618	–22	813
Aktiesparprogram	57						326		383
31.12.2017	**41 949**	**32 736**	**25 129**	**–45**	**1 846**	**–1 292**	**27 122**	**26 883**	**154 328**
Övergång till IFRS9					98			–2 996	–2 899
1.1.2018	**41 949**	**32 736**	**25 129**	**–45**	**1 943**	**–1 292**	**27 122**	**23 886**	**151 430**
Periodens resultat								4 198	4 198
Förändring i verkligt värde				45	–2 068			2	–2 021
Omräkningsdifferens						–51			–51
Dividendutdelning								–10 041	–10 041
Incitamentprogram	25						149	–5	169
31.12.2018	**41 974**	**32 736**	**25 129**	**0**	**–124**	**–1 342**	**27 271**	**18 040**	**143 684**

För vidare uppgifter, se not nr M40 samt avsnittet Aktiefakta.

Moderbolagets kassaflödesanalys

(tusen euro)

Moderbolaget	1.1–31.12.2018	1.1–31.12.2017
Kassaflöde från löpande verksamhet		
Rörelseresultat	22 173	21 463
Justering för ej kassaflödespåverkande poster		
Av- och nedskrivningar av immateriella och materiella tillgångar	8 507	8 206
Nedskrivning av krediter och andra åtaganden	599	2 050
Orealiserade värdeförändringar	–1 212	–1 999
Periodiserade över-/underkurser på skuldebrev och emitterade masskuldebrev	4 174	5 028
Resultat från investeringsverksamhet	–107	–1
Dividend från intresse- och dotterföretag	–2 294	–1 808
Betalda inkomstskatter	–119	–1 696
Ökning (–) eller minskning (+) av fordringar från löpande verksamhet		
Hos centralbanker belåningsbara skuldebrev	–186 968	–134 131
Fordringar på kreditinstitut	9 933	100 227
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	–95 531	–208 355
Övriga tillgångar	–51 044	–12 120
Ökning (+) eller minskning (–) av skulder från löpande verksamhet		
Skulder till kreditinstitut	63 666	4 234
Skulder till allmänheten och offentlig sektor	201 786	145 986
Emitterade skuldebrev	–55 343	–13 232
Övriga skulder	–2 476	–52 128
Kassaflöde från löpande verksamhet totalt	**–84 256**	**–138 276**
Kassaflöde från investeringsverksamhet		
Investering i aktier och andelar	–2 000	0
Försäljning av aktier och andelar	104	1
Investering i aktier i intresse- och dotterföretag	–20	0
Erhållen dividend från intresse- och dotterföretag	2 294	1 808
Investering i materiella tillgångar	–2 088	–588
Försäljning av materiella tillgångar	168	110
Investering i immateriella tillgångar	–7 089	–5 188
Kassaflöden från investeringsverksamheten totalt	**–8 632**	**–3 858**
Kassaflöde från finansieringsverksamhet		
Emission aktiesparprogram/optionsrätter	174	1 219
Ökning av emitterade icke-säkerställda obligationer	249 111	99 850
Minskning av emitterade icke-säkerställda obligationer	0	–85 634
Ökning av emitterade säkerställda obligationer	0	255 297
Minskning av emitterade säkerställda obligationer	–198 237	–102 246
Ökning av riskdebenturer	19 335	2 119
Minskning av riskdebenturer	–5 454	–8 375
Betald dividend	–10 041	–9 201
Kassaflöde från finansieringsverksamhet totalt	**54 888**	**153 028**
Likvida medel vid årets början	584 573	576 546
Kassaflöde från löpande verksamhet	–84 256	–138 276
Kassaflöde från investeringsverksamhet	–8 632	–3 858
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	54 888	153 028
Kursdifferens i likvida medel	–3 710	–2 867
Likvida medel vid årets slut	**542 863**	**584 573**
Likvida medel i kassaflödesanalysen består av följande poster:		
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	483 353	523 801
Vid anfordran betalbara fordringar på kreditinstitut	59 511	60 772
Totalt	**542 863**	**584 573**

Med likvida medel avses kassa, checkräkningen på Finlands Bank, vid anfordran betalbara fordringar på kreditinstitut, övriga fordringar på kreditinstitut och skuldebrev med ursprunglig återstående löptid mindre än tre månader, samt fordringar på offentliga samfund som inte är kreditgivning. Investeringsverksamheten avser betalningar i anslutning till materiella och immateriella tillgångar samt innehavet av aktier och andelar förutom aktier avsedda för handel. Finansieringsverksamheten avser poster bland eget och främmande kapital som finansierar den löpande verksamheten. Analysen har gjorts enligt den indirekta metoden.

I löpande verksamheten ingår erhållna räntor om 63 756 (63 254), betalda räntor om 9 808 (11 226) och erhållna dividendintäkter om 1 (177).

Foto: Daniel Eriksson

Innehållsförteckning noter moderbolaget

NOTER TILL MODERBOLAGETS FINANSIELLA RAPPORTER

M1. Moderbolagets redovisningsprinciper 158

NOTER TILL RESULTATRÄKNINGEN

M2. Räntenetto 159

M3. Provisionsnetto 159

M4. Nettoresultat finansiella poster till verkligt värde 160

M5. Intäkter från egetkapitalinstrument 160

M6. Övriga intäkter 160

M7. Personalkostnader 160

M8. Övriga kostnader 161

M9. Förväntade kreditförluster 161

M10. Inkomstskatt 162

NOTER TILL BALANSRÄKNINGEN

M11. Finansiella tillgångars och skulders verkliga värden och bokföringsvärden och nivåer för verkliga värden 162

M12. Tillgångar och skulder per valuta 164

M13. Innehav av skuldebrev 164

M14. Fordringar på kreditinstitut 165

M15. Fordringar på allmänheten och offentlig sektor 165

M16. Aktier och andelar 165

M17. Derivatinstrument 166

M18. Immateriella tillgångar 166

M19. Materiella tillgångar 167

M20. Övriga tillgångar 168

M21. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter 168

M22. Uppskjutna skattefordringar och -skulder 168

M23. Skulder till kreditinstitut 169

M24. Skulder till allmänheten 169

M25. Emitterade skuldebrev 169

M26. Övriga skulder 170

M27. Avsättningar 170

M28. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter 170

M29. Efterställda skulder 170

M30. Maturitetsfördelning för tillgångar och skulder 171

M31. Fordringar på koncernbolag 173

M32. Skulder till koncernbolag 173

NOTER ANGÅENDE PERSONAL OCH LEDNING

M33. Utbetalda löner till styrelse och ledning 173

M34. Ledningens privata innehav av aktier i Ålandsbanken Abp 173

M35. Finansiella transaktioner med närstående 173

NOTER ANGÅENDE SÄKERHETER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER

M36. Ställda säkerheter 173

M37. Åtaganden utanför balansräkningen 174

M38. Hyresåtaganden 174

ÖVRIGA NOTER

M39. Dotter- och intresseföretag 174

M40. Utdelningsbara medel 174

Noter till moderbolagets finansiella rapporter

(tusen euro)

M1. Moderbolagets redovisningsprinciper

Ålandsbanken Abp:s bokslut uppgörs enligt kreditinstitutslagen, Finansministeriets förordning om bokslut och koncernbokslut i kreditinstitut och värdepappersföretag samt Finansinspektionens föreskrifter. Bokslutet för Ålandsbanken Abp upprättas i enlighet med finländsk redovisningsstandard (FAS). Moderbolagets redovisning presenteras i tusen euro, där annat inte anges.

Goodwill

Goodwill avskrivs planenligt under 10 år.

Bokslutsdispositioner

Inom bokslutsdispositioner redovisas de frivilliga reserveringar som Ålandsbanken har gjort baserat på Lag om beskattning av inkomst av näringsverksamhet 46 §.

I övrigt hänvisas till koncernens redovisningsprinciper.

M2. Räntenetto	2018	2017
Fordringar på kreditinstitut	822	791
varav negativa räntor[1]	584	527
Fordringar på allmänheten	61 046	62 299
varav negativa räntor[1]	376	68
Skuldebrev	757	911
varav negativa räntor[1]	486	393
Derivatinstrument	644	953
Övriga ränteintäkter	4	4
Summa ränteintäkter	**63 273**	**64 957**
Skulder till kreditinstitut	1 221	1 358
varav negativa räntor[1]	1 147	1 309
Skulder till allmänheten	3 713	3 860
varav negativa räntor[1]	55	25
Emitterade skuldebrev	2 847	3 393
Efterställda skulder	1 201	994
Derivatinstrument	986	952
Summa räntekostnader	**9 968**	**10 556**
Räntenetto	**53 305**	**54 401**

Ränteintäkter erhållna från koncernföretag är 238 (232).

Räntekostnader utbetalda till koncernföretag är 0 (0).

Räntor från derivatinstrument redovisas tillsammans med den post som de säkrar inom ramen för säkringsredovisning (säkring av verkligt värde och kassaflödessäkring) och verkligt värde-optionen.

[1] Negativa ränteintäkter från placeringar redovisas som räntekostnader medan erhållna negativa räntor för skulder redovisas som ränteintäkter.

M3. Provisionsnetto	2018	2017
Inlåning	813	788
Utlåning	2 984	3 469
Betalningsförmedling	4 818	4 429
Fondprovisioner	458	13 315
Förvaltningsprovisioner	11 264	11 043
Värdepappersförmedling	11 711	11 703
Försäkringsprovisioner	253	63
Juridiska tjänster	821	847
Garantiprovisioner	563	545
Övriga provisioner	2 080	2 004
Summa provisionsintäkter	**35 764**	**48 206**
Betalningsprovisionskostnader	–2 935	–2 335
Fondprovisionskostnader	0	–4
Förvaltningsprovisionskostnader	–946	–2 810
Värdepappersprovisionskostnader	–1 793	–2 400
Övriga provisionskostnader	–662	–834
Summa provisionskostnader	**–6 336**	**–8 383**
Provisionsnetto	**29 428**	**39 822**

M4. Nettoresultat finansiella poster till verkligt värde	2018			2017		
	Realiserat	Orealiserat	Totalt	Realiserat	Orealiserat	Totalt
Värderingskategori verkligt värde via resultaträkningen						
Skuldebrev	0	–106	–106	0	–158	–158
Aktier och andelar	0	0	0	57	0	57
Derivatinstrument	104	–108	–5	–50	960	910
Lånefordringar[1]	0	0	0	0	–558	–558
Värderingskategori verkligt värde via resultaträkningen	**104**	**–214**	**–110**	**7**	**245**	**252**
Säkringsredovisning						
varav säkringsinstrument	8	17	25	364	–7 026	–6 662
varav säkrad post	0	1 170	1 170	0	7 292	7 292
Säkringsredovisning	**8**	**1 188**	**1 195**	**364**	**266**	**630**
Nettointäkter från valutaverksamhet	**3 803**	**324**	**4 127**	**1 489**	**1 490**	**2 979**
Nettointäkter från finansiella tillgångar värderade via övrigt totalresultat	**856**	**–86**	**770**	**–12**	**–2**	**–14**
Summa	**4 770**	**1 212**	**5 983**	**1 848**	**1 999**	**3 847**

[1] Fastränteslån, som tidigare redovisades inom verkligtvärdeoption är omklassificerade vid övergången till IFRS9 och redovisas från och med 1 januari 2018 inom ramen för verkligtvärdesäkring.

M5. Intäkter från egetkapitalinstrument	2018	2017
Finansiella tillgångar som kan säljas	1	177
Intresseföretag	44	8
Företag inom samma koncern	2 250	1 800
Summa	**2 295**	**1 985**

M6. Övriga intäkter	2018	2017
Hyresintäkter från fastigheter	64	77
Koncerninterna tjänster	10 952	2 051
Övriga intäkter	1 207	1 416
Summa	**12 223**	**3 544**
Nettoresultat från förvaltningsfastigheter		
Hyresintäkter	11	11
Realisationsvinster	107	0
Nedskrivningar	0	–19
Övriga kostnader	–33	–31
Summa	**84**	**–40**

M7. Personalkostnader	2018	2017
Löner och arvoden	27 045	28 781
Ersättningar i form av aktier i Ålandsbanken Abp	163	129
Pensionskostnader	4 727	5 328
Övriga lönebikostnader	3 426	4 185
Summa	**35 362**	**38 424**
Antal anställda		
Fast heltidsanställda	404	399
Fast deltidsanställda	41	37
Visstidsanställda	52	68
Summa	**497**	**504**

M8. Övriga kostnader	2018	2017
IT-kostnader (exkusive marknadsdata)	14 920	14 823
Hyror	2 719	2 851
Övriga lokal- och fastighetskostnader	999	1 340
Marknadsföringskostnader	2 462	2 549
Marknadsdata	1 887	1 953
Personalrelaterade kostnader	1 290	1 453
Resekostnader	722	811
Köpta tjänster	2 188	2 292
Garantiavgift[1]	4	21
Stabilitetsavgift	2 552	859
Övriga kostnader	7 031	4 799
Tillverkning för eget bruk	0	–408
Summa	**36 775**	**33 343**

[1] I garantiavgift ingår insättningsgarantiavgift och avgift till Ersättningsfonden för investerare.

Avgifter till Verket för finansiell stabilitet		
Insättningsgarantiavgift	1 042	1 519
Erlagt av Gamla Insättningsgarantifonden	–1 042	–1 519
Stabilitetsavgift	2 552	1 391
Tillgodo från tidigare års erlagda bankskatter	0	–532
Förvaltningsavgift	30	31
	2 582	**890**

Med 2018-års avgiftsnivå har banken insättningsgarantiavgifter cirka femton år framöver till godo.

	Bolags-stämmovald revisor	Bolags-stämmovald revisor
Utbetalda arvoden till revisorer		
Utbetalda revisionsarvoden	231	216
Utbetalda konsultarvoden		
Enligt revisionslagen 1 § 1 mom. 2 punkt	6	19
Skatteärenden	0	5
Övrigt	83	61
Summa	**320**	**301**

Beloppen är inklusive moms.

M9. Förväntade kreditförluster	2018 (IFRS 9)					
	Nya och ökade individuella nedskrivningar	Återfört från tidigare gjorda reserveringar	Utnyttjat för konstaterade förluster	Konstaterade förluster	Återvinning av konstaterad förlust	Totalt
Förväntade förluster från finansiella tillgångar som redovisas till upplupet anskaffningsvärde samt från åtaganden utanför balansräkningen						
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	7 373	–6 832	–1 929	2 096	–165	542
Åtaganden utanför balansräkningen	182	–363	0	0	0	–182
Skuldebrev	91	–36	0	0	0	55
Summa förväntade kreditförluster	**7 645**	**–7 231**	**–1 929**	**2 096**	**–165**	**416**
Förväntade förluster från finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via övrigt totalresultat						
Skuldebrev	240	–177				63
Summa	**240**	**–177**	**0**	**0**	**0**	**63**

	2017 (IAS 39)							
	Nya och ökade individuella nedskriv-ningar	Återfört från tidigare gjorda reserv-eringar	Utnyttjat för konsta-terade förluster	Konsta-terade förluster	Återvinning av konstaterad förlust	Periodens nettoreserv-ering för gruppvist värderade fordringar	Övriga reserv-eringar	Totalt
Förväntade förluster från finansiella tillgångar som redovisas till upplupet anskaffningsvärde samt från åtaganden utanför balansräkningen								
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	2 584	–529	–4 354	4 593	–124	–9	3	2 163
Åtaganden utanför balansräkningen	0	0	0	0	0	0	0	0
Skuldebrev	0	0	0	0	0	0	0	0
Summa förväntade kreditförluster	**2 584**	**–529**	**–4 354**	**4 593**	**–124**	**–9**	**3**	**2 163**

	2018 (IFRS 9)				2017 (IAS 39)		
	Reserv för individuellt värderade fordringar på allmänheten och offentlig sektor	Avsättning för förväntade förluster för åtaganden utanför balansräkningen	Reserv för förväntade förluster för skuldebrev som redovisas till upplupet anskaffningsvärde	Totalt	Reserv för individuellt värderade fordringar	Reserv för gruppvis värderade fordringar	Totalt
Förändring av reserv för nedskrivningar							
Reserv vid årets ingång	11 194	252	56	11 502	10 763	869	11 632
Nya och ökade individuella nedskrivningar	7 373	182	91	7 645	2 584	–9	2 574
Återfört från tidigare gjorda reserveringar	–6 832	–363	–36	–7 231	–529		–529
Utnyttjat för konstaterade förluster	–1 929	0	0	–1 929	–4 354		–4 354
Valutakursdifferenser	–12	–1		–13	0		0
Reserv vid årets utgång	**9 793**	**70**	**111**	**9 974**	**8 464**	**860**	**9 324**
Övergångseffekter som uppstått i samband med övergången till IFRS 9					2 730	–860	1 870
Ingående balans 1.1.2018					**11 194**	**0**	**11 194**

M10. Inkomstskatt	2018	2017
Resultaträkningen		
Skatt avseende tidigare år	–23	–13
Aktuell skatt	1 140	422
Förändring av uppskjuten skatt	173	–171
Summa	**1 290**	**239**
Nominell skattesats i Finland, %	20,0	20,0
Ej skattepliktiga intäkter/avdragsgilla kostnader, %	1,5	70,0
Svensk skattesats 22 %	2,6	0,0
Skatt avseende tidigare år, %	–0,6	0,7
Övrigt, %	0,0	0,0
Effektiv skattesats, %	**23,5**	**90,7**

Uppskjutna skattefordringar och -skulder är beräknade enligt skattesatsen 20,0 procent som började gälla från 1 januari 2014.

Noter till balansräkningen

M11. Finansiella tillgångars och skulders verkliga värden och bokföringsvärden och nivåer för verkliga värden

	2018		2017	
	Summa bokfört värde	Verkligt värde	Summa bokfört värde	Verkligt värde
Kontanta medel	506 897	506 897	523 801	523 801
Hos centralbanker belåningsbara skuldebrev	815 095	815 757	633 789	634 313
Fordringar på kreditinstitut	79 933	79 933	92 897	92 897
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	4 016 108	4 029 681	3 970 774	4 005 317
Aktier och andelar	2 563	2 563	531	531
Aktier och andelar i intresseföretag	20	20	0	0
Aktier i dotterbolag	11 837	11 837	11 837	11 837
Derivatinstrument	15 347	15 347	21 424	21 424
Summa finansiella tillgångar	**5 447 801**	**5 462 035**	**5 255 052**	**5 290 119**
Skulder till kreditinstitut	250 254	250 254	206 306	206 518
Skulder till allmänheten	3 303 546	3 303 918	3 157 061	3 150 706
Emitterade skuldebrev	1 587 888	1 593 802	1 599 511	1 608 487
Derivatinstrument	8 110	8 110	22 562	22 562
Efterställda skulder	46 895	53 485	33 003	34 498
Summa finansiella skulder	**5 196 693**	**5 209 570**	**5 018 443**	**5 022 770**

	2018			
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansiella instrument värderade till verkligt värde i balansräkningen				
Tillgångar				
Skuldebrev belåningsbara i centralbank	626 005			626 005
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor		99 992		99 992
Aktier och andelar	21	4	2 538	2 563
Derivatinstrument		15 347		15 347
Summa	**626 026**	**115 343**	**2 538**	**743 907**
Skulder till allmänheten				
Emitterade skuldebrev		953 456		953 456
Derivatinstrument	0	8 110		8 110
Efterställda skulder		2 187		2 187
Summa	0	**963 754**	**0**	**963 754**

	2017			
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansiella instrument värderade till verkligt värde i balansräkningen				
Tillgångar				
Skuldebrev belåningsbara i centralbank	494 897			494 897
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor		74 176		74 176
Aktier och andelar	23	4	504	531
Derivatinstrument	0	21 424		21 424
Summa	**494 920**	**95 604**	**504**	**591 027**
Skulder				
Emitterade skuldebrev		704 755		704 755
Derivatinstrument	0	22 562		22 562
Efterställda skulder		7 794		7 794
Summa	0	**735 111**	**0**	**735 111**

Nivå 1	Instrument med noterade priser
Nivå 2	Värderingstekniker baserade på observerbara marknadsdata
Nivå 3	Värderingstekniker baserade på icke observerbara marknadsdata

	2018	2017
	Aktier och andelar	Aktier och andelar
Förändring i innehav i nivå 3		
Redovisat värde vid årets ingång	504	486
Nyanskaffning	2 135	0
Avyttrat/förfallet under året	–130	–4
Orealiserad värdeförändring i resultaträkningen	0	–2
Orealiserad valutavärdering	11	
Värdeförändring redovisad i övrigt totalresultat	19	24
Redovisat värde vid årets utgång	**2 538**	**504**

Ingen överföring har skett mellan nivå 1 och nivå 2.

M12. Tillgångar och skulder per valuta

	2018				
	EUR	SEK	USD	Övrigt	Totalt
Kontanta medel	412 136	94 523	52	187	506 897
Hos centralbanker belåningsbara skuldebrev	501 315	286 998	21 748	5 034	815 095
Fordringar på kreditinstitut	25 243	32 539	12 775	9 377	79 933
Fordringar på allmänheten	2 711 637	1 280 158	24 313	0	4 016 108
Derivatinstrument	14 583	750	2	13	15 347
Övriga ej valutafördelade poster	132 230				132 230
Summa tillgångar	**3 797 143**	**1 694 968**	**58 890**	**14 610**	**5 565 611**
Skulder till kreditinstitut	178 700	71 553	0	1	250 254
Skulder till allmänheten	2 222 819	1 009 217	61 697	31 946	3 325 680
Emitterade skuldebrev	1 051 819	536 069	0	0	1 587 888
Derivatinstrument	7 357	747	5	2	8 110
Efterställda skulder	27 392	19 503	0	0	46 895
Övriga ej valutafördelade poster, inkl. eget kapital	346 784				346 784
Summa skulder och eget kapital	**3 834 870**	**1 637 089**	**61 702**	**31 949**	**5 565 611**
Valutafördelade övriga tillgångar och skulder samt utombalansposter		57 906	–2 800	–17 410	
Nettoposition i valuta (EUR)		–26	–13	71	32

	2017				
	EUR	SEK	USD	Övrigt	Totalt
Kontanta medel	473 487	50 095	46	174	523 801
Hos centralbanker belåningsbara skuldebrev	476 837	136 269	20 683	0	633 789
Fordringar på kreditinstitut	16 157	31 027	15 790	29 923	92 897
Fordringar på allmänheten	2 663 798	1 282 144	24 832	0	3 970 773
Derivatinstrument	17 501	3 917	0	6	21 424
Övriga ej valutafördelade poster	103 026				103 026
Summa tillgångar	**3 750 804**	**1 503 452**	**61 351**	**30 103**	**5 345 710**
Skulder till kreditinstitut	141 133	63 106	458	1 608	206 306
Skulder till allmänheten	2 163 697	892 807	65 554	35 003	3 157 061
Emitterade skuldebrev	962 945	636 566	0	0	1 599 511
Derivatinstrument	11 359	11 168	1	35	22 562
Efterställda skulder	33 003	0	0	0	33 003
Övriga ej valutafördelade poster, inkl. eget kapital	327 267				327 267
Summa skulder och eget kapital	**3 639 404**	**1 603 647**	**66 014**	**36 646**	**5 345 710**
Valutafördelade övriga tillgångar och skulder samt utombalansposter		–100 163	–4 701	–6 563	
Nettoposition i valuta (EUR)		–22	39	21	38

M13. Innehav av skuldebrev

	2018		
	Nominellt belopp	Redovisat belopp	Förlustreserv
Hos centralbanker belåningsbara skuldebrev			
Innehav till verkligt värde via övrigt totalresultat			
Statsobligationer	21 834	21 748	0
Säkerställda bostadsobligationer	363 695	368 791	89
Skuldebrev emitterade av kreditinstitut	179 204	181 352	101
Övriga skuldebrev	53 256	54 113	10
Innehav till upplupet anskaffningsvärde			
Statsobligationer	15 363	16 004	1
Säkerställda bostadsobligationer	119 941	122 471	34
Skuldebrev emitterade av kreditinstitut	31 326	31 649	69
Övriga skuldebrev	19 000	18 966	8
Summa	**803 620**	**815 095**	**311**

Hela innehavet består av offentligt noterade skuldebrev.

	2017	
	Nominellt belopp	Redovisat belopp
Hos centralbanker belåningsbara skuldebrev		
Innehav för handel		
Säkerställda bostadsobligationer	45 200	45 506
Skuldebrev emitterade av kreditinstitut	29 800	31 585
Övriga skuldebrev	3 000	3 067
Innehav tillgängliga för försäljning		
Statsobligationer	58 525	54 400
Säkerställda bostadsobligationer	227 476	230 993
Skuldebrev emitterade av kreditinstitut	122 106	124 271
Övriga skuldebrev	5 000	5 074
Innehav som hålls till förfall		
Statsobligationer	5 587	6 437
Säkerställda bostadsobligationer	91 800	93 241
Skuldebrev emitterade av kreditinstitut	19 611	20 245
Övriga skuldebrev	19 000	18 970
Summa	**627 106**	**633 789**

Hela innehavet består av offentligt noterade skuldebrev.

M14. Fordringar på kreditinstitut	2018				2017		
	På anfordran betalbar	Övrig	Reservering för förväntad förlust	Totalt	På anfordran betalbar	Övrig	Totalt
Finländska kreditinstitut	2 357	0	0	2 357	8 973	0	8 973
Utländska banker och kreditinstitut	77 576	0	0	77 576	83 924	0	83 924
Summa	**79 933**	**0**	**0**	**79 933**	**92 897**	**0**	**92 897**

M15. Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	2018			2017		
	Balansvärde, brutto	Reservering för förväntad förlust (IFRS9)	Balansvärde, netto	Balansvärde, brutto	Reservering för förväntad förlust (IAS 39)	Balansvärde, netto
Företag	612 063	–1 971	610 092	594 689	–3 347	591 341
Offentlig sektor	747	–1	746	1 524	0	1 524
Hushåll	1 983 710	–7 190	1 976 520	1 953 867	–5 710	1 948 158
Hushållens intresseorganisationer	11 749	–1	11 747	11 939	0	11 939
Utlandet	1 417 633	–630	1 417 003	1 418 078	-266	1 417 812
Summa	**4 025 902**	**–9 793**	**4 016 108**	**3 980 097**	**–9 323**	**3 970 774**
varav efterställda fordringar			1 594			2 481

Med utlandet avses utlåning till kunder utanför Finland.

M16. Aktier och andelar	2018	2017
Innehav som redovisas till verkligt värde via övrigt totalresultat		
Noterade	21	23
Onoterade	2 542	508
Summa aktier och andelar	**2 563**	**531**
Aktier och andelar i ägarintresseföretag	20	0
Aktier och andelar i företag inom samma koncern	11 837	11 837
Summa aktier och andelar	**14 400**	**12 367**

M17. Derivatinstrument				2018			2017		
	Nominellt belopp/löptid								
	under 1 år	1–5 år	över 5 år	Nomniellt belopp	Positiva marknads-värden	Negativa marknads-värden	Nomniellt belopp	Positiva marknads-värden	Negativa marknads-värden
Derivat för handel									
Ränterelaterade kontrakt									
Ränteswappar	0	33 525	21 610	55 135	2 272	2 547	93 941	1 742	2 997
Räntefuturer	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ränteoptioner – köpta	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Valutarelaterade kontrakt									
Valutaterminer	383 163	0	0	383 163	767	756	491 996	3 919	3 554
Aktierelaterade kontrakt									
Aktieoptioner – köpta	0	0	0	0	0	0	4 505	1 211	0
Aktieoptioner – utfärdade	0	0	0	0	0	0	4 030	0	1 112
Övriga derivatkontrakt	0	0	0	0	0	0	8 062	0	0
Summa	**383 163**	**33 525**	**21 610**	**438 298**	**3 039**	**3 303**	**602 534**	**6 872**	**7 663**
Derivat för marknadsvärdesäkring									
Ränterelaterade kontrakt									
Ränteswappar	104 660	869 627	78 421	1 052 708	12 309	4 807	770 905	14 551	7 248
Summa	**104 660**	**869 627**	**78 421**	**1 052 708**	**12 309**	**4 807**	**770 905**	**14 551**	**7 248**
Derivat för kassaflödessäkring									
Valutarelaterade kontrakt									
Ränte- och valutaswappar	0	0	0	0	0	0	50 793	0	7 210
Summa	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**50 793**	**0**	**7 210**
Derivat för säkring av nettoinvestering i utlandsverksamhet									
Valutarelaterade kontrakt									
Valutaswappar	0	0	0	0	0	0	54 501	0	441
Summa	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**54 501**	**0**	**441**
Summa derivatinstrument	**487 823**	**903 152**	**100 031**	**1 491 005**	**15 347**	**8 110**	**1 478 734**	**21 424**	**22 562**
varav clearat	104 660	899 839	97 001	1 101 500	13 007	7 030	854 941	14 688	9 712

Derivat redovisas från och med 1 januari 2018 tillsammans med tillhörande upplupna räntor. Historik för jämförelseperioder har räknats om.

M18. Immateriella tillgångar	2018				
	Internt utvecklad programvara	Övrig programvara	Goodwill	Övriga immateriella tillgångar	Totalt
Anskaffningsvärde vid ingången av året	1 462	29 642	31 934	634	63 671
Anskaffningsvärde på tillkommande immateriella tillgångar	0	3 178	0	5 700	8 877
Avyttringar och utrangeringar	0	–98	0	0	–98
Valutaeffekt	–14	–250	–739	0	–1 002
Anskaffningsvärde vid utgången av året	**1 448**	**32 472**	**31 195**	**6 334**	**71 448**
Ackumulerade av- och nedskrivningar vid ingången av året	–104	–17 007	–18 703	0	–35 815
Avyttringar och utrangeringar	0	98	0	0	98
Årets avskrivningar	–207	–2 615	–4 233	–165	–7 221
Valutaeffekt	1	131	446	0	578
Ackumulerade av- och nedskrivningar vid utgången av året	**–310**	**–19 394**	**–22 490**	**–165**	**–42 360**
Utgående restvärde	**1 137**	**13 077**	**8 705**	**6 169**	**29 088**

	2017				
	Internt utvecklad programvara	Övrig programvara	Goodwill	Övriga immateriella tillgångar	Totalt
Anskaffningsvärde vid ingången av året	1 064	25 927	32 496	522	60 009
Anskaffningsvärde på tillkommande immateriella tillgångar	405	3 876	0	1 269	5 550
Överföring mellan poster	0	0	0	–1 156	–1 156
Valutaeffekt	–7	–162	–562	0	–731
Anskaffningsvärde vid utgången av året	**1 462**	**29 642**	**31 934**	**634**	**63 671**
Ackumulerade av- och nedskrivningar vid ingången av året	0	–14 913	–14 680	0	–29 592
Årets avskrivningar	–105	–2 187	–4 347	0	–6 639
Valutaeffekt	1	92	323	0	416
Ackumulerade av- och nedskrivningar vid utgången av året	**–104**	**–17 007**	**–18 703**	**0**	**–35 815**
Utgående restvärde	**1 357**	**12 634**	**13 230**	**634**	**27 856**

I noten har beloppen för Ombyggnation i hyrda lokaler omklassificerats från immateriella till materiella tillgångar, även för 2017.
I övriga immateriella tillgångar ingår förvärvade avtal.

M19. Materiella tillgångar	2018			2017		
Förvaltningsfastigheter			411			411
Rörelsefastigheter			12 951			13 886
Övriga materiella tillgångar			1 770			2 005
Summa			**15 132**			**16 303**
	Förvaltnings-fastigheter	Rörelse-fastigheter	Övriga materiella tillgångar	Förvaltnings-fastigheter	Rörelse-fastigheter	Övriga materiella tillgångar
Ingående anskaffningsvärde	1 082	20 756	17 541	1 109	20 522	18 507
Nyanskaffning	0	0	141	0	69	367
Nedskrivningar	0	–2	0	0	0	0
Avyttringar och utrangeringar	–501	–40	–1 955	–27	–959	–1 063
Överföring mellan poster	0	0	0	0	1 126	0
Valutaefffekt	0	–2	–359	0	–1	–270
Utgående anskaffningsvärde	**581**	**20 712**	**15 368**	**1 082**	**20 756**	**17 541**
Ingående ackumulerade avskrivningar	–671	–12 159	–15 535	–678	–11 989	–16 374
Årets avskrivning	0	–933	–352	0	–1 011	–438
Årets nedskrivning	0	–2	0	–19	–118	0
Avyttringar och utrangeringar	501	42	1 944	27	960	1 014
Valutaefffekt	0	0	346	0	0	262
Utgående ackumulerade avskrivningar	**–169**	**–13 051**	**–13 598**	**–671**	**–12 159**	**–15 535**
Ingående uppskrivningar		5 289			5 289	
Utgående ackumulerade uppskrivningar		**5 289**			**5 289**	
Redovisat värde	**411**	**12 951**	**1 770**	**411**	**13 886**	**2 005**
varav byggnader	0	12 712		0	13 647	
varav mark- och vattenområden	0	139		0	139	
varav aktier i fastighetssammanslutningar	411	100		411	100	

Förvaltningsfastigheternas bokförda värde är detsamma som marknadsvärdet.
I noten har beloppen för Ombyggnation i hyrda lokaler omklassificerats från immateriella till materiella tillgångar, även för 2017.

M20. Övriga tillgångar	2018	2017
Betalningsförmedlingsfordringar	1 451	1 526
Fondlikvidfordringar	35 316	21 364
Kundfordringar	884	594
Övriga	8 163	2 955
Summa	**45 814**	**26 438**

M21. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	2018	2017
Upplupna ränteintäkter	9 018	9 440
Övriga upplupna intäkter	14 282	8 083
Förutbetalda skatter	725	454
Övriga förutbetalda kostnader	2 817	1 664
Summa	**26 842**	**19 641**

M22. Uppskjutna skattefordringar och -skulder	2018	2017
Uppskjutna skattefordringar		
Avsättningar	25	206
Kassaflödessäkring	0	11
Verkligt värdesäkring	289	0
Säkring av nettoinvestering i utlandsverksamhet	0	88
Hyllavskrivningar	100	103
Nedskrivningar	433	0
Skuldebrev värderade via övrigt totalresultat	68	0
Aktier och andelar värderade via övrigt totalresultat	0	4
Övrigt	18	7
Summa uppskjutna skattefordringar	**933**	**420**
Uppskjutna skatteskulder		
Finansiella tillgångar värderade via övrigt totalresultat		
Skuldebrev	0	465
Summa uppskjutna skatteskulder	**0**	**465**
Netto uppskjutna skatter	**933**	**–46**

I ackumulerade bokslutsdispositioner ingår en uppskjuten skatteskuld om 24 708 (21 371).

		2018			
	31.12.2017	Övergångs-effekt IFRS 9	Redovisat i resultat-räkningen	Redovisat i övrigt total-resultat	31.12.2018
Förändringar av uppskjutna skatter					
Avsättningar	206		–181		25
Hyllavskrivningar	103		–3		100
Övrigt	7			11	18
Kassaflödessäkring	11			–11	0
Verkligt värdesäkring		289			289
Säkring av nettoinvestering i utlandsverksamhet	88			–88	0
Skuldebrev värderade via övrigt totalresultat	–465			533	68
Aktier och andelar värderade via övrigt totalresultat	4			–4	0
Nedskrivningar		433			433
Summa	**–46**	**722**	**–184**	**441**	**933**

	2017			
	31.12.2016	Redovisat i resultat-räkningen	Redovisat i övrigt total-resultat	31.12.2017
Förändringar av uppskjutna skatter				
Avsättningar	35	171		206
Hyllavskrivningar	103			103
Övrigt	7			7
Kassaflödessäkring	45		–33	11
Säkring av nettoinvestering i utlandsverksamhet	191		–103	88
Skuldebrev som är till salu	–444		–22	–465
Aktier och andelar som är till salu	10		–6	4
Summa	**–53**	**171**	**–164**	**–46**

M23. Skulder till kreditinstitut

	2018			2017		
	På anfordran betalbara	Övriga	Totalt	På anfordran betalbara	Övriga	Totalt
Centralbanker		130 340	130 340		130 340	130 340
Finländska kreditinstitut	19 332	6 100	25 432	1 801	5 000	6 801
Utländska banker och kreditinstitut	65 218	29 264	94 482	56 546	12 619	69 165
Summa	**84 550**	**165 704**	**250 254**	**58 347**	**147 959**	**206 306**

M24. Skulder till allmänheten

	2018	2017
Företag	954 817	976 107
Offentlig sektor	63 944	100 605
Hushåll	1 153 968	1 069 116
Hushållens intresseorganisationer	49 584	51 121
Utlandet	1 103 366	960 112
Summa	**3 325 680**	**3 157 061**

Med utlandet avses inlåning från kunder utanför Finland.

M25. Emitterade skuldebrev

	2018		2017	
	Nominellt belopp	Redovisat belopp	Nominellt belopp	Redovisat belopp
Bankcertifikat	121 344	121 364	158 472	158 477
varav till upplupet anskaffningsvärde	121 344	121 364	158 472	158 477
Säkerställda obligationer	1 111 440	1 116 687	1 328 537	1 331 581
varav till upplupet anskaffningsvärde	414 440	416 129	580 744	582 798
varav verkligt värdesäkring	697 000	703 557	697 000	698 014
varav kassaflödessäkring	0	0	50 793	50 770
Icke-säkerställda obligationer	350 000	349 837	100 000	99 878
varav till upplupet anskaffningsvärde	100 000	99 938	100 000	99 878
varav verkligt värdesäkring	250 000	249 899	0	0
Index-obligationer (strukturerade produkter)	0	0	9 587	9 575
varav till upplupet anskaffningsvärde			3 588	3 588
varav verkligt värdesäkring			5 999	5 987
Summa	**1 582 784**	**1 587 888**	**1 596 597**	**1 599 511**

Med verkligt värdesäkring avses säkringsredovisning av räntekomponenten i skuldebrevet.

M26. Övriga skulder	2018	2017
Betalningsförmedlingsskulder	19 357	19 927
Fondlikvidskulder	15 948	19 330
Leverantörsskulder	1 551	1 845
Förvärvat avtal	5 000	
Övriga	12 966	5 945
Summa	**54 821**	**47 047**

M27. Avsättningar	2018				2017		
	Avsättning för om-strukturer-ingsreserv	Avsättning för åtaganden utanför balans-räkningen	Övriga avsättningar	Totalt	Avsättning för omstrukturerings-reserv	Övriga avsättningar	Totalt
Avsättningar vid föregående års utgång	251	0	779	1 031	175	0	175
Övergångseffekt IFRS 9		252		252			0
Avsatt under året	71	182	0	253	419	1 395	1 815
Belopp som tagits i anspråk	–285	0	–604	–890	–342	–600	–942
Outnyttjade belopp som återförts	0	–369	–54	–417	2	0	2
Valutakursförändringar	–3	–1	–31	–35	–3	–17	–20
Avsättningar vid årets utgång	34	70	89	194	251	779	1 031

Avsättningen för omstruktureringsreserv avser både Finland och Sverige. Avsättning för omstruktureringsreserv omfattar både personalkostnader och övriga kostnader, men till väsentligaste del personalkostnader. Med avsättning för åtaganden utanför balans avses förväntade kreditförluster gällande givna garantier och outnyttjade kreditlimiter. Övriga avsättningar består av avgångsvederlag.

M28. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	2018	2017
Upplupna räntekostnader	6 213	5 921
Övriga upplupna kostnader	10 719	10 471
Upplupna skatter	1 715	0
Förutbetalda intäkter	5 899	1 150
Summa	**24 547**	**17 541**

M29. Efterställda skulder	2018			2017		
	Nominellt belopp	Bokfört belopp	Belopp i kapitalbas	Nominellt belopp	Bokfört belopp	Belopp i kapitalbas
Debenturlån 1/2013	0	0	0	3 377	3 398	0
Debenturlån 1/2014	2 185	2 187	0	4 262	4 288	0
Debenturlån 2/2014	8 275	8 275	1 002	8 275	8 275	2 656
Debenturlån 1/2015	8 603	8 603	8 603	8 603	8 603	8 603
Debenturlån 1/2016	6 173	6 173	6 173	6 173	6 173	6 173
Debenturlån 1/2017	2 266	2 266	2 266	2 266	2 266	2 266
Debenturlån 1/2018	19 503	19 391	19 503	0	0	0
Summa	**47 005**	**46 895**	**37 547**	**32 956**	**33 003**	**19 698**
varav för säkring av verkligt värde	2 185	2 187	0	7 639	7 686	0

	Ränta:	Återbetalning:
Debenturlån 1/2014	Fast ränta 2,30 %	03.02.2019
Debenturlån 2/2014	Fast ränta 3,00 %	09.08.2019
Debenturlån 1/2015	Fast ränta 3,75 %	25.05.2035
Debenturlån 1/2016	Fast ränta 3,75 %	12.08.2036
Debenturlån 1/2017	Fast ränta 3,75 %	18.08.2037
Debenturlån 1/2018	Stibor 3 mån +2,40%	15.05.2038

I och med att Basel 3-regelverket trädde i kraft 1 januari 2014 får riskdebenturer som utgivits efter 1 januari 2012 och som löper med amortering upp till fem år inte längre medräknas i det supplementära kapitalet. Under de sista fem åren av den avtalsenliga löptiden medräknas riskdebenturerna som supplementärkapitalposter i relation till kvarvarande kalenderdagar i den sista femårsperioden.

Lånen kan återköpas i förtid, detta är dock möjligt endast med Finansinspektionens tillstånd. Vid upplösning av banken är lånen efterställda bankens övriga förbindelser.

Debenturlånen 1/2015, 1/2016, 1/2017 och 1/2018 emitterades med nedskrivningsklausul. I händelse av att Ålandsbanken Abp:s eller koncernens kärnprimärkapitalrelation, CET1, understiger 7 procent skrivs kapitalbeloppet ned med 25 procent (debenturlån 1/2015) respektive 50 procent (debenturlån 1/2016, 1/2017 och 1/2018).

M30. Maturitetsfördelning för tillgångar och skulder	2018								
	Odiskonterade kontraktsenliga kassaflöden								
	Betalbar på anfordran	< 3 mån	3–6 mån	6–12 mån	1–5 år	5–10 år	> 10 år	Ej löptids-fördelad	Totalt
Tillgångar									
Kassa och fordringar hos centralbanker	506 897								506 897
Hos centralbanker belåningsbara skuldebrev		38 900	49 734	43 332	598 201	73 453		11 475	815 095
Fordringar på kreditinstitut	79 933								79 933
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	197 497	131 782	151 868	300 696	1 518 019	664 909	1 059 531	-8 194	4 016 108
Aktier och andelar								14 420	14 420
Derivatinstrument		753	533	2	9 016	5 043			15 347
Immateriella tillgångar								29 088	29 088
Materiella tillgångar								15 132	15 132
Övriga tillgångar								73 590	73 590
Summa	**784 327**	**171 435**	**202 135**	**344 030**	**2 125 235**	**743 405**	**1 059 531**	**135 512**	**5 565 611**
Skulder									
Skulder till kreditinstitut	86 244	20 182	9 888	3 600	130 340				250 254
Skulder till allmänheten	3 125 364	119 833	18 395	47 928	14 160				3 325 680
Emitterade skuldebrev		170 652	133 580	87 764	1 190 788			5 104	1 587 888
Derivatinstrument		753			4 375	2 982			8 110
Övriga skulder								79 563	79 563
Eterställda skulder		2 187		8 275			36 433		46 895
Eget kapital och reserver								267 222	267 222
Summa	**3 211 608**	**313 607**	**161 863**	**147 567**	**1 339 663**	**2 982**	**36 433**	**351 889**	**5 565 611**

	2017								
	Odiskonterade kontraktsenliga kassaflöden								
	Betalbar på anfordran	< 3 mån	3–6 mån	6–12 mån	1–5 år	5–10 år	> 10 år	Ej löptids-fördelad	Totalt
Tillgångar									
Kassa och fordringar hos centralbanker	523 801								523 801
Hos centralbanker belåningsbara skuldebrev		25 179	47 736	38 343	424 461	87 232		10 837	633 789
Fordringar på kreditinstitut	92 897								92 897
Fordringar på allmänheten och offentlig sektor	188 152	175 475	171 457	305 064	1 503 959	599 442	1 025 880	1 345	3 970 774
Aktier och andelar								12 368	12 368
Derivatinstrument		3 634	1 019	798	4 065	7 187	1 077		21 424
Immateriella tillgångar								27 856	27 856
Materiella tillgångar								16 303	16 303
Övriga tillgångar								46 498	46 498
Summa	**804 850**	**205 033**	**220 422**	**344 368**	**1 933 318**	**695 333**	**1 027 178**	**115 207**	**5 345 710**
Skulder									
Skulder till kreditinstitut	58 347	17 619			130 340				206 306
Skulder till allmänheten	2 758 302	276 759	16 527	79 454	26 019				3 157 061
Emitterade skuldebrev		99 797	96 557	172 154	881 744	347 000		2 259	1 599 511
Derivatinstrument		3 866	7 807	1 161	1 208	7 180	1 340		22 562
Övriga skulder								67 132	66 085
Eterställda skulder		2 185		3 377	10 460		16 981		33 003
Eget kapital och reserver								261 182	261 182
Summa	**2 816 649**	**400 226**	**120 891**	**256 146**	**1 049 771**	**354 180**	**18 321**	**330 573**	**5 345 710**

M31. Fordringar på koncernbolag	2018	2017
Fordringar på allmänheten	22 349	21 643
Övriga tillgångar	211	395
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	16 523	3 027
Summa	**39 083**	**25 064**

M32. Skulder till koncernbolag	2018	2017
Skulder till allmänheten	22 175	8 896
Övriga skulder	2 755	1 474
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	7 662	1 577
Summa	**32 592**	**11 946**

Noter angående personal och ledning

M33. Utbetalda löner till styrelse och ledning	2018	2017
Lampi, Nils	54	55
Taxell, Christoffer	42	42
Ceder, Åsa	43	43
Karlsson, Anders Å	43	45
Persson, Göran	37	37
Valassi, Ulrika	45	47
Woivalin, Dan-Erik[1]	12	37
Wiklöf, Anders	37	37
Medlemmar i styrelse	312	343
Verkställande direktör	405	357
Övriga medlemmar i ledningsgrupp	1 474	1 490

I beloppet ingår värdet av naturaförmåner. För medlemmarna i styrelsen finns inga pensionsförpliktelser. Verkställande direktörens pensionsförmåner grundar sig på gängse anställningsvillkor.

[1] Avgick som styrelsemedlem vid bolagsstämman 2018.

M34. Ledningens privata innehav av aktier i Ålandsbanken Abp

Se avsnitten Styrelse och Verkställande ledning.

M35. Finansiella transaktioner med närstående

Se not K44 i Noter till koncernens finansiella rapporter.

Noter angående säkerheter och ansvarsförbindelser

M36. Ställda säkerheter	2018	2017
För egna skulder ställda säkerheter		
Fordringar på kreditinstitut	6 060	8 259
Statspapper och obligationer	115 505	141 425
Fordringar på allmänheten	1 614 798	1 989 354
Övrigt	3 280	3 225
Summa för egna skulder ställda säkerheter	**1 739 643**	**2 142 263**

Ställda säkerheter i form av statspapper och obligationer har i huvudsak ställts som säkerhet till centralbank. Utlåningen till allmänheten som ställts som säkerhet utgörs av den registrerade säkerhetsmassan till förmån för innehavare av säkerställda obligationer. Med övriga ställda säkerheter avses huvudsakligen kapitalförsäkringar.

	2018	2017
Övriga ställda säkerheter		
Statspapper och obligationer	25 223	20 950
Övrigt	16 521	22 301
Summa övriga ställda säkerheter	**41 743**	**43 251**

Säkerheterna har i huvudsak ställts till centralbanker oc kreditinstitut för betalsystem, värdepappershandel och clearing.

Säkerheter har inte ställts för andras skulder och förbindelser.

Med undantag för för lånefordringar utgörande säkerhetsmassa för säkerställda obligationer, där lagstiftning reglerar minimikrav på översäkerheter, är de säkerheter som överstiger skulden nominella värden fritt disponibla för banken.

M37. Åtaganden utanför balansräkningen	2018	2017
Garantier	45 354	45 100
Outnyttjade checkräkningslimiter	244 279	233 345
Outnyttjade kreditkortslimiter	5 075	4 618
Outnyttjade kreditmöjligheter	131 177	142 353
Övriga förbindelser	14 494	13 897
Summa	**440 380**	**439 313**
Garantier för dotterbolag	2 003	5 538
Outnyttjade checkräkningslimiter för dotterbolag	16 011	17 783

M38. Hyresåtaganden	2018	2017
Hyresåtaganden att erlägga		
Under 1 år	2 519	2 567
Över 1 och under 5 år	2 270	4 511
Summa	**4 789**	**7 078**

Hyresåtagandena motsvarar de hyreskostnader som skulle uppstå vid uppsägning av samtliga hyresavtal.

Övriga noter

M39. Dotter- och intresseföretag	2018		
	Hemort	Ägarandel, %	Bokfört värde
Dotterbolag			
Ab Compass Card Oy Ltd	Mariehamn	100	8 491
Crosskey Banking Solutions Ab Ltd	Mariehamn	100	2 505
S-Crosskey Ab	Mariehamn	60	
Ålandsbanken Fondbolag Ab	Mariehamn	100	841
Ålandsbanken Fonder Ab	Mariehamn	100	
Ålandsbanken Fonder II Ab	Mariehamn	100	
Summa			**11 837**
Intresseföretag			
Mäklarhuset Åland Ab	Mariehamn	29	20
Summa			**20**
Bostads- och fastighetssammanslutningar			
Fastigheter i eget bruk			
FAB Godby Center	Finström	11	100
Summa			**100**
Förvaltningsfastigheter			
FAB Horsklint	Kökar	20	12
FAB Nymars	Sottunga	30	30
FAB Västernäs City	Mariehamn	50	300
Summa			**342**

M40. Utdelningsbara medel	2018	2017
Balanserade vinstmedel	18 040	26 883
Fond för inbetalt fritt eget kapital	27 271	27 122
Aktiverade utvecklingsutgifter	–1 137	–1 357
Summa	**44 174**	**52 648**

Förslag till vinstdisposition

Ålandsbanken Abp:s utdelningsbara medel med avdrag för aktiverade utvecklingskostnader, inklusive fonden för inbetalt fritt eget kapital, är enligt bokslutet 44 174 266,58 euro, varav räkenskapsperiodens resultat är 4 198 427,34. Inga väsentliga förändringar har skett i bolagets ekonomiska ställning efter räkenskapsperiodens utgång.

Styrelsen föreslår att Ålandsbanken Abp:s utdelningsbara vinstmedel om 44 174 266,58 euro disponeras enligt följande:

För utelöpande A- och B-aktier utdelas 0,70 euro per aktie i dividend från balanserade vinstmedel,

sammanlagt	10 830 179,50
Som utdelningsbara medel kvarlämnas	33 344 087,08

Mariehamn den 1 mars 2019

Nils Lampi
Ordförande

Christoffer Taxell
Vice ordförande

Åsa Ceder

Anders Å Karlsson

Göran Persson

Ulrika Valassi

Anders Wiklöf

Peter Wiklöf
Verkställande direktör

Revisionspåteckning

Över utförd revision har idag avgivits berättelse.

Helsingfors den 1 mars 2019

Marcus Tötterman
CGR

Mari Suomela
CGR

Daniel Haglund
GR

Revisionsberättelse

Revision av bokslutet

Uttalande

Vi har utfört en revision av bokslutet för Ålandsbanken Abp (fo-nummer 0145019-3) för räkenskapsperioden

1.1–31.12.2018. Bokslutet omfattar koncernens balansräkning, resultaträkning, totalresultat, rapport över förändring i eget kapital, kassaflödesanalys och noter till bokslutet inklusive en sammanfattning av betydelsefulla redovisningsprinciper samt moderbolagets balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys och noter till bokslutet.

Enligt vår uppfattning

— ger koncernbokslutet en rättvisande bild av koncernens ekonomiska ställning och av resultatet av dess verksamhet och kassaflöden för året i enlighet med internationella redovisningsstandarder (IFRS), så som de antagits av EU,

— ger bokslutet en rättvisande bild av moderbolagets ekonomiska ställning samt av resultatet av dess verksamhet i enlighet med i Finland ikraftvarande stadganden gällande upprättande av bokslut och det uppfyller de lagstadgade kraven.

Våra uttalanden i denna rapport är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som överlämnats till moderbolagets revisionsutskott.

Grund för uttalandet

Vi har utfört vår revision i enlighet med god revisionssed i Finland. Vårt ansvar enligt god revisionssed beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar för revisionen av bokslutet.

Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernföretagen enligt de etiska kraven i Finland som gäller den av oss utförda revisionen och vi har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa.

Andra tjänster än revisionstjänster som tillhandahållits moderbolaget och koncernbolagen är enligt vår bästa kunskap och övertygelse i enlighet med bestämmelserna för dylika tjänster i Finland och vi har inte tillhandahållit förbjudna tjänster som avses i revisorsförordningens 537/2014 artikel 5.1. De andra tjänster än revisionstjänster som vi tillhandahållit framgår ur not K 12 till koncernbokslutet.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Materialitet

Den tillämpande materialiteten påverkar omfattningen av revisionen. Materialiteten har bestämts på basen professionell bedömning och styr valet av revisionsåtgärder, tidpunkten för och omfattningen av revisionen samt bedömningen av noterade felaktigheter i förhållandet till bokslutet som helhet. Nivån på den av oss bestämda materialiteten baserar sig på vår bedömning av storleken av felaktigheter som ensamma eller tillsammans rimligen kan anses inverka på ekonomiska beslut som användare av bokslutet gör. Vi har också tagit i betraktande felaktigheter vilka på grund av kvalitativa faktorer enligt vår uppfattning är materiella för användarna av bokslutet.

För revisionen särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för räkenskapsperiodens revision. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till bokslutet som helhet, men vi ger inga separata uttalanden om dessa områden. De viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter som avses i EU förordningens 537/2014 artikel 10.2c är inkluderade i beskrivningarna av för revisionen särskilt betydelsefulla områden nedan.

Vid vår revision har vi beaktat risken att ledningen förbigår kontroller. Detta har omfattat en bedömning av om det finns indikationer på ledningens medvetna förhållande till dessa, vilket kan medföra en risk för väsentliga felaktigheter till följd av oegentligheter.

FÖR REVISIONEN SÄRSKILT BETYDELSEFULLA OMRÅDEN – HUR IFRÅGAVARANDE OMRÅDEN BEAKTATS I REVISIONEN

Värdering av fordringar på allmänheten och offentliga samfund (redovisningsprinciper och noter K3, K13, K21, M9 och M15)

— Fordringar på allmänheten och offentlig sektor uppgår till 4022 miljoner euro. Detta motsvarar ungefär 72 procent av Ålandsbankens balansomslutning.

— Ålandsbanken har från och med 1.1.2018 tillämpat IFRS 9 Finansiella instrument – standarden på nedskrivningar av kundfordringar. I och med övergången har man övergått från att boka individuella och gruppvisa nedskrivningar till att boka förväntade kreditförluster i enlighet med IFRS 9-standarden.

— Kalkylen av förväntade kreditförluster inbegriper antaganden, uppskattningar samt företagsledningens bedömningar, som hänför sig till bland annat sannolikheten och beloppet för förväntade kreditförluster samt till definitionen av betydande ökning i kreditrisk

— På grund av det materiella balansvärdet, ibruktagandet av IFRS 9 –standarden, beräkningsmodellernas komplexitet och de inkluderade uppskattningarna gjorda av företagsledningen beträffande nedskrivningar, är fordringar på allmänhet och offentlig sektor ett område av särskild betydelse för revisionen.

Hur ifrågavarande områden beaktats i revisionen:

— Vi har utvärderat principer och kontroller hänförliga till godkännande, redovisning och övervakning av krediter samt gjort en bedömning av principer som legat till grund för riskbedömning och fastställande av nedskrivningar och kreditförlustreserveringar. Vi har i vår granskning av kreditstocken även utnyttjat data-analyser.

— Vi har utvärderat modellerna och de centrala antaganden för kalkylering av förväntade kreditförluster vid ibruktagandet av IFRS 9-standarden samt testat kontroller hänförliga till beräkningsprocessen för förväntade kreditförluster. Våra revisionsinsatser har inkluderat en genomgång av de mest väsentliga enskilda nedskrivningarna under räkenskapsperioden. IFRS- och finansieringsspecialister från KPMG har deltagit i revisionen.

— Utöver detta har vi utvärderat sakligheten av Ålandsbankens bokslutsnoter gällande lån och övriga fordringar och förväntade kreditförluster inklusive uppgifterna gällande ibruktagandet av IFRS 9 -standarden.

Provisionsnetto och IT-intäkter (redovisningsprinciper och noter K8, M3)

— De av Ålandsbanken förvaltade tillgångarna berättigar till provisionsbaserade intäkter baserat på avtal med kunder och samarbetspartners. IT-intäkterna baserar sig på kundavtal. Provisions- och IT- intäkterna utformar en betydande post inom koncernens resultaträkning.

— Beräkningen av fond- och förvaltningsprovisioner samt IT-intäkter inbegriper manuella arbetsskeden som kan innefatta bedömningar av företagsledningen hänförligt till arvodets belopp samt vid fastställande av intäktsföringsgrad.

— På basen av intäkternas storlek och de relaterade bedömningarna är provisionsnetto samt IT-intäkter ett område av särskild betydelse för revisionen.

Hur ifrågavarande områden beaktats i revisionen:

— Vi har utvärderat de metoder som Ålandsbanken använder sig av för att beräkna fond- och förvaltningsprovisioner samt IT-intäkter.

— Vår granskning av redovisning av fond- och förvaltningsprovisioner samt IT-intäkter har fokuserat på kontrollerna inom fakturerings- och kalkyleringsprocesserna. Vi har utvärderat att kontrollerna är ändamålsenligt utformade och effektivt fungerande.

— Våra revisionsinsatser har genom urval inbegripit bl.a. testning av arvodesberäkningar samt genomgång av avtal och fondstadgar där arvodesbasen definierats. Vi har även utfört data-analyser på de debiterade arvodena.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för bokslutet

Styrelsen och verkställande direktören ansvarar för upprättandet av bokslutet och för att koncernbokslutet ger en rättvisande bild enligt internationella redovisningsstandarder (IFRS), så som de antagits av EU och för att bokslutet ger en rättvisande bild i enlighet med i Finland ikraftvarande stadganden gällande upprättande av bokslut samt uppfyller de lagstadgade kraven. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta ett bokslut som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av bokslutet ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av moderbolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om man avser att likvidera moderbolaget eller koncernen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ än att göra så.

Revisorns skyldigheter vid revision av bokslutet

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida bokslutet som helhet innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i bokslutet.

Som del av en revision enligt god revisionssed gör vi professionell bedömning och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

— Identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i bokslutet, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

— Skaffar vi oss en förståelse av den del av moderbolagets eller koncernens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.

— Utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i ledningens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

— Drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av bokslutet. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om moderbolagets eller koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i bokslutet om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om bokslutet. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett moderbolag eller en koncern inte längre kan fortsätta verksamheten.

— Utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i bokslutet, däribland upplysningarna, och om bokslutet återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

— Inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernbokslutet. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för vårt uttalande.

Vi kommunicerar med dem som har ansvar för bolagets styrning avseende, bland annat, revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den, samt betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Vi förser också dem som har ansvar för bolagets styrning med en bekräftelse om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och kommunicerar alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de områden som kommuniceras med dem som har ansvar för bolagets styrning fastställer vi vilka av dessa som varit de mest betydelsefulla för räkenskapsperiodens revision och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan eller när, i ytterst sällsynta fall, vi bedömer att en fråga inte ska kommuniceras i revisionsberättelsen på grund av att de negativa konsekvenserna av att göra det rimligen skulle väntas vara större än allmänintresset av denna kommunikation.

Övriga rapporteringsskyldigheter

Uppgifter om revisionsuppdraget

Personer anställda av KPMG Oy Ab har fungerat som av bolagsstämman valda revisorer från och med våren 2013 oavbrutet i 6 år.

Övrig information

Styrelsen och verkställande direktören ansvarar för den övriga informationen. Den övriga informationen omfattar verksamhetsberättelsen och informationen i årsberättelsen. Vi har fått tillgång till verksamhetsberättelsen och årsredovisningen före datumet för denna revisionsberättelse. Vårt uttalande om bokslutet täcker inte övrig information.

Vår skyldighet är att läsa den ovan specificerade övriga informationen i samband med revisionen av bokslutet och i samband med detta göra en bedömning av om det finns väsentliga motstridigheter mellan den övriga informationen och bokslutet eller den uppfattning vi har inhämtat under revisionen eller om den i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter. För verksamhetsberättelsens del är det ytterligare vår skyldighet att bedöma om verksamhetsberättelsen har upprättats enligt gällande bestämmelser om upprättande av verksamhetsberättelse.

Enligt vår uppfattning är uppgifterna i verksamhetsberättelsen och bokslutet enhetliga och verksamhets-berättelsen har upprättats i enlighet med gällande bestämmelser om upprättande av verksamhetsberättelse.

Om vi utgående från vårt arbete på den övriga informationen som vi fick tillgång till före datumet för denna revisionsberättelse, drar slutsatsen att det förekommer en väsentlig felaktighet i den aktuella övriga informationen, bör vi rapportera detta. Vi har ingenting att rapportera gällande detta.

Helsingfors den 1 mars 2019

Marcus Tötterman CGR	Mari Suomela CGR	Daniel Haglund GR
KPMG Oy Ab Tölöviksgatan 3 A 00100 Helsingfors	KPMG Oy Ab Tölöviksgatan 3 A 00100 Helsingfors	KPMG Oy Ab Tölöviksgatan 3 A 00100 Helsingfors

Bolagsstyrningsrapport

Foto: Shutterstock

Bolagsstyrningsrapport

Bolagsstyrningsrapporten avges i samband med verksamhetsberättelsen för 2018.

Finsk kod för bolagsstyrning

Finsk kod för bolagsstyrning 2015 (”koden”), som är tillgänglig på webbplatsen *www.cgfinland.fi*, är avsedd att följas av bolag noterade på Nasdaq Helsinki Oy (”Helsingforsbörsen”). Den nuvarande koden trädde i kraft den 1 januari 2016 och ersatte den tidigare bolagsstyrningskoden från 2010. Koden tillämpas enligt principen Comply or Explain vilket innebär att avvikelser ska uppges och motiveras. Ett bolag anses följa koden även om avvikelser sker från enskilda rekommendationer under förutsättning att avvikelsen har uppgivits och motiverats.

Ålandsbanken Abp (”banken”), som är noterad på Helsingforsbörsen, är ett publikt aktiebolag med hemort i Mariehamn, Finland. Banken lyder bland annat under den finska aktiebolagslagen och bankens bolagsordning samt tillämpar koden. Bolagsstyrningsrapporten har upprättats enligt kodens anvisningar för rapportering och i enlighet med värdepappersmarknadslagen 7 kap 7 §.

Vid tillämpningen av koden avviker banken från rekommendation 15 ”Val av kommitteledamöter” genom att det i bankens ersättningskommitté ingår en adjungerad medlem som inte är medlem i bankens styrelse. Den adjungerade medlemmen är även kommitténs ordförande. Avvikelsen görs i syfte att bredda ersättningskommitténs erfarenhets- och kompetensbas i ersättningsfrågor. Behovet av extern kompetens bedöms separat inför varje tillsättningstillfälle.

Styrelsen

STYRELSENS SAMMANSÄTTNING

Styrelsemedlemmarna utses av aktieägarna vid ordinarie bolagsstämma. Styrelsens mandattid upphör vid utgången av den följande ordinarie bolagsstämman efter valet. Styrelsen ska bestå av minst fem och högst åtta ordinarie styrelsemedlemmar. Styrelsen har under 2018 bestått av sju ordinarie styrelsemedlemmar efter att Dan-Erik Woivalin avgick som styrelsemedlem vid bolagsstämman 5 april 2018. Verkställande direktören får inte vara medlem i styrelsen.

PRESENTATION AV STYRELSEMEDLEMMARNA OCH DERAS AKTIEINNEHAV I BANKEN

Styrelsens sammansättning 2018

Namn, huvudsyssla och utbildning	Födelseår Medlem i styrelsen sedan år Hemort	Styrelsemedlemmarnas aktieinnehav i banken per 31 december 2018 (direkt ägande eller via bolag i vilka styrelsemedlemmen utövar bestämmande inflytande). Aktieinnehav i bankens övriga koncernbolag föreligger inte.
Nils Lampi, ordförande Koncernchef, Wiklöf Holding Ab Diplomekonom	Född 1948 Medlem sedan 2013 Mariehamn, Åland	A-aktier: 500 B-aktier: 3 467
Christoffer Taxell, vice ordförande Juris kandidat	Född 1948 Medlem sedan 2013 Åbo, Finland	A-aktier: 0 B-aktier: 1 833
Åsa Ceder Ekonomie magister Aktuarie	Född 1965 Medlem sedan 2016 Mariehamn, Åland	A-aktier: 0 B-aktier: 0
Anders Å Karlsson Egenföretagare Merkonom	Född 1959 Medlem sedan 2012 Lemland, Åland	A-aktier: 3 000 B-aktier: 1 500
Göran Persson Studier vid Högskolan i Örebro	Född 1949 Medlem sedan 2015 Flen, Sverige	A-aktier: 0 B-aktier: 30 000
Ulrika Valassi Egenföretagare Civilekonom	Född 1967 Medlem sedan 2015 Stockholm, Sverige	A-aktier: 0 B-aktier: 0
Anders Wiklöf Egenföretagare Ekonomie doktor h. c. Kommerseråd	Född 1946 Medlem sedan 2006 Mariehamn, Åland	A-aktier: 1 768 534 B-aktier: 1 332 961
Dan-Erik Woivalin Verkställande direktör, Ålands Ömsesidiga Försäkringsbolag Juris kandidat Vicehäradshövding	Född 1959 Medlem från 2013 till 5 april 2018 Mariehamn, Åland	A-aktier: 0 B-aktier: 0

STYRELSENS BEDÖMNING AV MEDLEMMARNAS OBEROENDE AV BANKEN OCH BETYDANDE AKTIEÄGARE

Styrelsens bedömning är att styrelsens ordförande och samtliga övriga styrelsemedlemmar är oberoende av banken.

Christoffer Taxell, Anders Å Karlsson och Ulrika Valassi är även oberoende av betydande aktieägare. Styrelsens ordförande Nils Lampi bedöms vara beroende av betydande aktieägare då han är koncernchef för Wiklöf Holding Ab, som har ett betydande aktieinnehav i banken. Åsa Ceder bedöms vara beroende av betydande aktieägare på grund av att hon under år 2018 var verkställande direktör för Försäkringsaktiebolaget Pensions-Alandia, ingående i Alandia Försäkring, som är en betydande aktieägare i banken. Göran Persson bedöms vara beroende av betydande aktieägare på grund av att han är styrelsemedlem i Wiklöf Holding Ab. Anders Wiklöf anses som beroende av betydande aktieägare på grund av sitt direkta och indirekta ägande i banken.

STYRELSENS VERKSAMHET

Styrelsen handhar förvaltningen av bankens angelägenheter och ansvarar för att verksamheten är ändamålsenligt organiserad. Styrelsen ansvarar även för övergripande policy- och strategifrågor, samt för att riskkontrollen är tillräcklig och tillser att ledningssystemen fungerar. Till styrelsens uppgifter hör även att utse och vid behov entlediga verkställande direktören, dennes ställföreträdare och andra medlemmar av den operativa ledningen (ledningsgruppen), samt att besluta om deras löneförmåner och övriga anställningsvillkor. För att styrelsen ska vara beslutför erfordras att mer än hälften av medlemmarna är närvarande.

För sitt arbete har styrelsen fastställt en intern arbetsordning som är koncernövergripande. Arbetsordningen, som utvärderas årligen och revideras vid behov, reglerar i huvudsak arbetsfördelningen mellan styrelsen, verkställande direktören och den övriga operativa ledningen.

Styrelsen, som sammanträder efter kallelse av styrelsens ordförande, diskuterar regelbundet det ekonomiska läget på de finansiella marknaderna. Med stöd av verkställande direktörens återkommande rapportering om den operativa verksamheten följer styrelsen upp strategi, ekonomiskt utfall och övergripande långsiktiga mål för verksamheten. Därutöver handlägger styrelsen övriga ärenden som aktualiseras enligt aktiebolagslagen, bolagsordningen och övriga regelverk som berör bankens verksamhet och förvaltning, samt även ärenden som anhängiggörs av enskilda styrelsemedlemmar och av den operativa ledningen.

UTVÄRDERING AV STYRELSENS ARBETE

Styrelsen genomför årligen en intern utvärdering av sin verksamhet och sitt arbete. Utvärderingen innefattar bland annat ett frågeformulär i vilket respektive styrelsemedlem bedömer styrelsearbetet under året. Styrelsens ordförande har även enskilda samtal med respektive styrelsemedlem. Under ledning av styrelsens ordförande behandlas utvärderingen på ett uppföljande styrelsemöte samt beslut fattas om åtgärder som vidtas med anledning av utvärderingen.

STYRELSESAMMANTRÄDEN

Under 2018 hölls 16 (16) styrelsesammanträden. Styrelsemedlemmarnas genomsnittliga deltagande var 96 (95) procent. Respektive styrelsemedlem har under 2018 deltagit i styrelsesammanträden enligt följande:

Deltagande i styrelsens sammanträden 2018

Styrelsemedlem	Styrelsesammanträden Totalt antal: 16 Antal fram till bolagsstämman 2018: 4
Nils Lampi	16/16
Christoffer Taxell	16/16
Åsa Ceder	16/16
Anders Å Karlsson	16/16
Göran Persson	14/16
Ulrika Valassi	16/16
Anders Wiklöf	14/16
Dan-Erik Woivalin	4/4

MÅNGFALDSPRINCIPER

Ålandsbanken eftersträvar en god balans vid fördelning av styrelsemedlemmar, där fördelningen mellan könen ska vara jämn och därför ska båda könen vara representerade i det förslag som läggs fram vid varje nomineringstillfälle till ny styrelsemedlem.

Styrelsens kommittéer

NOMINERINGSKOMMITTÉN

Nomineringskommitténs huvudsakliga uppgift är att inför ordinarie bolagsstämma förbereda förslag gällande val av styrelsemedlemmar samt förslag rörande styrelsearvode till ordföranden och övriga styrelsemedlemmar.

Reglerna för hur nomineringskommittén utses har fastställts av bolagsstämman 2015. Nomineringskommittén består av fyra medlemmar; styrelsens ordförande och representanter för de till röstetalet tre största aktieägarna i banken per den 1 november respektive år. Om styrelsens ordförande representerar någon av ovannämnda aktieägare, eller ifall aktieägare avstår från att delta i nomineringskommittén, övergår rätten till medlemskap till den följande största aktieägaren. Den till röstetalet största aktieägarens representant är nomineringskommitténs ordförande.

Nomineringskommittén består av Nils Lampi, styrelsens ordförande, styrelsemedlemmen Anders Wiklöf med stöd av direkt och indirekt personligt aktieinnehav, Roger Lönnberg representerande Alandia Försäkring och Dan-Erik Woivalin representerande Ålands Ömsesidiga Försäkringsbolag. Anders Wiklöf är ordförande för nomineringskommittén.

Under 2018 har nomineringskommittén sammanträtt 3 (1) gånger. Kommittémedlemmarnas genomsnittliga deltagande var 100 (100) procent.

Deltagande i nomineringskommitténs sammanträden 2018

Medlem	Nomineringskommitténs sammanträden Totalt antal: 3 Antal fram till bolagsstämman 2018: 3
Nils Lampi	3/3
Anders Wiklöf, *kommitténs ordförande*	3/3
Roger Lönnberg	3/3
Dan-Erik Woivalin	3/3

REVISIONSKOMMITTÉN

Styrelsen, som utser medlemmarna i revisionskommittén, har fastställt dess uppgifter i en arbetsordning. Revisionskommittén bistår styrelsen bland annat avseende skötseln av dess övervakningsuppgifter gällande interna kontrollsystem och riskhantering, rapportering, revisionsprocessen, samt iakttagandet av lagar och bestämmelser. Härutöver förbereder revisionskommittén inför bolagsstämman förslag till valet av revisorer och deras arvoden. Revisionskommitténs ordförande rapporterar regelbundet till styrelsen om kommitténs arbete och iakttagelser.

Revisionskommittén består av styrelsens ordförande Nils Lampi och styrelsemedlemmarna Åsa Ceder, Anders Å Karlsson och Ulrika Valassi, revisionskommitténs ordförande. Under 2018 har revisionskommittén sammanträtt 8 (9) gånger. Kommittémedlemmarnas genomsnittliga deltagande var 100 (100) procent.

Deltagande i revisionskommitténs sammanträden 2018

Medlem	Revisionskommitténs sammanträden Totalt antal: 8 Antal fram till bolagsstämman 2018: 3
Nils Lampi	8/8
Åsa Ceder	8/8
Anders Å Karlsson	8/8
Ulrika Valassi, *kommitténs ordförande*	8/8

ERSÄTTNINGSKOMMITTÉN

Ersättningskommittén har som uppgift att bereda väsentliga ersättningsbeslut, utvärdera bankens ersättningspolicy och principerna för rörlig ersättning. Ersättningskommittén beslutar om åtgärder för uppföljning av tillämpningen av principerna för ersättningssystemet och bedömer dess lämplighet och påverkan på koncernens risker och riskhantering.

Ersättningskommittén består av styrelsens ordförande Nils Lampi, styrelsemedlem Christoffer Taxell och som adjungerad medlem tidigare styrelsemedlem Agneta Karlsson, kommitténs ordförande.

Ersättningskommittén har under 2018 sammanträtt vid 3 (3) tillfällen. Kommittémedlemmarnas genomsnittliga deltagande var 100 (100) procent.

Deltagande i ersättningskommitténs sammanträden 2018

Medlem	Ersättningskommitténs sammanträden Totalt antal: 3 Antal fram till bolagsstämman 2018: 1
Nils Lampi	3/3
Christoffer Taxell	3/3
Agneta Karlsson , *kommitténs ordförande*	3/3

Verkställande direktören

Verkställande direktör för banken är Peter Wiklöf, juris kandidat (född 1966). Verkställande direktörens aktieinnehav i banken framgår av tabellen till höger.

Verkställande direktören ansvarar bland annat för bankens löpande förvaltning och för att denna handhas i enlighet med lag, bolagsordning, övriga regelverk samt styrelsens anvisningar och föreskrifter. Härutöver ansvarar verkställande direktören för att styrelsens beslut verkställs. Verkställande direktören rapporterar regelbundet till styrelsen.

Verkställande direktören tillsätts och entledigas av styrelsen. Villkoren för befattningsförhållandet fastställs i ett skriftligt avtal som godkänns av styrelsen.

Koncernens ledningsgrupp – övrig operativ ledning

Styrelsen utnämner medlemmarna i den koncernövergripande ledningsgruppen.

Ledningsgruppen är rådgivare åt verkställande direktören och behandlar alla väsentliga bankomfattande frågor.

Ledningsgruppen består av cheferna för bankens affärsområden och stabsfunktioner.

Uppgift om medlemmarnas aktieinnehav i banken framgår av tabellen nedan.

Under 2018 sammanträdde lednings-gruppen vid 13 (12) tillfällen.

UPPGIFTER OM MEDLEMMARNA I DEN OPERATIVA LEDNINGEN – KONCERNENS LEDNINGSGRUPP – OCH DERAS SAMT VERKSTÄLLANDE DIREKTÖRENS AKTIEINNEHAV I BANKEN

Koncernens ledningsgrupp 2018

Ledningsgruppens sammansättning och medlemmarnas ansvarsområden	Utbildning Födelseår Medlem i ledningsgruppen sedan år	Aktieinnehav i banken per 31 december 2018 (direkt ägande eller via bolag vari personen utövar bestämmande inflytande). Aktieinnehav i bankens övriga koncernbolag föreligger inte.
Peter Wiklöf Verkställande direktör, koncernchef Ordförande i ledningsgruppen	Juris kandidat Född 1966 Medlem sedan 2008	A-aktier: 500 B-aktier: 21 412
Jan-Gunnar Eurell Chief Financial Officer Ställföreträdande verkställande direktör	Civilekonom Master of Business Administration Född 1959 Medlem sedan 2011	A-aktier: 0 B-aktier: 24 164
Tove Erikslund Chief Administrative Officer	Ekonom Född 1967 Medlem sedan 2006	A-aktier: 0 B-aktier: 3 732
Magnus Johansson Direktör, affärsområdet Sverige	Civilekonom Född 1972 Medlem sedan 2017	A-aktier: 0 B-aktier: 14 198
Mikael Mörn Direktör, affärsområdet Åland	Studentmerkonom Född 1965 Medlem sedan 2017	A-aktier: 0 B-aktier: 2 871
Juhana Rauthovi Chief Risk & Compliance Officer	Juris licentiat, M.Sc. (Econ.), M.Sc. (Tech.) Master in International Management Född 1975 Medlem sedan 2012	A-aktier: 0 B-aktier: 8 774
Anne-Maria Salonius Direktör, affärsområdet Finland (utom Åland)	Juris kandidat Vicehäradshövding Född 1964 Medlem sedan 2010	A-aktier: 0 B-aktier: 3 627

UTVÄRDERING AV VERKSTÄLLANDE DIREKTÖRENS OCH OPERATIVA LEDNINGENS ARBETE

Styrelsen utvärderar, under ledning av styrelsens ordförande, årligen verkställande direktörens och den övriga operativa ledningens arbete. Vid utvärderingen deltar inte verkställande direktören eller annan ur den övriga operativa ledningen.

Internkontroll och riskhanteringssystem i samband med den finansiella rapporteringsprocessen

ALLMÄNT

Internkontrollen och riskhanteringen inom den ekonomiska rapporteringsprocessen är en integrerad del av system och dagliga rutiner i verksamheten. För att uppnå detta tillämpas klara och lättillgängliga interna instruktioner. Vid utveckling av nya system, produkter, tjänster och/eller rutiner beaktas internkontrollen.

Organisationen har ett tydligt definierat ansvar och befogenheter samt klara och tydliga rapporteringsvägar.

EKONOMISK RAPPORTERINGSPROCESS

Grundläggande principer för internkontroll inom den ekonomiska rapporteringsprocessen är en klar rollfördelning samt instruktioner och förståelse för den ekonomiska resultatbildningen.

Koncernens rapportering sammanställs centralt av Group Finance. Avdelningen ansvarar för koncernens redovisning och bokslut, redovisningsprinciper, policydokument och instruktioner, ekonomiska verksamhetsstyrning, skatteanalys, myndighetsrapportering samt publicering av ekonomisk information. Respektive dotterbolag ansvarar för att redovisningen uppfyller koncernens krav och rapporterar månadsvis till bolagens ledning och Group Finance.

Internrevisionen bistår de externa revisorerna med granskning av den ekonomiska informationen i enlighet med på förhand uppgjord revisionsplan. Intern revision är en oberoende funktion och arbetar på uppdrag av styrelsen.

Externa revisorer granskar koncernens delårsrapporter, halvårsrapport, årsredovisning och bolagsstyrningsrapport och lämnar revisionsrapport till revisionskommittén samt till koncernens styrelse.

Koncernens ledningsgrupp behandlar månatligen koncernens interna finansiella rapportering och kvartalsvis delårsrapporter, halvårsrapport eller årsredovisning.

Revisionskommittén bistår styrelsen i det fortlöpande kontrollarbetet genom att granska de finansiella kvartalsrapporterna, halvårsrapporten och årsbokslutet, samt behandlar de externa och interna revisorernas iakttagelser.

Styrelsen behandlar kvartalsvis delårsrapporter, halvårsrapport eller årsredovisning och får månatligen koncernens interna finansiella rapportering. Styrelsen granskar även de externa revisorernas revisionsrapporter, revisionsplaner och slutsatser rörande delårsrapporter, halvårsrapport och årsredovisning. Styrelsens revisionskommitté träffar de externa revisorerna kvartalsvis.

RISKHANTERING

Koncernen eftersträvar en verksamhet med rimliga och avvägda risker. Lönsamheten är direkt beroende av organisationens förmåga att identifiera, hantera och prissätta risker. Riskhanteringens syfte är att minska sannolikheten för oförutsedda förluster och/eller hot mot anseende, samt att bidra till höjd lönsamhet och ökat aktieägarvärde.

Koncernen är exponerad mot kreditrisk, motpartsrisk, marknadsrisk, likviditetsrisk, operativ risk och affärsrisk. Den sist nämnda är en följd av koncernens strategi, konkurrenskraft, förmåga att anpassa sig till kundernas förväntningar, ogynnsamma affärsbeslut och av den miljö samt marknad koncernen verkar i. Affärsrisken hanteras i samband med den strategiska planeringen. Kreditrisken som är koncernens mest betydande risk omfattar fordringar på privatpersoner, företag, institut och offentlig sektor. Fordringarna består huvudsakligen av krediter, kreditlimiter och garantier som beviljats av banken.

Styrelsen har det övergripande ansvaret för att riskhanteringen är tillräcklig samt för systematik och regelverk för att övervaka och begränsa bankens riskexponering. Revisionskommittén bistår styrelsen i skötseln av dess övervakningsuppgifter inom interna kontrollsystem, riskhantering och rapportering. Verkställande direktören övervakar och leder affärsverksamheten i enlighet med styrelsens anvisningar, ansvarar för den löpande förvaltningen och för att styrelsens medlemmar regelbundet ges tillräcklig information om koncernens riskpositioner och de regelverk som berör verksamheten.

Banken arbetar enligt en ansvarsfördelning där varje del av affärsverksamheten bär ansvaret för sina affärer och för att riskerna hanteras. Staben Risk Office ansvarar för den oberoende riskkontrollen, regelefterlevnaden och kreditbeviljningsprocessen. Detta innebär bland annat att identifiera, mäta, analysera och rapportera koncernens alla väsentliga risker samt granska de kreditärenden som föredras för ledningsgruppens kreditkommitté. Risk Office ansvarar också för informations- och företagssäkerheten i koncernen.

Staben övervakar också att riskerna och riskhanteringen lever upp till bankens risktolerans och att bankens ledning löpande får rapporter och analyser om den aktuella situationen. Risk Office revideras av avdelningen Intern revision, som utvärderar både riskhanteringens tillräcklighet och efterlevnad.

Utöver Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar och lagstiftningen är grunden för riskhanteringen främst EU:s kapitaltäckningsdirektiv och -förordning som är baserade på Baselkommitténs regelverk. För utförligare information om koncernens riskhantering, kapitalhantering, utvärdering av kapitalbehov och kapitaltäckningsinformation, se avsnittet Kapital- och riskhanteringsrapport i koncernens årsredovisning.

KREDITORGAN

I banken bär enheterna Premium Banking respektive Private Banking kreditansvaret via mandat. De medarbetare som arbetar med kreditgivning har personliga limiter för kreditbeviljande för de kunder som de ansvarar för. På Åland finns även en enhet för krediter till företag. Kreditansvaret bärs av enhetens ledning tillsammans med kundansvariga enligt förenämnda struktur. Vid behov av större krediter finns en kreditkommitté för verksamheten i Finland och en för verksamheten i Sverige. Därtill finns ledningsgruppens kreditkommitté för kreditärenden som på grund av sin storlek inte kan beslutas i de landsspecifika enheterna. De största engagemangen beslutas av bankens styrelse.

REGELEFTERLEVNAD (COMPLIANCE)

Kontrollen och bedömningen av regelefterlevnaden inom banken hanteras av koncernens Compliancefunktion med fokus på kundskydd, uppförande på marknaden, motverkande av penningtvätt och finansiering av terrorism samt tillstånds-

och tillsynsärenden. Compliancefunktionen rapporterar regelbundet sina iakttagelser till bankens ledning och styrelse.

Intern revision

Intern revision är en oberoende funktion som är direkt underställd styrelsen.

Syftet med internrevisionen är att förse styrelse och operativ ledning med objektiva och oberoende bedömningar av den operativa verksamheten, operativa verksamhets- och ledningsprocesser, koncernens riskhantering, styrning och kontroll.

Internrevisionen rapporterar regelbundet till styrelsen, revisionskommittén och den operativa ledningen. Styrelsen fastställer årligen en plan för internrevisionen.

Särskilt beslutsförfarande gällande närståendetransaktioner

Beslut om krediter till närstående som är berättigade till personalränta fattas av bankens styrelse.

Insiderförvaltning

I egenskap av värdepappersföretag respektive fondbolag upprätthåller Ålandsbanken och Ålandsbanken Fondbolag insiderregister över personer som enligt lagen om investeringstjänster eller lagen om placeringsfonder klassas som insider i värdepappersföretag eller fondbolag. Dessa insiders innehav i noterade finska värdepapper är offentligt. Detta innehav uppdateras automatiskt i insiderregistren. Även Ålandsbanken Fondbolags insiders innehav i Ålandsbanken Fondbolags fonder är offentligt.

I egenskap av börsbolag upprätthåller banken, från och med den 3 juli 2016 då EU:s marknadsmissbruksförordning trädde i kraft, enbart projektspecifika insiderförteckningar. Dessa projektspecifika insiderförteckningar upprättas omedelbart när information, som banken bedömer att är insiderinformation, uppstår. Handelsförbud i bankens finansiella instrument råder för personer införda i projektspecifika insiderförteckningar så länge som de är införda i förteckningen. Banken upprätthåller inte någon permanent insiderförteckning och inte heller någon lista över personer som deltar vid framtagande av delårsrapporter och bokslut. Personer i ledande ställning i banken samt deras närstående har enligt EU:s marknadsmissbruksförordning en skyldighet att omedelbart anmäla sina transaktioner i bankens finansiella instrument. Banken publicerar börsmeddelanden om dessa transaktioner.

Ålandsbankenkoncernen har i enlighet med EU:s marknadsmissbruksförordning och Nasdaq Helsinki Oy:s insideranvisning infört en handelsbegränsning som innebär att personer i ledande ställning samt samtliga anställda i koncernen inte får handla med bankens finansiella instrument under 30 dagar fram till och med dagen för publicering av bankens finansiella rapporter. Handelsbegränsningen omfattar även omyndiga, för vilka personer i ledande ställning eller anställda i koncernen är intressebevakare, samt organisationer i vilka personer i ledande ställning eller anställda i koncernen har bestämmande inflytande.

Ålandsbanken tillämpar en tyst period minst 14 dagar före en delårsrapport, halvårsrapport eller bokslutskommuniké publiceras.

För anställda som deltar i tillhandahållandet av investeringstjänster tillämpar banken dessutom koncerngemensamma handelsbegränsningar som baserar sig på handelsregler uppsatta av branschorganisationer såsom Finans Finland (FA) (före detta Finansbranschens Centralförbund), Svenska Fondhandlareföreningen samt Fondbolagens Förening (Sverige).

Bankens juridiska avdelning kontrollerar regelbundet uppgifter som anmälts till insiderregister och insiderförteckningar samt uppgifter om personer i ledande ställning och deras närstående. Bankens Compliancefunktion kontrollerar regelbundet att anställda följer gällande handelsbegränsningar.

Revisorer

Banken ska enligt bolagsordningen ha minst tre revisorer samt nödvändigt antal suppleanter för dem. Revisor utses årligen vid ordinarie bolagsstämma för tiden intill utgången av nästa ordinarie bolagsstämma.

Till revisorer omvaldes vid senaste ordinarie bolagsstämma 2018 CGR-revisorerna Marcus Tötterman och Mari Suomela samt GR-revisor Daniel Haglund. Till revisorssuppleant omvaldes revisionssammanslutningen KPMG OY AB.

I revisionsarvode för koncernbolagen har under 2018 utbetalats sammanlagt 357 895 (337 711) euro inklusive moms. Därtill har 151 750 (129 736) euro inklusive moms utbetalats avseende konsultuppdrag utförda av KPMG Oy Ab.

Ersättningar till styrelsen, verkställande direktören och andra medlemmar i den övriga operativa ledningen

Bankens ersättningsförklaring inkluderande ersättningsrapport för 2018 finns publicerad på bankens webbplats *www.alandsbanken.fi.*

Styrelse

Nils Lampi

ORDFÖRANDE

Koncernchef Wiklöf Holding Ab
Diplomekonom
Född 1948
Styrelseordförande sedan 2013
Styrelsemedlem sedan 2013

Christoffer Taxell

VICE ORDFÖRANDE

Juris kandidat
Född 1948
Vice styrelseordförande sedan 2013
Styrelsemedlem sedan 2013

Åsa Ceder

Ekonomie magister
Aktuarie
Född 1965
Styrelsemedlem sedan 2016

Anders Å Karlsson

Egenföretagare
Merkonom
Född 1959
Styrelsemedlem sedan 2012

Göran Persson

Född 1949
Styrelsemedlem sedan 2015

Ulrika Valassi

Egenföretagare
Civilekonom
Född 1967
Styrelsemedlem sedan 2015

Anders Wiklöf

Egenföretagare
Ekonomie doktor h. c., kommerseråd
Född 1946
Styrelsemedlem sedan 2006

Ytterligare uppgifter om styrelsens medlemmar finns på bankens webbplats: *www.alandsbanken.fi*

Verkställande ledning

Peter Wiklöf

Verkställande direktör, koncernchef
Juris kandidat
Född 1966
Ordförande och medlem i ledningsgruppen sedan 2008

Jan-Gunnar Eurell

Chief Financial Officer, ställföreträdande verkställande direktör
Master of Business Administration, civilekonom
Född 1959
Medlem i ledningsgruppen sedan 2011

Tove Erikslund

Chief Administrative Officer
Ekonom
Född 1967
Medlem i ledningsgruppen sedan 2006

Magnus Johansson

Direktör, affärsområdet Sverige
Civilekonom
Född 1972
Medlem i ledningsgruppen sedan 2017

Mikael Mörn

Direktör, affärsområdet Åland
Studentmerkonom
Född 1965
Medlem i ledningsgruppen sedan 2017

Juhana Rauthovi

Chief Risk & Compliance Officer
Juris licentiat, M.Sc. (Econ.). M.Sc. (Tech.),
Master in International Management.
Född 1975
Medlem i ledningsgruppen sedan 2012

Anne-Maria Salonius

Direktör, affärsområdet Finland
Juris kandidat, vicehäradshövding
Född 1964
Medlem i ledningsgruppen sedan 2010

Ytterligare uppgifter om ledningsgruppens medlemmar finns på bankens webbplats: *www.alandsbanken.fi*

Definitioner

AKTIVT FÖRVALTAT KAPITAL
Förvaltat kapital i egna fonder samt värdepappersförvar med diskretionära och rådgivande förvaltningsavtal.

ALTERNATIVA NYCKELTAL
Alternativa nyckeltal är finansiella mått över historisk eller framtida resultatutveckling, finansiell ställning eller kassaflöde som inte definierats i tillämpligt redovisningsregelverk (IFRS) eller kapitaltäckningsregelverk(CRD/CRR).

Ålandsbanken använder alternativa nyckeltal när det är relevant för att följa upp och beskriva bankens finansiella situation, för att underlätta jämförbarheten mellan perioder och för att ge ytterligare användbar information till användarna av de finansiella rapporterna.

Dessa mått behöver inte vara jämförbara med liknande nyckeltal som presenteras av andra företag.

ANDEL FORDRINGAR PÅ ALLMÄNHETEN I STADIE 3, BRUTTO
Fordringar på allmänheten i stadie 3, brutto dividerat med fordringar på allmänheten före reserverade nedskrivningar.

AVKASTNING PÅ EGET KAPITAL (ROE)
Rapportperiodens resultat hänförligt till aktieägarna dividerat med aktieägarnas andel av genomsnittligt* eget kapital.

BRUTTOSOLIDITET
Primärkapitalet i förhållande till balansomslutningen plus vissa poster utanför balansräkningen omräknade med konverteringsfaktorer definierade i standardmetoden.

CORE FUNDING RATIO
Fordringar på allmänheten dividerat med inlåning inklusive bankcertifikat, indexobligationer och debenturer emitterade till allmänheten samt emitterade säkerställda obligationer.

EGET KAPITAL PER AKTIE
Aktieägarnas andel av eget kapital dividerat med antal aktier med avdrag av egna aktier per bokslutsdagen.

FÖRVÄNTADE KREDITFÖRLUSTER (EXPECTED CREDIT LOSS, ECL)
Nuvärdet av förväntade framtida kreditförluster på finansiella tillgångar. ECL är en produkt av PD, LGD och exponering vid fallissemang.

KAPITALBAS
Summan av primärkapital och supplementärkapital.

KAPITALTÄCKNINGSGRAD
Kapitalbasen dividerat med riskexponeringsbelopp.

K/I-TAL
Summa kostnader dividerat med summa intäkter.

KREDITFÖRLUSTNIVÅ
Nedskrivning av krediter och andra åtaganden från fordringar på allmänheten, netto dividerat med fordringar på allmänheten vid periodens ingång.

KÄRNPRIMÄRKAPITAL
Eget kapital exklusive föreslagen utdelning, uppskjuten skatt och immateriella tillgångar och vissa ytterligare justeringar enligt EU:s förordning nr 575/2013 (CRR).

KÄRNPRIMÄRKAPITALRELATION
Kärnprimärkapital dividerat med riskexponeringsbelopp.

LOSS GIVEN DEFAULT, (LGD)
Förlustandelen av exponeringen i händelse av fallissemang.

LIKVIDITETSTÄCKNINGSGRAD (LCR)
Högkvalitativa likvida tillgångar i förhållande till ett beräknat nettolikviditetsutflöde under en period av 30 dagar.

LOAN/DEPOSIT RATIO
Fordringar på allmänheten dividerat med depositioner från allmänheten.

PROBABILITY OF DEFAULT, (PD)
Sannolikheten att en motpart eller ett kontrakt ska fallera inom 12 månader.

PLACERINGSMARGINAL
Räntenetto i relation till genomsnittlig* balansomslutning.

PRIMÄRKAPITAL
Kärnprimärkapital inklusive vissa särskilt förlustabsorberande riskdebenturer, så kallat primärkapitaltillskott.

RESERVERINGSGRAD FÖR FORDRINGAR PÅ ALLMÄNHETEN I STADIE 3
Reserverade nedskrivningar i stadie 3 dividerat med fordringar på allmänheten i stadie 3, brutto.

RESULTAT PER AKTIE
Aktieägarnas andel av räkenskapsperiodens resultat dividerat med antal aktier i genomsnitt.

RISKEXPONERINGSBELOPP
Tillgångar och åtaganden utanför balansräkningen, riskvägda enligt kapitaltäckningsreglerna för kreditrisk och marknadsrisk. Operativa risker beräknas och uttrycks som riskexponering.

SOLIDITET
Eget kapital dividerat med balansomslutning.

STABIL NETTO FINANSIERINGSKVOT (NSFR)
Tillgänglig stabil finansiering dividerat med nödvändig stabil finansiering.

SUPPLEMENTÄRKAPITAL
Huvudsakligen riskdebenturer som inte uppfyller kraven för att få medräknas som primärkapitaltillskott.

UTDELNINGSANDEL
Dividend per aktie dividerat med resultat per aktie.

*Medeltal av 13 månaders ultimovärden.

Börsmeddelanden 2018

JANUARI

3.1.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Ålandsbaronen Ab)
3.1.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Wiklöf Holding Ab)

FEBRUARI

13.2.2018	Bokslutskommuniké för perioden januari–december 2017
19.2.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Eurell)
19.2.2018	CORRECTION: Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Eurell)
22.2.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Eurell)
22.2.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Taxell)
26.2.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Lampi)

MARS

2.3.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Eurell)
5.3.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Eurell)
5.3.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Eurell)
6.3.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Eurell)
6.3.2018	Ålandsbanken Abps årsredovisning för 2017 har publicerats
6.3.2018	Ålandsbanken Abp riktad emission av B-aktier inom ramen för verkställighet av incitamentsprogram
12.3.2018	Bolagsstämmokallelse
14.3.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Lampi)
15.3.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Wiklöf Holding Ab)
16.3.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Eurell)
16.3.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Eurell)
19.3.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Baven AB)
29.3.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Eurell)
29.3.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Erikslund-Henriksson)
29.3.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Johansson)
29.3.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Wiklöf)
29.3.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Rauthovi)

APRIL

3.4.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Salonius)
5.4.2018	Beslut vid Ålandsbanken Abp:s ordinarie bolagsstämma 2018
5.4.2018	Ålandsbanken Abp riktad emission av B-aktier inom ramen för verkställighet av incitamentsprogram
23.4.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Wiklöf)
25.4.2018	Delårsrapport för perioden januari–mars 2018
27.4.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Eurell)
27.4.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Wiklöf)
30.4.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Lampi)

MAJ

7.5.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (November Sierra Ab)
7.5.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Mike Bravo Ab)
7.5.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Wiklöf Holding Ab)
7.5.2018	Meddelande om ändring av ägarandelen enligt 9 kap. 10 § värdepappersmarknadslagen
16.5.2018	Information om ansökan om upptagande av värdepapper till handel på en reglerad marknad
23.5.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Mörn)

JUNI

11.6.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Lampi)

JULI

20.7.2018	Halvårsrapport för perioden januari – juni 2018
26.7.2018	Standard & Poor´s höjer framtidsutsikten för Ålandsbanken Abp

SEPTEMBER

3.9.2018	Ändring i antalet B-aktier och röstetal i Ålandsbanken
5.9.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Mörn)
5.9.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Rauthovi)
5.9.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Eurell)
6.9.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Salonius)
6.9.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Erikslund)
7.9.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Wiklöf)
7.9.2018	Transaktioner utförda av personer i ledande ställning (Johansson)
13.9.2018	Information om ansökan om upptagande av värdepapper till handel på en reglerad marknad
18.9.2018	Ålandsbanken Abp sänker prime-räntan
21.9.2018	Finansiell kalender och ordinarie bolagsstämma 2019

OKTOBER

23.10.2018	Delårsrapport för perioden januari–september 2018

Adressförteckning

Ålandsbanken Abp

Mariehamn
HUVUDKONTOR
Nygatan 2
AX-22100 Mariehamn
Tfn 0204 29 011
city@alandsbanken.ax

STRANDNÄS
Strandhagsvägen 11
AX-22100 Mariehamn
Tfn 0204 291 925
strandnas@alandsbanken.ax

Finström
Von Knorringsvägen 1
AX-22410 Finström
Tfn 0204 291 660
godby@alandsbanken.ax

Kumlinge
– samarbete med Åland Post
Kumlingeby
AX-22820 Kumlingeby
Tfn 018 636 772
aland@alandsbanken.ax

Kökar
– samarbete med Åland Post
Karlby
AX-22730 Karlby
Tfn 018 636 773
aland@alandsbanken.ax

info@alandsbanken.ax
www.alandsbanken.ax

Helsingfors
Bulevarden 3
FI-00120 Helsingfors
Tfn 0204 293 600
bulevarden@alandsbanken.fi

PRIVATE BANKING
Georgsgatan 9 A, våning 3
FI-00120 Helsingfors
Tfn 0204 293 600
private.banking@alandsbanken.fi

Tammerfors
Hämeenkatu 8
FI-33100 Tammerfors
Tfn 0204 293 200
tammerfors@alandsbanken.fi

Vasa
Hovrättsesplanaden 11
FI-65100 Vasa
Tfn 0204 293 300
vasa@alandsbanken.fi

Åbo
Hansakvarteret
Eriksgatan 17
FI-20100 Åbo
Tfn 0204 293 100
abo@alandsbanken.fi

Pargas
Köpmansgatan 24
FI-21600 Pargas
Tfn 0204 293 150
pargas@alandsbanken.fi

info@alandsbanken.fi
www.alandsbanken.fi

Stockholm
Stureplan 19
SE-107 81 Stockholm
Tfn +46 8 791 48 00
bankkontoret@alandsbanken.se

Göteborg
Kungsportsavenyen 1
SE-411 36 Göteborg
Tfn +46 31 333 45 00
goteborg@alandsbanken.se

Malmö
Carlsgatan 3
SE-211 20 Malmö
Tfn +46 40 600 21 00
malmo@alandsbanken.se

info@alandsbanken.se
www.alandsbanken.se

ÅLANDSBANKEN FONDBOLAG AB

Mariehamn
PB 3
AX-22101 Mariehamn
Tfn 0204 29 088
fond@alandsbanken.fi

AB COMPASS CARD OY LTD

Mariehamn
PB 3
AX-22101 Mariehamn
Tfn 0204 29 033
compasscard@compasscard.fi
www.compasscard.fi

CROSSKEY BANKING SOLUTIONS AB LTD

Mariehamn
HUVUDKONTOR
Elverksgatan 10
AX-22100 Mariehamn
Tfn 0204 29 022

Helsingfors
Gate8 Business Park – Piano
Örevägen 12A
FI-01510 Vanda
Tfn 0204 29 022

Åbo
Lemminkäinengatan 32
FI-20520 Åbo
Tfn 0204 29 022

information@crosskey.fi
www.crosskey.fi

Stockholm
Rådmansgatan 40
SE-113 58 Stockholm
Tfn +46 8 791 49 00
information@crosskey.se
www.crosskey.se

Ålandsbanken Abp
Besöksadress huvudkontor: Nygatan 2, Mariehamn

Postadress: PB 3, AX-22101 Mariehamn, Åland, Finland. Tfn 0204 29 011. Fax 0204 291 228
BIC AABAFI22 www.alandsbanken.fi info@alandsbanken.fi